

Vergaderjaar 2005–2006

30 300 XI**Vaststelling van de begrotingsstaten van het Ministerie van Volkshuisvesting, Ruimtelijke Ordening en Milieubeheer (XI) voor het jaar 2006****Nr. 2****MEMORIE VAN TOELICHTING****Inhoudsopgave**

	pag.		pag.
A. Artikelsgewijze toelichting bij het begrotingswetsvoorstel	2	Artikel 11. Vergroten van de externe veiligheid	101
		Artikel 12. Handhaving en toezicht	106
		Artikel 13. Rijkshuisvesting en architectuur	115
B. Begrotingstoelichting	3	2.3. De niet-beleidsartikelen	120
1. Leeswijzer	3	Artikel 14. Algemeen	120
		Artikel 15. Nominaal en onvoorzien	127
2. Het beleid	6	3. Verdiepingshoofdstuk	128
2.1. De beleidsagenda	6	4. Conversietabel	143
2.2. De beleidsartikelen	21	5. Begroting van de Rijksgebouwendienst	155
Artikel 1. Bevorderen van een goed werkende woningmarkt	21	6. Begroting van de Nederlandse Emissieautoriteit	166
Artikel 2. Stimuleren van voldoende woningen, een duurzame en gedifferentieerde woningvoorraad en leefbare woonmilieus.	27	7. Bijlage 1. ZBO's en RWT's	172
Artikel 3. Garanderen van keuzemogelijkheden en betaalbaarheid op de woningmarkt	42	8. Bijlage 2. Overzichtsconstructie Milieu	174
Artikel 4. Optimaliseren van de ruimtelijke afweging	50	9. Bijlage 3. Overzichtsconstructie programma Zuidvleugel	179
Artikel 5. Gebiedsontwikkeling en realisatie Nationale Ruimtelijke Hoofdstructuur	53	10. Bijlage 4. Nalevingsstrategie VROM-Inspectie	182
Artikel 6. Beperken van klimaatverandering en grootschalige luchtverontreiniging	58	11. Bijlage 5. Moties en Toezeggingen	190
Artikel 7. Verbeteren van de milieukwaliteit van water en bodem	68	12. Bijlage 6. Lijst van afkortingen uit de begroting 2006 van het Ministerie van VROM	247
Artikel 8. Verbeteren van de milieukwaliteit in de bebouwde leefomgeving	78	13. Bijlage 7. Trefwoordenregister	250
Artikel 9. Verminderen van risico's van stoffen, afval, straling en GGO's	85		
Artikel 10. Versterken van het (inter)nationale milieubeleid	92		

Het advies van de Raad van State wordt niet openbaar gemaakt, omdat het zonder meer instemmend luidt, dan wel uitsluitend opmerkingen van redactionele aard bevat (artikel 25a, vierde lid, onderdeel b, van de Wet op de Raad van State).

A. ARTIKELSGEWIJZE TOELICHTING BIJ HET BEGROTINGS- WETSVOORSTEL

Wetsartikel 1 (begrotingsstaat ministerie)

De begrotingsstaten die onderdeel uitmaken van de Rijksbegroting, worden op grond van artikel 1, derde lid, van de Comptabiliteitswet 2001 elk afzonderlijk bij de wet vastgesteld. Het onderhavige wetsvoorstel strekt ertoe om de begrotingsstaat van het Ministerie van Volkshuisvesting, Ruimtelijke Ordening en Milieubeheer (XI) voor het jaar 2006 vast te stellen.

Alle voor dit jaar vastgestelde begrotingswetten tezamen vormen de Rijksbegroting voor het jaar 2006. Een toelichting bij de Rijksbegroting als geheel is opgenomen in de Miljoenennota 2006.

Met de vaststelling van dit wetsartikel worden de uitgaven, verplichtingen en de ontvangsten voor het jaar 2006 vastgesteld. De in de begroting opgenomen begrotingsartikelen worden in onderdeel B van deze memorie van toelichting toegelicht (de zogenaamde begrotingstoelichting).

Wetsartikel 2 (begrotingsstaat baten-lastendiensten)

Met de vaststelling van dit wetsartikel worden de baten en lasten en de kapitaaluitgaven en -ontvangsten van de baten-lastendiensten «Rijkgebouwendienst» en «Nederlandse Emissieautoriteit» voor het jaar 2006 vastgesteld. De in die begrotingen opgenomen begrotingsartikelen worden toegelicht in onderdeel B (Begrotingstoelichting) van deze memorie van toelichting en wel in de paragraaf inzake de diensten die een baten-lasten stelsel voeren.

De Minister van Volkshuisvesting, Ruimtelijke Ordening en Milieubeheer,
S. M. Dekker

B. BEGROTINGSTOELICHTING

1. LEESWIJZER

Leeswijzer

De memorie van toelichting is opgebouwd uit de volgende onderdelen en is terug te vinden in de hoofdstukken:

- 2.1. De beleidsagenda
- 2.2. De beleidsartikelen
- 2.3. De niet-beleidsartikelen
3. Verdiepingshoofdstuk
4. Conversietabel
5. Begroting van de Rijkgebouwendienst
6. Begroting van de Nederlandse emissieautoriteit
7. Bijlage 1. ZBO's en RWT's
8. Bijlage 2. Overzichtsconstructie Milieu
9. Bijlage 3. Overzichtsconstructie Programma Zuidvleugel
10. Bijlage 4. Nalevingstrategie VROM-Inspectie
11. Bijlage 5. Moties en toezeggingen
12. Bijlage 6. Lijst van afkortingen
13. Bijlage 7. Trefwoordenregister

De beleidsagenda

In het verlengde van het Hoofdlijnenakkoord en het hieruit voortvloeiende beleidsprogramma 2004–2007 van het Kabinet is de beleidsagenda van VROM ingedeeld in de volgende thema's:

- Ruimte voor ontwikkeling;
- Krachtige steden;
- Ruimte voor wonen;
- Ontkoppeling en een eco-efficiënte economie;
- Internationale VROM-agenda;
- Modernisering regelgeving;
- Betere naleving.

Na ieder thema wordt weergegeven wat de doelstelling is van het thema en vervolgens de belangrijkste prestaties voor 2006. De beleidsagenda wordt afgesloten met een overzichtstabel met daarin de belangrijkste beleidsmatige mutaties en bijbehorende toelichting. Deze tabel geeft de aansluiting weer tussen de vorige begroting en de nu voorliggende ontwerpbegroting.

De (beleids)artikelen

Deze begroting 2006 kent een vernieuwde artikelstructuur. Gekozen is om niet de hele begroting anders in te delen maar om de doelstellingen transparanter en meer meetbaar te maken.

De begroting bestaat nu uit 15 artikelen waarvan 3 artikelen op het terrein van Wonen, 2 artikelen op het terrein van Ruimte, 5 artikelen op het terrein van Milieu, 2 brede artikelen op de terreinen externe veiligheid en handhaving en 1 artikel op het terrein van rijkshuisvesting en architectuur. Daarnaast zijn er twee niet-beleidsartikelen te weten «Algemeen» en «Nominaal en onvoorzien».

Om van de «oude» naar de «nieuwe» artikelstructuur te komen is een conversietabel gemaakt op instrumentniveau. Deze tabel maakt inzichtelijk

waar instrumenten van de begroting 2005 heen zijn verplaatst in de ontwerpbegroting 2006. Deze tabel is opgenomen in hoofdstuk 4.

Op de niet-beleidsartikelen worden bedragen gepresenteerd die niet aan een afzonderlijke beleidsdoelstelling worden toegerekend. Ook worden op artikel 14 «Algemeen» instrumenten gepresenteerd die in het verleden volledig zijn verplicht en nog alleen worden uitgefincierd.

Hiervoor is gekozen omdat deze instrumenten in de vernieuwde artikel-indeling, met vernieuwde doelstellingen, geen logische plek hebben bij beleidsartikelen. De sturing op deze instrumenten is zeer beperkt aangezien zij volledig verplicht zijn.

Op artikel 14 «Algemeen» worden ook de uitgaven van de Gemeenschappelijke Dienst inzichtelijk gemaakt. De Gemeenschappelijke Dienst werkt voor heel VROM.

In de beleidsartikelen komt het beleid voor de komende jaren specifiek aan bod. Hierbij wordt voor de algemene doelstellingen consequent ingegaan op: omschrijving, bijdrage, verantwoordelijkheid, succesfactoren, effectgegevens en verwijzing naar beleidsstukken. Daarna volgt de tabel budgettaire gevolgen van beleid. Deze tabel kent een vernieuwde opbouw waarin de juridische verplichtingen direct zichtbaar worden gemaakt. Hieruit blijkt dan de budgetflexibiliteit van het betreffende artikel. Dit geeft inzicht in het op korte en lange termijn nog te beïnvloeden deel van de (meerjarige) uitgavenraming.

Bij ieder operationeel doel wordt consequent ingegaan op: motivering, instrumenten, prestaties, doelgroepen, prestatie-indicatoren, basiswaarden en streefwaarden, planning en verwijzing naar beleidsstukken. Ieder artikel wordt afgesloten met een overzicht van geplande beleidsonderzoeken.

Na de algemene doelstelling volgt de tabel budgettaire gevolgen van beleid. Ook deze zijn gewijzigd door de nieuwe artikelstructuur. Bij sommige artikelen worden instrumenten genoemd bij programma-uitgaven die geen budget hebben. Dat betekent dat voor dat instrument geen programmamiddelen zijn gereserveerd maar enkel apparaats-uitgaven. Verder is daar waar de benaming van het instrument identiek is aan de benaming van het operationele doel, alleen het operationele doel opgenomen.

De agentschapsbegrotingen

Bij de agentschapsbegrotingen is voor het eerst de Nederlandse Emissieautoriteit toegevoegd (NEa). Dit omdat NEa per 1 januari 2006 verwacht de status van baten-lastendienst te verkrijgen. Daarnaast is de Rijkgebouwendienst opgenomen.

Verdiepingshoofdstuk

Wat voorheen de verdiepingsbijlage werd genoemd, is nu omgedoopt naar verdiepingshoofdstuk. Het opstellen van het verdiepingshoofdstuk is voor deze begroting moeilijk geweest door de conversie van «oude» naar «nieuwe» artikelstructuur.

Bijlagen

Dit jaar ontbreekt het Overzicht Voortgang Klimaatbeleid in de bijlagen. De reden hiervoor is dat in het najaar van 2005 een evaluatie verschijnt die dezelfde informatie bevat. Deze evaluatie wordt de Tweede Kamer ter beschikking gesteld waardoor ongeveer tegelijkertijd met het verschijnen van deze begroting de Kamer via de evaluatie uitgebreid wordt geïnformeerd.

2. HET BELEID

2.1. De beleidsagenda

INLEIDING

Wij willen veel op het kleine stukje aarde dat Nederland heet: gezond en veilig wonen, werken en recreëren. Dat daarbij spanning ontstaat tussen verschillende wensen, belangen en maatschappelijke doelstellingen is dan ook niet verwonderlijk. Dat werd in het afgelopen jaar manifest rond onder andere de luchtkwaliteit. Gezondheidseisen en ruimtelijke ontwikkeling bleken soms moeilijk verenigbaar. VROM zoekt samen met andere departementen, medeoverheden, bedrijven en burgers naar concrete oplossingen voor deze complexe ruimtelijke opgaven. Hierbij is het streven naar de integratie van economische en sociale ontwikkeling en naar een duurzame, gezonde en veilige leefomgeving.

We zoeken de antwoorden niet in nog meer regelgeving. Ook niet in een top-down benadering. Maar in de ontwikkeling van slimme instrumenten, zoals de Europese emissiehandel in broeikasgassen. Er is focus op gebiedsgerichte ontwikkeling, zoals bij de Nota Ruimte is gebeurd, en met een sterke motivatie om zichtbare resultaten te boeken. Door maatschappelijke problemen centraal te stellen en niet de institutionele context waarin we werken. Door concrete programma's te ontwikkelen en uit te voeren samen met andere betrokken overheden, bedrijven en burgers. Door prikkels te geven tot investeren in innovatie en duurzaamheid, in stedelijke ontwikkeling en woningbouw, in infrastructuur en natuur. En door op te komen voor de belangen van Nederland in Europa, waarbij sociale, economische en ecologische belangen in een vroegtijdig stadium worden gewogen en op hun gevolgen doordacht. En niet in de laatste plaats door burgers actief te betrekken bij de ontwikkeling en uitvoering van beleid in een raadplegende, adviserende dan wel coproducerende rol, via burgerplatforms, publieksenquêtes en andere burgerparticipatietrajecten.

Kortom, door burgers, bedrijven en medeoverheden tegemoet te treden als «andere overheid». Een overheid die goed luistert en oog heeft voor de problemen waar burgers en bedrijven mee worden geconfronteerd. Een overheid die oog heeft voor de goede initiatieven die zij nemen, maar ook een overheid die helder communiceert wat wel en niet mag en optreedt wanneer het collectieve (nationale) belang daarom vraagt. En tevens een overheid die verantwoordelijkheden en bevoegdheden daar neerlegt waar ze het beste kunnen worden waargemaakt. Een overheid die naar nieuwe evenwichten zoekt om belangentegenstellingen beter te kunnen overbruggen. Een uitgebreidere beschrijving van de ontwikkeling van VROM richting «andere overheid» is beschreven in de publicatie van de PAO eindrapportage departementale takenanalyse van VROM «Blijvende inzet, nieuwe accenten», die gelijktijdig met deze begroting wordt aangeboden aan de Tweede Kamer en tevens is te vinden op onze website (www.vrom.nl).

De begrotingsopzet van VROM is dit jaar aangepast, om duidelijker aan te geven voor welke maatschappelijke opgaven VROM staat. In deze beleidsagenda zijn nieuwe accenten gelegd. Accenten op maatschappelijke vraagstukken die vragen om meer integraliteit en een grotere realisatiekracht van het rijk. Daarom zijn de ambities van VROM in deze beleidsagenda op het gebied van de stedelijke problematiek (stad,

agglomeratie en stedelijke netwerken) gebundeld en is een aparte paragraaf opgenomen rond de internationale agenda van VROM. Per beleidsprioriteit wordt aangegeven in welke beleidsartikelen deze is terug te vinden.

RUIMTE VOOR ONTWIKKELING (artikelen 4, 5 en 11)

Met de Nota Ruimte zet het Kabinet in op een samenleving met een bloeiende – internationaal concurrerende – economie, een samenleving waarin zowel de dynamiek als de sociale cohesie in stad en platteland wordt bevorderd, een samenleving waarin de veiligheid en leefkwaliteit optimaal is, met een scherp oog voor het waarborgen van landschappelijke, ecologische, cultuurhistorische en andere belangrijke ruimtelijke waarden. In de ruimtelijke ontwikkeling van Nederland is de rijksinzet vooral gericht op de gebieden die behoren tot de nationale ruimtelijke hoofdstructuur. Het rijk biedt daarnaast medeoverheden de ruimte om hun eigen afwegingen te maken en hun eigen verantwoordelijkheid te nemen. Door duidelijkheid te bieden over toekomstige rijksinvesteringen en door nieuw instrumentarium (met onder andere een nieuwe Wet ruimtelijke ordening en Grondexploitatiewet) worden andere overheden in staat gesteld om nog beter regie te kunnen voeren op de gewenste ruimtelijke ontwikkeling in hun gebied.

VROM pakt de uitvoering van de Nota Ruimte als coördinerend departement samen met de andere betrokken ministeries voortvarend op. De nationale ruimtelijke hoofdstructuur krijgt met de nieuwe programma-aanpak en gerichte investeringsbijdragen een extra impuls. De programaministers nemen hun verantwoordelijkheid als rijksaanspreekpunt zodat andere overheden, burgers en bedrijven weten tot wie ze zich primair moeten richten als het gaat om de voortgang van rijksprojecten en de afstemming tussen verschillende projecten. De Minister van VROM vervult deze taak voor de Zuidvleugel van de Randstad. In de drie andere gebiedsprogramma's richt VROM zijn inzet op die onderdelen waarvoor het departement primair verantwoordelijk is, zoals de rijksbrede besluiten die in 2006 worden genomen rond de verdere integrale groei van Almere. Voor de langere termijn zet het rijk in op een samenhangende ontwikkeling van de Randstad Holland als geheel.

Belangrijkste prestaties in 2006

- VROM levert in september 2006 de eerste herziening van de Uitvoeringsagenda, waarin een integraal overzicht wordt geboden van alle in de Nota Ruimte aangekondigde rijksacties en programma's. Voorbeelden van grote programma's onder regie van VROM zijn de PKB Waddenzee en de Zuidvleugel. Op basis van een netwerkanalyse worden in 2006 en 2007 prioriteiten vastgelegd voor investeringen in infrastructuur en verstedelijking voor de middellange en lange termijn;
- In 2006 maakt het Kabinet een keuze voor de inzet en verdeling van de € 900 mln uit de FES-middelen (2011–2014) die gereserveerd zijn voor specifieke inrichtingsopgaven die voortvloeien uit de Nota Ruimte;
- De regie van gemeenten en provincies op de gebiedsontwikkeling wordt versterkt als de Grondexploitatiewet, de integrale herziening van de Wet voorkeursrecht en de wijziging van de Onteigeningswet door het parlement in 2006 zijn aanvaard;
- In 2006 gaat een gemeenschappelijk ontwikkelingsbedrijf van start. Met deze interdepartementale uitvoeringsorganisatie – gepositioneerd bij VROM – is het rijk beter in staat om ontwikkelgericht en risico-

- dragend te participeren in voor het rijk cruciale gebiedsontwikkelingen. Gestart wordt met de ontwikkeling van een beperkt aantal projecten gericht op een effectieve en efficiënte gebiedsontwikkeling;
- Het Waddenfonds zal in 2006 operationeel worden. Daartoe wordt een wetsvoorstel Wet oprichting Waddenfonds bij de Tweede Kamer ingediend;
 - Het kabinetsstandpunt op het advies van de Adviescommissie Gebiedsontwikkeling wordt in het voorjaar van 2006, tesamen met de resultaten van de voorbeeldprojecten ontwikkelingsplanologie en vervolgvactiteiten van het Rijk aan de Tweede Kamer meegedeeld;
 - In 2006 wordt de Invoeringswet ruimtelijke ordening aangeboden aan de Tweede Kamer. Daarin wordt de juridische doorwerking van het strategische beleid uit de Nota Ruimte verankerd;
 - Als uitkomst van de PAO departementale takenanalyse van VROM wordt samen met andere betrokken departementen een programma «ruimte voor klimaat» nader uitgewerkt en in uitvoering genomen, waarbij de mogelijke klimaatveranderingen (bijvoorbeeld tot uiting komend in mogelijke overstromingen door stijgende zeespiegel en buiten hun oevers tredende rivieren) worden doordacht in hun gevolgen voor de ruimtelijke inrichting van Nederland.

KRACHTIGE STEDEN (artikelen 2, 5, 7, 8, 10 en 13)

De stad is de motor van economische, sociale en culturele ontwikkeling in ons land. Binnen het grotestedenbeleid wil VROM de economische dynamiek en tegelijk het leefklimaat in de steden – mede in het perspectief van het functioneren in stedelijke netwerken en de relatie tussen stad en ommeland – versterken. In dit kader zijn onder regie van het Ministerie van BVK GSB-convenanten afgesloten. Bewoners moeten het prettig vinden om er te wonen, te werken en te recreëren, bedrijven moeten er zich willen vestigen en steden moeten bereikbaar blijven. Daarom versterkt VROM bewust de economische structuur van de stedelijke regio's, bijvoorbeeld door de ontwikkeling van stationsgebieden en het in samenwerking met V&W aanpakken van knelpunten in spoorgebieden. Dat schept kansen voor de stad. In veel oude stadswijken is het woon- en leefklimaat minder florissant. Veel mensen met een hoger inkomen trekken weg. VROM prikkelt daarom gemeenten en woningcorporaties om de oude stadswijken ook voor hen weer aantrekkelijk te maken. Door meer wettelijke mogelijkheden om overlast en criminaliteit te bestrijden. En door de woningvoorraad te vernieuwen en te differentiëren. Maar ook door de publieke ruimte en de publieke voorzieningen in deze wijken op peil te brengen, zodat het daar over een paar jaar prettiger en gezonder wonen is, een plek waar bewoners – autochtonen en allochtonen – elkaar vaker ontmoeten, zich veilig voelen en binding en betrokkenheid met elkaar kunnen opbouwen.

Kortom, in het kader van het grotestedenbeleid wil VROM samen met andere betrokken ministeries de steden de ruimte en mogelijkheden bieden om de dynamiek in de stad te bevorderen, de stad krachtiger te maken, en dat met een doelgerichte en integrale programmatische aanpak van wijken en buurten en stedelijke gebieden. Daarvoor stelt VROM de eigen infrastructuur met de 56 wijken aanpak, sleutelprojecten en contacten met de stedelijke netwerken en het eigen netwerk met kennisinstellingen, accountmanagers, corporaties en ontwikkelaars beschikbaar. Met de Nota Ruimte stimuleert VROM de steden een eigen signatuur te ontwikkelen. Zij hebben daarbij een eigen verantwoordelijkheid. Daarnaast zal vanuit de rijkshuisvesting waar passend binnen de

huisvestingsbehoefte en -budgetten van de rijksdiensten een bijdrage aan de economische structuur en het leefklimaat van de stad geleverd worden, bijvoorbeeld door herbesteding van overtollige rijkskantoren en de ontwikkeling van nieuwe huisvestingsprojecten (al dan niet in PPS-verband).

Burgers verwachten van de overheid zichtbaar resultaat van beleid en investeringen in de stad, zowel wat betreft de leefbaarheid in wijken en buurten als wat betreft de economische positie van de stedelijke agglomeratie. Dat rendement moet tot uitdrukking komen in concrete resultaten. Dat kan alleen maar als fysieke investeringen in de steden hand in hand gaan met sociale en economische structuurversterkende maatregelen. Daarbij gaat het ook om maatregelen die de leefbaarheid en het welzijn in wijken ten goede komen, vooral in de oude stadswijken.

Over ongeveer 5 jaar moeten burgers, bedrijven en lokale bestuurders ervaren dat:

- de economische positie van de steden in internationaal perspectief is verbeterd (in termen van investeringen en groei van de werkgelegenheid);
- de negatieve spiraal (verloedering) in de (56) oude stadswijken is gekeerd;
- de leefbaarheid in de fysieke leefomgeving (onder andere luchtkwaliteit) is verbeterd;
- burgers een grotere kans hebben een voor hen betaalbare, goede woning in een aantrekkelijke buurt te vinden (mede in relatie tot ruimte voor wonen).

De resultaten worden gemeten. Afhankelijk van de situatie worden samen met gemeenten meetinstrumenten ontwikkeld en ingezet, zoals burgerpanels en Europees benchmarkonderzoek.

Belangrijkste prestaties in 2006

- Voor de herstructurering van oude wijken in de 30 grootste gemeenten (G30) zijn in het kader van de ISV-convenanten evenzovele gemeentelijke plannen in uitvoering genomen. In de periode tot 2010 moeten die leiden tot:
 - 110 000 nieuwbouwwoningen in binnenstedelijk gebied, waarvan 60 000 extra toegevoegd (de rest is vervangende nieuwbouw);
 - 30 000 ingrijpend verbeterde woningen;
 - toevoeging van 55 000 volledig toegankelijke woningen;
 - bodemsanering van 2000 locaties met een totaal oppervlak van 700 hectare;
 - geluidsanering bij 9 000 woningen hetzij via isolatie, verkeersmaatregelen of sloop;
 - 80 km wegvak binnen de normen voor luchtkwaliteit.Waar in de uitvoering van de herstructurering stagnatie optreedt, worden ook in 2006 impulsteams (ervaringsdeskundigen met betrekking tot ISV-terrein) in opdracht van VROM ingezet. Deze faciliterende aanpak is onder meer succesvol gebleken in Transvaal (Den Haag), waar afspraken over de verdeling van kosten bij herstructurering zijn gemaakt. Daarbij wordt in 2006 ingezoomd op concrete mogelijkheden om met «nieuwe spelers» zoals supermarkten en scholen zowel de leefbaarheid te bevorderen via een integrale sociaal-fysieke aanpak als de (kleine) stadseconomie te versterken.
- Voor het opheffen van onvoorziene knelpunten in of het versnellen van

de uitvoering van plannen en projecten in de 56 aandachtswijken en in wijken (in niet-G30 gemeenten) met een probleemaccumulatie wordt € 100 mln in het kader van het Impulsbudget uitgetrokken;

- In 2005 en 2006 wordt instrumentarium ontwikkeld en van kracht voor verbetering van de luchtkwaliteit. Hierdoor worden bedreigingen voor de gezondheid van mensen die dichtbij infrastructuur of vervuilende bedrijven wonen verminderd. Vanuit het FES-fonds is hiervoor € 400 mln extra beschikbaar gekomen voor de periode 2006–2010, bovenop de maatregelen uit de Nota Verkeersemissies en de Nota Mobiliteit. In totaal reserveert het kabinet ruim € 900 mln voor verbetering van de luchtkwaliteit in de periode 2005–2015, via de begrotingen van VROM, V&W en via de fiscaliteit. Tevens zal in het voorjaar van 2006 de Wet Luchtkwaliteit in werking treden;
- De Interimwet stad en milieu treedt eind 2005 in werking. Gemeenten krijgen hiermee meer ontwikkelruimte op locaties met milieuhinder. In 2006 is een aantal Stad- en Milieuprojecten (gestart onder de Experimentenwet Stad & Milieu) volop in uitvoering; denk aan Scheveningen haven, Arnhem Malburgen en Assen Covecoterrein;
- Voor het benutten van de potenties van de nieuwe HSL-stations zijn zes nieuwe sleutelprojecten door het rijk aangewezen. Bij vijf daarvan, zoals Den Haag Centraal Station, zijn al bouwactiviteiten begonnen. Over de Zuidas Amsterdam besluit het rijk in 2006 over risicodragende participatie. De verwachting is dat VROM in 2006 ongeveer € 50 mln aan de sleutelprojecten bijdraagt. Daarnaast zijn in 2006 voor het verbeteren van de ruimtelijke kwaliteit 19 BIRK-projecten in de uitvoeringsfase aanbeland. Het gaat onder meer om projecten in Arnhem (Rijnboog), Enschede (Muziekkwartier) en Tilburg (Spoorzone). Inclusief de bijdragen die aan projecten zijn gegeven vóór de inwerkingtreding van de regeling (onder meer A2 Maastricht, Delft) zal met deze projecten in de steden tot 2010 in totaal € 403 mln gemoeid zijn;
- Voor een gecoördineerde inzet van rijksinstrumenten en afstemming van rijksinvesteringen op provinciale en gemeentelijke plannen zijn tussen de betrokken departementen en de zes nationale stedelijke netwerken afspraken gemaakt;
- Om de kloof tussen overheid en burgers te verkleinen, worden burgers actief bij het beleid van VROM betrokken (onder andere via twee burgerplatforms en burgerparticipatietrajecten op onderwerpen die hoog op de publieksagenda staan). De verwachting is dat burgers meer betrokken zijn bij de ontwikkeling van hun woon- en leefomgeving;
- Om het succes te kunnen meten van de integrale gebiedsgerichte aanpak voor een krachtige stad, wordt de monitoring via burgerpanels en Europees vergelijkend onderzoek in 2006 zo uitgewerkt dat deze voor gemeenten géén extra administratieve last tot gevolg heeft.

RUIMTE VOOR WONEN (artikelen 1 en 3)

Iedereen in Nederland wil betaalbaar, gezond en veilig wonen in een aantrekkelijke en duurzame woonomgeving. De individuele huurtoeslag én de minimum (waaronder EPC, zie ook ECO-efficiënte economie) eisen in de bouw- en milieuregelgeving bieden hiervoor belangrijke randvoorwaarden. Voor veel starters, ouderen en mensen met lagere inkomens is het nu moeilijk om een geschikte woning te bemachtigen. Daarom moeten er de komende jaren meer woningen worden gebouwd om aan de vraag te voldoen en om doorstroming op de woningmarkt te bewerkstelligen mede in relatie tot de doelstelling van krachtige steden. De

bouwproductie begint weer op stoom te komen. Maar het is nog niet voldoende. Met de stedelijke regio's heeft het Kabinet afspraken gemaakt over een forse verhoging van de woningbouwproductie tot 2010. Die afspraken zijn erop gericht het woningtekort in 2010 terug te brengen tot gemiddeld 1,5% rekening houdend met een trendmatig niveau van sloop en vervangende nieuwbouw. Uitvoering van deze afspraken moet leiden tot een totale landelijke bouwproductie (inclusief die buiten de stedelijke regio's) van gemiddeld circa 90 000 woningen per jaar.

Tegelijkertijd stuurt VROM aan op een beter werkende woningmarkt. Door een nieuwe verdeling van verantwoordelijkheden en door financiële prikkels wil het de prestaties van woningcorporaties verbeteren. Het huurbeleid wordt gemoderniseerd zodat verhuurders meer gestimuleerd worden te investeren in nieuwbouw en exploitatie van woningen. De ruimte voor een meer marktconforme huur wordt gegeven onder voorwaarde van betaalbaarheid voor huurtoeslag-ontvangers en onder voorwaarde van hogere prestaties (aantallen) in de woningbouw.

Belangrijkste prestaties in 2006

- De subsidiemiddelen in het kader van het Besluit Locatiegebonden Subsidies (BLS) worden gericht ingezet op concrete verhoging van de woningproductie. Met de inzet van BLS-gelden worden in totaal 445 000 woningen over de periode van de woningbouwafspraken (2005–2010) gerealiseerd. De voortgang en resultaten worden gemonitord;
- Daar waar stagnatie van het bouwproces optreedt, stelt VROM – op verzoek van gemeenten – aanjaagteams (ervaringsdeskundigen mbt BLS-terrein) beschikbaar. Deze teams ondersteunen lokale partijen in het weer op gang brengen van het bouwproces. Die aanpak is succesvol, zoals eerder bleek in onder andere Sittard-Geleen/Middengebied, Drechtsteden/Spoorzone en Arnhem/Schuytgraef;
- Belemmeringen in de VROM-regelgeving worden weggenomen (bijvoorbeeld maatregelen inzake luchtkwaliteit (zie Krachtige steden)). Daarnaast worden diverse wettelijke maatregelen in procedure gebracht waardoor gemeenten een betere regie kunnen voeren bij de ontwikkeling van woningbouwlocaties (zoals de Grondexploitatiewet, zie Ruimte voor ontwikkeling);
- De herziening van de Uitvoeringswet huurprijzen woonruimte, gericht op het bieden van meer mogelijkheden voor verhuurders om een betere prijs/kwaliteitsverhouding van woningen te realiseren, wordt in de 2e helft van 2005 aan de Tweede Kamer aangeboden met het oog op inwerkingtreding per 1 juli 2006. Verwacht mag worden dat hierdoor vooral het investeren in middeldure huurwoningen aantrekkelijker wordt. Afspraken in het kader van het huurbeleid hebben er voorts toe geleid, dat woningcorporaties zich hebben geëngagementeerd om de komende vijf jaar minimaal 111 000 woningen te bouwen;
- In het verlengde van de grotere ruimte voor verhuurders, zal het wettelijke kader voor een structurele bijdrage van verhuurders aan de betaalbaarheid na parlementaire instemming in 2006 in werking kunnen treden;
- De kabinetsstandpunten over de verantwoordelijkheidsverdeling tussen rijk, gemeenten en corporaties (Commissie De Boer) en de positie van huurders (Commissie Leemhuis), die in het najaar van 2005 worden aangeboden aan de Tweede Kamer, worden geïmplementeerd;

- In 2006 zal uitvoering worden gegeven aan een actieplan voor de implementatie van de in 2005 aan de Tweede Kamer aangeboden «visie op de woningmarkt»;
- Met het oogmerk om de transparantie van de woningmarkt te verbeteren, worden de mogelijkheden bezien om verschillende (private) informatiebronnen over huur- en koopwoningen te koppelen aan de (publieke) basisregistraties (zie Modernisering regelgeving).

ONTKOPPELING EN EEN ECO-EFFICIENTE ECONOMIE (artikelen 6, 8, 9, 10 en 11)

Mensen willen gezond en veilig wonen en leven. Daar kunnen ze zelf veel aan doen. Het Kabinet spreekt burgers en bedrijven aan op hun verantwoordelijkheid om het milieu te ontzien. Realistisch en met oog voor resultaat. Het Kabinet streeft naar het handhaven van de gerealiseerde ont koppeling van milieudruk en economische groei en naar een verbetering van de eco-efficiëntie van de economie. Ook bij economische groei moet de milieudruk afnemen. Hierdoor ontstaat een gezonde en veilige leefomgeving. Het Kabinet wil dit bereiken met vernieuwende instrumenten, zoals vergroening van het belastingstelsel, verhandelbare emissierechten en adequate (Europese) regelgeving. De vervuiler betaalt of laat zich door fiscale voordelen prikkelen tot milieuvriendelijk produceren en consumeren. Eco-efficiënte innovaties bieden kansen om de economie zowel schoner als concurrerder te maken, door een efficiënt gebruik van energie en grondstoffen en het ontwikkelen van nieuwe markten. Wie zuinig omgaat met grondstoffen en energie, produceert bovendien goedkoper, ontziet het milieu en blijft de concurrentie voor: milieu als kans dus. Op langere termijn gaat het hierbij om systeemveranderingen, ook wel transities genoemd, zoals duurzame landbouw, duurzame energiehuishouding en duurzame mobiliteit. De doelstellingen uit het NMP4 blijven dus van kracht. Draagvlak in de samenleving is noodzakelijk voor succesvol beleid. Het Kabinet zal daarom de maatschappelijke agenda peilen en partijen uit de samenleving laten meedenken over dilemma's en oplossingen.

Belangrijkste prestaties in 2006

De Toekomstagenda Milieu wordt in februari 2006 aan de Tweede Kamer aangeboden. Deze agenda zal, als vervolg op NMP4, een nieuwe impuls geven aan het milieubeleid met nadruk op de ontwikkeling van praktische haalbare acties, modernisering van het instrumentarium en – waar relevant- de ontwikkeling van visie en agendering van onderwerpen. Uitgangspunten vormen de ont koppeling tussen milieudruk en economische groei en het voorkomen van afwenteling.

Tegengaan van klimaatverandering

In het streven naar duurzame ontwikkeling kunnen huidige milieuproblemen niet worden afgewenteld op toekomstige generaties. Om klimaatverandering tegen te gaan moet de mondiale uitstoot van broeikasgassen worden beperkt. Nederland heeft zich in Kyoto verplicht om de emissie van broeikasgassen in de periode van 2008 tot 2012 met zes procent te verminderen ten opzichte van 1990. Hieraan wordt invulling gegeven langs drie lijnen: Europese normering van de uitstoot van broeikasgassen (aanpak bij de bron), het ingevoerde systeem van emissiehandel en de stimulering van een doelmatiger energiegebruik en van de toepassing van hernieuwbare energiebronnen in Nederland.

Belangrijkste prestaties 2006

- In 2006 worden op basis van de tweede Evaluatienota Klimaatbeleid (oktober 2005 in de Tweede Kamer) zo nodig aanvullende maatregelen vastgesteld om de Kyoto-doelstelling 2012 te halen. Daarnaast zal het Kabinet zich – onder meer via instrumentele vernieuwing – voorbereiden op een scherpere klimaattaakstelling na 2012;
- Om voor de langere termijn verdergaande reducties van broeikasgassen te bereiken en gevaarlijke klimaatverandering te beperken, wordt het internationaal klimaatbeleid na 2012 – als vervolg op de eerste verplichtingenperiode – ontwikkeld. In 2006 bereidt Nederland standpunten voor ten behoeve van internationale afspraken in VN-verband, gebruik makend van de wetenschappelijke inzichten van het IPCC;
- Vermindering van het energieverbruik in de gebouwde omgeving wordt versneld door een aanscherping van de energieprestatie-eis voor nieuwbouwwoningen (0,8) per 1 januari 2006. De berekende energieprestatie van nieuw te bouwen woningen waarvoor vanaf 2006 bouwvergunningen worden verstrekt, zal daarmee verbeteren met 20%;
- Verder wordt extra geïnvesteerd in een meer duurzame energiehuishouding om in de toekomst minder afhankelijk te zijn van fossiele brandstoffen en om de uitstoot van broeikasgassen te beperken. Een bedrag van 250 miljoen euro is gekoppeld aan de besluitvorming over het openhouden van de kerncentrale Borssele, die eind van dit jaar moet worden afgerond. De middelen worden ingezet voor energiebesparing, schoon fossiel (CO₂-opslag) en hernieuwbare energiebronnen (waaronder innovatieve biobrandstoffen). Beoogd wordt het klimaatvoordeel – beperking van CO₂-uitstoot – van het openhouden van Borssele te verdubbelen. Als onderdeel van deze besluitvorming voert het Kabinet gesprekken met energiebedrijven over een substantiële bijdrage van hun kant.

Luchtkwaliteit en duurzame mobiliteit

De lucht in Nederland wordt steeds schoner. Ondanks de grote inspanningen kan Nederland – maar ook andere Europese landen – op veel plaatsen toch niet voldoen aan de Europese normstelling. Het Kabinet acht deze situatie ongewenst, omdat dit negatieve effecten op de volksgezondheid heeft. Zo overlijden in Nederland jaarlijks ongeveer 5 000 mensen voortijdig aan de schadelijke effecten van luchtverontreiniging (fijn stof en ozon). Tegelijkertijd mag het niet zo zijn dat deze Europese normstelling de noodzakelijke aanleg van wegen, woningen en gebouwen blokkeert. Het gebrek aan perspectief op het terugdringen van de normstelling is in beroepszaken een belangrijk argument voor de Raad van State om besluiten over gewenste ruimtelijke en infrastructurele projecten te vernietigen.

Het Kabinet pleegt dan ook een intensieve inzet voor oplossing van de problematiek langs drie sporen: maatregelen om de luchtkwaliteit te verbeteren, inzet in de EU om de uitvoeringseisen van de normen aan te passen en scherpe emissie-eisen aan voertuigen te stellen, en verduidelijking van de nationale regelgeving. Bij de maatregelen ligt een zwaar accent op bronmaatregelen waarmee voer- en vaartuigen schoner worden, maar ook in andere sectoren zoals de landbouw en de industrie zijn maatregelen nodig. Tevens spelen gemeenten en provincies een belangrijke rol bij aanpak van de lokale luchtkwaliteit en zullen daarbij verder worden ondersteund.

Duurzame mobiliteit is breder dan aanpak van de luchtkwaliteit. Zo komt er een regeling voor biobrandstoffen om aan de EU-verplichtingen op dit punt te voldoen. Het gebruik van biobrandstoffen is een belangrijke stap in de richting van klimaatneutrale brandstoffen. Verder zal de aankoopbelasting van nieuwe personenauto's (BPM) voor een deel afhankelijk gemaakt worden van de CO₂-uitstoot. Het Kabinet pakt voorts het lawaai van het verkeer over weg en spoor aan met bronbeleid. Aanpak aan de bron is bevordelijk voor de gezondheid van de mensen en ook voor de schatkist: bronbeleid is kosteneffectiever dan geluidsschermen of woningisolatie. Op deze wijze kunnen projecten voor ruimtelijke ontwikkelingen doorgang vinden.

Belangrijkste prestaties 2006

- In 2006 worden de maatregelen uit de Nota Verkeersemissies uitgevoerd samen met een aanvullend maatregelenpakket ter verbetering van de luchtkwaliteit. Onder meer zal hierbij een vroegde marktintroductie van Euro 4- en 5-vrachtwagens fiscaal worden gestimuleerd om de uitstoot van NOx en fijn stof terug te dringen. Tevens wordt de stimulering van roetfilters uitgebreid naar onder meer bestelauto's, openbaar vervoer bussen, taxi's en vuilniswagens om de uitstoot van fijn stof te beperken. Nederland pleit in de Europese Milieuraad voor scherpe Euro-5 (auto's) en Euro-6 (auto's en vrachtwagens) normen. VROM zet hierbij in op een duurzaam niveau voor NOx en fijn stof;
- Om het gebruik van biobrandstoffen te stimuleren worden momenteel een stimuleringsregeling en een verplichtstelling onderzocht.

Omgaan met risico's

Bedrijven en burgers hebben een eigen verantwoordelijkheid om risico's tegen te gaan. Dat neemt niet weg dat de overheid grenzen stelt aan de risico's die bedrijven en burgers voor hun omgeving mogen veroorzaken. Een risicoloze samenleving is echter een illusie. Het Kabinet besluit op basis van een nuchtere afweging of het noodzakelijk is maatregelen te nemen ter voorkoming van de gevaren en risico's die de samenleving bedreigen.

Belangrijkste prestaties 2006

- De Modernisering Kernenergiewet zal in 2006 aan de Tweede Kamer worden aangeboden, waarin onder meer versnelde besluitvormingsprocedures rond vergunningverlening en beperkte geldigheidsduur (40 jaar) van vergunning voor nieuwe installaties zijn vastgelegd;
- Voor een versterking van de veiligheid van burgers langs routes waarover transport van gevaarlijke stoffen plaatsvindt, wordt nieuwe regelgeving ontwikkeld. Deze bestaat uit een basisnet voor het vervoer met veiligheidszones voor de ruimtelijke ordening. VenW is verantwoordelijk voor het vaststellen van een basisnet. VROM ontwikkelt de regeling voor de doorwerking van het basisnet in de ruimtelijke ordening en zal samen met VenW een basisnettoets ontwerpen op basis van de verruimde reikwijdte van de Wet milieubeheer. Op 1 januari treedt de Regulering Vervoer van gevaarlijke stoffen per spoor in werking. Het basisnet spoor volgt hieruit. Zo spoedig mogelijk daarna worden de basisnetten weg en water vastgesteld;
- Het Kabinet biedt in 2006 het vervolg op de nota Nuchter Omgaan met Risico's aan de Tweede Kamer aan, in samenhang met de afronding

van het actieprogramma Gezondheid en Milieu. Daarin wordt aangegeven hoe het nuchter omgaan met risico's doorwerkt in de praktijk, wat de burger daarvan zal merken en welke instrumenten van belang zijn bij het maken van de noodzakelijke afwegingen;

- Als uitvloeisel van de nota Nuchter Omgaan met Risico's (onder andere radon, basisstations mobiele telefonie, hoogspanningslijnen) wordt in 2006 een coördinatiepunt opgericht, waarvanuit nader onderzoek naar mogelijke gezondheidseffecten wordt gecoördineerd en de communicatie met burgers wordt bevorderd;
- Er bestaat in 2006 een politiek vastgestelde visie op buisleidingen (transportleidingen voor gas, olie en chemicaliën). In deze visie wordt vastgelegd hoe de overheid omgaat met de bij buisleidingen betrokken economische-, ruimtelijke- en veiligheidsbelangen.

INTERNATIONALE VROM-AGENDA (artikelen 5, 10 en 12)

Door een ambitieuze inzet in Europa dragen wij als rijksoverheid bij aan de oplossing van nationale en internationale vraagstukken. Op EU-niveau worden de kaders bepaald waarbinnen Nederland invulling kan geven aan het milieubeleid. De inzet vanuit VROM is gebaseerd op het tijdig onderkennen van de gevolgen van nieuwe regelgeving, zodat een bewuste weging van alle belangen binnen en buiten VROM kan plaatsvinden. Zonder het ambitieniveau los te laten spelen maatwerk en het rekening houden met regionale verschillen in Europa daarbij een belangrijke rol.

Internationaal milieubeleid is een belangrijke voorwaarde om gezondheid, welzijn, veiligheid en duurzame ontwikkeling (hier en nu, elders en later) te bereiken. In de Europese milieuagenda ligt het accent op de luchtkwaliteit, de Lissabonstrategie, klimaat, biodiversiteit en REACH (Registratie, Evaluatie, Autorisatie van Chemicaliën). In de Mondiale Milieuagenda worden de actuele Pan-Europese en mondiale onderwerpen behandeld. Het gaat om milieuproblemen waarvoor een nationale aanpak tekortschiet en om grensoverschrijdende vraagstukken met een regionale of mondiale effect. Een belangrijk punt op de internationale agenda is klimaatbeleid. Het is van belang instrumenten te gebruiken en te ontwikkelen die de uitvoering van milieuafspraken faciliteren. Beide agenda's richten zich op de Nederlandse inzet in deze kabinetsperiode. In het kader van ontwikkelingssamenwerking wordt voortgegaan met het ondersteunen van internationaal natuur- en milieubeleid zoals dat in een brief van de Minister van Ontwikkelings Samenwerking, mede namens de Staatssecretaris van VROM, aan de Kamer (kamerstukken II, 2004-2005, 29 800 V, nr. 51) is verwoord.

VROM richt zich tevens op de versterking van de ruimtelijke structuur van Nederland in Europa (de Rotterdam Agenda) om daarmee de sterke concurrentiepositie te behouden en streeft ook hier naar tijdige signalering van de effecten van sectoraal EU-beleid op nationaal ruimtelijk beleid.

De toename van internationale regels en afspraken leidt tot een toenevend belang van internationale handhavingsactiviteiten en een toenevende aandacht voor beter handhaafbare en uitvoerbare regelgeving op EU-niveau, zowel bij de Europese Commissie, het Europese Parlement als het Europese Hof. Verschillen in het niveau van handhaving tussen landen hinderen het Nederlandse bedrijfsleven en staan een effectieve oplossing van de nationale problemen in de weg. Juist bij de handhaving komen die verschillen tussen landen aan het oppervlak. VROM zet daarom sterk in op

een gelijk speelveld bij internationale handhavingsacties en voor de opbouw van handhaving(scapaciteit) in internationaal verband bijvoorbeeld met het International Network of Environmental Compliance and Enforcement (INECE), waarin wordt samengewerkt met de Europese Commissie, UNEP, OESO, Wereldbank en anderen.

Belangrijkste prestaties in 2006

- Uitwerking van de Europese (en mondiale) milieugenda om een sterke positie in de Europese besluitvorming te verkrijgen op het gebied van de prioritaire dossiers luchtkwaliteit, Lissabonstrategie, klimaat, biodiversiteit en REACH;
- Organisatie van een Internationale Conferentie met belangrijke landen, waaronder grote snelgroeiende ontwikkelingslanden, en andere relevante actoren waaronder bijvoorbeeld de private sector, waarin verdergaande mogelijkheden van marktwerking voor het behalen van klimaatdoelstellingen worden verkend;
- Een effectieve invulling en doorwerking van de nieuwe EU doelstelling van «territoriale cohesie», gericht op het versterken van de Europese ruimtelijke structuur in het licht van de Lissabon-ambities voor duurzame economische groei. Voor VROM zijn daarbij de Nota Ruimte en de Europese milieugenda richtinggevend. Invulling vindt plaats via de informele EU-agenda voor territoriale cohesie die is overeengekomen in Rotterdam in 2004. Doorwerking zal moeten plaatsvinden via de 2007–2013 EU-programma's voor Europese Territoriale Samenwerking (opvolger Interreg) en ESPON (ruimtelijke analyses);
- Een gestructureerde en vroegtijdige screening van ruimtelijk relevante EU-beleidsvoorstellen op hun gevolg voor ruimtelijke ontwikkelingen wordt geborgd. Dit biedt kansen voor een betere benutting van het VROM-beleid en voorkomt dat ongewenste beperkingen worden opgelegd;
- VROM is internationale samenwerkingsverbanden aangegaan gericht op realisatie van een gelijk speelveld door internationale handhavingsacties. Concreet speelt dit voor afval in 2006 via een EU-havenproject, de «Trans Frontier Shipment of Waste»-handhavingsprojecten en de controle op de juistheid van bestemmingen van afval.

MODERNISERING REGELGEVING (artikelen 2, 4, 10 en 14)

De overheid heeft wetten en regels om de kwaliteit van de leefomgeving in Nederland op peil te houden. VROM wil regels die werken en die lasten beperken. Wet- en regelgeving moeten duidelijker en eenvoudiger gemaakt worden. De wetten en regels zijn er immers om burgers en bedrijven te stimuleren op een verantwoorde manier bij te dragen aan de ontwikkeling van Nederland. Regels moeten burgers en bedrijven minder geld en tijd kosten dan in het verleden. Daarom vermindert VROM het aantal regelingen van 400 naar 200. Aan het eind van de kabinetsperiode zal het grootste deel van de effecten van de reductie van administratieve lasten zichtbaar worden, door met name de introductie van de (VROM-)omgevingsvergunning en de omzetting van vergunningen in algemene regels (8.40 AMvB's). De beoogde resultaten voor 2006 luiden als volgt:

Vermindering administratieve lasten	Bedrag	Netto % van totale administratieve lasten
2006	€ 13,7 mln	0,8%
2007	€ 353,5 mln	20,6%
Totaal voor periode 2003–2007	€ 505 mln	29,5%

De (VROM-)omgevingsvergunning vormt een speerpunt in de vereenvoudiging en stroomlijning van regelgeving. Met één vergunningsaanvraag die kan worden ingediend bij één loket voor alle omgevingsvergunningen, één procedure, één beschikking, één beroeps- en bezwaarprocedure en kortere doorlooptijden wordt de dienstverlening aan burgers en bedrijven sterk verbeterd. De dienstverlening wordt daarnaast verder verbeterd door de ontwikkeling van basisregistraties voor gebouwen, adressen, kadastrale percelen en geografie. Hierdoor wordt het mogelijk op termijn te komen tot eenmalige aanlevering van gegevens door burgers en bedrijven en meervoudig gebruik van die gegevens door de overheid.

Belangrijkste prestaties in 2006

- Het wetsvoorstel Algemene bepalingen omgevingsrecht wordt in de zomer van 2006 aan de Tweede Kamer aangeboden. Dit wetsvoorstel biedt de wettelijke basis voor de (VROM-) omgevingsvergunning. Om de invoering van deze integrale vergunning goed voor te bereiden wordt in 2005 en 2006 een groot aantal pilotprojecten uitgevoerd met gemeenten en provincies, maatschappelijke organisaties en burgers;
- Een nieuwe integrale AMvB met algemene milieuregels ter vervanging van de bestaande sectorale 8.40-AMvB's wordt voor advies aan de Raad van State voorgelegd. Door de nieuwe – meer inzichtelijke – opzet worden de administratieve lasten aanzienlijk verlaagd, mede door het vervallen van de vergunningplicht voor minimaal 20 000 bedrijven;
- Het wetsvoorstel tot vereenvoudiging van de regels voor milieu-effect rapportage wordt in 2006 aan de Tweede Kamer aangeboden. Dit leidt tot kortere en eenvoudigere procedures die de voortgang van ontwikkelprojecten bevorderen zonder natuur en milieu tekort te doen;
- In 2006 wordt het Gebruiksbesluit gepubliceerd. Daarmee wordt een belangrijke stap gezet naar landelijk uniforme regelgeving en behandeling van brandveilig gebruik van gebouwen;
- VROM ontwikkelt 4 van de 6 door het rijk te realiseren basisregistraties. Hiertoe worden wetsontwerpen voor Kadaster en Geografie en voor Gebouwen en Adressen respectievelijk in de 2e helft van 2005 en de 1e helft van 2006 aan de Tweede Kamer aangeboden. Daarnaast wordt ook de haalbaarheid van basisregistraties voor de ondergrond en van een Grootschalige Basiskaart Nederland onderzocht.

BETERE NALEVING (artikel 12)

VROM staat voor een goede naleving van wetten en regels op het gebied van wonen, ruimte en milieu. Voor een succesvol beleid is – naast een helder kader van uitvoerbare en goed te handhaven regels – goed toezicht op die naleving onmisbaar. Het toezichtveld binnen en buiten VROM is volop in beweging. VROM zet krachtig en pro-actief in op meer samenwer-

king en selectief toezicht. Een voorbeeld hiervan is het project Servicegericht werken waarin VNG, VROM-beleidsafdelingen en de VROM-inspectie op het gebied van bouwregelgeving samenwerken aan goede dienstverlening aan burgers. Verder spelen tal van acties in het kader van de nieuwe «Kaderstellende visie op toezicht». De bouwstenen hiervan zijn onder meer de resultaten van de Commissie Alders (toezichtrelaties rijk, provincies, gemeenten) en de Ambtelijke Commissie Toezicht II (Act II), maar ook de projecten van het Programma Andere Overheid als «Vreemde ogen» en «Public governance» en het PAO-project «Gezamenlijke inspecties» waar de VROM-inspectie trekker van is.

Belangrijkste prestaties in 2006

- De toezichtlast wordt verminderd door:
 - professionalisering en verdere standaardisering en uniformering van inspectieprocedures (onder meer resulterend in een ISO 9000/2000 certificaat);
 - voortgaande interdepartementale en interbestuurlijke samenwerking. Op termijn wordt hierdoor een vermindering van de toezichtlast met 10 tot 25% mogelijk geacht. In 2006 wordt de samenwerking verbreed. Het gaat dan bijvoorbeeld om afstemming en gezamenlijke uitvoering van taken waarbij de ene dienst namens een andere kan optreden, gezamenlijke ketenhandhaving en structurele uitwisseling van digitale informatie;
- Het interbestuurlijke toezicht wordt selectiever ingezet bij medebewindstaken van de andere overheden op de beleidsterreinen met een nationaal en internationaal belang. Andere vormen van monitoring en aanpassing van inspectiemethodieken (selectiever en daardoor minder frequente, slimmere steekproeven bijvoorbeeld met behulp van risicoprofielen) worden hiertoe in 2006 ontwikkeld;
- Een wijziging van de Woningwet ligt ter behandeling bij de Tweede Kamer. Deze wijziging leidt tot een verbetering van de handhaving en handhaafbaarheid van de bouwregelgeving; met name voor het eerstelijnstoezicht door gemeenten biedt deze wijziging mogelijkheden voor een professionalisering van het Bouw- en Woningtoezicht;
- Andere overheden en bedrijven worden ondersteund bij het verbeteren van de naleving (compliance assistance), zoals financiële impulsen aan innovatieve trajecten die de gemeentelijke dienstverlening kunnen verbeteren, de ontwikkeling van een toezichts- en toetsingsprotocol, de digitale dakkapel en het centraal beschikbaar maken van relevante informatie via internet;
- In 2006 worden nalevingsindicatoren ontwikkeld en ingevoerd om een betere professionele onderbouwing te kunnen geven van de naleving.

Belangrijkste beleidsmatige uitgavenmutaties ten opzichte van de ontwerpbegroting 2005 (bedragen in € 1000)

	2005	2006	2007	2008	2009	2010	art.nr*
Stand Ontwerpbegroting 2005 inclusief Nota van Wijziging	3 126 679	2 983 122	3 071 017	2 975 462	3 085 131		
Mutaties 1e suppletore begroting 2005:							
1. Huursubsidie	22 000	61 500	81 000	135 000	175 300		3
2. Energiepremieregeling	9 768	- 7 600	13 800	10 350	3 450		2
3. Investeren stedelijke vernieuwing	4 000	4 000	4 000	4 000	4 000		2
4. Subsidies uitvoering bodemsanering	17 310	9 098	8 318	8 318	8 318		7
5. Rijkshuisvesting	18 069	- 298	- 1 298	- 2 150	- 2 900		13
Overige mutaties in de 1e suppletore begroting 2005	31 229	49 651	45 448	56 604	41 271		
Nieuwe mutaties:							
6. Invulling kan-bepaling	30 800	54 600	55 600	56 000	56 600		3
7. Harmoniseren vermogensbegrip huurtoeslag			- 15 000				3
8. Rijkshuisvesting		8 037	4 902	6 480	1 373		13
9. Vrijval tbv tegenvaller huursubsidie					- 61 657		15
10. Uitboeken taakstelling huursubsidie en indexering		250 000	253 250	256 542	259 877		15
11. Kasschuif ISV	102 500	- 30 000	- 72 500				2
Overige mutaties	12 824	34 372	- 12 033	8 436	4 354		
Stand ontwerpbegroting 2006	3 375 179	3 416 482	3 436 504	3 515 042	3 575 117	3 530 672	

* Deze artikelnummer is conform de artikelindeling van deze begroting 2006, dit is dus afwijkend ten opzichte van de eerste suppletore begroting en de begroting 2005.

Belangrijkste beleidsmatige ontvangstenmutaties ten opzichte van de ontwerpbegroting 2005 (bedragen in € 1000)

	2005	2006	2007	2008	2009	2010	art.nr*
Stand Ontwerpbegroting 2005 inclusief Nota van Wijziging	129 999	121 977	206 454	288 255	293 730		
Mutaties 1e suppletore begroting 2005:							
12. Huursubsidie	9 700	- 10 900	- 22 100	- 18 500	- 19 100		3
13. Rijkshuisvesting	36 892						14
Overige mutaties in de 1e suppletore begroting 2005	11 664						
Nieuwe mutaties:							
14. Bijdrage verhuurders huursubsidie-plus		59 000	75 000	98 000	108 000		3
15. Bijdrage verhuurders taakstelling huursubsidie en indexering (HA)		250 000	253 250	256 542	259 877		3
Overige mutaties	- 11 269	- 9 000	- 731	- 900	3 900		
Stand ontwerpbegroting 2006	176 986	411 077	511 873	623 397	646 407	691 413	

* Deze artikelnummer is conform de artikelindeling van deze begroting 2006, dit is dus afwijkend ten opzichte van de eerste suppletore begroting en de begroting 2005.

Toelichting mutaties:

De mutaties 1e suppletore begroting 2005 zijn toegelicht in de 1e suppletore wet 2005 (kamerstukken II, 2004-2005, 30 105 XI, nr. 1).

Nieuwe mutaties:

Ad 6) Invulling kan-bepaling

In 2005 worden de normhuren – het gedeelte van de huur dat de huurder zelf moet betalen – geïndexeerd met het percentage van de bijstandsontwikkeling (-0,6%). Dit betekent een verlaging van de eigen bijdrage van de huurder en scheelt de huurder ongeveer € 4 per maand.

Ad 7) Harmoniseren vermogensbegrip huurtoeslag

Als gevolg van het harmoniseren van het vermogensbegrip worden bij het toekennen van de huurtoeslag bepaalde delen van het vermogen (zoals maatschappelijke beleggingen) buiten beschouwing gelaten. Bij de behandeling van de AWIR in de Tweede Kamer is besloten deze uitzondering per 1 juli 2007 niet meer toe te passen. Als gevolg hiervan valt een hiervoor in 2007 gereserveerd budget ad € 15 mln vrij.

Ad 8) Rijkshuisvesting

Bij zowel de 1e suppletore begroting 2005 als bij deze begroting zijn extra middelen toegevoegd ten behoeve van de rijkshuisvesting. Hier wordt onder meer de brandschade in het Catshuis mee hersteld. Voor 2005 is hiervoor € 5,3 mln uitgetrokken en voor 2006 wordt bij deze begroting € 2,3 mln geraamd. Voor de beveiliging van het Binnenhof is geraamd € 1,3 mln en voor de langer benodigde tijdelijke huisvesting van de Raad van State vanaf 2007 € 1,4 mln gereserveerd via een huuroplossing. Verder wordt in 2006 en 2007 respectievelijk € 4,4 en € 2,5 mln gereserveerd voor de verbetering en uitbreiding van de huisvesting van de Dienst Koninklijk Huis.

Ad 9) Vrijval tbv tegenvaller huursubsidie

In 2004 is er een meevaller geweest in de uitgaven van de huursubsidie. De ramingen van 2005 en verdere jaren laten een tegenvaller zien. Deze middelen zijn generaal toegevoegd aan de VROM begroting. Om dit enigszins te compenseren is het restant van de meevaller afgedragen aan het generale beeld.

Ad 10 en 15) Uitboeken taakstelling huursubsidie en indexering

Vanuit het hoofdlijnenakkoord is een taakstelling van € 250 mln per jaar opgelegd aan de huursubsidie. Deze taakstelling wordt geïndexeerd. De invulling van de taakstelling vindt plaats doordat verhuurders gaan bijdragen aan de betaalbaarheid van het wonen. De genoemde bedragen komen als ontvangsten terug bij artikel 3.

Ad 11) Kasschuif ISV

Deze kasschuif is om het kasritme richting gemeente gelijkmatiger te laten verlopen. Ook de totale Rijksbegroting is er bij gebaat.

Ad 14) Bijdrage verhuurders huursubsidie-plus

Bij modernisering huurbeleid is tevens afgesproken dat de verhuurders ook de extra huursubsidie-uitgaven als gevolg van hogere huurstijgingen gaan (mee) betalen. Dit gaat in vanaf 2006.

2.2. De beleidsartikelen

Artikel 1. Bevorderen van een goed werkende woningmarkt

1.1. Algemene beleidsdoelstelling

Omschrijving	Om de maatschappelijk ongewenste effecten van imperfecties van de woningmarkt tegen te gaan.
Bijdrage	VROM zorgt voor een heldere verdeling van rollen en verantwoordelijkheden van de partijen die betrokken zijn bij de woningvoorziening.
Verantwoordelijkheid	VROM is verantwoordelijk voor: <ul style="list-style-type: none">● Het toegankelijk maken van informatie en kennis voor de partijen die opereren op de woningmarkt;● Het opstellen van kaders, wet- en regelgeving voor het bepalen van het werkdomein en voor het functioneren van en het toezicht op de woningcorporaties;● Het formuleren van wetgeving inzake de positie van de woonconsumenten en ondersteunen van woonconsumentenorganisaties.
Succesfactoren	<ul style="list-style-type: none">● Actief kunnen voeren van interdepartementaal overleg en overleg met betrokken private partijen en burgers over het functioneren van de woningmarkt;● Het tijdig beschikbaar komen van gegevensbestanden van andere partijen, bijvoorbeeld op het terrein van de corporaties en de huursubsidie/huurtoeslag;● De continuering door het CBS van de registraties gereedgemaakte woningen, verstrekte woonvergunningen en bodemstatistieken;● Effectiviteit van de maatregelen, gericht op het verbeteren van de prestaties van woningcorporaties;● Bereidheid van verhuurders/gemeenten om tijdig en serieus in gesprek te gaan met huurders(-organisaties);● Bereidheid en capaciteit/professionaliteit van huurders (-organisaties) om op te treden als volwaardige gesprekspartner voor verhuurders en gemeenten.
Effectgegevens	Voor de algemene beleidsdoelstelling zijn geen algemene indicatoren beschikbaar. Aspecten van het functioneren van de woningmarkt, zoals bijvoorbeeld woningtekort en doorstroming, komen aan de orde in artikel 2. Een heldere verdeling van rollen en verantwoordelijkheden van partijen wordt zichtbaar in de realisatie van de maatschappelijke prestaties van partijen en een transparante relatie met de burger. Het beschikbaar stellen van kennis krijgt zijn weerslag in lokale en regionale beleidsontwikkeling.
Verwijzingen beleidsstukken	n.v.t.

Tabel 1.1. Budgettaire gevolgen van beleid (bedragen x € 1 000)

	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010
Verplichtingen:	6 140	23 920	12 451	8 760	16 690	15 917	10 745
Uitgaven:	11 846	15 615	17 378	14 660	16 279	16 076	12 345
Programma:	8 870	13 963	15 180	12 488	14 122	13 919	10 188
Waarvan juridisch verplicht			9 447	3 258	0	0	0
Scheppen van randvoorwaarden voor een goed werkende woningmarkt:	0	0	0	0	0	0	0
Bevorderen van maximale maatschappelijke prestaties van wooncorporaties:	0	0	0	0	0	0	0
Versterken van de positie van de woonconsument:	1 386	1 508	1 508	1 508	1 508	1 508	1 508
Subsidies woonconsumentenorganisaties	1 386	1 508	1 508	1 508	1 508	1 508	1 508
Overige programmabudgetten:	7 484	12 455	13 672	10 980	12 614	12 411	8 680
Onderzoek	4 865	8 096	8 887	7 137	8 199	8 067	5 642
Experimenten en kennisoverdracht	2 619	4 359	4 785	3 843	4 415	4 344	3 038
Apparaat:	2 976	1 652	2 198	2 172	2 157	2 157	2 157
Ontvangsten	1	0	0	0	0	0	0

* De bijbehorende uitgaven zijn opgenomen onder de overige programma budgetten

1.2. Operationele doelstellingen

1.2.1. Scheppen van randvoorwaarden voor een goed functionerende woningmarkt

Motivering	Om communicatieve sturing door middel van kennisoverdracht maar ook uitwisseling van kennis en informatie tussen VROM en partijen op de woningmarkt te bewerkstelligen.
Instrumenten	<ul style="list-style-type: none"> ● Onderzoek. ● Kennisoverdracht en experimenten.
Prestaties	<p><i>Visie op de woningmarkt:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> ● Vanuit een integrale visie op de woningmarkt agenderen, (doen) opstellen en (doen) uitvoeren van een actieplan met als doel de keuzemogelijkheden van de burger te verbeteren. <p><i>Kennisoverdracht en kennisuitwisseling:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> ● Intensiveren van kennisoverdracht aan en kennisuitwisseling met partners in het «woonveld»; periodieke kennisuitwisseling, organisatie van een congres en publicaties in vakbladen; ● Ontwikkelen van internetsite en informatiedesk met informatie over het wonen.

Strategische kennis en extern kennisnetwerk:

- Opstellen meerjarige strategische kennisagenda in overleg met andere departementen, planbureaus, wetenschappelijke wereld, adviesorganen en andere kennisinstututen.

Onderzoek, monitoring en kennisontwikkeling:

- Realiseren en publiceren van de eerste meting van het WoON (WoonOnderzoek Nederland = integratie van Woningbehoefteonderzoek en Kwalitatieve Woningregistratie);
- Bieden van de mogelijkheid voor lokale partijen om te participeren in het WoON om op lokaal niveau te kunnen beschikken over betrouwbare informatie over de woningmarkt. Hiervoor is een bijdrage van € 1,3 mln beschikbaar;
- Onderzoek naar toekomstige ontwikkelingen en processen op de woningmarkt; in het bijzonder naar energieverbruik in woningen (o.a. EPC), investeringsgedrag van corporaties en de invloed van prijs- en woonlastenontwikkelingen op de woningmarkt.

Adviesorganen en kennisinstututen op het gebied van het wonen:

- Bijdragen aan de Stichting Stuurgroep Experimenten Volkshuisvesting (SEV): goedkeuring werkplan en begroting 2006; beoordelen prestaties 2005 aan de hand van prestatieverslag en jaarrekening. De SEV ontvangt voor haar activiteiten jaarlijks maximaal € 1,75 mln als basisbijdrage in het exploitatietekort.

Internationale kennisoverdracht en -uitwisseling:

- Bijdragen aan een in Spanje te houden ministersconferentie over wonen (follow up van de, in 2005 in Praag gehouden ministersconferentie);
- Steun verlenen, samen met het Ministerie van Buitenlandse Zaken, aan de Stichting Habitat Platform (SHP) voor de naleving van de mondiale Habitat agenda; in 2006 ontvangt SHP van VROM maximaal € 350 000;
- Beschikbaar stellen van kennis op gebied van wetgeving, beheer en toezicht in de sociale huursector in het kader van het Memorandum of understanding met het Ministry of Housing in Zuid Afrika;
- Verlenen van steun van maximaal € 200 000 per jaar aan de werkzaamheden van het VN Comité voor Menselijke Nederzettingen van de Economic Commission for Europe.

Doelgroepen

- Gemeenten, corporaties; universiteiten, bouwwereld;
- Internationale volkshuisvestingsinstellingen.

Prestatie-indicatoren

- Tevredenheid van gebruikers van informatie en kennis;
- Aantal bezoekers van de internetsite met informatie over wonen;
- Aantal kennisoverdrachtsactiviteiten VROM (publicaties, presentaties e.d.).

Basiswaarden

n.v.t.

Streefwaarden

Kennisoverdracht: Streefwaarden aantallen publicaties, presentaties enz.

Tabel 1.2. Minimale aantallen per jaar

rapporten	publicaties	presentaties	congressen	aantal bezoekers website
4	2	2	2	5 000

Planning	Tevredenheidsonderzoek bij gebruikers van informatie en onderzoeksrapporten: 2007, 2010.
Verwijzingen beleidsstukken	n.v.t. <i>1.2.2. Bevorderen maximale maatschappelijke prestaties van woningcorporaties</i>
Motivering	Om te komen tot een vernieuwing van de relatie tussen overheid en corporaties waarin de maatschappelijke prestaties meer dan nu zeker gesteld zijn en waarbij er ruimte is voor corporaties om als maatschappelijke onderneming te functioneren. Daarmee moet een duidelijk kader vanuit het rijk worden aangegeven en dient een eigentijdse governancestructuur van toepassing te zijn. Een en ander moet gepaard gaan met terugdringing van regelgeving, onder voorwaarde dat het hybride karakter wordt behouden en dat er rijkstoezicht blijft op het behoud van maatschappelijk gebonden vermogen.
Instrumenten	<ul style="list-style-type: none"> ● Woningwet; ● Besluit beheer sociale-huursector (Bbsh).
Prestaties	<ul style="list-style-type: none"> ● Opstellen en, na besluitvorming, implementeren van een beleidsvisie en maatregelenpakket ten behoeve van het zekerder stellen van de prestaties van de woningcorporaties, op basis van de adviezen van de Commissie de Boer, Wetenschappelijke Raad voor het Regeringsbeleid (WRR), Sociaal Economische Raad (SER), Commissie Leemhuis en RIGO Onderzoek en Advies; ● Implementatie zal plaats vinden via voorstellen tot wijziging van de Woningwet en Bbsh; ● De gerealiseerde prestaties van de corporaties worden gevolgd via het jaarlijks Toezichtsverslag; ● Uitbrengen individueel oordeel per corporatie over financiën, rechtmatigheid en volkshuisvestelijke prestaties; ● Tijdig uitbrengen prestatieoordeel woningcorporaties en Toezichtsverslag 2005.
Doelgroepen	Corporaties
Prestatie-indicatoren	Mede op basis van het rapport van de Commissie de Boer zullen, in samenwerking met het Centraal Fonds Volkshuisvesting (CFV), indicatoren worden ontwikkeld om de prestaties van de corporaties te kunnen volgen. De bijdrage van de corporaties aan de nieuwbouw van woningen en aan de herstructurering komt aan de orde in artikel 2. De bijdrage van verhuurders, waar onder de corporaties, aan betaalbaarheid is vermeld in artikel 3.
Basiswaarden en streefwaarden	N.v.t.
Planning	<ul style="list-style-type: none"> ● Het streven is de beleidsvisie en voorstellen voor maatregelen, aansluitend op de brief van 22 juni 2005, waarin een visie op hoofdlijnen is gegeven, voor de behandeling van de VROM-begroting, aan de Kamer voor te leggen; ● Wijzigingsvoorstellen Woningwet en Bbsh zijn voorzien in 2006.
Verwijzingen beleidsstukken	<ul style="list-style-type: none"> ● Brief 6 nov. 2003 inzake actieprogramma herstructurering (kamerstukken II, 2003–2004, 29 200 XI nr. 17);

- Brief 1 februari 2005 inzake prestaties corporaties in 2003 en prestatie-afspraken 2004 (kamerstukken II, 2004–2005, 29 453 XI, nr. 9);
- Toezichtsverslag sociale huursector 2003 (kamerstukken, bijlage bij 29 543, nr. 9);
- Brief 19 november 2004 over modernisering huurbeleid (kamerstukken II, 2004–2005, 27 926 XI, nr. 39);
- Brief inzake rapport «Lokaal wat kan, centraal wat moet». (kamerstukken II 2004–2005, 29 846 XI, nr. 3);
- Brief 22 juni 2005 over visie op hoofdlijnen inzake toekomst van woningcorporaties (kamerstukken II, 2004–2005, 29 846 XI, nr. 7).

1.2.3. Versterken van de positie van de woonconsument

Motivering	Om de mondigheid en rechtspositie van de woonconsument te versterken.
Instrumenten	Bijdragen woonconsumentenorganisaties.
Prestaties	<p><i>Positie huurders en huurdersorganisaties:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> ● Brief aan de Tweede Kamer met beleidsvoorstellen inzake positie huurders en huurdersorganisaties op basis van het advies van het in de zomer van 2005 uit te brengen advies van de Commissie «Zeggen-schap en versterking positie huurders en huurdersorganisaties». In de Huurbrief van 19 november 2004 heeft de minister de instelling van deze commissie aangekondigd. <p><i>Ondersteunen woonconsumentenorganisaties:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> ● De Woonbond en de Stichting VAC-punt Wonen (voorheen Vrouwen-adviescommissies) worden ondersteund met financiële bijdragen voor de uitvoering van een met VROM overeen te komen programma van activiteiten op gebied van kennisoverdracht, voorlichting en scholing. De bijdrage aan de Woonbond bedraagt maximaal € 987 880 per jaar, die aan het VAC-punt Wonen maximaal € 300 000 per jaar.
Doelgroepen	Huurders, huurdersorganisaties, woonconsumenten.
Prestatie-indicatoren	<ul style="list-style-type: none"> ● Aantallen huurdersorganisaties en aangesloten huurders; ● Aantal Woonadviescommissies.
Basiswaarden	<ul style="list-style-type: none"> ● Op 31 december 2003 waren 721 huurdersorganisaties aangesloten bij de Woonbond en telde de Woonbond 7 765 persoonlijke leden. In totaal vertegenwoordigde de Woonbond toen 1 163 133 huishoudens, 37% van alle hurende huishoudens in Nederland; ● In 2004 waren er circa 190 Woonadviescommissies (rapportage VAC-punt Wonen).
Streefwaarden	N.v.t.
Planning	N.v.t.
Verwijzingen beleidsstukken	Brief 19 november 2004 over modernisering huurbeleid (kamerstukken II, 2004–2005 27 926, nr. 39).

1.3. Overzicht beleidsonderzoeken

Tabel 1.3. Overzicht beleidsonderzoeken

	Evaluatieonderzoek naar	Uitkomsten naar de Tweede Kamer
Evaluatieonderzoek naar de effecten van beleid	Bevorderen maximale prestaties van corporaties: – Onderzoek naar de tussen gemeenten en betrokken woningcorporaties gemaakte prestatieafspraken; – Onderzoek investeringsgedrag corporaties.	Jaarlijks 2006
Overige beleidsevaluaties	Bevorderen maximale prestaties van corporaties: – Monitoren effecten en knelpunten Bbsh; Scheppen randvoorwaarden goed functionerende woningmarkt – Onderzoek naar de tevredenheid van partijen op de woningmarkt over de informatie, onderzoeksrapporten en kennisuitwisseling.	2007 2007

Artikel 2. Stimuleren van voldoende woningen, een duurzame en gedifferentieerde woningvoorraad en leefbare woonmilieus.

2.1. Algemene beleidsdoelstelling

Omschrijving	<p>Om weer voldoende beweging, dan wel doorstroming, op de woningmarkt te krijgen en daarmee:</p> <ul style="list-style-type: none">• De sociale, economische en culturele vitaliteit van steden te borgen en te verbeteren, dan wel ruimte te creëren voor de herstructurering van oude, met name vroeg-naoorlogse, stadswijken en het (weer) accommoderen van de woonwens van midden en hoge inkomens in de steden;• De keuzemogelijkheden voor alle burgers te vergroten, dan wel het evenwicht tussen vraag en aanbod op de woningmarkt te verbeteren;• Om in samenhang met de vermaatschappelijking en extramuralisering van de zorg en de inkomenspositie van toekomstige ouderen, te anticiperen op de toenemende vergrijzing en de wens van ouderen en gehandicapten om zo lang mogelijk zelfstandig te wonen;• Om de veiligheid, gezondheid, bruikbaarheid van woningen (en gebouwen) duurzaam te borgen, energiebesparing te realiseren en de milieubelasting van woningen en gebouwen duurzaam te verminderen.
Bijdrage	<p>VROM faciliteert, stimuleert (in brede allianties) en monitort (lokaal en regionaal) de woningproductie en de herstructurering van buurten en wijken, en waarborgt de minimale kwaliteit van de woning- (en gebouwen-)voorraad en stimuleert de verbetering daarvan. Daarbij draagt VROM zorg voor een verdere CO₂-reductie, onder andere in de gebouwde omgeving.</p>
Verantwoordelijkheid	<p>VROM is verantwoordelijk voor de randvoorwaarden voor het optimaal functioneren van de woningmarkt (beleid ontwikkelen en uitdragen; uitvoerende partijen aanspreken op hun verantwoordelijkheid en het nakomen van bestuurlijke afspraken) en de bouwregelgeving (en het toezicht daarop).</p>
Succesfactoren	<p>Het behalen van de algemene doelstelling is afhankelijk van:</p> <ul style="list-style-type: none">• De uitvoering van de daartoe met en door regionale en lokale partijen eind 2004/begin 2005 afgesloten, concrete en afrekenbare convenanten en afspraken inzake de woningproductie en de herstructurering van oude wijken;• De naleving van de bouwregelgeving en het klimaatbeleid in de gebouwde omgeving.
Effectgegevens	<p>Het behalen van de algemene doelstelling heeft als effect dat:</p> <ul style="list-style-type: none">• Per 1-1-2008 in elk van de 20 stedelijke regio's minimaal 90% van de op regionaal niveau overeengekomen woningproductie 2005 t/m 2007 is gerealiseerd, dan wel dat per 1-1-2010 minimaal 90% van de overeengekomen woningproductie 2005 t/m 2009 is gerealiseerd (randvoorwaarde voor de liberalisatie in het kader van het nieuwe huurbeleid; zie artikel 3). Het woningtekort wordt daarmee, naar verwachting, teruggebracht tot 2,2% in 2008, resp. 1,5% in 2010;• Het aantal volledig geschikte woningen voor ouderen en gehandicapten in 2010 is toegenomen met 255 000 woningen (t.o.v. 2002);• De sociaal-fysieke situatie in oude stadswijken is verbeterd; wat betreft woningdifferentiatie, bevolkingssamenstelling en leefbaarheid, met name in 56 prioritaire herstructureringswijken in de G-30;

Verwijzingen beleidsstukken

- Het aandeel middeldure en dure woning in de steden is toegenomen, resp. de bijdrage van randgemeenten aan de huisvesting van lage inkomensgroepen is toegenomen;
 - De bouwregelgeving voldoende wordt nageleefd en de CO₂-reductie in de gebouwde omgeving wordt gerealiseerd.
-
- Brief over de woningproductie (kamerstukken II, 2003–2004, 29 200 XI, nr. 3);
 - Modernisering AWBZ; brief minister en staatssecretaris met het actieplan «Investeren in de toekomst» (kamerstukken II, 2003–2004, 26 631 XI en 28 951 XI, nr. 99);
 - Brief aanvullende maatregelen ter stimulering/versnelling voortgang aanpak steden («Actieprogramma Herstructurering») (kamerstukken II, 2002–2003, 28 600 XI, nr. 88);
 - Brief voortgang Actieprogramma Herstructurering/56 wijken (kamerstukken II, 2004–2005, 30 136 XI, nr. 1);
 - Brief over de derde convenantsperiode voor het Grotestedenbeleid 2005–2009 (kamerstukken II, 2003–2004, 21 062 XI, nr. 116);
 - Grotestedenbeleid 2005–2009; brief over prestatieafspraken derde periode Grotestedenbeleid 2005–2009 (kamerstukken II, 2004–2005, 30 128 XI, nr. 1).

Tabel 2.1. budgettaire gevolgen van beleid (bedragen x € 1 000)

	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010
Verplichtingen:	774 000	1 651 978	54 804	34 361	34 182	34 182	338 066
Uitgaven:	801 474	567 909	472 711	461 354	517 642	564 867	406 650
Programma:	791 156	555 902	460 642	449 375	505 718	552 943	394 726
Waarvan juridisch verplicht			460 642	449 375	485 065	527 345	71 568
Stimuleren van voldoende woningproductie:	68 711	74 588	122 262	130 277	124 826	121 530	86 746
Budget BLS	65 746	72 788	122 262	130 277	124 826	121 530	86 746
Planologische en woningbouwknelpunten VINEX en VINAC	2 965	1 800	0	0	0	0	0
Verruimen van het aanbod van geschikte woningen voor ouderen en gehandicapten:	0	0	0	0	0	0	0
Bevorderen van de leefbaarheid van de woonwijken:	579 116	421 815	311 280	290 199	356 785	414 205	294 222
Investerings Stedelijke vernieuwing	562 664	389 884	282 721	273 649	338 752	404 666	290 336
Innovatiebudget stedelijke vernieuwing	13 276	28 755	25 383	13 374	14 857	6 363	3 886
Stedelijke vernieuwing Lelystad	3 176	3 176	3 176	3 176	3 176	3 176	0
Garanderen van een minimale bouwtechnische en gebruiktechnische kwaliteit van gebouwen en bevorderen van een hogere kwaliteit daarvan:	136 474	52 694	22 331	24 430	19 638	12 739	9 289
Programma energiebudgetten	15 504	16 811	13 125	9 322	9 288	9 289	9 289
Subsidies energiebesparing (CO ₂ reductie) gebouwde omgeving	117 805	30 668	6 900	13 800	10 350	3 450	0
Regeling sanering loden drinkwaterleidingen	758	1 511	870	247	0	0	0
Regeling energiebesparing huishoudens met lagere inkomens	771	2 435	916	681	0	0	0
Innovatief bouwen	1 636	1 269	520	380	0	0	0
Overige programmabudgetten:	6 855	6 805	4 769	4 469	4 469	4 469	4 469
Onderzoek	3 175	4 988	3 103	3 651	3 651	3 651	3 651
Kennisoverdracht	3 680	1 817	1 666	818	818	818	818
Apparaat:	10 318	12 007	12 069	11 979	11 924	11 924	11 924
Ontvangsten	4 548	2 762	91	91	91	91	91

2.2. Operationele doelstellingen

2.2.1. Stimuleren van voldoende woningproductie

Motivering

Om de woningmarkt te ontspannen moet de woningproductie, met name in de stedelijke regio's, worden versneld en verhoogd, in overeenstemming met de woningbehoefte.

Instrumenten

- Convenanten woningbouwafspraken 2005 t/m 2009 (inclusief eigenbouw);

	<ul style="list-style-type: none"> ● Financiële bijdragen op grond van het Besluit locatiegebonden subsidies 2005; ● De afspraken tussen VROM en de vertegenwoordiging van corporaties (Aedes) over het huurbeleid (en het door gemeenten bieden van voldoende bouwruimte) moeten eveneens leiden tot meer investeringen, met name in betaalbare huurwoningen; ● Grondbeleidinstrumentarium (wet- en regelgeving); ● Stroomlijning en vereenvoudiging van bouwgerelateerde wet- en regelgeving (Brede Herijking VROM-regelgeving); ● VROM-aanjaagteams. Worden ingezet in die gemeenten/regio's waar stagnatie van de woningproductie dreigt; ● Kennisontwikkeling en -overdracht; ● Communicatie.
Prestaties	<ul style="list-style-type: none"> ● Stimuleren en monitoren van de voortgang en uitvoering van de Convenanten woningbouwafspraken 2005 t/m 2009; ● Stimuleren en monitoren van de streek- en bestemmingsplancapaciteit; ● Inzet van aanjaagteams (VROM accountmanagers en externe deskundigen) om het besluitvormings- en bouwproces te bespoedigen; ● Totstandkoming van één VROM-vergunning. Wetsvoorstel 2006 naar Tweede Kamer; ● Implementatie Nota Grondbeleid: ● Implementatie Grondexploitatiewet: <ul style="list-style-type: none"> ● Nadere uitwerking kabinetsstandpunt inzake concurrentiebevordering; ● Wetsvoorstel stedelijke herverkaveling; ● Stimuleren gebruik Handboek Grondprijnsbeleid; ● Hervatting jaarlijks grondprijzenonderzoek; ● Ontwikkelen transparant grondbeleid t.b.v corporaties; ● Volgen EU-grondbeleid; ● Implementatie uitvoeringsagenda Nota Ruimte (uitwerken kabinetsstandpunt inzake regionaal kostenverhaal en verevening).
Doelgroepen	<ul style="list-style-type: none"> ● Alle woningzoekenden; ● Andere overheden, corporaties, marktpartijen en particuliere bouwers. Zij zijn verantwoordelijk voor de daadwerkelijke uitvoering.
Prestatie-indicatoren	<ol style="list-style-type: none"> 1. Woningproductie moet substantieel hoger zijn dan afgelopen jaren; 2. Nieuwbouw door corporaties moet in de periode 2005–2009 minimaal 111 000 woningen (huur en koop) bedragen, ofwel ten opzichte van het huidige niveau geleidelijk toenemen tot in totaal 46 000 woningen extra in de periode tot 2010; 3. Daling woningtekort; 4. Toename doorstroming, met name ten behoeve van lagere inkomensgroepen, starters en ouderen; 5. Omwille van meer en betere keuzemogelijkheden voor alle burgers, een beter evenwicht tussen vraag en aanbod op de woningmarkt, c.q. het beschikbaar zijn van een voldoende, gevarieerd en geschikt aanbod van huur- en koopwoningen in alle prijsklassen (met name in en rond de grote steden) en dus kortere wachtlijsten.
Basiswaarden	Zie tabel
Streefwaarden	Zie tabel
Planning	Zie tabel

Beleidsnota's:

- Brief over de woningproductie (kamerstukken II, 2003–2004, 29 200 XI, nr. 3);
- Brief over modernisering huurbeleid (kamerstukken II, 2004–2005, 27 926 XI, nr. 39).

Voortgangrapportages:

- Verstedelijkingsbeleid tot 2010, voortgang maatregelen ter verhoging van de woningproductie (kamerstukken II, 2004–2005, 27 562 XI, nr. 4);
- Verstedelijkingsbeleid tot 2010, Brief ter aanbieding van de rapportage «Voortgang verstedelijking VINEX 2004» (kamerstukken II, 2004–2005, 27 562 XI, nr. 5);
- Rapport «Voortgang verstedelijking VINEX 2004» (bijlage bij 27 562, nr. 5);
- Verstedelijkingsbeleid tot 2010, brief over woningbouwafspraken 2005 tot 2010 (kamerstukken II, 2004–2005 27 562 XI, nr. 6);
- Nota Bouwprognoses 2004–2009 (kamerstukken II, 2004–2005, 24 508 XI, nr. 66);
- Brief over grondbeleid van de decentrale overheden en vierde voortgangsbrief grondbeleid (kamerstukken II, 2004–2005, 27 581 XI, nr. 20);
- Herijking VROM-regelgeving; brief over vormgeving VROM-vergunning (kamerstukken II, 2003–2004, 29 383 XI, nr. 12);
- Herijking VROM-regelgeving; brief met nadere informatie over vormgeving VROM-vergunning (kamerstukken II, 2003–2004 29 383 XI, nr. 18);
- Rijksjaarverslag VROM 2003 (kamerstukken II, 2003–2004, 29 540 XI, nr. 24);
- Rijksjaarverslag VROM 2004 (kamerstukken II, 2004–2005, 30 100 XI, nr. 1).

Tabel 2.2. Prestatie-indicatoren voldoende woningproductie

Prestatie-indicatoren

Woningproductie	Basiswaarde		Streefwaarden		2005 t/m 2009
	2003	2004	2005	2006	
Nieuwbouw 20 stedelijke regio's	48 700	50 300	64 000	68 000	ca. 360 000
Nieuwbouw overig Nederland	16 100	21 300	17 000	17 000	ca. 85 000
Totale nieuwbouw	64 800	71 600	81 000	85 000	445 000
Waarvan overige toevoeging	5 200	6 300	5 000	5 000	25 000
Onttrekkingen (-)	17 700	19 300	16 000	16 000	80 000
Totale netto-uitbreiding woningvoorraad ¹	47 100	52 300			365 000

Woningproductie corporaties	2005	2006	2007	2008	2009
huur en koopwoningen	13 350	14 600	15 000	15 000	21 000

Woningtekort (in %)	2005	2008	2010
	2,7	2,2	1,5

	Basiswaarde			Streefrichting
Doorstroming (in %)	G4	G26	Totaal Ned	moet toenemen
Aandachtsgroep in goedkope huur	59	49	43	
Aandachtsgroep in goedkope koop	5	8	8	
Starters in goedkope huur	49	50	44	
Starters in goedkope koop	15	14	13	
Ouderen in geschikte woning	47	40	41	
Kwalitatief woningtekort/overschot				moet afnemen
Goedkope huurwoningen	13 908	- 1 004	5 908	
Middeldure huurwoningen	- 23 961	- 15 753	- 89 258	
Dure huurwoningen	- 15 865	- 22 380	- 71 532	
Goedkope koopwoningen	- 7 150	- 7 599	- 44 052	
Middeldure koopwoningen	- 9 833	- 8 621	- 34 103	
Dure koopwoningen	- 13 430	- 21 012	- 89 565	

Opmerkingen bij tabel:

¹ exclusief administratieve correcties

– Bron basiswaarden: WBO 2002; VROM-Woonmilieudatabase; Primos 2003; CBS

l.p.v. streefwaarden worden ook streefrichtingen aangegeven. Dit omdat de beoogde maatschappelijke effecten ook door externe factoren worden beïnvloed. Het beleidsstreven, het ombuigen van een negatieve trend, wordt daarmee zo concreet mogelijk weergegeven. In 2006 zijn nieuwe meetwaarden beschikbaar.

2.2.2. Verruiming van aanbod van geschikte woningen voor ouderen en gehandicapten

Motivering

Om ouderen en gehandicapten zo lang mogelijk zelfstandig te laten wonen dient het aantal geschikte, zelfstandige woningen voor ouderen en gehandicapten structureel toe te nemen.

Instrumenten

- Convenanten woningbouwafspraken 2005 t/m 2009;

	<ul style="list-style-type: none"> ● Investeringsbudget Stedelijke Vernieuwing 2005 t/m 2009 (ISV-II), respectievelijk de in het kader van het Grotestedenbeleid ondertekende Convenanten GSB-III/ISV-II; ● Stimuleren en faciliteren van kennisontwikkeling en -overdracht (onder meer best-practices en benchmarking); ● Communicatie, voorlichting en overtuiging.
Prestaties	<ul style="list-style-type: none"> ● Uitvoeren van (medio 2004 opgesteld) en jaarlijks rapporteren over het gezamenlijk VROM/VWS-Actieplan – «Investeren in de toekomst» –. Bij de uitvoering ligt het accent op; <ul style="list-style-type: none"> ● Stimuleren inzet van private partijen, via netwerken en koepels (Neprom); ● Stimuleren van voorsorteren door eigenaar-bewoners (woning-aanpassingen; preventief verhuizen); ● Stimuleren dat gemeenten de openbare ruimte toegankelijk inrichten; ● Uitwerken en implementeren van de op wonen betrekking hebbende maatregelen uit de kabinetsnota «Ouderenbeleid in het perspectief van de vergrijzing»; ● Beleidsimpuls landelijk wonen (ouderen; wonen/zorg).
Doelgroepen	<ul style="list-style-type: none"> ● Ouderen en gehandicapten; ● Andere overheden, corporaties en marktpartijen. Zij zijn verantwoordelijk voor de daadwerkelijke uitvoering.
Prestatie-indicatoren	Beter evenwicht tussen vraag en aanbod van geschikte woningen (door middel van nieuwbouw, woningverbetering, woningtoewijzing).
Basiswaarden	Zie tabel
Streefwaarden	Zie tabel
Planning	Zie tabel
Verwijzingen beleidsstukken	<p><i>Beleidsnota's:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> ● Modernisering AWBZ: brief minister en staatssecretaris met het actieplan «Investeren in de toekomst» (kamerstukken II, 2003–2004, 26 631 XI en 28 951 XI, nr. 99). ● Ouderenbeleid in het perspectief van de vergrijzing (kabinetsnota; kamerstukken II, 2004–2005, 29 389 XI, nr. 5). <p><i>Voortgangsrapportages:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> ● Rijksjaarverslag VROM 2003 (kamerstukken II, 2003–2004, 29 540, XI nr. 24); ● Rijksjaarverslag VROM 2004 (kamerstukken II, 2004–2005, 30 100 XI, nr. 1).

Tabel 2.3. Prestatie-indicatoren geschikte woningen ouderen en gehandicapten

Prestatie-indicatoren

	Basiswaarde	Streefwaarden (toename t.o.v. WBO2002)
Aantal geschikte woningen		2010
Aantal gewone nulrede woningen	1 650 000	156 000
Aantal «verzorgd wonen» woningen	95 000	99 000
Totaal aantal geschikte woningen	1 745 000	255 000 (55 000 in G-30)
		<i>Streefrichting</i>
Aandeel geschikte woningen (%)		
in voorraad		moet toenemen
G-4	31	
G-26	26	
Nederland totaal	26	
in nieuwbouw		
G-4	38	
G-26	37	
Nederland totaal	34	40% van jaarlijkse woningproductie
Slaagkans ouderen op geschikte woning		Moet toenemen
G-4	28	
G-26	32	
Nederland totaal	30	
Slaagkans ouderen op nul-tredenwoning		Moet toenemen
G-4	32	
G-26	44	
Nederland totaal	38	

Opmerkingen bij tabel:

Bron basiswaarden: WBO2002; VROM-Woonmilieudatabase; Primos 2003; CBS

I.p.v. streefwaarden worden ook streefrichtingen aangegeven. Dit omdat de beoogde maatschappelijke effecten ook door externe factoren worden beïnvloed. Het beleidsstreven, het ombuigen van een negatieve trend, wordt daarmee zo concreet mogelijk weergegeven. In 2006 zijn nieuwe meetwaarden beschikbaar

2.2.3. Bevorderen van de leefbaarheid van wijken

Motivering

Om de concentratie van lage inkomensgroepen te verminderen, de negatieve effecten van de concentratie van allochtonen op hun integratie tegen te gaan en de gevoelens van verloedering en onveiligheid te verminderen is het noodzakelijk dat:

- Oude woonwijken met een grootschalige en eenzijdig samengestelde woningvoorraad (slechte en veelal kleine huurwoningen) worden geherstructureerd (slopen, nieuwbouw, renovatie, verkoop huurwoningen) en
- De fysieke herstructurering ook bijdraagt aan de verbetering van de leefbaarheid, ofwel de kwaliteit van het samen leven in wijken en buurten (sociaal-fysieke wijkaanpak).

Instrumenten

- Het Investeringsbudget Stedelijke Vernieuwing 2005 t/m 2009 (ISV-II), resp. de in het kader van het Grotestedenbeleid ondertekende Convenanten GSB-III/ISV-II:
 - Dit budget stuurt op de kwaliteit van de nieuwbouw, woningrenovatie, directe woonomgeving en openbare ruimte.
- Impulsbudget ISV:
 - Dit budget is bedoeld voor opheffen van vertraging in de uitvoering van plannen en projecten in wijken als gevolg van onvoorziene problemen.

- Actieprogramma Herstructurering/incl. 56 wijkenaanpak: Prestatieafspraken (zoals ondertekend eind 2004/begin 2005) en specifieke faciliteiten voor 56 prioritaire wijken in de G-30:
 - De looptijd van de afspraken is gemiddeld 5 jaar. Door een focus op 56 prioritaire herstructureringswijken wordt beoogd een versnelling en voorbeeldwerking te genereren om de stedelijke vernieuwing, ofwel de samenhang tussen fysiek en sociaal, een impuls te geven;
- Wet bijzondere maatregelen grootstedelijke problematiek;
- Kennisontwikkeling en -overdracht;
- Communicatie, voorlichting en overtuiging.

Prestaties

ISV:

- Verantwoording afleggen over invulling door VROM van rijksverantwoordelijkheid voor stedelijke vernieuwing (doelbereik opgaven ISV-I (2000–2004); rapportage begin 2006);
- Stimuleren en monitoren (zowel inhoudelijk als procesmatig) van de uitvoering van de Meerjarenontwikkelingsprogramma's (MOP's) GSB-III/ISV-II, 2005 t/m 2009.

Actieprogramma Herstructurering/56 wijken:

- Stimuleren en monitoren (zowel inhoudelijk als procesmatig) van de uitvoering van de lokale prestatieafspraken voor de 56 prioritaire herstructureringswijken en zonodig actief ondersteunen van matching van corporatiegelden;
- Inzet van VROM-impulsteams;
- Pilot investeringszones in herstructureringswijken (uitvoering motie Veenendaal/Depla). Kamerstukken II, 2004–2005, 29 800 XI, nr. 58);
- Kennis en informatieoverdracht, toegespitst op uitvoering in 56 wijken (onder meer in samenwerking met kenniscentrum KEI; de jaarlijkse bijdrage aan KEI bedraagt maximaal € 284 000)
- Stimuleren van bewonersparticipatie/bewonerspanels.

Sociaal-fysieke wijkaanpak:

Naast bovenstaande activiteiten, in bijzonder:

- Wijziging Huisvestingswet (aanscherping van mogelijkheden voor sturing door gemeenten op de leefbaarheid in wijken); inwerkingtreding 2007;
- Monitoren Wet bijzondere maatregelen grootstedelijke problematiek;
- Tegengaan van onrechtmatige bewoning en verhuur;
- Implementatie van actieplan Operatie Jong.

Bijzondere aandachtsgroepen:

- Bijdragen aan het Breed Initiatief Maatschappelijke Binding;
- Stimuleren dat de in 2005 gedane oproep aan gemeenten en corporaties tot meer activiteiten voor dak- en thuislozen (conform plan Verdaas «ledereen onder dak»), resultaten afwerpt en indien noodzakelijk, aanpassing van wet- en regelgeving om eenvoudiger «sub-optimaal» bouwen voor dak- en thuislozen te realiseren.

Doelgroepen

- Alle burgers in oude stadswijken;
- Andere overheden, corporaties en marktpartijen. Zij zijn verantwoordelijk voor de daadwerkelijke integrale, specifieke aanpak en uitvoering.

Prestatie-indicatoren

1. Toename middeldure en dure woningen (t.b.v. midden en hoge inkomens) in bestaand stedelijk gebied in de G-30;
2. Toename van bijdrage van randgemeenten aan huisvesting van lage inkomensgroepen;
3. Verbeteren van de kwaliteit van de woning, directe woonomgeving en de openbare ruimte, met name in oude stadswijken;

4. Duurzaam en evenwichtig verbeteren van de leefkwaliteit, met name in oude stadswijken;
5. Adequate huisvesting van bijzondere aandachtsgroepen (dak- en thuislozen).

Basiswaarden	Zie tabel
Streefwaarden	Zie tabel
Planning	<p>De in de GSB prestatieconvenanten 2005–2009 en de lokale prestatieafspraken voor de 56 wijken overeengekomen prestaties moeten in 2010 (grotendeels) zijn gerealiseerd.</p> <p>In G-30 tot 2010: 110 000 nieuwbouwwoningen in bestaand stedelijk gebied, waarvan 60 000 extra toegevoegd en de rest vervangende nieuwbouw. En 30 000 ingrijpend verbeterde woningen.</p>
Verwijzingen beleidsstukken	<p><i>Beleidsnota's:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> ● ISV: Brief over derde convenantsperiode voor het Grotestedenbeleid 2005–2009 (kamerstukken II, 2003–2004, 21 062 XI, nr. 116); ● Actieprogramma Herstructurering/56 wijken: Brief aanvullende maatregelen ter stimulering/versnelling voortgang aanpak steden («Actieprogramma Herstructurering» (kamerstukken II, 2002–2003, 28 600 XI, nr. 88); ● Integratie/aandachtsgroepen: Onderzoek Integratiebeleid. Kabinetsreactie op rapport «Bruggen bouwen». Commissie Blok (kamerstukken II, 2003–2004, 28 689 XI, nr. 17); ● Actieprogramma Herstructurering/56 wijken: Brief over o.m. Actieprogramma Herstructurering (kamerstukken II, 2003–2004, 29 200 XI, nr. 17); ● Herstructurering en uitvoering stedelijke vernieuwing, voortgang Actieprogramma Herstructurering/56 wijken (kamerstukken II, 2003–2004 29 200 XI, nr. 136); ● Herstructurering en uitvoering stedelijke vernieuwing, tijdelijke regeling impulsbudget stedelijke vernieuwing (kamerstukken II, 2004–2005, 30 136 XI, nr. 1); ● Herstructurering en uitvoering stedelijke vernieuwing, voortgang actieprogramma herstructurering/56 wijken (kamerstukken II, 2004–2005, 30 136 XI, nr. 2); ● Rijksjaarverslag VROM 2003 (kamerstukken II, 2003–2004, 29 540 XI, nr. 24). ● Rijksjaarverslag VROM 2004 (kamerstukken II, 2004–2005, 30 100 XI, nr. 1).

Tabel 2.4. Prestatie-indicatoren leefbaarheid

Prestatie-indicatoren

	<i>Basiswaarde</i>		<i>Totaal Ned</i>		<i>Streefrichting</i>
	<i>G4</i>	<i>G26</i>			
Aandeel middeldure en dure woningen in Bestaand stedelijk gebied					
huur (%)	29	25	22		moet toenemen
koop (%)	20	34	43		idem
Aandeel midden en hoge inkomens (in %)	47 <i>G4</i>	55 <i>G26</i>	60 <i>G30</i>		moet in G-30 meer toenemen dan in geheel Ned.
Bijdrage randgemeenten huisvesting lagere inkomens (inkomensindex *)	0,20	0,05	0,15		Inkomensindex G-30 moet afnemen
Kwaliteit van woning, directe woonomgeving en openbare ruimte					
	<i>G4</i>	<i>G26</i>	<i>Totaal Ned.</i>	<i>56 wijken</i>	
Ontevreden met de woning (in %)	9,0	5,0	4,0	10,0	moet afnemen
Verhuisgeneigdheid als gevolg hiervan (in %)	8,0	5,0	4,0	6,0	idem
Ontevreden met de woonomgeving (in %)	14,0	10,0	8,0	19,0	idem
Verhuisgeneigdheid als gevolg hiervan (in %)	0,8	0,6	0,5	1,1	idem
Ontevredenheid met groenvoorzieningen (in%)	19,0	15,0	12,0	17,0	idem
Duurzaam en evenwichtig verbeteren van leefkwaliteit					
Ontevreden over bevolkingssamenstelling wijk (in %)	18,0	12,0	9,0	24,0	moet afnemen
Verhuisgeneigdheid als gevolg hiervan (in %)	3,5	1,9	1,5	4,6	idem
Sociale cohesie (in %)	5,9	6,3	6,6	5,8	moet toenemen
Onveiligheidsgevoel (in %)	19,0	11,0	11,0	22,0	moet afnemen
Overlast van burens, hangjongeren e.d. (in %)	2,7	2,2	1,8	2,8	idem
Verloedering (in %)	3,7	2,8	2,5	3,6	idem

* Inkomensindex: het gaat hier om een zogeheten segregatie index die varieert tussen de 0 en de 1. Bij de waarde nul woont de lage inkomensgroep (laagste vier decielen in de inkomensverdeling) gelijkmatig gespreid, bij de waarde 1 woont ze volledig gesegregeerd. In dit geval gaat het om de inkomenssegregatie tussen de steden en de randgemeenten.

Tabel 2.5.Vervolg 56 Wijken

	Streefwaarde			
Sloop	60 000			
Nieuwbouw	81 000	(70% koop)		
Verkoop huurwoningen	8 200			
Renovatie	28 000			
			Streefwaarde	
	Basiswaarde		G-4	G-26
Aandeel koopwoningen (in % van de woningvoorraad)	G-4	G-26	G-4	G-26
	22%	34%	35%	44%
Aandeel huurwoningen	78%	66%	65%	56%

Opmerkingen bij tabellen

- Bron basiswaarden: WBO2002; VROM-Woonmilieudatabase; Primos 2003; CBS
- I.p.v. streefwaarden worden streefrichtingen aangegeven. Dit omdat de beoogde maatschappelijke effecten ook door externe factoren worden beïnvloed. Het beleidsstreven, het ombuigen van een negatieve trend, wordt daarmee zo concreet mogelijk weergegeven. In 2006 zijn nieuwe meetwaarden beschikbaar.
- De gegevens in de tabel voor de 56 wijken zijn gebaseerd op 53 afgeronde prestatieafspraken, per 31 mei 2005; de looptijd van de afspraken is gemiddeld 5 jaar.

2.2.4. Garanderen van de minimale bouwtechnische en gebruikstechnische kwaliteit van gebouwen en bevorderen van een hogere kwaliteit daarvan

Motivering

Om alle gebouwen aan minimale bouwtechnische eisen te laten voldoen, stelt VROM kaders en formuleert minimale prestaties (*bouwregelgeving*). Dit om bij bestaande gebouwen en bij de totstandkoming en verbetering van gebouwen een veilig, gezond en bruikbaar bouwwerk neer te zetten dan wel te waarborgen.

Om aansluiting te houden bij technologische, maatschappelijk, bestuurlijke en politieke ontwikkelingen, stimuleert VROM *bovenminimale kwaliteit* en *innovaties*.

Om CO₂-reductie te bewerkstelligen heeft VROM doelstellingen onder andere voor energiebesparing in de gebouwde omgeving.

Instrumenten

- **Woningwet:**
De basis voor de bouwregelgeving en het tweedelijns toezicht hierop is vastgelegd in de *Woningwet*. Het bouwvergunningproces en handhaving zijn de belangrijkste onderdelen van deze wet.
- **Bouwbesluit:**
De minimale bouwtechnische kwaliteit voor woningen en andere gebouwen is vastgelegd in *het Bouwbesluit 2003*. Dit geldt voor zowel bestaande bouw als nieuwbouw.
- **Stimuleren met expertise en middelen:**
Verbeteren van de bouw- en gebruikstechnische kwaliteit en stimuleren innovaties die bijdragen aan een verbetering van gebouwen.

Prestaties

Garanderen van de minimale bouwtechnische en gebruikstechnische kwaliteit van gebouwen:

1. Verbetering en vereenvoudiging bouwvergunningprocedures voor burgers en bedrijven door:
 - Invoering en voorlichting wijziging Woningwet (2006) en indienen wetsvoorstel wijziging Woningwet (2007) bij Tweede en Eerste Kamer;
 - Tijdelijk besluit tunnelrichtlijn ter implementatie EU-richtlijn;

- Praktijkproef Certificering Preventieve Toets Bouwbesluitvoorschriften;
 - Uitvoering plan van aanpak «Transparantie kwaliteit van woningen»;
 - Helpdesk bouwregelgeving.
2. Vaststellen minimale kwaliteit van woningen en overige gebouwen middels:
 - Aanscherping Energie Prestatie Coëfficiënt voor nieuwe woningen (EPC-W) van 1,0 naar 0,8;
 - Wijziging Bouwbesluit 2003 in verband met deregulering en vereenvoudiging;
 - Voorlichting inwerkingtreding wijziging Bouwbesluit per 2007;
 - Landelijke uniformering gebruiksvoorschriften in Gebruiksbesluit;
 - Afstemmen NEN-normen op regelgeving en vereenvoudigen NEN-normen.
 3. Implementatie Europese regelgeving:
 - Uitvoering implementatie Europese Normen in Nederlandse regelgeving, implementatie Richtlijn Bouwproducten (CE-markering), en implementatie van de Energy Performance Building Directive (EPBD).
 4. VROM-vergunning:
 - Wettelijk kader VROM-vergunning: op basis van het concept-wetsontwerp, consultatie van de praktijk en pilots zal het wettelijk kader voor de VROM-vergunning in 2006 verder worden ingevuld;
 - Uitvoeren pilots VROM-vergunning;
 - Uitwerken ICT-aspecten VROM-vergunning.

Verbeteren van de bouwtechnische kwaliteit van gebouwen en stimuleren van innovatie:

5. Verbetering (brand-)veiligheidsniveau van gebouwen door:
 - Update brandbeveiligingsconcept gezondheidszorg en wonen;
 - Ontwikkelen inzicht in brandgevaarlijke stoffen (afstemming van de zogenaamde Artikel 8.40 AmvB's Wet milieubeheer op het Bouwbesluit);
 - Stimuleren naleving veiligheid, gas en electra van woningen;
 - Monitoring veiligheid gas- en elektra.
6. Beperking CO₂-emissie in de sector gebouwde omgeving via:
 - Uitvoering activiteiten ten behoeve van Energiebewust Wonen en Werken;
 - Tijdelijke Regeling CO₂-reductie gebouwde omgeving;
 - Energiebesparing Lagere Inkomens (TELI).
7. Verhoging gezondheidsniveau in gebouwen:
 - Inzichtelijk maken gezondheidskwaliteit van bepaalde delen van de woningvoorraad.
8. Vermindering negatieve milieueffecten bij het bouwen en beheren van gebouwen:
 - Evaluatie praktijkproeven bouwen en milieu;
 - Projecten Bewoners en (Duurzaam) Bouwen.

Doelgroepen

Het beleid richt zich op burgers, gemeenten, bedrijven. Gemeenten en de bouwbedrijven hebben een duidelijke taak bij de uitvoering van de bouwregelgeving. Zij moeten de regelgeving kunnen toepassen in de bouwpraktijk. Daarbij moeten gemeenten het tevens kunnen uitleggen aan de gebruikers ervan (burger en professionele bouwers).

Prestatie-indicatoren

Zie tabel

Basiswaarden/streefwaarden	Zie tabel
Planning	Het garanderen van een minimale en bovenminimale kwaliteit van de gebouwenvoorraad is een continu proces. Wat betreft het aanpassen van de bouwregelgeving is er een aantal ijkmomenten te benoemen: wijziging Woningwet 2006 en Wijziging Woningwet en Bouwbesluit in 2007.
Verwijzingen beleidsstukken	<ul style="list-style-type: none"> ● Brieven Modernisering van de Bouwregelgeving (kamerstukken II, 2004- 2005, 28 325 XI, nr. 17 en nr. 19); ● Brief meerjarenprogramma herijking van de VROM-regelgeving, actuele stand van zaken (administratieve lastenverlichting; kamerstukken II, 2004–2005, 29 383 XI, nr. 26); ● Meerjarenprogramma herijking van de VROM-regelgeving, herijkingsproject «Modernisering algemene regels» (kamerstukken II, 2004–2005, 29 383 XI, nr. 27); ● Evaluatienota Klimaatbeleid, brief over het klimaatbeleid voor de gebouwde omgeving (kamerstukken II, 2004–2005, 28 240 XI, nr. 17); ● Evaluatie klimaatbeleid, brief Tijdelijke regeling energiebesparing in de gebouwde omgeving (kamerstukken II, 2004–2005, 28 240 XI, nr. 33).

Tabel 2.6. Prestatie-indicatoren bouw- en gebruikstechnische kwaliteit gebouwen

Prestatie-indicatoren	Streefwaarden
<i>Garanderen van minimale bouwtechnische en gebruikstechnische kwaliteit van gebouwen.</i>	
– Verbetering naleving bouwgerelateerde voorschriften	Voor de ontwikkeling van een indicator en kwantificering van de streefwaarde zal voor het aspect handhaving gebruik gemaakt worden van de jaarlijkse gemeenteonderzoeken van de VROM-Inspectie.
– Administratieve lastenvermindering van de bouwvergunning-procedure	Vermindering administratieve lasten binnen deze kabinetsperiode met 10%
<i>Verbeteren van de bouwtechnische kwaliteit van gebouwen en stimuleren van innovatie</i>	
– Brandveiligheid	Aantal van 38 doden/799 gewonden per jaar bij branden in woningen neemt niet toe (* = excl. Brandweerpersoneel en met betrekking tot referentiejaar 2000 (CBS));
– Beperking CO ₂ -emissie in de gebouwde omgeving	Emissieplafond van 29 Mton in 2010;
– Gezondheidsniveau in gebouwen	Een kwalitatief evaluatieonderzoek naar de gezondheidskwaliteit van woningen.
– Gezondheidsniveau in gebouwen, sanering lodenleidingen	In 2006 100% woningen met loden leidingen gesaneerd in sociale woningvoorraad. In 2006 80% woningen met loden leidingen gesaneerd in de particuliere woningvoorraad.

2.3. Overzicht beleidsonderzoeken

2.7. Overzicht beleidsonderzoeken	
Evaluatieonderzoek naar	Uitkomsten naar de Tweede Kamer
Evaluatieonderzoek naar de effecten van beleid:	
Woningproductie	
– Bestuurlijk evaluatieoverleg woningbouwafspraken 2005 t/m 2009	Jaarlijks
– Nadere evaluatie van effecten van acties ter verhoging woningproductie	2006–2009
– Evaluatie particulier opdrachtgeverschap	2008
Geschikte woningen	
– Evaluatie WGBH/CZ voor het wonen	2008
Leefbaarheid	
<i>ISV; In kader van GSB-beleid:</i>	
– Doeltreffendheid/doelbereik ISV-I (aan de hand van in juli 2005 door G-30 en provincies, voor de niet-rechtstreekse gemeenten, in te dienen verantwoording over periode 2000 t/m 2004)	2006
– Evaluatie ISV-I	2005
– Eindmeting ISV-I	2005
– Eindmeting GSB-III/ISV-II	2010
<i>Actieprogramma Herstructurering/56 wijken</i>	
– Evaluatie aanpak 56 wijken	2006
Bouw- en gebruikstechnische kwaliteit gebouwen	
– Evaluatie Woningwet	2006
– Evaluatie experimenten Industrieel, Flexibel en Demontabel bouwen (IFD)	2006
– Kwalitatief evaluatieonderzoek naar de gezondheidskwaliteit van woningen	2006
– Kwalitatief evaluatieonderzoek regeling sanering loden drinkwaterleiding	
– Evaluatie TELI-regeling 2006/2007–2009/Overige beleids-evaluaties:	
Geschikte woningen	
– Voortgangsmeting via VROM basisonderzoek WoON 2006	2007 en 2010
Leefbaarheid	
<i>Algemeen</i>	
– Op basis van VROM basisonderzoek WoON 2006 (samenvoeging van WBO en KWR) twee themapublicaties «Stedelijke Vernieuwing». 2007 en 2010	
<i>ISV; In kader van GSB-beleid:</i>	
– Nulmeting GSB III/ISV-II	2005
– Mid-term review GSB-III/ISV-II	2007
– Integrale behoefteraming stedelijke vernieuwing 2010–2019	2005
<i>Sociaal-fysiek</i>	
– 3-jaarlijkse voortgangsmeting via VROM Woononderzoek Nederland (WoON)	
– Onderzoek naar belemmeringen bij realiseren van woonvoorzieningen voor de onderste treden van de woonladder 2006 en 2009	2006
Bouw- en gebruikstechnische kwaliteit gebouwen	
– Kwalitatief ex ante-onderzoek naar de vermindering van negatieve milieueffecten bij het bouwen en beheren van gebouwen	2008
– Monitor Bouwregelgeving	2006
– Monitor Energiebesparing Utiliteitsbouw	2006

Artikel 3. Garanderen van keuzemogelijkheden en betaalbaarheid op de woningmarkt

3.1. Algemene beleidsdoelstelling

Omschrijving	Om te garanderen dat alle inkomensgroepen in goede en betaalbare woningen kunnen worden gehuisvest en voldoende keuzevrijheid hebben in de eigen woonsituatie.
Bijdrage	VROM beïnvloedt de vraag en het aanbod op de woningmarkt.
Verantwoordelijkheid	De minister is verantwoordelijk voor: <ul style="list-style-type: none">● Regelgeving ter bevordering van een evenwichtige verdeling van de woningvoorraad;● Zorg voor voldoende betaalbare woningen;● Betaalbaarheid van het wonen voor de lagere inkomensgroepen.
Succesfactoren	Behalen van deze doelstelling hangt af van: <ul style="list-style-type: none">● Investerings in de nieuwbouw (waaronder huurwoningen);● Voldoende aanbod van betaalbare woningen;● Kwalitatief goede uitvoering van de Wet op de huurtoeslag;● Een beheerst verloop van de uitgaven voor de huurtoeslag;● Tijdige implementatie van de modernisering van het huurbeleid in wet- en regelgeving.
Effectgegevens	Behalen van deze doelstelling heeft als effecten dat: <ul style="list-style-type: none">● De keuzemogelijkheden toenemen;● De doorstroming in de woningvoorraad verbetert;● Lagere inkomensgroepen zo veel mogelijk in betaalbare woningen wonen.
Verwijzingen beleidsstukken	VROM-begroting 2005 (kamerstukken II, 2004–2005, 29 800 XI, nr. 1).

Tabel 3.1. Budgettaire gevolgen van beleid (bedragen x € 1 000)

	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010
Verplichtingen:	1 809 558	2 686 638	1 902 906	1 996 484	2 052 069	2 095 569	2 241 110
Uitgaven:	1 791 941	1 732 538	1 929 506	1 990 884	2 075 969	2 123 469	2 207 710
Programma:	1 733 993	1 677 254	1 910 062	1 973 451	2 061 948	2 109 448	2 193 689
Waarvan juridisch verplicht			1 433 843	834	678	398	118
Garanderen van de betaalbaarheid van voldoende huurwoningen en een evenwichtige verdeling hiervan (aanbodgericht):	0	0	0	0	0	0	0
Garanderen van de betaalbaarheid van het wonen voor lage inkomensgroepen (vraaggericht):	1 733 748	1 675 665	1 908 473	1 971 862	2 060 359	2 107 859	2 192 100
Huursubsidie en huurtoeslag	1 669 667	1 634 458	1 902 028	1 970 400	2 058 500	2 106 000	2 190 200
Vangnetregeling	36 633	38 203	5 000	0	0	0	0
Eenmalige bijdrage huurbeleid	26 509	1 592	0	0	0	0	0
Kostenvergoeding verhuurders	23						
Bevorderen eigen woonbezit	916	1 412	1 445	1 462	1 859	1 859	1 900
Overige programmabudgetten:	245	1 589	1 589	1 589	1 589	1 589	1 589
Onderzoek	229	737	737	737	737	737	737
Kennisoverdracht	16	45	45	45	45	45	45
Overig	0	807	807	807	807	807	807
Apparaat:	57 948	55 284	19 444	17 433	14 021	14 021	14 021
Apparaat	17 748	19 088	19 444	17 433	14 021	14 021	14 021
Uitvoering huursubsidie	40 200	36 196					
Ontvangsten	113 050	100 806	376 106	483 650	597 442	622 977	671 906

3.2. Operationele doelstellingen

3.2.1. Garanderen van de betaalbaarheid van voldoende huurwoningen en een evenwichtige verdeling hiervan (aanbodgericht)

Motivering	Om de betaalbaarheid van huurwoningen te garanderen voor alle huishoudens die door hun inkomenssituatie daar niet of onvoldoende zelf in kunnen voorzien en om een evenwichtige en rechtvaardige verdeling van schaarse huurwoningen te bewerkstelligen.
Instrumenten	Wet- en regelgeving: Huurprijsregelgeving, Huurwetgeving, Huisvestingswet. Handhaving: huurgeschillenbeslechting.
Prestaties	<i>Modernisering huurbeleid:</i> <ul style="list-style-type: none"> De uitwerking van de modernisering van het huurbeleid heeft in 2005 plaats gevonden. De contouren hiervan zijn in november 2004 en februari 2005 in brieven aan de Tweede Kamer aangegeven. In 2006 zullen de voorstellen in werking treden; Huurbrief opstellen met de voorwaarden van het huurbeleid 2006.

Herziene Huisvestingswet;

- In 2005 en 2006 wordt de herziene Huisvestingswet opgesteld. Deze zal naar verwachting in 2007 in werking treden. Hier zal de aanpassing van de Huisvestingswet per 1 mei 2005 onderdeel van gaan uitmaken.

Huurgeschillenbeslechting;

- Vervangen van de huidige tweezijdige legesheffing door eenzijdige legesheffing. Naar verwachting zal dit wetsvoorstel in 2006 worden afgerond;
- Afhandelen van huurgeschillen met behandeltermijnen als genoemd in de tabel 3.3;
- Verder uitvoering geven aan de wijziging van de organisatie rondom de huurgeschillenbeslechting, die in 2005 is gestart.

Doelgroepen

- Huurders en kopers met een laag inkomen (de «doelgroep»);
- Vergunninghouders die van woonruimte dienen te worden voorzien;
- Verhuurders die betrokken zijn bij een huurgeschil.

Prestatie-indicatoren

De gemiddelde jaarlijkse huurstijging, onderscheiden naar sociale en overige verhuurders en de verschillende huurregimes die gelden voor de voorraad.

Daarnaast gelden de aantallen huurwoningen, behorend tot de te onderscheiden huurregimes, als prestatie-indicator met betrekking tot de keuzevrijheid.

Basiswaarde en streefwaarden

Tabel 3.2. Maximale toegestane huurstijging boven inflatie

	2006	2007	2008	2009
<i>Gereguleerd (75%)</i>				
Per woning	1,5%	2,5%	2,5%	3%
Op instellingsniveau sociale verhuurders	0,4%	0,8%	1,2%	
<i>Overganggebied (20%)</i>				
Zittende huurders zonder huurtoeslag	2%	3%	3,5%	4%
Zittende huurders met huurtoeslag	1,5%	2,5%	2,5%	3%
<i>Geliberaliseerd (5%)</i>	Nvt	Nvt	Nvt	Nvt

Planning

De beleidsvoorstellen van de modernisering van het huurbeleid (huurwetgeving) zullen in de loop van 2006 in werking treden;

- In 2008 zal worden gezien of is voldaan aan de woningproductie conform de woningbouwafspraken (zie artikel 2), waaraan de verdere liberalisatie is gekoppeld. De hoogte van de huurstijgingen en de hoogte van het huurprijsplafond zijn daarvan afhankelijk gesteld.

Verwijzingen beleidsstukken

- Brief over modernisering huurbeleid (kamerstukken II, 2004–2005, 27 926 XI, nr. 39);
- Huurbeleid; brief over aanvullende voorstellen (kamerstukken II, 2004–2005, 27 926 XI, nr. 43);
- Brief over de Toekomst van de huurgeschillenbeslechting (kamerstukken II, 2004–2005, 27 926 XI, nr. 77);
- Wijziging van de Uitvoeringswet huurprijzen woonruimte (eenzijdige legesheffing). Voorstel van wet (kamerstukken II, 2004–2005, 29 858 XI, nr. 2);
- Wijziging van de Uitvoeringswet huurprijzen woonruimte (eenzijdige legesheffing). Memorie van toelichting (kamerstukken II, 2004–2005, 29 858 XI, nr. 3);

- Brief over evaluatie van de huisvestingswet (kamerstukken II, 2004–2005, 29 624 XI, nr. 1);
- Wijziging Huisvestingswet (wijziging bepalingen met betrekking tot huisvesting verblijfsgerechtigden); gewijzigd voorstel van wet (kamerstukken I, 2004–2005, 29 566 XI, nr. A);
- Wijziging Huisvestingswet (wijziging bepalingen met betrekking tot huisvesting verblijfsgerechtigden); eindverslag (kamerstukken I, 2004–2005, 29 566 XI, nr. B).

Toelichting en kengetallen operationele doelstelling 1

Tabel 3.3. Kengetallen huurgeschillenbeslechting 2006

	Aantal	Behandeltermijn
Huurverhogingsuitspraken	20 500	80% afdoen binnen 6 maanden
Servicekostenuitspraken	4 000	80% afdoen binnen 7 maanden
Uitspraken in overige geschillen	10 000	80% afdoen binnen 6 maanden

Daarnaast voeren de voorzitters van de Huurcommissies in 2006 14 000 toetsingen op de redelijkheid van de huurprijs uit (zie 3.3.2).

Bij de productieprognose in tabel 3.3 is uitgegaan van een instroom in 2006 van 20 500 huurverhogingsgeschillen, 4 000 servicekostengeschillen, en 10 000 overige geschillen.

3.2.2. Garanderen van de betaalbaarheid van het wonen voor lage inkomensgroepen (vraaggericht).

Motivering

- Om de betaalbaarheid van het zelfstandig wonen voor alle bevolkingsgroepen te garanderen en het effect van stijgende woonlasten voor specifieke groepen te beperken;
- Om het voor huishoudens met een beperkt budget toch mogelijk te maken een eigen woning te kopen.

Instrumenten

Wet- en regelgeving: de huurtoeslag¹ uit de *Aanpassingswet algemene wet inkomensafhankelijke regelingen* (AWIR), *Wet bevordering eigen woningbezit* (BEW), *Nationale hypotheekgarantie* (NHG).

Prestaties

Aanpassingswet Algemene Wet Inkomensafhankelijke regelingen:

Per september 2005 zal de *Aanpassingswet Algemene wet inkomensafhankelijke regelingen* van kracht worden.

De uitvoering van deze wet berust bij de Belastingdienst.

De voorzitters van de Huurcommissies voeren op verzoek van de Belastingdienst een toets uit op de redelijkheid van de huurprijs. In 2006 wordt uitgegaan van een instroom van 14 000 van dergelijke verzoeken en van een gelijk aantal uit te voeren toetsingen.

Beleid ten aanzien van misbruik en oneigenlijk gebruik (M&O-beleid):

Op grond van de *Comptabiliteitswet* houdt VROM een verantwoordelijkheid voor de doelmatigheid en rechtmatigheid van de programma-uitgaven voor de huurtoeslag.

De veranderingen in wetgeving hebben tot gevolg dat de uitvoering van de huurtoeslag en daarmee de rechtshandhaving overgaat van VROM naar de Belastingdienst. Dit betekent dat de staatssecretaris van Financiën primair verantwoordelijk wordt voor vormgeving en uitvoering van het

¹ Met het van kracht worden van de AWIR wordt het begrip huursubsidie vervangen door het begrip huurtoeslag.

M&O-beleid. Over de uitvoering van de huurtoeslag (waaronder het M&O-beleid) wordt verantwoording afgelegd in het Beheersverslag Belastingdienst. De accountantscontrole op de door de Belastingdienst geleverde prestaties bij de uitvoering van de huurtoeslag en de daarbij behorende financiële afwikkeling vindt plaats onder de gemeenschappelijke verantwoordelijkheid van de Auditdiensten van het Ministerie van Financiën en het Ministerie van VROM.

Wet betaalbaarheidshemming huurwoningen:

Verhuurders krijgen een grotere verantwoordelijkheid om de betaalbaarheid van het wonen voor de lagere inkomens te waarborgen. Zij gaan bijdragen aan de huurtoeslag. De wet zal in 2006 in werking treden.

Nationale hypotheekgarantie (NHG):

In 2005 is besloten de normen en voorwaarden in 2006 zodanig verder te wijzigen dat meer mensen in aanmerking kunnen komen voor verantwoorde leningen met NHG. Zo wordt bijvoorbeeld de kostengrens verhoogd naar € 250 000,- en heeft een verdere stroomlijning plaatsgevonden om de normen en voorwaarden in overeenstemming te brengen met de gangbare praktijken bij de financiële instellingen.

Beperken onderhoudsrisico's:

Voor het verder ontwikkelen en (periodiek) uitvoeren van de monitor van de appartementenmarkt wordt aangesloten op het in 2006 af te ronden Woononderzoek Nederland. De eerste resultaten zijn in 2007 beschikbaar.

Wet BEW:

De Wet bevordering eigen woningbezit (BEW) is in 2004 geëvalueerd. Na instemming door de Tweede Kamer met het voorstel tot intrekking van de Wet BEW, zal het daartoe strekkende wetstraject in 2005 worden gestart. In 2006 zal de BEW voor nieuwe aanvragers niet langer toegankelijk zijn.

Doelgroepen

Huishoudens met lagere inkomens.

Prestatie-indicatoren

Betaalbaarheid voor de doelgroep garanderen (huurtoeslag):

- Netto-huurquote en NINKI («netto inkomen na kale huurlastenindex») ter bepaling van het effect van de huurtoeslag op de betaalbaarheid van het huren;
- Huursubsidiedruk: indicator voor de marginale druk;
- NHG-garanties;
- Aantallen verkochte huurwoningen door woningcorporaties;
- Aandeel eigen woningbezit.

Basiswaarden en streefwaarden

Tabel 3.4. NHG-garanties en eigen woningbezit				
	Realisatie 2004	2005	2006	2009
NHG verstrekking	95 000	100 000	100 000	100 000
Aandeel eigen woningbezit	55,7%	56,3	56,9%	58,7%

Planning

Huurtoeslag:

Uitvoering en M&O beleid: Continu.

- Aanpassingswet algemene wet inkomensafhankelijke regelingen (AWIR) (kamerstukken I, 2004–2005, 29 765, nr. A);
- Brief over evaluatie Wet bevordering eigen woningbezit (BEW) (kamerstukken II, 2004–2005, 29 800 XI, nr. 11);
- Brief aanbieding verslag werking Huursubsidiewet en Wet bevordering eigen woningbezit, alsmede Evaluatie EOS, modernisering uitvoering Huursubsidiewet (kamerstukken II, 2004–2005, 29 800 XI, nr. 13).

Ook de achtervangpositie van de overheid bij het Waarborgfonds Eigen Woningen en het Waarborgfonds Sociale Woningbouw, waar kopers respectievelijk woningbouwcorporaties onder bepaalde voorwaarden vrijwillig aan kunnen deelnemen, draagt bij aan de betaalbaarheid van het wonen.

Toelichting en kengetallen operationele doelstelling 2

In de begroting 2006 is, evenals in de begroting 2005, gekozen voor het presenteren van een aantal referentiecasses waarbij wordt uitgegaan van standaard inkomenssituaties en een huurniveau gelijk aan de aftoppingsgrens van de huurtoeslag. Hiermee kan de ontwikkeling van de indicatoren in de tijd worden gevolgd. Tevens is ervoor gekozen om – vooruitlopend op de invoering van de Algemene wet inkomensafhankelijke regelingen – de periode van netto woonlasten en inkomen gelijk te schakelen aan een kalenderjaar.

In tabel 3.4 en tabel 3.5. worden de referentiecasses gepresenteerd.¹

Tabel 3.5. De ontwikkeling van de netto-huurquote²

			2002	2003	2004	2005	2006
Bijstand	Alleen	Zonder kind.	26,0%	25,9%	27,1%	28,2%	27,8%
Bijstand	Alleen	Met kind.	20,2%	20,1%	20,7%	21,4%	21,0%
Bijstand	Meerpersoons	Met kind.	18,3%	18,2%	18,8%	19,4%	19,0%
Uitkeringsgerechtigd	Meerpersoons-alleenverdiener	Met kind.	19,7%	19,3%	19,9%	20,7%	20,5%
Marktloon	Alleen	Zonder kind.	29,6%	29,5%	30,5%	31,6%	30,7%
Marktloon	Meerpersoons -alleenverdiener	Met kind.	16,9%	16,6%	17,1%	17,8%	17,8%
Huishouden vanaf 65 jaar							
AOW	Alleen		24,3%	24,3%	25,1%	25,8%	25,1%
AOW+Aanvullend pensioen	Alleen		24,3%	24,4%	25,2%	26,0%	25,4%
AOW	Meerpersoons		17,8%	17,8%	18,3%	18,7%	18,6%
AOW+Aanvullend pensioen	Meerpersoons		19,1%	19,1%	19,6%	20,2%	19,8%

Bron: Huursubsidiewet, CPB-microtax, Min.SZW

De netto huurlasten voor de doorgerekende referentiecasses zullen naar verwachting circa € 50 tot € 60 toenemen van 2005 op 2006. Deze beperkte stijging van de netto huurlasten is het gevolg van een matige huurontwikkeling per 1 juli 2006 van 1,7% en een lichte daling van de eigen bijdrage in 2005 met -0,6%

De indicatoren netto huurquote en NINKI zijn gewijzigd door een verwachte verbetering van het netto inkomen van 2006 ten opzichte van 2005. Deze is met name toe te schrijven aan de introductie van het nieuwe zorgstelsel. Deze huishoudens betalen namelijk geen ZFW-premie meer

¹ Voor de inkomenssituaties die niet in de onderste klasse van de normhuurtabel liggen wordt de normhuur geschat.

² Bij de cases wordt bij de uitkeringsgerechtigden en marktloon uitgegaan van een inkomensniveau van 100% wettelijk minimumloon.

waardoor het netto inkomen toeneemt. In plaats van de ZFW-premie is er een nominale premie die van dit netto inkomen afgaat en die eventueel wordt gecompenseerd door de zorgtoeslag. Daarnaast hebben aanpassingen in de fiscaliteit bijgedragen aan een verbetering van de netto inkomens van deze huishoudens.

Tabel 3.6. De ontwikkeling van de netto-inkomen na kale woonlasten-index (basisjaar=2001)

Huishoudens tot 65 jaar			2002	2003	2004	2005	2006
Bijstand	Alleen	Zonder kind.	104,8	108,3	107,9	106,0	110,3
Bijstand	Alleen	Met kind.	107,2	111,2	112,7	112,8	117,5
Bijstand	Meerpersoons	Met kind.	106,9	110,7	112,2	112,3	116,9
Uitkeringsgerechtigd	Meerpers. -alleenverdiener	Met kind.	107,5	111,8	113,4	113,1	117,5
Marktloon	Alleen	Zonder kind.	106,0	109,9	110,2	107,4	113,1
Marktloon	Meerpers. alleenverdiener	Met kind.	107,0	112,1	114,4	113,1	115,7
Huishouden vanaf 65 jaar							
AOW	Alleen		105,7	109,0	110,2	110,5	116,9
AOW+Aanvullend pensioen	Alleen		105,4	108,3	109,5	109,3	114,7
AOW	Meerpersoons		105,9	109,2	110,9	112,4	115,2
AOW+Aanvullend pensioen	Meerpersoons		105,6	109,1	110,8	111,2	115,8

Bron: Huursubsidiewet, CPB-microtax, Min.SZW

Armoedeval en huursubsidiedruk:

De huurtoeslag is een inkomensafhankelijke subsidie. Als het inkomen stijgt, neemt de subsidie af. De huursubsidiedruk laat zien welk deel van de netto-inkomensverbetering teniet wordt gedaan door verlies aan huurtoeslag als gevolg van de netto-inkomensverbetering. Voor een aantal standaard cases wordt de huursubsidiedruk gepresenteerd

Tabel 3.7. Huursubsidiedruk

Van		Naar		2002	2003	2004	2005	2006
Bijstand	Alleen	Zonder kind.	100% WML	40,1%	39,5%	40,0%	39,3%	38,8%
Bijstand	Alleen	Zonder kind.	130% WML	48,4%	49,2%	48,7%	49,1%	51,1%
Marktloon	Meerpersoons	Met kind.	100% WML	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%
Marktloon	Meerpersoons	Met kind.	130% WML	31,7%	31,2%	31,7%	30,9%	32,8%

Bron: Huursubsidiewet, CPB-microtax, Min.SZW

De afname van de huursubsidiedruk bij een alleenstaand huishouden zonder kinderen is toe te schrijven aan de gelijktijdige toename van het netto inkomensverschil en een kleinere toename van de netto woonlasten. De toename van de huursubsidiedruk van de andere casussen is toe te schrijven aan de beperkte verandering van het netto inkomen en een geringe toename van de woonlasten. De geringe toename van de netto huurlasten is toe te schrijven aan de gunstige invulling van de kan-bepaling in de Huursubsidiewet, waardoor de eigen bijdrage (normhuur)

minder snel is gestegen. In het algemeen geldt dat een procentueel kleinere stijging van de eigen bijdrage leidt tot een hogere huursubsidiedruk.

3.3. Overzicht beleidsonderzoeken

Tabel 3.8. Overzicht beleidsonderzoeken		
	Evaluatieonderzoek naar	Uitkomsten naar de Tweede Kamer
Evaluatieonderzoek naar de effecten van beleid	Betaalbaarheid, voldoende (huur-) woningen en verdeling	
	– Onderzoek naar maatschappelijk rendement huurgeschillenbeslechting	2006
Overige beleidsevaluaties	Betaalbaarheid wonen voor lage inkomensgroepen	
	– Onderzoek marginale druk in de huursubsidie	2005
Overige beleidsevaluaties	Betaalbaarheid, voldoende (huur-) woningen en verdeling	
	– Onderzoek naar investeringen door verhuurders in nieuwbouw	2008
	– Onderzoek naar investeringen door alle partijen in nieuwbouw	2008
	Betaalbaarheid wonen voor lage inkomensgroepen	
	– Onderzoek naar geleverde bijdrage aan financiering van de huursubsidie	2007, 2008
	– Bepalen van de betaalbaarheidsheffing 2009–2013	2008
	– Onderzoek naar gedrag huishoudens die een woning willen kopen	2005
	– Evaluatie SVN-pilot gebundeld individueel lenen	2005
– Monitor functioneren VvE's	2005	

Artikel 4. Optimaliseren van de ruimtelijke afweging

4.1. Algemene beleidsdoelstelling

4.1.1. De ruimtelijke afweging organiseren door het ontwikkelen en beheren van een ruimtelijk instrumentarium

Omschrijving	Om de ruimtelijke afwegingsprocessen zo in te richten en te onderhouden dat Nederland een leefbaar en aantrekkelijk land is dat zich sociaal en economisch ontwikkelen kan.
Bijdrage	VROM schept randvoorwaarden t.b.v. de ruimtelijke inrichting van Nederland binnen Europese kaders.
Verantwoordelijkheid	De minister is verantwoordelijk voor: <ul style="list-style-type: none">● Het stellen van kaders en regels;● De coördinatie van de uitvoering op rijksniveau;● Doorwerking van het rijksbeleid in decentraal beleid;● Nederlandse bijdrage aan de ontwikkeling van een Europees ruimtelijk beleidskader.
Succesfactoren	Het behalen van deze doelstelling hangt af van de mate waarin andere overheden in staat zijn het nationaal ruimtelijk beleid uit te voeren, binnen Europese ruimtelijke beleidskaders.
Effectgegevens	Het behalen van deze doelstelling heeft als effect dat ruimtelijke afwegingen van nationaal belang integraal en gecoördineerd plaatsvinden zowel verticaal (tussen bestuurslagen) als horizontaal (tussen departementen).
Verwijzingen beleidsstukken	Nota Ruimte, deel 3A: Aangepast kabinetsstandpunt, kamerstukken II, 2004–2005, 29 435 XI, nr. 153.

Tabel 4.1. budgettaire gevolgen van beleid (bedragen x € 1 000)

	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010
Verplichtingen:	42 542	12 486	11 118	10 253	9 429	9 131	9 126
Uitgaven:	13 939	16 637	11 973	10 778	9 655	9 126	9 126
Programma:	7 551	10 116	5 734	4 750	3 750	3 221	3 221
Waarvan juridisch verplicht			128	0	0	0	0
Ruimtelijk instrumentarium ontwikkelen en beheren	7 551	10 116	5 734	4 750	3 750	3 221	3 221
FES ICES/KIS	2 068	4 333	350	300	300	300	300
Monitoring Nota Ruimte	448	1 460	1 328	1 520	1 507	1 219	1 219
Subsidies algemeen	857	906	916	713	426	426	426
Overige instrumenten algemeen	4 178	3 417	3 140	2 217	1 517	1 276	1 276
Apparaat:	6 388	6 521	6 239	6 028	5 905	5 905	5 905
Ontvangsten	0	1 196	0	0	0	0	0

4.2. Operationele doelstelling

4.2.1. Ruimtelijk instrumentarium ontwikkelen en beheren

Motivering	<ul style="list-style-type: none">● Om ruimtelijk relevante wet- en regelgeving te onderhouden.● Om ruimtelijke afwegingsprocessen te coördineren.● Om lagere overheden te ondersteunen bij de uitvoering van het ruimtelijk beleid.● Om het Nederlandse belang in te brengen in internationale kaders met betrekking tot de ruimtelijke ordening.
Instrumenten	<ul style="list-style-type: none">● Kaderstelling en wetgeving (herziening Wet op de Ruimtelijke Ordening (WRO), Grondexploitatiewet, Wet voorkeursrecht gemeenten, beoordelen streekplannen en andere regionale plannen, coördinatie programma-aanpak uitvoering Nota Ruimte en Evaluatieprogramma Nota Ruimte);● Subsidies (Interdepartementale Commissie Economische Structuurversterking/Kennisinfrastructuur (ICES/KIS));● Voorlichting (Ontwikkelingsplanologie, regionaal grondbeleid, rijksontwikkelbedrijf, digitale uitwisselbare ruimtelijke plannen, ruimteforum).
Prestaties	<ul style="list-style-type: none">● Vaststellen van de nieuwe Wet en het Besluit op de Ruimtelijke Ordening;● Vaststellen en begeleiden van de invoeringswet WRO;● Vaststellen van de Grondexploitatiewet;● Vaststellen Wet voorkeursrecht gemeenten;● Voorbereiden van de invoering van de Wet Kenbaarheid Publiek Rechterlijke Beperkingen onroerende zaken;● Toetsen van streekplannen en andere ruimtelijk relevante regionale plannen;● Ondersteunen van het instrument programma-aanpak uitvoering Nota Ruimte;● Actualiseren van de uitvoeringsagenda Nota Ruimte;● Verstrekken van ICES/KIS 3 subsidie in het kader van vernieuwend ruimtegebruik;● Ondersteunen van de toepassing van ontwikkelingsplanologie op regionaal schaalniveau;● Vaststellen standaarden digitalisering van ruimtelijke plannen;● Beheren van het digitaal loket Ruimteforum.
Doelgroepen	Gemeenten, provincies, andere departementen, EU-partners en marktpartijen.
Prestatie-indicatoren	De doelstelling en de prestaties zijn gericht op het proces. VROM heeft hier een systeemverantwoordelijkheid. De in het kader van dit operationeel doel genoemde activiteiten zijn daarom moeilijk te kwantificeren. In het kader van de uitvoeringsagenda Nota Ruimte wordt de samenwerking tussen rijkspartners en de sturingsfilosofie op de ruimtelijke ordening geëvalueerd. Aan de hand daarvan wordt de voortgang bepaald.
Basiswaarden	Nvt
Streefwaarden	Nvt
Planning	In 2006 wordt de Uitvoeringsagenda Nota Ruimte geactualiseerd.

- Nota Ruimte, deel 3A: Aangepast kabinetsstandpunt, kamerstukken II, 2004–2005, 29 435 XI, nr. 153;
- Uitvoeringsagenda Nota Ruimte, kamerstukken II, 2003–2004, 29 435 XI, nr. 3;
- Programma-aanpak Nota Ruimte, kamerstukken II, 2004–2005, 29 435 XI, nr. 16.

4.3 Overzicht beleidsonderzoeken

Tabel 4.2. Overzicht beleidsonderzoeken

Evaluatieonderzoek naar	Uitkomsten naar de Tweede Kamer
Actualisering uitvoeringsagenda Nota Ruimte	September 2006
Overige beleidsevaluaties (waaronder ex ante): Evaluatie Wet Grondexploitatie	September 2006

Artikel 5. Gebiedsontwikkeling en realisatie Nationale Ruimtelijke Hoofdstructuur

5.1. Algemene beleidsdoelstelling

5.1.1. Gebiedsontwikkeling stimuleren en de Nationale Ruimtelijke Hoofdstructuur realiseren

Omschrijving	Om de internationale concurrentiepositie te versterken, om krachtige steden en vitaal platteland te bevorderen en om (inter)nationale ruimtelijke waarden te borgen en ontwikkelen. (zie ook Nota Ruimte, blz. 12).
Bijdrage	VROM stimuleert de ontwikkeling en uitvoering van projecten of beleid in gebieden met een complexe en/of kostbare ruimtelijke opgave.
Verantwoordelijkheid	De minister is verantwoordelijk voor de ruimtelijke aspecten van de uitvoering van het rijksbeleid mbt: <ul style="list-style-type: none">● Stedelijke netwerken en verstedelijking;● Rijksbufferzones;● Nationale landschappen. LNV is coördinerend minister voor de uitvoering van het Nationale Landschappenbeleid.
Succesfactoren	Het behalen van deze doelstelling hangt af van de mate waarin de lagere overheden hun verantwoordelijkheid waar kunnen maken en de mate waarin het rijksbeleid wordt doorvertaald in decentrale ruimtelijke plannen.
Effectgegevens	Het behalen van deze doelstelling heeft als effect dat de nationale stedelijke netwerken, rijksbufferzones en de nationale landschappen als onderdelen van de nationale Ruimtelijke Hoofdstructuur worden gerealiseerd.
Verwijzingen beleidsstukken	Nota Ruimte, deel 3A: Aangepast kabinetsstandpunt, (kamerstukken II, 2004–2005, 29 435 XI, nr. 153).

Tabel 5.1. budgettaire gevolgen van beleid (bedragen x € 1 000)

	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010
Verplichtingen:	165 543	25 551	33 266	30 128	29 317	15 992	15 890
Uitgaven:	31 468	26 209	42 428	33 146	26 504	18 749	18 161
Programma:	24 725	18 448	35 005	25 976	19 482	11 727	11 139
Waarvan juridisch verplicht			4 968	773	893	636	0
Stedelijke gebieden van nationaal belang verder ontwikkelen:	17 324	7 346	14 392	13 035	9 086	3 531	3 431
FES BIRK	3 973	0	0	0	0	0	0
FES nieuwe sleutelprojecten	6 000	0	0	0	0	0	0
Onderzoek stedelijk gebied	102	84	88	84	84	54	54
Subsidies stedelijk gebied	4 410	1 753	9 532	9 192	4 674	177	177
Overige instrumenten stedelijk gebied	374	507	1 180	651	840	961	961
Interreg	2 465	5 002	3 592	3 108	3 488	2 339	2 239
Landelijke gebieden van nationaal belang verder ontwikkelen:	7 401	11 103	20 613	12 941	10 396	8 196	7 708
FES Birk							
Onderzoek landelijk gebied							
Subsidies landelijk gebied	536	475	587	587	587	587	53
Overige instrumenten landelijk gebied	1 065	1 614	898	148	148	148	194
Bufferzones	5 800	6 454	16 601	10 089	7 544	5 344	5 344
Belverdere	0	2 560	2 527	2 117	2 117	2 117	2 117
Apparaat:	6 743	7 760	7 423	7 170	7 022	7 022	7 022
Ontvangsten	12 052	2 737	10 300	2 200	2 200	0	0

5.2. Operationele doelstelling

5.2.1. Stedelijke gebieden van nationaal belang verder ontwikkelen

Motivering	<ul style="list-style-type: none"> ● Om de leefbaarheid in de steden en de sociaal economische positie van steden te verbeteren. ● Om de kracht en diversiteit van de belangrijkste economische kerngebieden te versterken. ● Om bereikbare en toegankelijke recreatievoorzieningen in en rond steden te realiseren.
Instrumenten	<ul style="list-style-type: none"> ● Subsidies (Nieuwe Sleutelprojecten (NSP), Budget Investerings Ruimtelijke Kwaliteit (BIRK) , Belvedere en Interreg); ● Bestuurlijk overleg (programma Zuidvleugel, Randstad, andere nationale stedelijke netwerken, (toekomst)visie Mainport Schiphol, Ontwikkeling Almere, Valkenburg).
Prestaties	<ul style="list-style-type: none"> ● Vaststellen rijksstandpunt en rijksbesluiten mbt projecten in het programma Zuidvleugel, ● Vaststellen ontwikkelingsagenda's voor de vijf nationale stedelijke netwerken buiten de Randstad (Brabantstad, Zuid-Limburg, Twente, Arnhem-Nijmegen, Groningen-Assen),

- Vaststellen van de ruimtelijke visie voor het mainportgebied rond Schiphol,
- Voorbereiden besluit over de toekomstige ontwikkeling van Almere,
- Toetsen van de herontwikkeling van het voormalig marinevliegkamp Valkenburg (ZH) aan de Nota Ruimte en bijdragen aan het ontwikkelingsproces.

Doelgroepen	Andere departementen, Provincies, Gemeenten en bedrijfsleven.
Prestatie-indicatoren	<ul style="list-style-type: none"> ● Bundelingspercentages t.a.v. woningen, bedrijventerreinen en arbeidsplaatsen van de 6 nationale stedelijke netwerken, ● Centrumvorming: Intensiteit en diversiteit van het ruimtegebruik in de omgeving van NSP per ha en in aantal woningen en rond knooppunten van infrastructuur per ha, ● Woningaantallen binnen de 20KE contour in de omgeving van Schiphol, ● Aantal ha geherstructureerde bedrijventerreinen, ● Percentage van de uitbreidingsproductie van woningen en arbeidsplaatsen binnen bebouwd gebied 2000.
Basiswaarden	Zie tabel
Streefwaarden	Zie tabel
Planning	Zie tabel
Verwijzingen beleidsstukken	<ul style="list-style-type: none"> ● Nota Ruimte, deel 3A: Aangepast kabinetsstandpunt (kamerstukken II, 2004–2005, 29 435 XI, nr. 153); ● Uitvoeringsagenda Nota Ruimte (kamerstukken II, 2003–2004, 29 435 XI, nr. 3); ● Programma-aanpak Nota Ruimte, (kamerstukken II, 2004–2005, 29 435 XI, nr. 16).

Tabel 5.2. Prestatie indicatoren

Prestatie-indicator	Basiswaarde	Peildatum	Streefwaarde	Planning
				Periode
Bundelingspercentages ¹ t.a.v. woningen en arbeidsplaatsen van de 6 nationale stedelijke netwerken Intensiteit en diversiteit ruimtegebruik in de omgeving van de NSP	Woningen 57,9%	2002	> = 57,9 %	2020
	Arbeidsplaatsen 61,9 %	2002	> = 61,9 %	2020
	23,4 woningen per ha	2001	> 23,4 woningen	2020
	150,4 werkzame personen per ha	2000	> 150,4 werkzame personen	
Woningaantallen binnen de 20KE Schiphol buiten bebouwd gebied Aantal ha geherstructureerde bedrijventerreinen Percentage van de uitbreidings-productie van woningen en arbeidsplaatsen binnen bestaand bebouwd gebied 2000	6,4 werkzame personen per woning	2000	> 6,4 werkzame personen	
	Wordt nog bepaald	2005	geen toename woningen	2020
	0 ha	2005	3 500 ha	2012
	n.v.t.	2000	40 %	2020

¹ Het «bundelingspercentage» voor woningen is het aandeel van de woningvoorraad binnen een bepaalde provincie dat in het bundelingsgebied is gelegen. Idem voor arbeidsplaatsen.

5.2.2. Landelijke gebieden van nationaal belang verder ontwikkelen

Motivering	<ul style="list-style-type: none">● Om de vitaliteit van het landelijk gebied te versterken.● Om bijzondere landschappelijke en cultuur-historische waarden te borgen en ontwikkelen.
Instrumenten	<ul style="list-style-type: none">● Subsidies Budget Investerings Ruimtelijke Kwaliteit;● Wetgeving en kaderstelling (Planologische Kernbeslissing Waddenzee, Planologische Kernbeslissing Ruimte voor de Rivier, ontwikkelingsprogramma's, aanwijzen 10 ontwikkelingsgebieden voor glastuinbouw, Wet Investeringsbudget Landelijke Gebieden);● Evaluatie en monitoring (Nationale landschappen en Reconstructie Zandgebieden);● Communicatie (Nationale landschappen);● Investeringsbudget Landelijke Gebieden (Nationale landschappen) Grondaankopen.
Prestaties	<ul style="list-style-type: none">● Beoordelen van de gebiedsuitwerking transformatiezone Leiden-Alphen aan den Rijn;● Versterken kernkwaliteiten in Nationale landschappen door middel van investeringen;● Vaststellen en publiceren Planologische Kernbeslissing Waddenzee;● Implementeren kabinetsstandpunt inzake de bestuurlijke organisatie Waddengebied;● Subsidieren van Belvedere-projecten en projecten in de Nieuwe Hollandse Waterlinie;● Aankoop van grond in de rijksbufferzones.
Doelgroepen	Andere departementen, provincies, gemeenten en bedrijfsleven
Prestatie-indicatoren	Kernkwaliteiten per nationaal landschap zijn vastgelegd in de Nota Ruimte (pag 134 tot en met 141), maar kunnen nog niet worden gekwantificeerd.
Basiswaarden	De Basiswaarden kunnen pas worden bepaald, wanneer de provincies de nationale landschappen hebben begrensd.
Streefwaarden	Het gaat hier om gebiedsspecifieke streefwaarden die door de provincies zullen worden bepaald. Verwachting is dat deze in de volgende begroting kunnen worden opgenomen.
Planning	Nog niet beschikbaar.
Verwijzingen beleidsstukken	<ul style="list-style-type: none">● Nota Ruimte, deel 3A: Aangepast kabinetsstandpunt (kamerstukken II, 2004–2005, 29 435 XI, nr. 153);● Uitvoeringsagenda Nota Ruimte (kamerstukken II, 2003–2004, 29 435 XI, nr. 3);● Programma-aanpak Nota Ruimte, (kamerstukken II, 2004–2005, 29 435 XI, nr. 16).

5.3. Overzicht beleidsonderzoeken

Tabel 5.3. Overzicht beleidsonderzoeken

Evaluatieonderzoek naar	Uitkomsten naar de Tweede Kamer
Monitoren doelbereiking Nota Ruimte Voortgang verstedelijking Vinex	Mei 006 Augustus 2006
Overige beleidsevaluaties (waaronder ex ante):	
Evaluatie Reconstructiewet	November 2006
Evaluatie functieverandering buitengebied	September 2006
Evaluatie bundelingsbeleid	September 2006
Evaluatie Nationale Landschappen	September 2006
Monitoren voortgang NSP-projecten	September 2006

Artikel 6. Beperken van klimaatverandering en grootschalige luchtverontreiniging

6.1. Algemene beleidsdoelstelling

6.1.1. Klimaatverandering door menselijke beïnvloeding tegengaan en verzuring en andere milieuschadelijke emissies door de industrie, het verkeer en de binnenvaart beperken.

Omschrijving	Om een duurzame samenleving te bereiken, waarin mens en natuur minder nadelige (gezondheids)effecten ondervinden van temperatuurstijging en van de uitstoot van schadelijke stoffen.
Bijdrage	De overheid geeft het noodzakelijke wettelijke stelsel vorm, voert onderhandelingen over internationale verplichtingen in EU of andere internationale kaders en faciliteert, ook in financiële zin, de uitvoering van het beleid. VROM zet hierbij in op samenwerking in mondiaal en Europees kader en stimuleert dat milieubelangen meegenomen worden in de besluitvorming door overheden, het bedrijfsleven en maatschappelijke organisaties.
Verantwoordelijkheid	De Minister is direct verantwoordelijk voor het vormgeven van wettelijke kaders en het voldoen aan internationale verplichtingen. De Minister is indirect verantwoordelijk voor de uitvoering van het beleid als het gaat om aan de overheid gelieerde uitvoeringsinstanties.
Succesfactoren	Behalen van deze doelstelling hangt af van: <ul style="list-style-type: none">● Het bereiken van een voldoende werking van marktconforme instrumenten als emissiehandel;● Internationale onderhandelingen over (middel) lange termijn doelen;● Technische haalbaarheid van internationaal vastgestelde emissie-reducties en -plafonds.
Effectgegevens	Het algemene effect van dit doel is dat klimaatverandering door menselijke beïnvloeding wordt tegengegaan en dat er minder schadelijke stoffen worden uitgestoten. Concrete effectgegevens zijn opgenomen bij de operationele doelen.
Verwijzingen beleidsstukken	De relevante beleidsstukken zijn bij de operationele doelen vermeld.

Tabel 6.1. budgettaire gevolgen van beleid (bedragen x € 1 000)

	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010
Verplichtingen:	147 558	70 035	46 797	43 549	37 786	37 725	37 649
Uitgaven:	45 927	78 114	85 357	86 704	84 044	86 925	81 149
Programma:	40 021	73 156	80 808	82 078	79 501	82 385	76 685
Waarvan juridisch verplicht			56 480	51 910	18 725	17 115	5 765
Realisatie Kyoto klimaatverplichtingen:	30 040	65 739	72 433	75 623	74 571	77 453	71 753
Binnenlandse klimaatinstrumenten	28 559	40 720	28 433	33 123	28 571	30 953	25 253
Clean Development Mechanism	1 481	25 019	44 000	42 500	46 000	46 500	46 500
Beperken klimaatverandering door post-Kyoto afspraken:	4 000	3 853	3 465	1 498	0	0	0
Beperken aantasting van de ozonlaag:	0	0	0	0	0	0	
Beperken van verzuring en grootschalige luchtverontreiniging	5 981	3 563	4 910	4 957	4 930	4 932	4 932
Apparaat:	5 906	4 959	4 549	4 626	4 543	4 540	4 464
Ontvangsten	2 000	0	0	0	0	0	0

6.2. Operationele doelstellingen

6.2.1. Realisatie Kyoto-klimaatverplichtingen

Motivering

Om klimaatverandering door menselijke beïnvloeding tegen te gaan.

Instrumenten

- Wet- en regelgeving: Wet milieubeheer (verruimde reikwijdte onderdeel energie), EU-Verordening F-gassen (in ontwerp), Bouwbesluit, EU-richtlijn Energieprestatie gebouwen, diverse EU-richtlijnen op het gebied van energie, EU-richtlijn emissiehandel broeikasgassen, EU-beschikking monitoring broeikasgasemissies;
- Subsidies: Subsidieregelingen ROB en BANS en (bij doel 8.2.4 opgenomen) KOMPAS;
- Aankopen van CO₂-kredieten: Clean Development Mechanism;
- Fiscale maatregelen: Energiebelasting, Energie Investerings-af trek, Groen Beleggen, Milieu Investerings Af trek;
- Convenanten: BANS uitvoering klimaatbeleid, Benchmarking Energie-efficiency, Meerjarenafpraak Energiebesparing II, CO₂-reductie bij kolencentrales, Glami-convenant;
- Voorlichting: via VROM-website en websites van uitvoeringsorganisaties.

Prestaties

- Uitvoeren acties uit 2e Evaluatienota Klimaatbeleid (nota wordt in oktober 2005 aan de Tweede Kamer toegezonden);
- Implementeren van het «National System» (verplichting Kyoto-protocol);
- Aanleveren voorstel Assigned Amount Nederland aan de EC;
- Aanleveren definitief voorstel Assigned Amount Nederland aan UNFCCC;

- Rapporteren aan de UNFCCC inzake Demonstrable Progress;
- Rapporteren aan de UNFCCC inzake National Communication;
- Implementeren van de EU-verordening F-gassen;
- Emissiehandel faciliteren: toezenden 2e allocatieplan naar EU-Cie, repareren van wet- en regelgeving, startnotitie uitbrengen voor de evaluatie, en opdrachtverlening aan NEa (zie 6.2.1.1.);
- CDM: Nu de totale reductiedoelstelling nagenoeg is afgedekt met raamcontracten en een Memorandum of Understanding (MoU) met Indonesië, zal CDM vooral in het teken staan van een beleidsmatige vertaling van de internationaal afgesproken spelregels voor het CDM, het beoordelen van individuele CDM-projecten, het aansturen van de gecontracteerde uitvoeringsorganisaties en het bevorderen van de voortgang van het Community Development Fund, waarin Nederland participeert. De inzet moet er zorg voor dragen dat:
 - In 2006 de Nederlandse reductiedoelstelling zo goed als volledig met getekende koopcontracten is afgedekt;
 - De Executive Board van de UNFCCC voor Nederland zo snel mogelijk relevante CDM-projecten registreert en gegeneerde emissiereducties certificeert;
 - Medio 2006 de eerste gecertificeerde emissiereducties door de Executive Board aan Nederland worden geleverd.

NB: bepaalde maatregelen die genomen worden ter uitvoering van de Beleidsnota Verkeersemissies en die genoemd worden bij operationeel doel 8.2.4 – Bevorderen van duurzame mobiliteit (zie aldaar), dragen tevens bij aan het realiseren van de Kyoto-klimaatverplichtingen

Doelgroepen	De nationale emissieruimte is verdeeld naar vijf sectoren, te weten industrie/elektriciteitsproducenten (verantwoordelijk departement EZ), verkeer (V&W en VROM), landbouw (LNV), gebouwde omgeving (VROM) en overige broeikasgassen (VROM).
Prestatie-indicatoren	Zie tabel 6.3 (binnenland) en 6.4 (CDM)
Basiswaarden	Zie tabel 6.3 (binnenland) en 6.4 (CDM)
Streefwaarden	Zie tabel 6.3 (binnenland) en 6.4 (CDM)
Planning	Zie tabel 6.3 (binnenland) en 6.4 (CDM)
Verwijzingen beleidsstukken	Evaluatienota Klimaatbeleid (kamerstukken II, 2004–2005, 28 240 XI, nr. 2).

6.2.1.1. *Instelling baten-lastendienst Nederlandse Emmissieautoriteit*

Ter implementatie van de per 1-1-2005 van kracht zijnde EU-richtlijn inzake emissiehandel in broeikas-gassen, is in 2004 gestart met de opzet van een (Nederlandse) Emissieautoriteit. De wettelijke basis voor deze *Nederlandse Emissieautoriteit* (NEa) is gelegd via een aanpassing van hoofdstuk 2 van de Wet milieubeheer (Wm). Vanaf 1-1-2006 zal de werkwijze van de NEa in procedurele, financiële en administratieve zin wijzigen, doordat zij de status krijgt van een dienst (onderdeel van het ministerie van VROM) die een baten-lastenstelsel voert. In de agentschapsbegroting (zie hoofdstuk 6) wordt dit verder toegelicht. Financiering van de NEa vindt plaats via opdrachtverlening door VROM, ten laste van het budget van beleidsartikel 6.

Met de overgang van een «normale» VROM-dienst naar een baten-lastendienst wijzigen de doelstelling en de taken van de NEa niet. De doelstelling is om op een effectieve, rechtvaardige en transparante manier

uitvoering te geven aan de aan haar toebedeelde taken. Hierbij gaat het uiteraard in eerste instantie om de wettelijke taken (voortvloeiend uit artikel 2.2 Wm):

- Vergunningverlening op basis van ingediende monitoringsprotocollen;
- Goedkeuring van emissieverslagen;
- Beheer van de registers van (handel in) broeikasgasemissies, met alle bijbehorende taken;
- Uitvoering van het handhavings- en sanctiebeleid;
- Behandeling van klachten en bezwaar- en beroepschriften;
- Verzamelen en bijhouden van gegevens en verzorgen van rapportages.

Voor een effectieve taakuitvoering is een resultaatgerichte bedrijfsvoering van groot belang. Hierbij worden de processen, de prijs per dienst of product en het kwaliteitsniveau zichtbaar gemaakt. In combinatie met een zakelijke relatie tussen de opdrachtgever en de opdrachtnemer draagt dit bij aan een vergroting van het kostenbewustzijn en bevordering van de doelmatigheid. In dat kader is het werken met prestatiegegevens van groot belang. Onderstaande tabel geeft de voornaamste prestatiegegevens zoals die vanuit de opdrachtgever worden gehanteerd om het functioneren van de NEa te kunnen beoordelen. In overleg met de NEa zullen gedurende het proefjaar 2005 de prestatie-indicatoren verder worden ontwikkeld en uitgewerkt.

Tabel 6.2. Instelling baten-lastendienst Nederlandse Emissieautoriteit (NEa)

Onderwerp / taakveld NEa	Product/dienst/prestatie	Raming 2005	Raming 2006
Validatie & Vergunningverlening	Verhouding tussen ingediende vergunning-aanvragen en op tijd beoordeelde vergunning-aanvragen	90 %	100 %
	Gemiddelde kosten van vergunningshandeling per inrichting		50% t.o.v. 2005
Toezicht & Handhaving	Aantal beoordeelde verslagen	n.v.t.	320
	Percentage op tijd beoordeelde emissie-verslagen	n.v.t.	95%
	Aantal bezochte bedrijven (en percentage van totale categorie):		
	Categorie I bedrijven	9 (100%)	9 (100%)
	Categorie II bedrijven	40 (45%)	40 (45%)
	Categorie III bedrijven	40 (33%)	40 (33%)
	Categorie IV bedrijven	40 (33%)	40 (33%)
Beheer register	Beschikbaarheid (% tijd dat het register 24 uur online is)	90%	95
	Betrouwbaarheid (aantal door klanten geconstateerde fouten)	10	5
	Exclusiviteit (geen onrechtmatige toegang)	100%	100%

In de periode 2008–2012 moet de emissie van de broeikasgassen CO₂, CH₄, N₂O, HFK's, PFK's en SF₆ met 6% worden gereduceerd ten opzichte van het basisjaar 1990 (voor HFK's, PFK's en SF₆ is dat 1995). Dit betekent een maximaal toegestaan emissieniveau van 199 Mton CO₂-equivalenten per jaar in de periode 2008–2012. Om dit niveau te bereiken heeft

Nederland ervoor gekozen de nationale emissies te beperken tot gemiddeld 219 Mton, en daarnaast gemiddeld 20 Mton per jaar buiten Nederland te reduceren door middel van Joint Implementation (JI) en het Clean Development Mechanism (CDM).

Begin 2004 zijn de streefwaarden voor de sectorale verdeling van het binnenlandse emissieniveau per 2010 vastgesteld:

Tabel 6.3. Prestatiegegevens binnenlands klimaatbeleid	
Industrie/ electriciteit	112 Mton
Landbouw	7 Mton
Gebouwde omgeving	29 Mton
Verkeer	38 Mton
<hr/>	
Totale max. CO ₂ -emissie	186 Mton
Overige broeikasgassen	33 Mton
<hr/>	
Maximale emissie broeikasgassen	219 Mton
Af: aankoop rechten JI/CDM	20 Mton
<hr/>	
Kyoto-doel (bij 6% reductie)	199 Mton

NB: het genoemde reductiepercentage, het maximaal toegestane emissieniveau en de streefwaarden kunnen worden aangepast aan nieuwe inzichten. De sectorale streefwaarden worden waarschijnlijk in 2005 aangepast i.h.k.v. de 2e Evaluatienota klimaatbeleid.

Tabel 6.4. Prestatiegegevens CDM (x 1 Mton)				
	Getekende resp. te tekenen koopcontracten	Door de Executive Board goedgekeurde projecten	Gegenereerde emissie-reducties	Door de Executive Board gecertificeerde emissiereducties
2003	2,4		1,0	
2004	3,4	2,5	1,5	
Subtotaal	5,8	2,5	2,5	
2005	56,2	20,0	3,5	
2006	5,0	15,0	8,5	6,0
2007		10,0	10,0	8,5
2008		5,0	9,5	10,0
2009		4,5	9,0	9,5
2010			8,5	9,0
2011			8,0	8,5
2012			7,5	8,0
2013				7,5
Subtotaal	61,2	64,5		
Totaal	67,0	67,0	67,0	67,0

6.2.2. Beperken klimaatverandering door post-Kyoto afspraken

Motivering

Om klimaatverandering door menselijke beïnvloeding tegen te gaan.

Instrumenten

- Voorlichting: VROM-website en vraagbeantwoording;
- Grote onderzoeksprogramma's: Bsik-programma Klimaat voor Ruimte (VROM penvoerder);

	<ul style="list-style-type: none"> ● Kennisoverdracht en -ontwikkeling: National Research Programme on Climate Change (NRP-CC), inbreng in IPCC; ● Bestuurlijk overleg en de resultaten daarvan (afspraken, convenanten): formele en informele internationale overleggen en afspraken.
Prestaties	<ul style="list-style-type: none"> ● In interdepartementaal verband ontwikkelen en vaststellen van Nederlandse standpunten ten behoeve van internationale afspraken in EU-, OECD-, IPCC-, ICAO(International Civil Aviation Organisation), IMO- en VN-verband, en op basis daarvan agenderen, organiseren en onderhandelen (informeel en in de genoemde fora); ● Inhoudelijke en financiële inbreng leveren in IPCC en in de onderzoeksprogramma's NRP-CC en Klimaat voor Ruimte; ● Bevorderen van een internationale aanpak van bunkeremissies CO₂ van zeescheepvaart en luchtvaart (een onderwerp dat niet gedekt is in de Kyoto-periode).
Doelgroepen	Andere landen en organisaties die gesprekspartners zijn bij de post-Kyoto klimaatonderhandelingen.
Prestatie-indicatoren	De te realiseren maximale emissieniveaus (in Mton/jr).
Basiswaarden	Vertrekpunt voor «post-Kyoto» zijn de waarden die gerealiseerd moeten zijn in de Kyoto-periode 2008–2012.
Streefwaarden	Beperken van klimaatverandering tot een maximale temperatuur-stijging van 2°C ten opzichte van de periode voor de industriële revolutie (1870), dat wil zeggen streven naar beleid van ontwikkelde landen gericht op emissiereducties in ordegrootte van 15–30% in 2020 en 60–80% in 2050 ten opzichte van 1990/1995. Behalen van de doelstelling is mede afhankelijk van het meedoen van belangrijke emitterende landen als India, China en Brazilië en het op gang komen van wereldwijde emissiehandel.
Planning	Is afhankelijk van de internationale agenda in 2006.
Verwijzingen beleidsstukken	«Klimaatverandering, klimaatbeleid: inzicht in keuzes voor de Tweede Kamer» (kamerstukken II, 2004–2005, 29 465 XI, nr. 3). Voorts diverse brieven waarin de Nederlandse inzet in de klimaatonderhandelingen is neergelegd: brief staatssecretaris over de internationale klimaatonderhandelingen (kamerstukken II, 2003–2004, 28 240 XI, nr. 5) en brief minister over goedkeuring van het allocatieplan CO ₂ -emissierechten door de Europese Commissie (kamerstukken II, 2004–2005, 28 240 XI, nr. 9).
	<i>6.2.3. Beperken aantasting van de ozonlaag</i>
Motivering	Om gezondheidsproblemen, met name huidkanker, te voorkomen. Er is een nauwe relatie tussen aantasting van de ozonlaag en klimaatverandering door menselijke beïnvloeding.
Instrumenten	<ul style="list-style-type: none"> ● Wet- en regelgeving: EU-Verordening 2037, Besluit Ozonlaagafbrekende stoffen Wms 2003, Bestrijdingsmiddelenwet 1962 (methylbromide), Regeling Lekdichtheidsvoorschriften koelinstallaties 1997 (CFK's/HCFK's); ● Voorlichting: Overleg met betrokken bedrijven en brancheverenigingen; ● Kennisoverdracht en -ontwikkeling: Overdracht van kennis over in Nederland ontwikkelde en toegepaste alternatieven (bijvoorbeeld voor methylbromide);

	<ul style="list-style-type: none"> ● Bestuurlijk overleg en de resultaten daarvan (afspraken, convenanten): Regulier en op ad hoc basis overleg met verschillende betrokken branches en departementen. Formele internationale overleggen en afspraken.
Prestaties	<ul style="list-style-type: none"> ● Vervullen van een actieve rol van Nederland in het overleg gericht op het bereiken van wereldwijde daling van het gebruik van methylbromide; ● Invoeren van eliminatiedata voor kritische toepassingen halon in de EU Verordening; ● Maken van mondiale en Europese afspraken over n-propyl-bromide consumptie en productie; ● Afspreken van internationale aanpak van productie en consumptie van HCFK's; ● Onder de werking van het Montreal Protocol brengen van nieuwe ozonlaagafbrekende stoffen; ● Goedkeuring bewerkstelligen van eventuele wijzigingen van het Montreal Protocol; ● Implementeren van internationale afspraken in Verordening (EG) nr. 2037/2000, inzake ozonlaag afbrekende stoffen.
Doelgroepen	Producenten, de importeurs en de bedrijven die genoemde stoffen nog (mogen) gebruiken.
Prestatie-indicatoren	<p>Er zijn nog geen bruikbare indicatoren voor de wereldwijde toestand van de ozonlaag. Er zijn wel emissie-indicatoren:</p> <ul style="list-style-type: none"> ● Productie- en consumptiecijfers van ozonlaagafbrekende stoffen (in volume en aantastingseffect). Hierover wordt ieder jaar aan de Europese Commissie gerapporteerd, die deze gegevens namens de gehele EU indient bij UNEP. Deze cijfers geven weer of de EU als geheel voldoet aan de afgesproken reductiemaatregelen onder het Montreal Protocol; ● Daarnaast geeft Nederland in andere rapportages aan de Europese Commissie weer hoe zij de Verordening uitvoert (onder andere het gebruik, beperking van emissies, inspecties op de uitvoering door bedrijven en de ontwikkeling van alternatieven). Onvoldoende uitvoering leidt tot ingebrekestelling met de gebruikelijke sancties.
Basiswaarden	Voor de basiswaarden van de ozonlaag-afbrekende stoffen wordt verwezen naar de jaarlijkse voortgangsrapportages aan de Tweede Kamer.
Streefwaarden	Onder het Montreal Protocol zijn afspraken gemaakt over de afbouw van de productie en de consumptie van ozonlaag-afbrekende stoffen. Voor iedere stof zijn er afzonderlijke tijdspaden voor de uiteindelijke uitfasering uitgezet. Via aanpassingen van het protocol zijn deze afspraken steeds strenger gemaakt. De reductieschema's voor ontwikkelde landen zijn strenger dan voor ontwikkelingslanden.
Planning	Internationale afspraken onder het Montreal Protocol worden via aanpassing van Verordening (EG) nr. 2037/2000 in de Europese Unie uitgewerkt. Uitfasering en afbouw liggen op schema.
Verwijzingen beleidsstukken	n.v.t.

6.2.4. Beperking verzuring en grootschalige luchtverontreiniging

Motivering	Om verzuring en andere milieuschadelijke emissies door de industrie, het verkeer en de binnenvaart te beperken
Instrumenten	<ul style="list-style-type: none">• Wet- en regelgeving: Kaderrichtlijn Lucht, omzetting dochter-richtlijnen Lucht, Besluit Emissie Eisen Stookinstallaties (BEES) etc., alsmede NO_x-emissiehandel;• Subsidieverlening: stimuleringsregeling voor roetfilters en No_x-katalysatoren;• Fiscale maatregelen: stimulering euro 4/5-motoren voor vrachtauto's;• Voorlichting: gekoppeld aan uitvoeringsnotities «luchtkwaliteit» en «verzuring en grootschalige luchtverontreiniging»;• Grote onderzoeksprogramma's: onderdeel van ECN Milieu-onderzoeksprogramma, RIVM-MNP en RIVM-MEV;• Kennisoverdracht en -ontwikkeling: via de uitvoeringsprogramma's voor de Nota verkeersemissies en het Luchtkwaliteitsplan;• Bestuurlijk overleg en de resultaten daarvan (afspraken, convenanten): interdepartementale afstemming, informatie-uitwisseling met bedrijfsleven, IPO, VNG en milieubeweging.
Prestaties	<ul style="list-style-type: none">• Vaststellen van Nederlands standpunt voor besluitvorming review NEC-richtlijn (in 2006);• Opstellen van Voortgangsnotitie «Emissieplafonds, verzuring en grootschalige luchtverontreiniging 2006» voor EC en Tweede Kamer;• Evalueren van het Göteborg ECE Protocol tegen verzuring, afgesloten onder het verdrag tegen grensoverschrijdende luchtverontreiniging (evaluatie in navolging van NEC; afronding in 2006);• Evalueren van de ECE-protocollen voor de stoffen HM en POP's (afronding in 2006);• Herijken BEES (afronding van besluitvorming over normen);• Wijzigen van het Besluit Verbranden Afvalstoffen (BAT-referentiedocument). <p><i>NB: bepaalde instrumenten en maatregelen die genomen worden ter uitvoering van de Beleidsnota Verkeersemissies en die genoemd worden bij operationeel doel 8.2.4 – Bevorderen van duurzame mobiliteit (zie aldaar), dragen tevens bij aan de beperking van verzuring en grootschalige luchtverontreiniging.</i></p>
Doelgroepen	Industrie, landbouw, verkeer en binnenvaart.
Prestatie-indicatoren	De emissieniveaus voor de diverse verzurende en luchtverontreinigende stoffen.
Basiswaarden	Zie in onderstaande tabel de jaren 1980, 1990, 2000 en 2002.
Streefwaarden	<ul style="list-style-type: none">• Voor de (middel)lange termijn (2005 en 2010) zijn tussendoelen vastgesteld voor luchtkwaliteit en emissies. Over de emissiedoelen is in 2003 gerapporteerd in de notitie «Erop of eronder» (de Uitvoeringsnotitie emissieplafonds verzuring en grootschalige luchtverontreiniging 2003), zie onderstaande tabel;• Voor de luchtkwaliteit van NO₂ en fijn stof zijn concentratie-eisen vastgesteld: NO₂: jaargemiddeld 40 microgram/m³ en PM₁₀ jaargemiddeld 40 microgram/m³, daggemiddeld 50 microgram/m³. Deze norm mag max. 35 dagen per jaar overschreden worden (2005).• Voor wat betreft SO₂ en NO_x wordt volgens de referentieraming met het huidige vastgestelde beleid het plafond voorsnog niet gehaald.

Bij de NEC-evaluatie in 2006 zal worden bekeken in hoeverre met het nu ingezette beleid de plafonds naar verwachting wel gerealiseerd kunnen worden. Hierover zal in 2006 aan de Tweede Kamer worden gerapporteerd.

Tabel 6.5. Emissies 1980, 1990, 2000 en 2003, doelstellingen en prognose 2010 (Kton/jr)

	1980	1990	2000	2003	2010	Goten- burg Protocol	NEC- Richtlijn	Referentie- raming
SO ₂	481	191	75	65	50		50	67
NO _x	596	576	414	393	266		260	288
NH ₃	234	249	152	130	128		128	126
VOS	569	493	269	224	191		185	176

Bron: Milieubalans RIVM 2005 en Referentieraming 2005

Tabel 6.6. Sectorplafonds van de doelgroepen voor 2010 (Kton)

	SO ₂	NO _x	NH ₃	VOS
Industrie	[11,5]]	3]
Energie	[13,5]]	65]
Raffinaderijen	[14,5]]	-]
Consumenten	1	12	7	29
HDO *) en Bouw	1	7	1	33
Landbouw	0	5	96	1
Verkeer	4	158	3	55
Onverdeeld b)	4,5	13	18	6
Totaal a)	50	260	128	185

Bron: notitie «Erop of eronder»

* HDO = Handel, Diensten en Overheid Emissietaakstelling 2010 (Kton/jaar) volgens de NEC-richtlijn. In de begroting 2005 (tabel 11.7) waren voor NH₃ en VOS de «onverdeelde emissieruimten» buiten beschouwing gelaten.

Planning

Uit het in 2005 verschenen Nationaal Luchtkwaliteitsplan blijkt dat Nederland voor met name fijn stof en NO₂ de gestelde normen niet zal kunnen realiseren. Het is daarom noodzakelijk enerzijds een aanvullend luchtkwaliteitspakket te formuleren en anderzijds met de EC overleg te plegen over mogelijkheden tot aanpassing of uitstel van de EU-regelgeving. In een voorstel tot een samenvoegingsrichtlijn voor de drie dochterrichtlijnen zal de Commissie hierop terugkomen. Naar verwachting kan Nederland met de EU-herziening Dochterrichtlijn Lucht, in combinatie met dit aanvullend luchtkwaliteitspakket en met meer nadruk op EU-breed beleid de normen voor fijn stof (2005) en NO₂ (2010), op lokale overschrijdingen na, wel realiseren.

Verwijzingen beleidsstukken

- «Erop of eronder», uitvoeringsnotitie emissieplafonds verzuring en grootschalige luchtverontreiniging 2003 (bijlage bij kamerstukken II, 2003–2004, nr. 28 663 XI, nr. 12);
- Beleidsnota Verkeersemissies (kamerstukken II, 2003–2004, 29 667 XI, nr. 1);

- Nationaal Luchtkwaliteitsplan 2004 (kamerstukken II, 2004–2005, 28 663 XI, nr. 32);
- Referentieramingen 2005, maart 2005 (kamerstukken II, 2004–2005, 28 240 XI, nr. 28).

6.3. Overzicht beleidsonderzoeken

Tabel 6.7. Overzicht beleidsonderzoeken

	Evaluatieonderzoek naar	Uitkomsten naar de Tweede Kamer
Evaluatieonderzoek naar de effecten van beleid	Klimaatbeleid	2006
Overige beleidsevaluaties	Voortgangsnotitie Lucht	2006
	Actualisatie NLP 2004	2006
	NEC-plafonds (t.b.v. NEC-richtlijn)	2006

Artikel 7. Verbeteren van de milieukwaliteit van water en bodem

7.1. Algemene beleidsdoelstelling

7.1.1. De verbetering van de milieukwaliteit van water en bodem bevorderen

Omschrijving	<p>Om een duurzame milieukwaliteit van het bodem- en watersysteem te realiseren. En om in samenhang daarmee:</p> <ul style="list-style-type: none">● Gebiedsspecifieke rijksmilieudoelen te realiseren;● Een ecologisch duurzame landbouw te realiseren;● Een optimale waterketen veilig te stellen;● Een verantwoord gebruik van de bodem te garanderen.
Bijdrage	<ul style="list-style-type: none">● VROM lost milieuproblemen niet met eigen handen op. Dat doen burgers, bedrijven, instellingen en andere overheden;● VROM ontwikkelt generiek en gebiedsspecifiek rijksbeleid en faciliteert de uitvoering daarvan, enerzijds door normen en kaders te stellen, anderzijds door instrumenten beschikbaar te stellen;● VROM levert tevens bijdragen aan het Europees (milieu)beleid en aan beleid ten dienste van duurzame ontwikkeling op mondiaal schaalniveau (bijvoorbeeld duurzaam gebruik bodem en water als natuurlijke hulpbronnen).
Verantwoordelijkheid	<p>De Minister van VROM is verantwoordelijk voor het ontwikkelen van generiek en gebiedsspecifiek rijksbeleid en het faciliteren van de uitvoering daarvan. Voor water betreft dit vooral de normstelling voor grond- en oppervlaktewater; de beheersverantwoordelijkheid ligt bij de Minister van V&W.</p> <p>De Minister van VROM is daarbij voor wat betreft de EHS verantwoordelijk voor de milieuocondities. Voor wat betreft de landbouw gaat het vooral om de milieukaders die voortvloeien uit de normstelling voor bodem en grond- en oppervlaktewater.</p> <p>De Minister van LNV is verantwoordelijk voor de realisatie van de EHS en voor het sectorale beleid Duurzame Landbouw (implementatie van het mestbeleid en beleid voor gewasbeschermingsmiddelen).</p> <p>De Minister van VROM is medeverantwoordelijk voor beleidsvoorstellen van andere ministers, waar deze consequenties hebben voor de milieukwaliteit van het bodem- en watersysteem.</p>
Succesfactoren	<p>Behalen van deze doelstelling hangt af van voldoende maatschappelijk draagvlak in binnen- en buitenland voor de noodzakelijke milieumaatregelen en de daarmee samenhangende gedragswijzigingen van burgers, bedrijven en instellingen.</p>
Effectgegevens	<p>Behalen van deze doelstelling heeft als effect dat:</p> <ul style="list-style-type: none">● Verontreiniging en aantastingen van het bodem- en watersysteem zijn verminderd en binnen maatschappelijk geaccepteerde grenzen komen;● De gebruiksmogelijkheden van de bodem en van het water nu en in de toekomst in stand gehouden worden;● De milieuocondities van de EHS en de waterwingebieden zijn verbeterd en zijn afgestemd op het maatschappelijk gebruik (natuurdoelen en drinkwaterwinning);● De milieuhinder veroorzaakt door de landbouw is verminderd en binnen maatschappelijk geaccepteerde grenzen komt;● De maatschappelijke kosten van de waterketen aanvaardbaar zijn,

waarbij de publieke belangen (gezondheid, milieu en bescherming gebonden klanten) goed gewaarborgd zijn;

- Geen onaanvaardbare risico's bestaan bij het huidige bodemgebruik.

Verwijzingen beleidsstukken

- Nationaal Milieubeleidsplan (NMP) 3 en 4 (kamerstukken II, 1997–1998, 25 887 XI, nr. 1 en kamerstukken II, 2000–2001, 27 801 XI, nr. 1),
- Notitie «Vaste waarden, nieuwe vormen: Milieubeleid 2002–2006» (kamerstukken II, 2002–2003, 28 663 XI, nr. 1).

Tabel 7.1. budgettaire gevolgen van beleid (bedragen x € 1 000)

	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010
Verplichtingen:							
Waarvan garantieverplichtingen	59 916	727 317 40 659	156 967 40 359	159 175 40 359	159 243 40 359	159 017 40 359	309 317 40 659
Uitgaven:							
Programma:	171 521	131 899	133 000	151 862	163 625	163 314	198 864
Waarvan juridisch verplicht			25 270	24 300	11 455	11 430	13 920
Verbeteren van de milieukwaliteit van de bodem:	1 154	1 532	1 436	1 050	1 050	1 050	1 050
Saneren van verontreinigde bodems:	165 527	123 471	120 469	124 925	130 043	129 994	165 544
Verbeteren van de milieukwaliteit van water:	510	660	763	785	785	785	785
Bevorderen van gebiedsspecifieke milieumaatregelen in het landelijke gebied:	510	2 869	6 634	19 999	26 644	26 382	26 382
Bevorderen van duurzame landbouw:	3 820	3 367	3 698	5 103	5 103	5 103	5 103
Apparaat:	4 873	4 971	4 465	4 450	4 450	4 450	4 450
Ontvangsten	24 803	469	0	0	0	0	0

7.2. Operationele doelstellingen

7.2.1 Verbeteren milieukwaliteit bodem

Motivering

Om de chemische, fysische en biologische bodemkwaliteit te realiseren, die vereist is voor een optimale benutting van de kansen van het bodemsysteem. Dat wil zeggen geen nadelige effecten meer van handelingen op de bodem en «de juiste functie op de juiste plek» om onnodige beheerskosten en functieverlies van de bodem te voorkómen. Om nieuwe verontreinigingen en aantastingen van het bodemsysteem «zoveel als redelijkerwijs mogelijk» te voorkómen. Om de gebruiksmogelijkheden van de al verontreinigde(water)bodems te optimaliseren. Daarbij is essentieel dat de gewenste bodemkwaliteit bestuurlijk wordt vastgesteld.

Instrumenten

- Wettelijke regelingen: Wet milieubeheer, Wet bodembescherming, Wet verontreiniging oppervlaktewateren en hierop gebaseerde besluiten,

met regels voor het toepassen van bouwstoffen en het hergebruik van grond en bagger en met eisen voor bodemintermediairs;

- Nederlandse Richtlijn Bodembescherming bedrijfsmatige activiteiten (NRB);
- Thematische EU-strategie bodem: bijdrage VROM via nationale standpunten, waar nodig, uitwerking van deze strategie na vaststelling ervan;
- Ontwikkeling handreikingen voor het bevoegd gezag als toetsingsinstrument voor verbetering van de bodemkwaliteit bij ruimtelijke ingrepen;
- Ondersteuning bevoegd gezag door uitvoeringsorganisatie Bodem+ bij de uitvoering van bodembeleid.

Prestaties

- Uitbrengen van AMvB bouwstoffen, grond en baggerspecie;
- Uitbrengen van AMvB kwaliteitsborging bodembeheer;
- Leveren van nationale bijdrage aan EU-bodemstrategie;
- Uitbrengen van Handreiking «plannen met de ondergrond» als onderdeel van ondergrondtoets.

Doelgroepen

Decentrale overheden, bedrijfsleven, burgers.

Prestatie-indicatoren

Zie tabel 7.2.

Basiswaarden

Zie tabel 7.2.

Streefwaarden

Zie tabel 7.2.

Planning

Zie tabel 7.2.

Verwijzingen beleidsstukken

- Brief Herijking VROM-regelgeving, brief minister over de vorderingen die gemaakt zijn binnen de herijkingsoperatie (kamerstukken II 2003–2004, 29 383 XI, nr. 17) en brief minister met informatie over de quick wins die in het kader van dit project zijn en worden geboekt (kamerstukken II, 2004–2005, 29 383 XI, nr. 23);
- Beleidsbrief Bodem (kamerstukken II, 2003–2004, nr. 28 663 XI nr. 13, p. 5);
- Beleidsnota Bodembeheer op goede gronden (kamerstukken II, 2003–2004, nr. 28 199 XI, nr. 6).

Tabel 7.2. Prestatie-indicatoren

Prestatie-indicator	Basiswaarde	Peil-datum	Streefwaarde 1	Planning		
				Periode	Streefw 2	Periode
Monitoringgegevens bodemkwaliteit	Huidige kwaliteit op grond van milieubalans en lands-dekkend beeld	2005	Ten minste standstill	2007	Ten minste standstill	2008
Aantal erkende bodemintermediairs	Geen	2005	400	2006	500	2007

7.2.2. Saneren van verontreinigde bodems

Motivering	<p>Om gezondheidsrisico's weg te nemen of te beheersen en om te voorkomen dat gebruiksbepalingen moeten worden opgelegd. Voor de diverse functies die de bodem heeft is de bijbehorende bodemkwaliteit vastgesteld. Op basis van een landsdekkende inventarisatie is berekend dat bij 14 000 locaties de bodemkwaliteit risico's oplevert bij het huidige gebruik en dat bij nog eens 45 000 locaties de bodemkwaliteit risico's zal opleveren bij wijziging van het gebruik. Indien geen saneringsmaatregelen worden genomen, dienen gebruiksbepalingen opgelegd te worden, dient het gebruik geheel beëindigd te worden of kan een gewenste functieverandering niet gerealiseerd worden. Uiterlijk in 2015 moet in alle gevallen waar op basis van het huidige gebruik de bodem niet voldoet aan de voor het feitelijk gebruik gestelde normen een noodzakelijke sanering zijn aangevangen. Uiterlijk tot en met het jaar 2030 draagt het rijk bij aan de financiering van saneringen die noodzakelijk zijn om gewenst gebruik mogelijk te maken.</p> <p>Voor de jaren 2007 t/m 2010 wordt vanuit het FES in totaal € 50 mln extra beschikbaar gesteld voor de sanering van spoedeisende gevallen van bodemverontreiniging. Het gaat in al deze gevallen om het versneld wegnemen van ernstige verontreinigingen die economische ontwikkelingen in de weg staan. In concreto gaat het onder andere om projecten gerelateerd aan de ontwikkeling van de Stormpolder in Krimpen a/d IJssel (EMK-terrein), de herinrichting van delen van de Brabantse en Limburgse Kempen en de uitbreiding van een bedrijfsterein in Olst.</p>
Instrumenten	<ul style="list-style-type: none">● Wetgeving: Wet bodembescherming en daarop gebaseerde besluiten;● Subsidies: Investeringsbudget Stedelijke Vernieuwing, subsidies aan provincies en gemeenten op grond van de Wet bodembescherming en subsidieregeling voor de sanering van in gebruik zijnde en blijvende bedrijfsterreinen;● Kennisontwikkeling en kennisoverdracht door (subsidiëring van) de Stichting Kennisontwikkeling en -overdracht Bodembeheer (SKB);● Ondersteuning Bevoegd Gezag door Bodem+ bij de uitvoering van het bodemsaneringsbeleid.
Prestaties	<ul style="list-style-type: none">● Verstrekken milieu-informatie aan belanghebbenden;● Opstellen internethandleiding beheer en herstel bodemkwaliteit;● Afspraken met het bedrijfsleven over de aanpak van historische verontreinigingen (ontstaan vóór 1975) buiten in gebruik zijnde bedrijfsterreinen;● Regeling treffen voor nazorg;● Bodemsanering opnemen in Investeringsbudget Landelijk Gebied;● Beoordelen prestatieverantwoordingen periode 2000–2004;● Begeleiden uitvoering bodemsanering door Bodem+.
Doelgroepen	Burgers, bedrijven en andere overheden.
Prestatie-indicatoren	Zie tabel 7.3.
Basiswaarden	Zie tabel 7.3.
Streefwaarden	Zie tabel 7.3.
Planning	Zie tabel 7.3.

Tabel 7.3. Prestatie-indicator

Prestatie-indicator: informatie voorziening	Basis- waarde	Peilda- tum	Streef- waarde 1	Planning		
				Periode	Streefw 2	Periode
Percentage informatie-inwinningen over bodem- kwaliteit bij onroerend-goed transacties	0	1-1-2005	25 %	2006	75%	2010
Aantal geregistreerde gebruikers handleiding beheer en herstel bodemkwaliteit		1-1-2005	1 000	2006	2000	2010
Prestatie-indicator: productie onderzoeken bodem- sanering en bodemsaneringen	Werk- voorraad	Peilda- tum	Te realiseren productie	Periode	Streefw 2	Periode
Oriënterende onderzoeken instedelijk gebied	30 000	1-1-2005	500	2006	0	2030
Oriënterende onderzoeken in landelijk gebied	30 000	1-1-2005	400	2006	0	2030
Oriënterende onderzoeken in eigen beheer	100 000	1-1-2005	600	2006	0	2030
Nadere onderzoeken in stedelijk gebied	7 500	1-1-2005	130	2006	0	2030
Nadere onderzoeken in landelijk gebied	7 500	1-1-2005	100	2006	0	2030
Nadere onderzoeken in eigen beheer	60 000	1-1-2005	1 100	2006	0	2030
Saneringen in stedelijk gebied	3 000	1-1-2005	50	2006	0	2030
Saneringen in landelijk gebied	3 000	1-1-2005	30	2006	0	2030
Saneringen in eigen beheer	54 000	1-1-2005	1 000	2006	0	2030

7.2.3. Verbeteren milieukwaliteit water

Motivering

Om de milieukwaliteit van het water te verbeteren, benaderd vanuit de facetten: het watersysteem en het watergebruik.

Watersysteem:

Om de milieukwaliteit van water voor nu en in de toekomst te kunnen waarborgen, is het noodzakelijk dat de gewenste kwaliteit (algemeen of passend bij de functie) van het water – bestuurlijk – wordt vastgelegd. De vast te stellen doelen vloeien voort uit Europese waterrichtlijnen (Kaderrichtlijn Water, Grondwaterrichtlijn, Richtlijn Prioritaire Stoffen, Zwemwaterrichtlijn). De doelstellingen bestaan uit biologische, fysische, chemische en bacteriologische componenten. Tevens moet verontreiniging van het water en ontstaan van afvalwater «zo veel als redelijkerwijs mogelijk is» worden voorkomen.

Watergebruik:

Om voor het watergebruik een duurzame veiligstelling van een optimale waterketen (de drink- en industriewatervoorziening, riolering en afvalwaterzuivering) op een transparante wijze te waarborgen tegen maatschappelijk aanvaardbare kosten. Daarbij dienen de publieke belangen (gezondheid, milieu en bescherming gebonden klanten) eveneens goed te zijn gewaarborgd.

Instrumenten

- Wettelijke regelingen: Wm, Wbb, Whvbz, Bmw, Wwh en Wvo waarin doelstellingen, en monitoring voor en eisen aan lozingen op water, bodem en riolering worden gesteld;

	<ul style="list-style-type: none"> ● Waterleidingwet: voor het duurzaam veiligstellen van de drinkwatervoorziening; ● Subsidieregeling aan particulieren en woningbouwverenigingen voor de vervanging van loden drinkwaterleidingen door niet-loden materialen; ● Kennisontwikkeling via het onderzoeksprogramma bij het RIVM/MEV en het Kennisplatform NBW; ● Bestuurlijk Overleg Waterketen en Landelijk Bestuurlijk Overleg Water.
Prestaties	<ul style="list-style-type: none"> ● Uitvoeren van een programma voor het vergroten van de doelmatigheid en transparantie van de waterketen; ● Rapporteren over de voortgang van de samenwerking in de waterketen 2006; ● Zorgen voor inwerkingtreding AMvB voor de monitoring van oppervlakte- en grondwater; ● Opstellen beleidsbrief (dier)geneesmiddelen en (water)milieu; ● Zorgen voor inwerkingtreding van het Besluit lozingen afvalwater huishoudens en bijbehorende Ministeriële Regeling; ● Zorgen voor inwerkingtreding van het Besluit lozingen afvalwater uit niet-inrichtingen; ● Opstellen rapportage drinkwaterkwaliteit 2005; ● Opstellen ontwerp Drinkwaterwet (ter vervanging van de Waterleidingwet) met bijbehorend ontwerp Drinkwaterbesluit (ter vervanging van het Waterleidingbesluit).
Doelgroepen	Andere overheden (provincies, gemeenten en waterschappen), drinkwaterbedrijven, eigenaren collectieve drinkwaterinstallaties, consumenten/burgers en bedrijven.
Prestatie-indicatoren	Zie tabel 7.4.
Basiswaarden	Zie tabel 7.4.
Streefwaarden	Zie tabel 7.4.
Planning	Zie tabel 7.4.
Verwijzingen beleidsstukken	<ul style="list-style-type: none"> ● Wijzigingen van de Wwh en de Wm t.b.v. de implementatie van de Kaderrichtlijn Water (kamerstukken II, 2002–2003, 28 808 XI, nr. A); ● Pragmatische implementatie van de Europese Kaderrichtlijn Water (kamerstukken II, 2003–2004, 28 808 XI, nr. 12); ● Kabinetsstandpunt IBO Bekostiging Waterbeheer (kamerstukken II, 2003–2004 XI, 29 428, nr. 1); ● Beleidsbrief regenwater en riolering (kamerstukken II, 2003–2004, 28 966 XI, nr. 2); ● Rijkvisie Waterketen (kamerstukken II, 2002–2003, 28 966 XI, nr. 1); ● Beleidsplan Drink- en Industrierwatervoorziening (kamerstukken II, 1995–1996, 23 168 XI, nr. 4); ● Hoofdlijnennotitie herziening Waterleidingwet (kamerstukken II, 1997–1998, 25 869 XI, nr. 1); ● Beleidsstandpunt Huishoudwater (kamerstukken II, 2002–2003, 264 484 XI, nr. 9); ● Notitie afvalwater buitengebied (kamerstukken II, 2001–2002, 19 826 XI, nr. 23).

Tabel 7.4. Prestatie-indicatoren

Prestatie-indicator	Basis- waarde	Peilda- tum	Streef- waarde 1	Planning		
				Periode	Streefw 2	Periode
Percentage meetresultaten dat voldoet aan de wettelijke normen voor drinkwaterkwaliteit	99,9%	2004	99,9%	2006		
Percentage nieuwe materialen en chemicaliën die in contact staan met drinkwater t.o.v. het totaal aantal nieuwe materialen en chemicaliën met erkende kwaliteitsverklaringen	–		80%	2006	100%	2007
Mate van voldoen van drinkwaterbedrijven aan basisbeveiligingsniveau	50%	2003	100%	2007		
Gemeten voortgang (o.b.v. een nog te ontwikkelen systematiek) in de samenwerking in de waterketen	–		Nader te bepalen			
Percentage gesaneerde huishoudelijke lozingen in het buitengebied	ca. 5%	2002	100%	2007		
Aantal oppervlakte- en grondwaterlichamen (in ha) t.o.v. het totaal van oppervlakte- en grondwaterlichamen waarvan de gemeten waarden (ecologische, chemische en kwantitatieve parameters) voldoen aan de geldende normen in KRW en EMS	–		Nader te bepalen	2 015		
Percentage locaties t.o.v. het totaal aantal locaties, waarvan de actuele waterkwaliteit voldoet aan de geldende normen die gesteld zijn aan de gestelde gebruiksfunctie van de locatie	–		Nader te bepalen	2 015		

7.2.4. Bevorderen gebiedsspecifieke milieumaatregelen in het landelijk gebied

Motivering	<ul style="list-style-type: none"> ● Om de vereiste milieuecondities voor de Ecologische Hoofdstructuur en de waterwingebieden te realiseren; ● Om de gewenste milieukwaliteit met betrekking tot geluid-, stank- en lichthinder in het landelijk gebied te realiseren; ● Om het gewenste gebruik van biodiversiteit buiten de EHS te behouden ofwel te verkrijgen.
Instrumenten	<ul style="list-style-type: none"> ● Subsidie aan de twaalf provincies conform de Regeling subsidiëring gebiedsgericht beleid en reconstructie concentratiegebieden (SGB); ● Subsidie aan een aantal provincies voor projecten ten behoeve van extensivering melkveehouderij en milieu (deel van de Koopmansgelden); ● Subsidie aan een beperkt aantal extensieve melkveehouders in specifieke, kwetsbare gebieden (deel van de Koopmansgelden); ● Regels inzake het Investeringsbudget landelijk Gebied in de Wet inrichting landelijk gebied (WILG) als opvolger van de Regeling subsidiëring gebiedsgericht beleid en reconstructie concentratiegebieden (SGB). De WILG moet op 1 januari 2007 in werking treden.
Prestaties	<ul style="list-style-type: none"> ● Implementeren van het systeem «Investeringsbudget Landelijk Gebied» (onder andere wetgeving; monitoringssysteem); ● Het maken van doel- en geldafspraken met de twaalf provincies over milieu, duurzame landbouw, reconstructie en nationale landschappen in 12 bestuursovereenkomsten ILG 2007–2013 (1e generatie échte ILG-contracten); ● Stimuleren van extensivering melkveehouderij met behulp van de zgn. Koopmansgelden;

- (Her)Formuleren van de operationele rijksdoelen «milieucondities EHS» en «duurzame landbouw» in het Meerjarenprogramma Vitaal Platteland 2;
- Stimuleren van duurzaam gebruik van ecosysteem-diensten o.m. door pilotprojecten agrobiodiversiteit.

Doelgroepen De provincies zijn, als regisseur van de uitvoering van het gebiedsgerichte beleid, verantwoordelijk voor het realiseren van de met het Rijk afgesproken (bijdrage aan de) rijksdoelen. Het Rijk stelt hiervoor budget beschikbaar. Bedrijven, instellingen en andere overheden (provincies, gemeenten en waterschappen) voeren de maatregelen daadwerkelijk uit.

Prestatie-indicatoren De prestatie-indicatoren, basiswaarden en streefwaarden worden in 2005 en 2006 geformuleerd en zo goed mogelijk gekwantificeerd. (onder andere in een project van het Implementatie-programma ILG en het project Meerjarenprogramma Vitaal Platteland 2). Prestatie-indicatoren, basiswaarde en streefwaarde worden tot nu toe veelal op landelijk schaalniveau geformuleerd en zijn terug te vinden in onder andere de jaarlijkse Milieubalans van het MNP en de website Milieu- en Natuurcompendium.

Basiswaarden Zie prestatie-indicatoren.

Streefwaarden Zie prestatie-indicatoren.

Planning Zie prestatie-indicatoren.

Verwijzingen beleidsstukken

- Nota Ruimte (kamerstukken II, 2003–2004, 29 435 XI, nrs. 1–3);
- Agenda Vitaal Platteland (kamerstukken II, 2003–2004, 29 576 XI, nr. 1);
- Brief minister LNV Bestuurlijk akkoord contouren Investeringsbudget Landelijk Gebied (kamerstukken II, 2004–2005, 29 800 XIV, nr. 5).

7.2.5. Bevorderen van duurzame landbouw

Motivering Om een ecologisch duurzaam gebruik en beheer van bodem, water, lucht en overige natuurlijke hulpbronnen door de agrarische sector te bevorderen, met een «juiste» ruimtelijke inpassing in het landelijk gebied en een goede kwaliteit van de leefomgeving.

Instrumenten Ammoniak en geur:
De voor ammoniakgevoelige natuurgebieden worden aanvullend op het generieke emissiebeleid beschermd door de Wet ammoniak en veehouderij (Wav).
De stankwet voor de reconstructiegebieden en de nieuwe Wet geurhinder en veehouderij voor de rest van Nederland geven het wettelijke kader aan.

- Gewasbeschermingsmiddelen:
De nota «Duurzame gewasbescherming» van 2004 bevat het beleid tot 2010, waaronder het convenant duurzame gewasbescherming. Naast monitoring is het wettelijk kader voor de toelating van gewasbeschermingsmiddelen een belangrijk instrument.
- Mest/Nitraat:
De Meststoffenwet omvat de implementatie van het 3e Actieprogramma Nitraatrichtlijn in wet- en regelgeving, inclusief de mogelijkheid voor een derogatie. Naast monitoring spelen diverse onderzoeks- en voorloperprojecten een rol.

Prestaties	<ul style="list-style-type: none"> • Wijzigen van Wet ammoniak en veehouderij, zodat het areaal natuur waarop de zoneringsmaatregelen van toepassing zijn kleiner wordt op grond van het Regeerakkoord 2003; • Evalueren van de Nota Duurzame Gewasbescherming en uitbrengen van beleidsconclusies; • Voldoen aan de Nitraatrichtlijn met ingang van 2006 inclusief de derogatie. Dit betekent uitvoering geven aan de verplichte voorschriften betreffende de aanwending van dierlijke mest, de gebruiksnormen voor totaalstikstof en -fosfaat alsmede aanvullende gebruiksvoorschriften.
Doelgroepen	Het landbouwbedrijfsleven, decentrale overheden en burgers.
Prestatie-indicatoren	<ul style="list-style-type: none"> • Ammoniak: Afname ammoniakemissie en zoning rondom natuurgebieden; • Gewasbeschermingsmiddelen: Vermindering milieubelasting; • Meststoffen: Daling van nitraatgehalte in grondwater en vermindering eutrofiëring. <p>Voor de basis- en streefwaarden wordt verwezen naar tabel 7.5.</p>
Planning	De transitie naar een duurzame landbouw is in 2030 gerealiseerd.
Verwijzingen beleidsstukken	<ul style="list-style-type: none"> • Wet ammoniak en veehouderij, brief staatssecretaris over voorgenomen wijziging Wet ammoniak en veehouderij (WAV) (kamerstukken II, 2003–2004, 24 445 XI, nr. 69) en brief staatssecretaris over overleg met IPO en VNG (kamerstukken 2003–2004, 24 445, nr. 70) en brief staatssecretaris over trajecten nieuwe Stankwet en wijziging Wet ammoniak en veehouderij (kamerstukken 2004–2005, 29 930 XI, nr. 33); • Nota duurzame gewasbescherming (kamerstukken II, 2003–2004, 27 858 XI, nr. 47, blz. 13–16, 22–23); • Derde Actieprogramma Nitraatrichtlijn (kamerstukken II 2003–2004, 28 385 XI, nr. 40).

Tabel 7.5. Prestatie-indicator

Prestatie-indicator	Basiswaarde	Peildatum	Streefwaarde 1	Planning		
				Periode	Streefw 2	Periode
Ammoniak; totale emissie van alle doelgroepen (bron: Milieubalans 2005)	130 kiloton	2003	128 kiloton	2010 (Europees)	100 kiloton	2010 (Nationale inspanning NMP-4) 2010
Gewasbeschermingsmiddelen; procentuele vermindering van de milieubelasting ten opzichte van 1998 (bron: Nota duurzame gewasbescherming)	50%	2001	75%	2005	95%	
Meststoffen; nitraatgehalte in het grondwater (bron: Milieu-balans 2005)	90 mg/l zandgrond	2002	50 mg/l	2009		

7.3. Overzicht beleidsonderzoeken

Tabel 7.6. Overzicht beleidsonderzoeken

	Evaluatieonderzoek naar	Uitkomsten naar de Tweede Kamer
Evaluatieonderzoek naar de effecten van beleid	Gewasbescherming	2006
	Nederlandse richtlijn bodem-bescherming bedrijfsmatige activiteiten (NRB)	2007
	Openbare watervoorziening	2007
Overige beleidsevaluaties	Subsidieregeling gebiedsgericht beleid 2002–2005	2006/2007

Artikel 8. Verbeteren van de milieukwaliteit in de bebouwde leefomgeving

8.1. Algemene beleidsdoelstelling

8.1.1. De lokale luchtkwaliteit verbeteren en de overlast door geluid te verminderen en te voorkomen, met bijzondere aandacht voor het verkeer

Omschrijving	Beperken en voorkomen van de schadelijke effecten van luchtverontreiniging en geluidhinder op de gezondheid van mensen. Het scheppen van de juiste condities voor een goede milieukwaliteit in de bebouwde omgeving.
Bijdrage	VROM stelt de kaders (regelgeving) en stelt financiële middelen beschikbaar. VROM draagt bij aan de transitie naar duurzame mobiliteit. VROM draagt bij aan de evaluatie en uitvoering van het luchtvaartbeleid. VROM faciliteert gemeenten en provincies bij de uitvoering van een integraal milieubeleid.
Verantwoordelijkheid	De Minister van VROM is verantwoordelijk voor: <ul style="list-style-type: none">● De implementatie van de EU-richtlijnen ten aanzien van geluid en luchtkwaliteit;● Het beheer en onderhoud van de regelgeving op genoemde beleidsvelden;● De financiering van geluidsanering als bedoeld in de Wet geluidhinder;● Bijdragen aan het mobiliteitsbeleid en luchtvaartbeleid.
Succesfactoren	Het behalen van de doelstellingen hangt mede af van de invulling van de regiefunctie die de gemeenten, samenwerkingsverbanden en infrabeheerders ten aanzien van de uitvoering van de maatregelen hebben en de uitvoering door de primaire beheerders van de dossiers. Een tweede factor is adequate normstelling voor (onderdelen van) voertuigen in EU of UN/ECE verband. Daarnaast is uiteraard de beschikbaarheid van middelen om de maatregelen te treffen cruciaal.
Effectgegevens	Concrete effectgegevens zijn waar mogelijk opgenomen bij de operationele doelen.
Verwijzingen beleidsstukken	<ul style="list-style-type: none">● Nota Ruimte (kamerstukken II, 2003–2004, 29 435 XI, nrs. 1–3);● Nota Nota Mobiliteit (www.mobiliteit.nl);● Nota Verkeersemisies (kamerstukken II, 2003–2004, 29 667 XI, nr. 1).

8.1. Tabel budgettaire gevolgen van beleid (bedragen x € 1 000)

	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010
Verplichtingen:	54 010	41 139	35 063	35 016	33 975	36 086	35 996
Uitgaven:	48 500	41 509	40 733	41 690	36 926	35 460	35 460
Programma:	42 656	36 431	36 258	37 500	32 768	31 302	3 1 302
Waarvan juridisch verplicht			5 440	4 500	3 930	3 755	3 755
Geïntegreerd milieubeleid voor andere overheden:	5 891	5 562	5 528	6 210	2 208	2 208	2 208
Verbeteren van de lokale luchtkwaliteit:	0	0	0	0	0	0	0
Verminderen van geluidhinder:	36 765	30 869	30 730	31 290	30 560	29 094	29 094
Bevorderen van duurzame mobiliteit:	0	0	0	0	0	0	0
Apparaat:	5 844	5 078	4 475	4 190	4 158	4 158	4 158
Ontvangsten	2 667		0				

8.2. Operationele doelstellingen*8.2.1. Geïntegreerd milieubeleid voor andere overheden***Motivering**

Om door het aanreiken van instrumenten andere overheden in staat te stellen om het milieubeleid integraal en gecoördineerd aan te pakken, goede milieukwaliteit in de bebouwde omgeving gebiedsgericht te realiseren, in stand te houden en te verbeteren.

Instrumenten

- Bestuurlijk overleg en bestuurlijke communicatie;
- Wet- en regelgeving gericht op uitvoering en handhaving van het gebiedsgerichte milieubeleid. De milieu component in de Wet Stedelijke Vernieuwing is hier een voorbeeld van;
- Milieusubsidies via Investeringsbudget Stedelijke Vernieuwing (zie art. 4);
- Kennisoverdracht en kennisontwikkeling in de vorm van handreikingen om te komen tot samenhangend gebiedsgericht milieubeleid.

Prestaties

- Rapportage gebieden in transitie (binnenstedelijke gebieden die een andere bestemming krijgen) opstellen en aanbieden;
- Stroomlijning van plantoetsen in het kader van Project Andere Overheid;
- Uitvoeren acties uit thematische strategie Urban Environment;
- Versterken samenhang in de rapportages en de plannen van de lokale overheid op het terrein van lucht en geluid;
- Ondersteuning van provincies bij implementatie Interimwet Stad en Milieu.

Doelgroepen

Gemeenten en provincies

Prestatie-indicatoren	<ul style="list-style-type: none"> ● Bij de activiteiten die op deze doelstelling worden gedaan, gaat het vooral om stimuleren en faciliteren om te komen tot een samenhangend lokaal/regionaal milieubeleid. Gegeven de aard van de werkzaamheden is het niet zinvol hier prestatie-indicatoren aan te verbinden. De realisatie van het beleid valt af te lezen aan de uitvoering van de prestaties en de instrumenten.
Basiswaarden	n.v.t.
Streefwaarden	n.v.t.
Planning	n.v.t.
Verwijzingen beleidsstukken	<ul style="list-style-type: none"> ● Nota Ruimte (kamerstukken II, 2003–2004, 29 435 XI, nrs. 1–3); ● Nationaal Milieubeleidsplan 4 (kamerstukken II, 2000–2001, 27 801 XI, nr. 1).

8.2.2. Verbeteren van de lokale luchtkwaliteit

Motivering	Om de luchtkwaliteit te verbeteren om zodoende een bijdrage te leveren aan de verbetering van de gezondheidssituatie en voor het doorgang laten vinden van ruimtelijke en infrastructuur plannen. Bij dit doel gaat het om het verbeteren van de lokale luchtkwaliteit in algemene zin. Bij het doel 8.2.4 (bevorderen van duurzame mobiliteit) gaat het om specifieke maatregelen gericht op het terugdringen van de uitstoot.
Instrumenten	<ul style="list-style-type: none"> ● Wet- en regelgeving: Wet luchtkwaliteit, wet ruimtelijke ordening, Tracéwet, Wet luchtvaart, Luchtvaartwet, Europese emissie-normstelling; ● Subsidieverlening: financiering lokale maatregelen via ISV; ● Bestuurlijk overleg: Loket voor luchtkwaliteit (provincies/gemeenten); ● Voorlichting: ten aanzien van luchtkwaliteit
Prestaties	<ul style="list-style-type: none"> ● Tot stand brengen van aangepast wettelijk kader: Afronden parlementaire behandeling Wet luchtkwaliteit, waarin opgenomen implementatie 4e Dochterraichtlijn; ● Invoeringsbegeleiding nieuwe Wet luchtkwaliteit; ● Leveren VROM inbreng in NL-inbreng bij vaststelling gewijzigde EU-richtlijn n.a.v. CAFE-strategie; ● Rapporteren over de luchtkwaliteit aan de EU; ● Actualiseren Nationaal luchtkwaliteitsplan 2004, mede op basis van nieuwe gemeentelijke plannen; ● Opstellen reken- en meetvoorschrift luchtkwaliteit; ● Faciliteren uitvoering Besluit luchtkwaliteit 2005 en vervolgens Wet luchtkwaliteit door andere overheden, door uitvoeren pilotprojecten, maken handreiking onderbouwing ruimtelijke plannen en instellen loket voor vragen gemeenten en provincies.
Doelgroepen	Burgers, gemeenten, provincies, andere departementen
Prestatie-indicatoren	Luchtkwaliteit knelpunten, uitgedrukt in $\mu\text{g}/\text{m}^3$ per stof
Basiswaarden	Zie tabel 8.2.
Streefwaarden	Zie tabel 8.2.
Planning	Zie tabel 8.2.

Tabel 8.2. Prestatie-indicator

Prestatie-indicator	Basis- waarde Indicatief	Peilda- tum 2006	Streefwaarde 1/ grenswaarde	Planning		
				Periode	Streefw 2	Periode
Luchtkwaliteit knelpunten						
NO ₂ (jaarbasis)		48 µg/m ³	40 µg/m ³	2010		
PM10 (jaarbasis)			40 microgram/m ³	2005		
PM10 (dagbasis; grenswaarde is maximaal 35 dagen overschrijding per jaar)			50 microgram/m ³	2005		
			24 uursgemiddelde			

Prestatie-indicator is de mate waarin binnen de normstelling gebleven kan worden. Voor NO₂ moet de normstelling uiterlijk met ingang van 2010 gerealiseerd worden. Voor PM10 geldt de normstelling vanaf 2005.

8.2.3. Verminderen van geluidhinder

Motivering	Om te zorgen voor een goede akoestische kwaliteit en in elk geval het voorkomen en verminderen van kansen op gezondheidsschade als gevolg van overmatige geluidsniveaus.
Instrumenten	<ul style="list-style-type: none"> • Wet geluidhinder en Wet milieubeheer met onderliggende regelgeving; • Subsidieverlening voor de sanering van verkeerslawaai; • Subsidieverlening toepassing stille technieken bij laden en lossen (PIEK); • Vergoeding apparaatskosten aan andere overheden voor de uitvoering van de EU-richtlijn omgevingslawaai.
Prestaties	<ul style="list-style-type: none"> • Verzorgen invoeringstraject wijziging Wet geluidhinder 1e fase; • Wetsvoorstel wijziging Wet geluidhinder 2e fase aan Tweede Kamer aanbieden; • Herzien van onderliggende regelgeving naar aanleiding van de wijziging Wet geluidhinder 2e fase; • Begeleiden uitvoering sanering verkeerslawaai; • Begeleiding uitvoering subsidieregeling PIEK; • Afhandelen sanering industrielawaai; • Rapporteren over gezondheidkundige evaluatie Schiphol.
Doelgroepen	Burgers, andere overheden, andere departementen, EU, UN/ECE, bedrijven.
Prestatie-indicatoren	Voortgang sanering verkeerslawaai
Basiswaarden	zie tabel 8.3.
Streefwaarden	zie tabel 8.3.
Planning	zie tabel 8.3.
Verwijzingen beleidsstukken	<ul style="list-style-type: none"> • Nota Verkeersemissies (kamerstukken II, 2003–2004, 29 667 XI, nr. 1); • Nota Ruimte (kamerstukken II, 2003–2004, 29 435 XI, nrs. 1–3);

- Nota Mobiliteit (www.mobiliteit.nl).

Tabel 8.3. Prestatie-indicator

Prestatie-indicator	Aantal betrokken woningen	aantal projecten
VOORBEREIDING		
in voorbereiding eind 2005	6 821	37
in voorbereiding genomen 2006	1 109	12
voorbereiding afgehandeld in 2006 / in uitvoering genomen 2006	1 975	19
totaal in voorbereiding einde 2006	5 955	30
UITVOERING		
in uitvoering eind 2005	16 735	56
in uitvoering genomen 2006	1 975	19
afgehandeld 2006	8 233	19
totaal in uitvoering eind 2006	10 477	56
totaal in voorbereiding en uitvoering eind 2006	16 432	86
Afgewezen projecten	3 602	20

Bron: Bureau Sanering Verkeerslawaaï

8.2.4 Bevorderen van duurzame mobiliteit

Motivering

Om schadelijke gezondheidseffecten weg te nemen en om te voorkomen dat toekomstige generaties met de milieugevolgen van mobiliteit worden opgezadeld. Dat impliceert dat de emissies door verkeer teruggebracht worden tot op het «no-effect level», oftewel het schoon, stil en zuinig maken van het verkeer.

Instrumenten

- Wet- en regelgeving: EU richtlijn National Emission Ceilings (NEC-richtlijn), EU-emissienormen, Accijnswet, Belastingwet, Besluit luchtkwaliteit (opgevolgd door Wet luchtkwaliteit), Tracéwet, Wet luchtvaart en Luchtvaartwet;
- Subsidie: stimuleringsregelingen voor roetfilters en NO_x katalysatoren;
- Fiscale maatregelen: onder andere stimulering Euro 4/5-motoren voor vrachtauto's en CO₂ differentiatie BPM;
- Kennisontwikkeling en -overdracht: via het Platform Duurzame Mobiliteit.

Prestaties

- Uitvoeren beleid biobrandstoffen (stimulering, opzet certificeringssysteem, ontwikkelen betere biobrandstoffen en kansen voor Nederland);
- In EU onderhandelen over CO₂-emissies van auto's na 2008 (voortzetting covenant of normstelling dan wel emissiehandel);
- Vaststellen met V&W Tracé / Milieu Effect Rapportage (MER) procedures infrastructuur;
- Vormgeven met V&W van prijsbeleid wegverkeer (Commissie Nouwen);
- Het Kabinet zal actief blijven zoeken naar mogelijkheden voor verdere vergroening van het belastingstelsel;
- Uitvoeren nationale maatregelen uit de Nota Verkeersemisies (CO₂-differentiatie BPM, stimulering hybride auto's);
- Verkeersmaatregelen ten behoeve van luchtkwaliteit: uitvoeren maatregelen Nota Verkeersemisies en aanvullend pakket maatregelen

(€ 400 mln uit FES voor 2006–2010). Het gaat om de stimuleringsregelingen voor onder meer schone binnenvaart en stimuleringsregelingen voor schone voertuigen, vervroegde marktintroductie van Euro-4 en Euro-5 vrachtauto's, roetfilters op nieuwe bestelauto's en taxi's, roetfilters op bestaande voertuigen (o.a. vrachtauto's, bestelauto's, personenauto's, binnenvaartschepen), en een schoner lokaal wagenpark (o.a. bussen, vuilnisauto's);

- Internationaal onderhandelen over emissiegrenswaarden Euro-5 en -6 voor personenauto's en Euro-6 voor vrachtauto's: de inzet is dat hier normen voor NO_x, VOS en fijn stof uitkomen die zo laag zijn dat voertuigen die aan deze norm voldoen duurzaam zijn ten aanzien van deze stoffen;
- Beïnvloeden internationale geluidemissieregelgeving om bronbeleid geluid kostenefficiënt uit te kunnen voeren (aanscherpen geluideisen voor voertuigen en banden);
- Aanpakken van geluidsoverlast rijksinfrastructuur samen met V&W;
- Evalueren Schipholbeleid (geluid, luchtkwaliteit en externe veiligheid);
- Aanpassen Wet luchtvaart (decentralisatie bevoegdheid burgerluchthavens en modernisering regelgeving militaire luchthavens);
- Opstellen AMvB ten behoeve van normstelling burgerluchthavens.

Doelgroepen	Burgers, vervoersector, brandstofproducenten, producenten verkeersmiddelen, andere overheden, EU, VN.
Prestatie-Indicatoren	<p>Er is sprake van duurzame mobiliteit als de verkeersemisies tot het «no-effect level» zijn teruggebracht. Op weg daar naar toe:</p> <ol style="list-style-type: none">1. worden de gemiddelde geluidemissies van wegverkeervoertuigen, personen- en goederentreinen en vliegtuigen verlaagd;2. worden de milieukosten in de prijs van mobiliteit verdisconteerd;3. wordt vanaf 2010 een absolute ontkoppeling ingezet tussen de groei van het verkeer en de emissie van broeikasgassen, in de transitie naar duurzame mobiliteit;4. zijn de milieuaspecten in de uitvoering van mobiliteitsbeleid verwerkt;5. worden knelpuntsituaties rijksinfrastructuur met geluidbelasting hoger dan 65 dB Lden (weg) en 70 dB Lden (spoor) vóór 2020 aangepakt;6. blijft de oppervlakte EHS met geluidsniveaus kleiner dan of gelijk aan 38 dB Lden vanwege de rijksinfrastructuur in 2010 minimaal aan die van 2000;7. functioneert Schiphol binnen wettelijk vastgelegde milieugrenzen.
Basiswaarden	Er zijn geen zinvolle basiswaarden beschikbaar.
Streefwaarden	<p>Bij deze doelstelling zijn streefwaarden grenswaarden. Dat houdt in dat deze waarden niet overschreden mogen worden.</p> <p>CO₂ : 38,3 Mton/jr. NO_x : 158 Kton/jr. VOS : 55 Kton/jr.</p>
Planning	<p>Voor het bereiken van duurzame mobiliteit zijn als doelstelling vastgelegd:</p> <ul style="list-style-type: none">● Prestatie indicator 1) 2010;● Prestatie indicator 2) 2010 en verdere jaren;● Prestatie indicator 3) 2006 en verdere jaren;● Prestatie indicator 4) 2010;● Prestatie indicator 5) 2020;● Prestatie indicator 6) 2010;● Prestatie indicator 7) 2006.

Verwijzingen Beleidsstukken

- Nota Verkeersemissies (kamerstukken II, 2003–2004, 29 667 XI, nr. 1);
- Nationaal Luchtkwaliteitsplan 2004, februari 2005 (kamerstukken II, 2004–2005, 28 663, nr. 32);
- Nota Ruimte;
- Wet luchtvaart en AMvB's Schiphol;
- Notitie Erop of Eronder (uitvoeringsnotitie emissieplafonds verzuring en grootschalige luchtverontreiniging 2003 (bijlage bij kamerstukken II, 2003–2004, nr. 28 663 XI, nr. 12));
- Nota Mobiliteit (www.mobiliteit.nl)

8.3. Overzicht beleidsonderzoeken

Tabel 8.4. Overzicht beleidsonderzoeken

	Evaluatieonderzoek naar	Uitkomsten naar de Tweede Kamer
Beleidsdoorlichting	Wettelijk stelsel Schiphol	2006
Overige beleidsevaluaties	Nationaal lucht kwaliteitsplan	2007

Artikel 9. Verminderen van risico's van stoffen, afval, straling en GGO's

9.1. Algemene beleidsdoelstelling

9.1.1. De beheersing van risico's voor mens en milieu bij het omgaan met stoffen, afvalstoffen, radioactieve stoffen, straling en genetisch gemodificeerde organismen, rekening houdend met sociale en economische factoren

Omschrijving	Om mens en milieu te beschermen tegen maatschappelijk onaanvaardbaar geachte, beheersbare gezondheidsrisico's.
Bijdrage	<ul style="list-style-type: none">● VROM formuleert beleid, beheer en onderhoud van de normstelling en andere beleidsinstrumenten op het gebied van chemische stoffen, afvalstoffen, straling en genetisch gemodificeerde organismen;● VROM coördineert het thema Verspreiding en de daaraan gerelateerde doel- en taakstellingen;● VROM levert expertise op de beleidsvelden stoffen, afvalstoffen, straling en bioveiligheid.
Verantwoordelijkheid	De Minister is verantwoordelijk voor de implementatie en uitvoering van EU-regelgeving en de uitvoering van wettelijke taken op het gebied van stoffen, voor de acties die voortkomen uit de nota Nuchter Omgaan met Risico's en het Actieprogramma Gezondheid en Milieu, voor de sturing van het afvalstoffenbeleid, voor de bescherming van de burgers tegen de gevaren van ioniserende en niet-ioniserende straling en voor de veiligheid van mens en milieu bij handelingen met genetisch gemodificeerde organismen.
Succesfactoren	Het behalen van deze doelstelling hangt af van een groot aantal factoren (internationale ontwikkelingen, stand van de techniek). Essentieel is de betrokkenheid en inzet van een groot aantal organisaties, het bedrijfsleven, andere overheden en alle burgers.
Effectgegevens	Het behalen van deze doelstelling zal bijdragen aan een situatie waarbij mens en milieu worden beschermd tegen onaanvaardbare risico's als gevolg van de blootstelling aan gevaarlijke stoffen of radioactieve stoffen, een zodanig beheer van afval dat de gevolgen voor het milieu aanvaardbaar zijn en tenslotte mens en milieu beschermd zijn tegen risico's van GGO's.
Verwijzingen beleidsstukken	De betreffende beleidsstukken zijn bij de operationele doelen aangegeven.

Tabel 9.1. budgettaire gevolgen van beleid (bedragen x € 1 000)

	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010
Verplichtingen:	101 085	55 317	19 601	28 440	29 642	29 630	29 630
Uitgaven:	88 325	43 839	40 196	40 842	34 642	29 630	29 630
Programma:	82 384	38 791	35 199	35 859	29 659	24 647	24 647
Waarvan juridisch verplicht			29 125	13 985	9 195	4 190	0
Veilig gebruik van chemische stoffen:	4 171	13 144	13 073	13 855	8 855	3 855	3 855
Reductie van milieubelasting door afvalstoffen:	64 763	21 795	18 814	18 765	17 565	17 553	17 553
Bescherming tegen straling:	814	3 441	1 221	1 134	1 134	1 134	1 134
Verantwoorde toepassing van ggo's:	12 637	411	2 091	2 105	2 105	2 105	2 105
Apparaat:	5 940	5 048	4 997	4 983	4 983	4 983	4 983
Ontvangsten	2 502		0				

9.2. Operationele doelstellingen

9.2.1. Veilig gebruik van chemische stoffen

Motivering	Om een situatie te realiseren waarin mens en milieu hooguit verwaarloosbare risico's lopen als gevolg van de schadelijke effecten van stoffen en andere milieuentia.
Instrumenten	<ul style="list-style-type: none"> ● Wet- en regelgeving, waaronder implementatie van EU-regelgeving op het gebied van stoffen (Registratie, Evaluatie, Autorisatie van Chemicaliën [REACH]); ● Reguliere handhavingacties ten behoeve van de uitvoering van het vigerende stoffenbeleid; ● Subsidieverlening voor sanering asbestwegen; ● Voorlichting in het kader van beleidsvernieuwing omgaan met risico's (Gezondheid en Milieu) en beleidsvernieuwing stoffen (REACH); ● Onderzoeksprojecten ten behoeve van beleidsvernieuwing omgaan met risico's (Gezondheid en Milieu); ● Kennisoverdracht en kennisontwikkeling bij beleidsvernieuwing stoffen (REACH) en bij uitvoering vigerend stoffenbeleid; ● Convenanten/afspraken over de uitvoering van het stoffenbeleid.
Prestaties	<ul style="list-style-type: none"> ● Bijdragen aan de totstandkoming en voorbereiding van de implementatie van de EU-Verordening chemische stoffen (REACH) met als verwacht resultaat in 2006 de tweede lezing van REACH; ● Integreeren van de huidige Wet milieugevaarlijke stoffen in hoofdstuk 9 van de Wet milieubeheer (stoffen en producten) ten behoeve van de implementatie van REACH; ● Totstandbrengen van een uitvoeringsorganisatie voor de uitvoering van de taken in het kader van REACH;

	<ul style="list-style-type: none"> ● Uitvoeren van de acties uit Convenant Stoffen en evalueren van deze acties; ● Monitoren van emissiereductie van stoffen en rapporteren aan de Tweede Kamer over de gerealiseerde emissiereductie (212 prioritaire stoffen); ● Afhandelen van kennisgevingen nieuwe stoffen en beoordelen van bestaande stoffen (RIVM); ● Uitvoeren acties uit nota Nuchter Omgaan met Risico's en Actieprogramma Gezondheid en Milieu, inclusief rapporteren aan de Tweede Kamer. Er wordt onder andere een Coördinatiepunt voor onderzoek en communicatie opgericht. Ook wordt een vervolg op de nota Nuchter Omgaan met Risico's aan de Tweede Kamer aangeboden; ● Uitvoeren acties WHO-programma en EU-Actieplan Milieu en Gezondheid.
Doelgroepen	Bedrijfsleven, andere overheden, werknemers, burgers en belangenorganisaties.
Prestatie-indicatoren	<ul style="list-style-type: none"> ● Tijdige implementatie van nieuwe regelgeving, EU-Verordening REACH (hoofdstuk 9 Wm) in 2007; ● Het halen van het aantal geregistreerde stoffen, zoals dat per uitvoeringstermijn in REACH is afgesproken (in de jaren 2008, 2010, 2013 en 2018). Welke stoffen er op welke termijn moeten zijn geregistreerd, is nog onderwerp van onderhandeling in Brussel; ● Beleidsindicator emissies prioritaire stoffen en beleidsindicator milieukwaliteit prioritaire stoffen. De indicatoren geven voor het ensemble van prioritaire stoffen aan in hoeverre de streefwaarde nog wordt overschreden (doel is de streefwaarde voor 2010 voor elke prioritaire stof).
Basiswaarden	Basiswaarde voor REACH is het jaar 2005 waarin geen stof is geregistreerd (zie NMP4, bijlage Prioritaire Stoffen).
Streefwaarden	<ul style="list-style-type: none"> ● Implementatie EU-Verordening, (hoofdstuk 9 Wm) in 2007; ● Registratie (gebruik) van de in potentie meest gevaarlijke stoffen uiterlijk per 2010; ● Registratie (gebruik) van de in potentie gevaarlijke stoffen uiterlijk per 2013; ● Registratie (gebruik) van de overige stoffen uiterlijk per 2018.
Planning	<ul style="list-style-type: none"> ● Met alle stoffen wordt uiterlijk 2020 verstandig, voorzichtig en met voorzorg omgegaan door alle gebruikers, producenten en importeurs, doordat kennis over risico's van stoffen bekend is en op basis daarvan adequate maatregelen zijn genomen, zodat mens en milieu geen of verwaarloosbaar risico's lopen; ● Emissies van alle stoffen veroorzaken in 2020 geen of verwaarloosbare risico's voor mens en milieu en de milieukwaliteit wordt in 2020 niet door stoffen aangetast.
Verwijzingen beleidsstukken	<ul style="list-style-type: none"> ● Chemicaliën REACH 1 (kamerstukken II, 2000–2001, 27 646 XI nr. 2), Chemicaliën REACH 2 VROM.001285 en Chemicaliën REACH 3 VROM.020941); ● Nederlands stoffenbeleid in internationaal perspectief: uitvoeringsnota SOMS (kamerstukken II, 2003–2004, 27 646 XI, nr. 13); ● Omgaan met Risico's (VROM.040088).

9.2.2. Reductie van milieubelasting door afvalstoffen

Motivering	Om de afvalstoffen zodanig te beheren dat de gevolgen voor het milieu aanvaardbaar zijn, is het streven erop gericht om lekvrij steeds minder afvalstoffen te beheren en te verwerken.
Instrumenten	<ul style="list-style-type: none">● Wet- en regelgeving op afvalgebied (Wet milieubeheer, Wbm);● (Bestuurlijk) overleg met andere overheden, bedrijfsleven en maatschappelijke organisaties;● Handhaving van het afvalbeheer, binnenlands en grensoverschrijdend;● Fiscale maatregelen: ter voorkoming/vermindering van het storten van afvalstoffen en de inzameling van afvalstoffen;● Subsidieverlening: voor de bevordering van milieudruk-vermindering, voor preventie door bevordering van duurzaam ondernemen en voor hergebruik van afval en inzet van afval voor energiewinning;● Convenanten, zoals het Convenant Verpakkingen;● Voorlichting en communicatie, voorlichting over vastgesteld beleid en communicatie in het kader van voorbereiding van beleid.
Prestaties	<ul style="list-style-type: none">● Uitbrengen van de voortgangsrapportage monitoring en evaluatie LAP over de jaren 2003/2004 (juni 2006) en het opstellen Landelijk Afvalbeheerplan 2 (LAP 2) op basis van de evaluatie van LAP 1;● Voorbereiden en implementeren van Europese richtlijnen, onder andere: annex-II van de Richtlijn storten, Aanpassing Besluit verbranden afvalstoffen aan de Brefs voor verbranding van de IPPC, richtlijnen specifieke afvalstromen, Dienstenrichtlijn, wijziging EVOA;● Opstellen en aanpassen AMvB's en MR's Wm (herziening van de 8.40 AMvB's) voor wat betreft het afvalbeleid en integratie daarvan in ander beleid;● Stimuleren van initiatieven voor energiewinning uit afval en biomassa door concretisering van de afspraken uit 2005 uit de Biomassa Energie Realisatie Koepel (BERK) ter stimulering van een adequate vergunningverlening en acceptatieprocedure bij de inzet van afval en biomassa bij energiecentrales en AVI's;● Ontwikkelen doelstellingen en maatregelen ketenbeleid (onder andere voortkomend uit het stoffenbeleid, productbeleid en de bevindingen van de verdragen van Stockholm en Bazel) mede gericht op preventie van afval;● Implementeren van maatregelen afvalstromen, voortkomend uit Europese regelgeving: elektronische apparaten, verpakkingen, bodemassen en secundaire bouwstoffen;● Implementeren van regelgeving verpakkingen op basis van het Besluit verpakkingen papier en karton, en maken en uitvoeren van afspraken met het bedrijfsleven over zwerfafval, papier en karton niet zijnde verpakkingen;● Implementeren van het strategisch handhavingsplan LAP, met maatregelen op het gebied van samenwerking tussen handhavende instanties, informatie-uitwisseling en ketenhandhaving;● Voorbereiden van de inzet in Europa voor maatregelen gericht op de realisatie van een gelijkwaardig speelveld afval en biomassa en begeleiden van de open landsgrenzen voor te verwijderen brandbaar afval, met nadruk op de herziening van de kaderrichtlijn afvalstoffen, de Europese afvalstrategie, de Europese strategie voor natuurlijke hulpbronnen en de IPPC;● Uitwerken van maatregelen toekomstig afvalbeleid door verdere concretisering van de drie in 2005 ingezette ontwikkelingslijnen integratie van beleid, internalisatie van milieukosten en innovatie.

Doelgroepen	<ul style="list-style-type: none"> ● Afvalverwerkende, -verwijderende en -transporterende bedrijven; ● Producenten (leden van VNO/NCW en MKB); ● Andere overheden als vergunningverlenend en handhavend gezag; ● Burgers, onder meer voor wat betreft de gescheiden afvalinzameling en zwerfafval; ● Andere maatschappelijke organisaties (NGO's).
Prestatie-indicatoren	De hoeveelheden verbrand, gestort en geloosd afval, de hoeveelheid nuttige toepassing, ten opzichte van (de groei van) het afvalaanbod.
Basiswaarden	Zie onderstaande tabel 9.2.
Streefwaarden	Zie onderstaande tabel 9.2.
Planning	Zie onderstaande tabel 9.2.
Verwijzingen beleidsstukken	Landelijk afvalbeheersplan 2002 2012 (kamerstukken II, 2003–2004, 27 664 XI, nr. 27).

Tabel 9.2. Basiswaarden en streefwaarden afvalaanbod/-verwerking:

Omschrijving	Realisatie (in Mton)	Realisatie (in Mton)	Doelstelling (in Mton)
	2000	2003	2 012
Aanbod	63	62	66
Nuttige toepassing	51	50	55
Verbranden	7	8	8
Storten	5	3	2
Lozen	0	1	1

Bron: LAP-1

9.2.3. Bescherming tegen straling

Motivering	Om de situatie waarbij mensen en milieu zoveel als redelijkerwijs mogelijk is, beschermd worden tegen de risico's van ioniserende en niet-ioniserende straling te handhaven.
Instrumenten	<ul style="list-style-type: none"> ● Wetgeving: Kernenergiewet; ● Onderzoeksprogramma CORA (definitieve opslag radioactief afval).
Prestaties	<ul style="list-style-type: none"> ● Uitwerken verkenning kernenergie in beleidsnotitie, voor de Tweede Kamer; ● Voorlichting over radon, ventilatie en binnenmilieu en natuurlijke bronnen van radioactieve straling; ● Implementeren Regeringsnota VITAAL uit najaar 2005 (beveiliging nucleaire inrichtingen en radioactieve bronnen) tegen ongewenste beïnvloeding van buitenaf. Hiertoe zullen de wetgeving en de vergunningen worden aangescherpt; ● Onderzoek laten verrichten naar de gevolgen van niet-ioniserende straling voor de burger en implementeren van beleid voor hoogspanningslijnen en mobiele telefonie; ● Implementeren van en voorlichting geven over het beleidsadvies hoogspanningslijnen; ● Moderniseren Kernenergiewet en aanbieden aan de Tweede Kamer; ● Afhandelen vergunningaanvragen KEW;

	<ul style="list-style-type: none"> ● Uitvoeren vervolgonderzoek voor keuze voor definitieve opslag van radioactief afval; ● Deelnemen aan EU-werkgroepen voor het opstellen van richtlijnen op het gebied van radioactief afval, ontmanteling van installaties en de nucleaire veiligheid; ● Implementatie van de afspraken met VNO/NCW met betrekking tot standstill van straling in de woning.
Doelgroepen	Burgers en bedrijfsleven.
Prestatie-indicatoren	Vijfjaarlijks worden emissies en immissies van straling door het RIVM bepaald en gerapporteerd aan de Tweede Kamer. De eerste integrale rapportage zal in 2006 aan de Tweede kamer worden aangeboden.
Basiswaarden	Voor het onderdeel radon (straling in de woning), is met het bedrijfsleven de beleidsdoelstelling afgesproken dat de situatie voor nieuwbouwwoningen niet slechter mag worden dan in 1995. De gemiddelde stralingsdosis bedroeg in 1995 ca. 1,2 mSv (millisievert).
Streefwaarden	Voor het onderdeel hoogspanningslijnen, wordt aan gemeenten, provincies en branche (ENERGIENet) geadviseerd om te vermijden dat nieuwe situaties met blootstellingen van meer dan 0,4 microtesla ontstaan.
Planning	De eerste integrale Beleidsmonitoring Straling wordt in 2006 naar de Tweede Kamer gezonden.
Verwijzingen beleidsstukken	n.v.t.
	<i>9.2.4. Verantwoorde toepassing van genetisch gemodificeerde organismen (GGO's)</i>
Motivering	Om mens en milieu tegen de risico's van GGO's te beschermen en de burger waarborgen te geven voor veiligheid, transparantie van de besluitvorming en keuzevrijheid bij de toepassing van GGO's.
Instrumenten	<ul style="list-style-type: none"> ● Wetgeving: Besluit GGO's; ● Voorlichting inzake GGO's; ● Onderzoeksprogramma ecologische risico's GGO's.
Prestaties	<ul style="list-style-type: none"> ● Uitvoeren van onderzoeksprogramma ecologische risico's GGO's door toetsen van onderzoeksprojecten aan programma-eisen; ● Leveren van een bijdrage aan het opstellen van een Productschapverordening; ● Moderniseren van het Besluit GGO's met toepassing van meer algemene regels; ● Afhandelen vergunningaanvragen Besluit GGO's; ● Vaststellen van documenten in het kader van Biosafety protocol tijdens de COP/MOP3 (ter bescherming van de biodiversiteit/ bioveiligheid).
Doelgroepen	<ul style="list-style-type: none"> ● Laboratoria bij universiteiten, onderzoeksinstituten, ziekenhuizen en bedrijven voor toepassingen inzake het ingeperkt gebruik (laboratoria); ● Veredelingsbedrijven en onderzoeksinstituten; ● Bedrijfsleven; ● Burgers; ● Andere overheden.

Prestatie-indicatoren	<ul style="list-style-type: none"> • De milieu-effecten van GGO's die in het milieu worden geïntroduceerd, worden vergeleken met de milieu-effecten die de gangbare landbouw heeft op het milieu; • De milieu-effecten van GGO's die in laboratoria worden gebruikt, worden vergeleken met de milieu-effecten die werkzaamheden met wildtype organismen hebben op het milieu.
Basiswaarden	Zie streefwaarden
Streefwaarden	<ul style="list-style-type: none"> • Geen schade aan de biodiversiteit door de doelbewuste introductie van GGO's in het milieu, in vergelijking met de gangbare landbouw; • De milieusituatie als gevolg van werkzaamheden met GGO's in laboratoria wordt niet slechter in vergelijking met werkzaamheden met wildtype organismen in laboratoria.
Planning	Er is in dit operationeel doel geen sprake van een planhorizon, omdat de bescherming van de biodiversiteit en het milieu een doorgaand item van zorg is. De huidige situatie is stabiel.
Verwijzingen beleidsstukken	Integrale Nota Biotechnologie (kamerstukken II, 2000–2001, 27 428 XI, nr. 2).

9.3. Overzicht beleidsonderzoeken

Tabel 9.3. Overzicht beleidsonderzoeken	
Evaluatieonderzoek naar	Uitkomsten naar de Tweede Kamer
Overige beleidsevaluaties:	
Stoffen	
Emissiereductie van prioritare stoffen	2006
Internationale doelstellingen Omgaan met Risico's)	2006
Nationale doelstellingen Omgaan met Risico's	2006
Afvalstoffen	
Landelijk Afvalbeheerplan	2006
Straling	
Het beleid op het gebied van de bescherming tegen straling	2007
GGO's	
Het beleid op het gebied van de verantwoorde toepassing van GGO's	2008

Artikel 10. Versterken van het (inter)nationale milieubeleid

10.1. Algemene beleidsdoelstelling

Omschrijving	Om de effectiviteit en de efficiency van en het draagvlak voor het nationale en internationale milieubeleid te vergroten. In aanvulling op de doelen van de artikelen 6 t/m 9 richt dit algemene milieudoel zich op de kaderstellende en aanvullende coördinatie van de beleidsontwikkeling en het ontwikkelen en toepassen van milieubreed instrumentarium.
Bijdrage	Een brede, integrale aanpak verhoogt de effectiviteit en efficiency van milieubeleid. VROM heeft ook een aanjagende rol, bijvoorbeeld door als grootschalige consument met een totaal inkoopvolume van 30 miljard euro per jaar de markt voor duurzame producten te beïnvloeden.
Verantwoordelijkheid	<p>De Staatssecretaris is ingevolge de portefeuille verdeling in het kabinet Balkenende II in het bijzonder belast met:</p> <ul style="list-style-type: none">● Milieu, duurzaamheid en coördinatie van het beleid gericht op het bevorderen en bewaken van duurzaamheid in de fysieke leefomgeving;● De internationale aspecten van het milieubeleid, inclusief het politieke optreden en de vertegenwoordiging in de betreffende internationale gremia. Daartoe horen onder andere de Milieuraad en relevante VN bijeenkomsten; <p>De coördinatie van het internationaal milieubeleid ten behoeve van het politieke optreden en vertegenwoordiging van de Staatssecretaris van VROM in de betreffende internationale gremia ligt bij de Minister van Buitenlandse Zaken.</p>
Succesfactoren	Behalen van deze doelstelling hangt af van voldoende maatschappelijk draagvlak in binnen- en buitenland voor de noodzakelijke milieumaatregelen en de daarmee samenhangende gedragswijzigingen van burgers, bedrijven en instellingen.
Effectgegevens	Het beoogde effect van dit algemene doel is, dat de diverse maatschappelijke actoren zich (meer) inzetten voor het bereiken van de gewenste milieudoelen. Zie voor een meer concrete uitwerking hiervan bij de operationele doelen.
Verwijzingen beleidsstukken	Zie bij de operationele doelen.

Tabel 10.1. budgettaire gevolgen van beleid (bedragen x € 1 000)

	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010
Verplichtingen:	110 830	85 934	85 683	87 462	87 559	87 455	87 331
Uitgaven:	105 020	106 363	90 641	86 677	87 741	87 455	87 331
Programma:	96 744	98 024	82 137	78 599	79 580	79 291	79 091
Waarvan juridisch verplicht			61 600	52 650	19 895	17 445	6 325
Strategieontwikkeling en adequaat generiek instrumentarium:	83 010	85 042	69 997	64 968	66 102	66 102	66 102
Internationaal milieubeleid:	5 718	6 063	4 842	5 521	5 522	5 523	5 323
Internationaal milieubeleid (HGIS-deel)	5 718	6 063	4 842	5 521	5 522	5 523	5 323
Internationaal milieubeleid (niet HGIS-deel)	0	0	0	0	0	0	0
Gecoördineerd milieubeleid voor industrie en MKB:	8 016	6 919	7 298	8 110	7 956	7 666	7 666
Overheidsbeleid voor duurzame ontwikkeling:	0	0	0	0	0	0	0
Apparaat:	8 276	8 339	8 504	8 078	8 161	8 164	8 240
Ontvangsten	8 428	6 324	917				

10.2.1. Strategieontwikkeling en adequaat generiek instrumentarium

Motivering

- Om de effectiviteit van het milieubeleid ook in de toekomst te vergroten moet het beleid zo goed mogelijk aansluiten bij ontwikkelingen in de samenleving. Daartoe worden verkenningen uitgevoerd en algemene strategieën voor milieubeleid ontwikkeld. Hierbij wordt de internationale dimensie uitdrukkelijk betrokken;
- Om het beleid met milieubrede instrumenten goed uit te laten voeren.

Instrumenten

- Kennisoverdracht en kennisontwikkeling: met name onderzoek door het MNP en MEV ter onderbouwing van het milieubeleid. Het levert de argumenten voor het wel of niet aanpakken van milieuproblemen en voor de selectie uit mogelijke maatregelen en instrumenten. Daarnaast zijn er projecten ter stimulering van burgerbetrokkenheid;
- Wet- en regelgeving: ondermeer de Wet milieubeheer;
- Fiscale maatregelen: Willekeurige Afschrijving Milieu-investeringen (VAMIL), de Milieu-investeringsaftrek (MIA) en de regeling Groen Beleggen;
- Subsidies: onder andere Programma Milieu en Technologie (ProMT) en de SMOM.

Prestaties

1. Uitbrengen van de Toekomstagenda Milieu:

Begin 2006 wordt de Toekomstagenda Milieu aan de Tweede Kamer aangeboden. Deze agenda zal, als vervolg op NMP4, een nieuwe impuls geven aan het milieubeleid met nadruk op de ontwikkeling van praktisch haalbare acties, modernisering van het instrumentarium en – waar

relevant – de ontwikkeling van visie en agendering van onderwerpen. Uitgangspunten van de Toekomstagenda Milieu zijn: ontkoppeling tussen milieudruk en economische groei en voorkomen van afwenteling.

2. Kennismanagement:

Uitbrengen strategische onderzoeksagenda. VROM wil een sterkere regie op zijn strategische onderzoeksagenda voeren. De onderzoeksagenda is gericht op de implementatie van beleid in 2010 en later. Begin 2006 is de strategische onderzoeksagenda 2006–2009 gereed.

3. Regelgeving

- Verder uitvoeren van het meerjarenprogramma herijking en modernisering van de VROM-regelgeving;
- Nieuwe integrale AMvB ter vervanging van de 8.40-AMvB's om advies uitsturen naar de Raad van State;
- Wetsvoorstel Algemene bepalingen omgevingsrecht (VROM-vergunning) in de loop van 2006 aanbieden aan de Tweede Kamer;
- Aanbieden eind 2006 van een voorstel tot wijziging van Hoofdstuk 7 van de Wet milieubeheer (hoofdstuk m.e.r./SMB) aan de Tweede Kamer, in het kader van de vereenvoudiging van de M.e.r./SMB;
- Publiceren van een ontwerpbesluit tot wijziging van het Besluit m.e.r. 1994 (ten behoeve van inwerkingtreding herziene m.e.r. in 2007);
- Ter versterking van de uitvoering en de handhaving van de milieuwetgeving zal in 2006 onder de paraplu van het landelijk Overleg Milieuhandhaving worden gewerkt aan het ontwikkelen van een inhoudelijke maatlat, prestatie-indicatoren en een systeem van benchmarking voor de milieuhandhaving.

4. Bevorderen eco-efficiënte economie

a. Stimuleren milieugerichte technologie en innovaties:

Op nationaal niveau worden in overleg met het bedrijfsleven, kennisinstututen en technologische intermediairs innovatieve technologieën geïdentificeerd. Deze technologieën zullen in de demonstratiefase zo nodig financieel worden ondersteund door het Programma Milieu en Technologie (ProMT). Voor verdere marktintroductie vindt fiscale ondersteuning plaats door de regeling Willekeurige Afschrijving Milieuinvesteringen (VAMIL), de Milieu Investeringsaftrek (MIA) en de regeling Groen Beleggen.

- De bovengenoemde inzet sluit aan op het Europese Environmental Technologies Action Plan (ETAP) dat in 2004 door de Europese Commissie werd gelanceerd. Nederland neemt actief deel in de verdere uitwerking van dit plan. Ook bij de opzet van het nieuwe Europese Life-programma (2007), het Competitiveness and Innovation Framework Programme (CIFP) en het Zevende Kaderprogramma vraagt Nederland aandacht voor haar beleidsprioriteiten, waaronder het bevorderen van milieugerichte innovaties;
- Het zogenoemde Koplokersloket zal zijn activiteiten in 2006 continueren. De overheid kan optreden als intermediair voor bedrijven die knelpunten ondervinden bij het op de markt brengen van nieuwe technologie.

b. Vergroenen van belastingen:

In 2006 wordt het belastingstelsel verder vergroend.

c. In beeld brengen van kosten/baten van milieubeleid:

- Deelnemen in 2006 aan een OESO-studie naar de «cost of policy

- inaction», waarbij voor de VROM-bijdrage het accent ligt op voor Nederland belangrijke milieuthema's als klimaat en luchtkwaliteit;
- Starten in 2006 met het ontwikkelen van een handreiking voor het gebruik van maatschappelijke kosten/batenanalyse specifiek voor milieubeleidvragen.

5. Milieu & Maatschappij

Het programma Beleid met Burgers is voertuig van het VROM-breed implementeren van burgergeoriënteerd werken. Dit is van toepassing voor alle VROM-terreinen en beperkt zich niet tot het milieubeleid. In 2006 zal het programma Beleid met Burgers bestaan uit:

- Uitvoeren van VROM-brede projecten (m.n. burgerparticipatie en twee burgerplatforms);
- Inhoudelijk en financieel faciliteren van vijf beleids (ontwikkelen en/of inspectie) projecten;
- Deelnemen aan interdepartementale samenwerking in PAO-kader.

Doelgroepen

Burgers, bedrijven en andere overheden.

Prestatie-indicatoren

- Beleid met burgers:
 - Toegenomen tevredenheid over de manier waarop VROM-beleid tot stand komt bij die burgers die in projecten van het programma Beleid met Burgers hebben geparticipeerd.
 - Toegenomen tevredenheid van burgers over die onderdelen van het VROM-beleid waarvoor projecten van het programma Beleid met Burgers zijn uitgevoerd.
- Herijking
 - Voor herijking zijn 71 projecten bepaald. Eind 2006 zullen hiervan 29 zijn afgerond.
- Duurzaamheid
 - Hiervoor zijn indicatoren ontwikkeld. Het kabinet zal de gezamenlijke planbureaus en betrokken wetenschappers vragen om de in de huidige duurzaamheidsverkenning genoemde set van duurzaamheidsindicatoren kritisch te bezien en zondig aan te vullen en bij te stellen.

Basiswaarden

n.v.t.

Streefwaarden

Herijking regelgeving
De projecten die worden uitgevoerd in het kader van het programma herijking en modernisering van de VROM regelgeving alsmede maatregelen gericht op beperking van de administratieve lasten die bedrijven moeten maken als uitvloeisel van hun vergunning en ondersteunende maatregelen op het vlak van ICT, zullen tezamen met maatregelen op het gebied van wonen, ruimte en milieu tot een beperking van de administratieve lasten per 31-12-2007 van 29,5% t.o.v. 31-12-2002 moeten leiden. In 2006 zullen acties in gang gezet of doorgezet worden om dit doel te halen.

Planning

n.v.t.

Verwijzingen beleidsstukken

- Herijking (inclusief m.e.r./SMB) (kamerstukken II, 2004–2005, 29 383 XI);
- Beleid met Burgers (kamerstukken II, 2003–2004, 28 663 XI, nr. 10).

10.2.2. Internationaal milieubeleid

Motivering	<p>Om grensoverschrijdende milieuproblemen en nationale beleids-tekorten effectief aan te pakken vindt internationale samenwerking plaats. Milieuverbetering is een belangrijke voorwaarde om gezondheid, welzijn, veiligheid en duurzame ontwikkeling (hier en elders) te bereiken.</p>
Instrumenten	<p>Subsidies en bijdragen:</p> <ul style="list-style-type: none">● Subsidieregeling «Internationale samenwerking milieubeheer»;● Subsidieregeling «Europese milieusamenwerking»;● Bijdragen aan secretariaten van diverse milieuverdragen;● Bijdragen in het Ned. aandeel van de UNEP-contributie;● Financiële participatie in enkele partnerschappen, aansluitend bij afspraken gemaakt tijdens de World Summit on Sustainable Development in Johannesburg 2002; <p>De inzet van deze financiële instrumenten is onderwerp van de jaarlijkse interdepartementale programmering in HGIS-kader.</p> <ul style="list-style-type: none">● Kennisoverdracht en -ontwikkeling: Het VROM Platform voor Kennisuitwisseling Internationaal (PKI) stimuleert de uitwisseling van Nederlandse beleidsmatige en technologische kennis met het buitenland;● Actieve milieudiplomatie: Nederland voert een actieve milieudiplomatie, zowel binnen de EU, Pan Europees binnen het raamwerk van de VN-ECE als ook mondiaal;● Bestuurlijk overleg: Afstemming van het (inter)nationale milieubeleid van de diverse overheden.
Prestaties	<p><i>Mondiaal:</i></p> <ul style="list-style-type: none">● Verkennen van de mogelijkheden tot verduurzaming van internationale geldstromen voor 2006 aansluitend bij de thematiek van CSD14 (industriële ontwikkeling, energie, klimaat en luchtkwaliteit);● Versterken van het mondiale milieubestuur door het benutten van de erkenning dat milieubehoud cruciaal is voor de realisatie van alle Millennium Development Goals en door zowel binnen de VN als op landenniveau meer aandacht te krijgen voor de formulering en implementatie van tijdsgebonden doelstellingen;● Bij onderhandelingen inzetten op het versterken van het internationaal milieubestuur in VN-kader (m.n. UNEP);● Verkennen van raakvlakken tussen de Multilateral Environmental Agreements (MEA's) met het WTO-instrumentarium, om synergieën tussen beide beleidsdomeinen in het milieu-instrumentarium te kunnen benutten.● Follow up organiseren van de conferentie Energy for Development (EfD), die eind 2004 door OS en VROM georganiseerd werd. EfD bracht het belang in beeld van het vergroten van toegang tot energie, rekening houdend met duurzaamheidsaspecten. De follow up zal worden gestimuleerd door gebruik te maken van de tweejarencyclus van de CSD, die in 2006–2007 in het teken staat van energie, klimaat, luchtverontreiniging en industriële ontwikkeling;● Organiseren van een internationale conferentie met belangrijke landen, waaronder grote snelgroeiende ontwikkelingslanden, en andere relevante actoren, waaronder bijvoorbeeld de private sector, waarin verdergaande mogelijkheden van marktwerking voor het behalen van klimaatdoelstellingen worden verkend;● Samen met de relevante departementen uitvoeren en actualiseren van de mondiale milieugenda.

Europa:

- Enerzijds wil VROM in de EU-verordeningen, waarmee Agenda 2007 wordt geformaliseerd, openingen creëren voor ruimtelijk (waaronder territoriale samenhang) milieu- en natuurbeleid. Dat concentreert zich vooral in het Cohesiebeleid (structuur- en cohesiefondsen), het Plattelands Ontwikkelingsfonds, LIFE+, Natura 2000, kaderprogramma's voor Onderzoek en innovatie en het Instrument voor Nabuurschapbeleid. Anderzijds wil VROM de thema's en gebieden voor de feitelijke besteding binnen Nederland van eventueel voor VROM beleid ter beschikking komend EU geld (met name doelstelling 2 en 3 van het Cohesiebeleid, LIFE+ en het Plattelandsontwikkelingsfonds) afgestemd hebben met de betreffende Nederlandse partners. Verder wil VROM een behoorlijke toets op de verschillende programma's en projecten bereiken, die in de vorm van een strategische m.e.r. kan plaatsvinden;
- Verder werken aan de versterkte verankering binnen de Lissabonagenda van milieu als kans voor economische groei en werkgelegenheid («Clean, Clever, Competitive»), en met name concrete uitwerking in (Europese) maatregelen dan wel de Europese Duurzaamheidsagenda. De concrete prestaties omvatten onder meer het leveren van input aan de Voorjaarsraad 2006, het actief werven van steun bij andere EU-lidstaten en het opstellen van een plan van aanpak voor de follow up van de Voorjaarsraad. Verder zal VROM bijdragen aan het doen doorwerken van de herziene Europese Duurzaamheidsstrategie naar zowel verschillende Europese beleidsterreinen als naar nationaal niveau;
- Inventariseren van ideeën en bepalen van de concrete inzet bij voorstellen van de Europese Commissie om de milieu-rapportageverplichtingen van de lidstaten te stroomlijnen;
- Uitvoeren en actualiseren van de Europese milieugenda, om een sterke positie in de Europese besluitvorming te krijgen bij de prioritaire dossiers luchtkwaliteit, Lissabonstrategie, klimaat, biodiversiteit en REACH;
- Evalueren en eventueel aanpassen van de gekozen werkwijze waarbij de andere overheden zo vroeg mogelijk betrokken worden bij de Europese dossiers.

Doelgroepen	Beleidsmakers en bestuurders van andere overheden en internationale organisaties. Bij de subsidieregelingen zijn staten, volkenrechtelijke organisaties en rechtspersonen specifieke doelgroepen.
Prestatie-indicatoren	Voor de internationale milieudiplomatie zijn geen zinvolle effectindicatoren beschikbaar. Internationaal wordt wel gewerkt aan het ontwikkelen van verbeterde allocatie methoden voor middelen, inclusief zinvolle effectindicatoren.
Basiswaarden	n.v.t.
Streefwaarden	n.v.t.
Planning	Zowel de uitvoering van de subsidieregelingen, als de internationale onderhandelingen, vormen een continu proces.
Verwijzingen beleidsstukken	De Europese en mondiale milieugenda's zullen in het najaar aan de Tweede Kamer gezonden worden, en dan digitaal beschikbaar komen.

10.2.3. Gecoördineerd milieubeleid voor industrie en MKB

Motivering	Om ervoor te zorgen dat elf specifieke industrietakken voldoen aan de voor 2010 afgesproken milieutaakstellingen, waarbij tevens milieuwinst in de productie- en consumptieketens wordt gerealiseerd.
Instrumenten	<ul style="list-style-type: none">• Wet- en regelgeving: milieuvergunning bevoegd gezag, Nederlandse Emissierichtlijn (NeR), Oplosmiddelenbesluit (VOS), Besluit Emissie Eisen Stookinstallaties, Wm (hoofdstuk 16 emissiehandel), Besluit milieuverslaglegging, wet- en regelgeving m.b.t. bodembescherming, externe veiligheid en geluid;• Subsidies: SMOM-subsidies, met daarin een gedeelte voor duurzame bedrijfsvoering;• Fiscale maatregelen: VAMIL;• Voorlichting: facilitering via FO-Industrie en via internetsite (onder andere Duurzaam Inkopen);• Kennisoverdracht en -ontwikkeling: handboeken met milieu-maatregelen; inkoopcriteria;• Bestuurlijk overleg en de resultaten daarvan: elf convenanten (met eenmaal per vier jaar een bedrijfsmilieuplan en jaarlijkse rapportages over voortgang); flankerend beleid hout.
Prestaties	<ul style="list-style-type: none">• Brief uitbrengen aan de Tweede Kamer over de toekomst van het Doelgroepenbeleid Industrie;• Brief uitbrengen aan de Tweede Kamer over de stand van zaken en de ambities m.b.t. duurzame bedrijfsvoering door het Rijk en andere overheden;• Uitvoering volgen van de milieuconvenanten met de industrie;• Vertalen van EU-BREF-documenten naar nationale regelgeving, onder andere voor reductie van het broeikasgas lachgas (reservemaatregel Kyoto);• Opzetten indicatorenplatform ter stimulering van innovatie en maatschappelijk verantwoord ondernemen bij bedrijven;• Inbedden van de uitvoering van een certificatiesystematiek voor duurzaam geproduceerd hout en inkopers bekend maken met inkoopcriteria voor hout.
Doelgroepen	Elf industriële sectoren, midden- en kleinbedrijf, overheden en NGO's
Prestatie-indicatoren	<ul style="list-style-type: none">• De jaarlijkse emissieontwikkeling voor een groot aantal stoffen die in de IMT zijn opgenomen (bedrijven rapporteren, gesommeerd geeft dit een landelijk beeld);• De mate waarin bedrijven procesafspraken nakomen (opstellen bedrijfsmilieuplannen, jaarlijks rapporteren over voortgang);• Voor het onderwerp «Duurzaam produceren» zijn geen prestatie-indicatoren te formuleren. Dit is een steeds voortgaande activiteit om productieprocessen duurzamer te maken, waarin gaandeweg ook accenten kunnen verschuiven. Gelet hierop zijn ook geen basis- of streefwaarden met een daarvan afgeleide planning te bepalen. Wel zullen indicatoren worden ontwikkeld waarmee bedrijven ten opzichte van elkaar kunnen worden gerangschikt voor wat betreft de mate van duurzaamheid van hun processen. Voor sommige onderdelen, zoals hout, wordt in een beoordelingsrichtlijn vastgelegd wat duurzaam is.
Basiswaarden	Voor de basiswaarden per 1990 van de milieutaakstellingen wordt verwezen naar de Jaarrapportage IMT.

Streefwaarden	Voor de meeste stoffen is in de IMT vastgelegd dat de emissie in 2010 met 80 tot 90% moet zijn gereduceerd ten opzichte van 1990. Er zijn geen tussendoelen geformuleerd.
Planning	Voor een deel van de stoffen is het doel voor 2010 inmiddels gerealiseerd. De opgave is nu te voorkomen dat deze emissies ten gevolge van productiegroei weer gaan stijgen. Voor de meeste overige stoffen is het doel realiseerbaar, in een aantal gevallen is dat echter niet het geval.
Verwijzingen beleidsstukken	<ul style="list-style-type: none"> ● Brief van de Staatssecretaris van VROM over de ontwikkelingen in het Doelgroepenbeleid Milieu en Industrie (DMI) (kamerstukken II 2003–2004, 28 663 XI, nr. 23); ● Rapportage inzake Duurzame bedrijfsvoering (kamerstukken II, 2004–2005, 29 800 XI, nr. 103); ● Brief van de Staatssecretaris van VROM over het kabinetsstandpunt inzake het SER-advies «Keurmerken en duurzame ontwikkeling» (kamerstukken. II, 2004–2005, 29 402 XI, nr. 2).
	<i>10.2.4. Overheidsbeleid voor duurzame ontwikkeling</i>
Motivering	Om de afspraken, gemaakt tijdens de Wereldtop in Johannesburg (2002) en vertaald in het actieplan Duurzame Daadkracht door middel van uitgewerkte doelen en te treffen maatregelen gericht op duurzame ontwikkeling, na te komen. Het Kabinet wil structurele maatschappelijke veranderingen stimuleren die leiden tot duurzame ontwikkeling. De staatssecretaris van Milieubeheer is belast met de coördinatie van het overheidsbeleid voor duurzame ontwikkeling. Transities vormen hierbij een belangrijk instrument.
Instrumenten	<ul style="list-style-type: none"> ● Communicatie; ● Transities.
Prestaties	<ul style="list-style-type: none"> ● Eind 2006 sturen VROM en BZ/OS gezamenlijk de voortgangsrapportage Duurzame Daadkracht naar de Tweede Kamer, opgesteld in samenwerking met andere departementen; ● Voortgangsbericht Transities naar de Tweede Kamer sturen (herfst 2006). Het voortgangsbericht zal worden opgesteld in samenwerking met de andere transitiedepartementen; ● Formuleren van een kabinetsreactie (VROM is trekker) op de duurzaamheidsverkenningen van de gezamenlijke planbureaus; ● Eind 2006 start VROM, samen met EZ en LNV, voor diverse segmenten van de chemiesector concrete projecten om de sector duurzamer te maken.
Doelgroepen	Alle maatschappelijke partijen.
Prestatie-indicatoren	Op dit moment zijn er geen prestatie-indicatoren beschikbaar. Deze worden samen met het MNP en de andere departementen ontwikkeld.
Basiswaarden	n.v.t.
Streefwaarden	n.v.t.
Planning	n.v.t.

10.3. Overzicht beleidsonderzoeken**Tabel 10.2. Overzicht beleidsonderzoeken**

	Evaluatieonderzoek naar	Uitkomsten naar de Tweede Kamer
Evaluatieonderzoek naar de effecten van beleid	Strategische Milieubeoordeling (SMB)	2008
Overige beleidsevaluaties	Professionalisering handhaving	2006
	ProMT	2006
	VAMIL/MIA	2006
	Groen Beleggen	2006
	Stimuleren Beleid met Burgers	2006

Artikel 11. Vergroten van de externe veiligheid

11.1. Algemene beleidsdoelstelling

Omschrijving	Om een samenleving te bereiken waarin risico's van zware ongevallen met gevaarlijke stoffen en met betrekking tot het gebruik van luchthavens bekend zijn, zoveel mogelijk beperkt zijn en maatschappelijk en bestuurlijk geaccepteerd zijn, en waarbij een bepaald basisveiligheidsniveau niet overschreden wordt.
Bijdrage	<ul style="list-style-type: none">● Eenduidige toedeling van verantwoordelijkheden en bevoegdheden aan partijen die bepalend zijn voor de veiligheid in (productie) ketens, (transport)netwerken en op locaties;● Het aanbieden van een kader waarbinnen overheden lokale afwegingen kunnen maken.
Verantwoordelijkheid	De Minister is verantwoordelijk voor: <ul style="list-style-type: none">● Het ontwikkelen van beleid met betrekking tot gevaarlijke stoffen in inrichtingen;● Het uitvoeren van het kabinetsstandpunt Ketenstudies;● De coördinatie van het rijksbeleid met betrekking tot externe veiligheid bij gevaarlijke stoffen;● De vergunningverlening aan defensie-inrichtingen;● Buisleidingen, met uitzondering van buisleidingen als transport-modaliteit.
Succesfactoren	Behalen van deze doelstelling hangt af van een adequaat niveau van de uitvoering, goede ondersteuning van de uitvoering, en helderheid over verantwoordelijkheden.
Effectgegevens	Behalen van deze doelstelling heeft als effecten dat: <ul style="list-style-type: none">● Het aantal knelpunten (overschrijding van de wettelijke grenswaarde, PR 10-6) afneemt en in 2010 alle zijn weggenomen, behoudens een bewust geaccepteerde restcategorie (de uitzonderingen);● Het bevoegd gezag een goede verantwoording aflegt over veranderingen in het groepsrisico.
Verwijzingen beleidsstukken	Vierde Voortgangsrapportage EV, VROM.040756 sept. 2004.«Ondergronds transport en buisleidingen», reactie op advies Enthoven, kamerstukken II, vergaderjaar 2004-2005, 26 018 XI, nr. 4.

Tabel 11.1. budgettaire gevolgen van beleid (bedragen x € 1 000)

	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010
Verplichtingen:	39 415	22 619	12 897	10 496	8 258	7 779	5 473
Uitgaven:	52 275	34 100	14 454	10 298	8 059	8 289	6 019
Programma:	48 987	30 558	10 433	6 442	4 179	4 411	2 140
Waarvan juridisch verplicht			1 565	775	500	500	250
Bepalen van de aanvaardbaarheid van risicovolle situaties:	2 162	625	904	980	940	942	910
Oplossen van niet-aanvaardbare risicovolle situaties:	44 463	26 853	8 333	4 243	2 058	2 233	0
Preventie tegen nieuwe risicovolle situaties:	2 162	624	896	967	941	939	910
Milieu en veiligheidsaspecten vroegtijdig, gebiedsgericht en geïntegreerd in de ruimtelijke planvorming betrekken:	200	2 457	299	240	241	296	320
Overige instrumenten en milieu en veiligheid	171	2 457	299	240	241	296	320
Schadeclaims	29	0	0	0	0	0	0
Apparaat:	3 288	3 541	4 022	3 868	3 879	3 879	3 879
Apparaat (DGM)	2 495	2 460	2 989	2 871	2 903	2 903	2 903
Apparaat (DGR)	793	1 081	1 033	997	976	976	976
Ontvangsten	25 320		0				

11.2. Operationele doelstellingen

11.2.1. Bepalen van de aanvaardbaarheid van risicovolle situaties

Motivering	Om uiterlijk in 2008 de risico's van zware ongevallen met gevaarlijke stoffen en van luchthavens alsmede de mogelijkheden deze te verminderen inzichtelijk te maken en duidelijk te krijgen of zij maatschappelijk en bestuurlijk aanvaardbaar zijn of niet.
Instrumenten	Onderzoek (naar de aanvaardbaarheid) van risicovolle situaties
Prestaties	<ul style="list-style-type: none"> • Afronden inventarisaties van categorale inrichtingen, ammoniakkoelinstallaties, CPR-15 inrichtingen, BRZO-bedrijven, risico's van buisleidingen en van security-aspecten in het kader van moedwillige verstoring; • Beheren van het Register van risicogegevens.
Doelgroepen	Gemeenten en provincies, burgers, bedrijven.
Prestatie-indicatoren	<ul style="list-style-type: none"> • De mate van vulling van het Register van risicogegevens; • Beschikbaarheid van onderzoeksgegevens inzake de categorale inrichtingen en buisleidingen.

Basiswaarden	Momenteel is er geen overzicht van risicovolle situaties en de ontwikkeling daarin als gevolg van toename van de bron en verdichting van de ruimtelijke ontwikkeling in de omgeving.
Streefwaarden	Voor het Register van risicogegevens wordt gestreefd naar een vulling van tenminste 90% in 2008. Alle relevante risico-informatie over categorale inrichtingen en buisleidingen dient in 2008 beschikbaar te zijn. Op grond van deze gegevens kan dan een politieke beoordeling van het nut en de noodzaak tot vermindering van risico's plaatsvinden.
Planning	2008
Verwijzingen beleidsstukken	Vierde voortgangsrapportage EV-beleid (VROM.040756 sept. 2004). <i>11.2.2. Oplossen van niet-aanvaardbare risicovolle situaties</i>
Motivering	Om uiterlijk in 2010 alle in 2008 bepaalde niet-aanvaardbare risicovolle situaties op te lossen.
Instrumenten	<ul style="list-style-type: none"> ● Subsidies ten behoeve van saneringsprogramma's voor categorale inrichtingen, urgente gevallen van LPG-stations, ammoniak-koelinstallaties, CPR15- inrichtingen en BRZO-bedrijven; ● Regelgeving (vergunningen door bevoegd gezag).
Prestaties	<ul style="list-style-type: none"> ● Verstrekken van subsidies voor sanering van categorale inrichtingen, urgente gevallen van LPG-stations, ammoniak-koelinstallaties, CPR15-inrichtingen en BRZO-bedrijven; ● Uitvoeren van maatregelenpakketten uit kabinetsstandpunt ketenstudies; ● Uitvoeren van verbeterprogramma terrorismebestendigheid EV-sector.
Doelgroepen	Gemeenten (bij intrekking van vergunningen zoals bij LPG-stations) en bedrijfsleven (bij uitvoeren maatregelen ketenstudies en verbeterprogramma in het kader van terrorismebestendigheid).
Prestatie-indicatoren	Aantal opgeloste knelpunten (gesaneerde LPG-stations, enz.)
Basiswaarden	Aantal nog te saneren LPG-stations: 200. Het aantal overige knelpunten is nog niet gekwantificeerd.
Streefwaarden	Alle knelpunten opgelost die maatschappelijk en/of bestuurlijk niet acceptabel zijn. Dit geeft een plaatsgebonden risico van max. 10-6.
Planning	2008: alle knelpunten bepaald; 2010: alle niet-acceptabele knelpunten opgelost.
Verwijzingen beleidsstukken	<ul style="list-style-type: none"> ● Kabinetsstandpunt Ketenstudies (kamerstukken II, 2004-2005, 27 801 XI, nr. 26); ● 4e Voortgangsrapportages EV-beleid (VROM.040 756 sept. 2004). <i>11.2.3. Preventie tegen nieuwe risicovolle situaties</i>
Motivering	Om de kwaliteit en capaciteit van de uitvoering van het EV-beleid te versterken.

Instrumenten	Subsidies (programmafinanciering) aan provincies, gemeenten en rijkspartijen voor zover belast met eerstelijnstaken t.b.v. opbouw van apparaat in de periode tot 2010 om EV-beleid uit te voeren en te handhaven en de kwaliteit van deze activiteiten te verhogen.
Prestaties	<ul style="list-style-type: none"> ● Aanbieden aan Tweede Kamer van nieuwe wetgeving mbt vervoer gevaarlijke stoffen per spoor. VROM regelt de verruimde reikwijdte op basis van de Wm en de doorwerking in de ruimtelijke ordening (V&W zorgt voor een basisnet met vervoersplafonds per categorie aangewezen route); ● Starten eerste jaar programmafinanciering periode 2006–2010; ● Afronden en rapporteren inzake eerste periode (2004–2005).
Doelgroepen	Provincies, gemeenten en rijkspartijen voor zover belast met eerstelijns taken.
Prestatie-indicatoren	De (structurele) capaciteit voor EV bij gemeenten en provincies.
Basiswaarden	De beschikbare capaciteit is ontoereikend voor het vervullen van de uitvoeringstaken. De kennis van het vernieuwde EV-beleid is nog niet doorgewerkt in de uitvoering, bovendien is er nog onvoldoende ervaring.
Streefwaarden	<ul style="list-style-type: none"> ● Door gerichte opleiding, training, uitwisseling van ervaring en andere organisatie van de capaciteit en kwaliteit van de uitvoering in de periode tot 2010 borgen dat geen nieuwe knelpunten ontstaan; ● In het beschikbare budget is rekening gehouden met een toename van ca. 200 fte's bij provincies en gemeenten te bereiken in 2010.
Planning	In 2010 zijn de randvoorwaarden vervuld voor een adequate uitvoering en handhaving van het EV-beleid.
Verwijzingen beleidsstukken	4e Voortgangsrapportage EV-beleid (VROM.040756 sept. 2004). <i>11.2.4. Milieu en veiligheidsaspecten vroegtijdig, gebiedsgericht en geïntegreerd in de ruimtelijke planvorming betrekken</i>
Motivering	<ul style="list-style-type: none"> ● Om de gevolgen van de klimaatverandering voor de ruimtelijke inrichting in verband met de waarborging van de veiligheid te verminderen; ● Om meer ruimte voor de grote rivieren en de kustverdediging te kunnen bieden om een robuuste oplossing te vinden voor bedreigende hoogwaterstanden; ● Om met behoud van rivierkundige belangen meer ontwikkelingsmogelijkheden te bieden voor ontwikkelingen in en aan de rivier of de kust, met bijvoorbeeld functiecombinaties en innovatieve bouwvormen; ● Om de afstemming tussen regionaal en hoofdwatersysteem in Blauwe Knopen te waarborgen, onder normale en extreme situaties; ● Om de (in wet- en regelgeving vastgelegde) basiskwaliteit voor externe veiligheid te realiseren¹; ● Om externe veiligheid in een vroegtijdig stadium in te brengen zodat ruimtelijke plannen niet vertragen of niet doorgaan.

¹ Basiskwaliteit komt als term uit de Nota Ruimte en betreft wettelijk vastgelegde normen. Waar mogelijk wil het rijk meer kwaliteit, dus gaat het om realiseren en verbeteren.

Instrumenten	<ul style="list-style-type: none"> ● Investeringsbudget Ruimte voor de Rivier (RvdR) (V&W); ● Kaderstelling, wetgeving en beleidslijnen (herziening WRO); ● Uitwisseling kennis en informatie.
Prestaties	<p>VROM is (mede-)initiatiefnemer met V&W en LNV (PKB RvdR, IVM2) voor:</p> <ul style="list-style-type: none"> ● Vaststellen deel 3 PKB Ruimte voor de Rivier; ● Vaststellen aangepaste Beleidslijn Ruimte voor de Rivier; ● Vaststellen Blauwe Knopen; ● Voorbereiden Integrale verkenning Maaswerken (IVM2); ● Voorbereiden Beleidslijn Buitendijks Overig; ● Voorbereiden Beleidslijn Kust; ● Vaststellen nieuwe Wet en Besluit op de Ruimtelijke Ordening, waarin expliciet wordt gewezen op belang om EV-normen in ruimtelijke besluitvorming te betrekken; ● Werkzaamheden «vliegende brigade externe veiligheid» die andere overheden met raad en daad bijstaat waar bestaande of nieuwe ruimtelijke ontwikkeling en externe veiligheid elkaar niet verdragen.
Doelgroepen	Andere departementen, provincies, gemeenten en bedrijfsleven.
Prestatie-indicatoren	<ul style="list-style-type: none"> ● Behoud ruimte voor de rivier en de kustverdediging; ● Doorwerking beleidslijnen in provinciale en gemeentelijke ruimtelijke plannen.
Basiswaarden	PR (plaatsgebonden risico) en GR (groepsrisico, door bestuurder af te wegen risico op een ramp waarbij meerdere personen zijn betrokken).
Streefwaarden	Nog niet bekend.
Planning	Nog niet bekend.
Verwijzingen beleidsstukken	<ul style="list-style-type: none"> ● Nota Ruimte, deel 3A: Aangepast kabinetsstandpunt (kamerstukken II, 2004–2005, 29 435 XI, nr. 153); ● Uitvoeringsagenda Nota Ruimte (kamerstukken II, 2003–2004, 29 435 XI, nr. 3); ● PKB deel 1 Ruimte voor de Rivier; ● Beleidslijn Ruimte voor de Rivier (1997).

11.3. Overzicht beleidsonderzoeken

Tabel 11.2. Overzicht beleidsonderzoeken

	Evaluatieonderzoek naar	Uitkomsten naar de Tweede Kamer
Evaluatieonderzoek naar de effecten van beleid	Vuurwerkbesluit	2006
	Adviesraad Gevaarlijke Stoffen	2007
	Urgente sanering LPG	2008
	AMvB Kwaliteitseisen EV	2008
Overige beleidsevaluaties	Monitor doelbereiking Nota Ruimte	2006
	Evaluatie Watertoets	2006

Artikel 12. Handhaving en toezicht

12.1. Algemene beleidsdoelstelling

12.1.1. Een betere uitvoering en naleving van de VROM wet- en regelgeving bevorderen

Omschrijving	Om een succesvolle uitvoering en naleving van het beleid voor wonen, ruimte, milieu en veiligheid te bereiken.
Bijdrage	De VROM Inspectie houdt toezicht op en handhaaft de naleving van VROM beleid en -regelgeving. De VROM Inspectie maakt burgers, brancheorganisaties, bedrijven en andere overheden bewust van hun verantwoordelijkheid en helpt hen bij het naleven van de VROM regels.
Verantwoordelijkheid	<ul style="list-style-type: none">● De minister ziet rechtstreeks toe op de naleving van VROM beleid en -regelgeving waarvoor het Rijk het bevoegd gezag is;● De minister ziet toe op VROM beleid en -regelgeving waarvoor andere overheden in het kader van medebewind verantwoordelijk zijn, selectief gericht op het nationale en internationale belang.
Succesfactoren	<ul style="list-style-type: none">● Behalen van deze doelstelling hangt af van de handhaafbaarheid, uitvoerbaarheid en fraudebestendigheid van regels;● Behalen van deze doelstelling hangt af van de betrokkenheid en een adequate taakuitoefening door de andere overheden;● Behalen van deze doelstelling hangt af van het kunnen inschatten van maatschappelijke risico's.
Effectgegevens	<ul style="list-style-type: none">● Behalen van deze doelstelling heeft als effect dat de risico's van geprioriteerde taken ingedamd worden;● Behalen van deze doelstelling heeft als effect gedragsverandering en toename van kennis van de VROM regels waardoor naleving wordt bevorderd.
Verwijzingen beleidsstukken	<ul style="list-style-type: none">● «VI jaarrapportage 2004 en bijbehorende beleidsbrief»(kamerstukken II, 2004–2005, 30 100 XI, nr. 2);● «De VROM-Inspectie in het kort» mei 2005;● Bijlage 4 van deze begroting.

Tabel 12.1. budgettaire gevolgen van beleid (bedragen x € 1 000)

	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010
Verplichtingen:	65 131	67 022	63 344	62 273	61 786	61 786	61 680
Uitgaven:	65 300	68 410	63 564	62 493	61 961	61 786	61 680
Programma:	18 183	24 891	21 428	21 228	21 228	21 053	20 947
Waarvan juridisch verplicht			12 200	4 978	2 489	0	0
Naleving van nationale en internationale regelgeving vallend onder VROM-toezicht bevorderen (Primair toezicht):	6 636	8 920	9 824	9 704	9 704	9 638	9 599
Rijkstoezicht handhaven en interbestuurlijk toezicht uitvoeren op gemeenten en provincies (Interbestuurlijk toezicht):	3 963	4 893	1 321	1 321	1 321	1 305	1 295
Wettelijke taken prioriteren en relevante maatschappelijke signalen selecteren (Strategie/maatschappelijke signalen):	2 370	3 820	3 074	3 074	3 074	3 034	3 009
Crisismanagement organiseren:	4 576	6 220	5 846	5 766	5 766	5 731	5 709
Opsporen en bestrijden van fraude:	638	1 038	1 363	1 363	1 363	1 345	1 335
Apparaat:	47 117	43 519	42 136	41 265	40 733	40 733	40 733
Ontvangsten	715	882	882	882	882	882	882

12.2. Operationele doelstellingen

12.2.1. Naleving van nationale en internationale regelgeving vallend onder VROM-toezicht bevorderen.

Motivering

- Om een veilige, duurzame en gezonde leefomgeving te waarborgen;
- Om de invoering, naleving en handhaving van (internationale) regelgeving en -beleid op het VROM-terrein (mede via samenwerkingsverbanden) te bevorderen;
- Om internationaal een gelijk speelveld te realiseren (level playing field) in verband met naleving via VROM-regelgeving;
- Om de effectiviteit en efficiency van handhaving te optimaliseren en de toezichtlast voor de doelgroep en voor de toezichthouders te minimaliseren.

Instrumenten

- Toezicht;
- Handhaving (bestuursrechtelijk, strafrechtelijk, civielrechtelijk);
- Compliance assistance;
- Voorlichting en communicatie.

Prestaties

- Naleving door defensie inrichtingen van VROM beleid en -regelgeving is normconform en op beheersniveau. Dit wordt bevorderd op drie wijzen: door uitvoering van toezichtacties bij defensie inrichtingen,

zowel integraal en aangekondigd als op gedragsniveau en onaangekondigd en door het uitvoeren van thematische controles;

- Uitvoering van gerichte handhavingsacties voor risicovolle afvalstromen en deelname aan internationale handhavingsacties in het kader van Trans Frontier Shipment (Europese Verordening voor de Overbrenging van Afvalstoffen (EVOA)-regels);
- Faciliteren van de vorming van een permanente handhavingstructuur voor de EVOA in de EU met het doel deze gereed te hebben in 2008;
- Het ondersteunen van het EVOA-netwerk in Nederland;
- Uitvoering van toezichtacties bij afvalverwerkende inrichtingen met radioactief besmet schroot (Kernenergiewet), bij (chemische) industrie ten aanzien van veiligheidsinformatiebladen (Wet milieugevaarlijke stoffen) en bij inrichtingen met eigen winningen leidingwater (Waterleidingwet);
- Behandeling en registratie van meldingen van legionella-besmettingen;
- Uitvoeren van toezichtacties bij prioritaire inrichtingen zoals aangewezen in het Waterleidingbesluit, ter controle van de risico analyse en het beheersplan;
- Uitvoeren van inspecties en beoordelen ex ante van wijzigingen in techniek/operatie/organisatie van nucleaire installaties;
- De beoordeling van de bedrijfsdocumenten van de twee-, vijf-, en tienjaarlijkse (her)evaluaties en de verbeterplannen, de beveiligingsorganisatie van de nucleaire installaties en de beveiligings- en noodplannen;
- De controle op de veiligheid en beveiliging van transporten van nucleair materiaal;
- Toezicht op de naleving van door Nederland ondertekende verdragen op nucleair gebied zoals het Non Proliferatie Verdrag met betrekking tot safeguards van nucleair materiaal, en non-proliferatie van nucleaire technologie;
- Voorbereiding op de uitvoering van de taken voor de VI die voortvloeien uit de AMvB Kwaliteitsborging bodembeheer die naar verwachting in de loop van 2006 in werking treedt;
- In het kader van Programma Andere Overheid (PAO) uitvoeren van toezichtprojecten samen met andere overheidsinstanties (ziekenhuizen en chemische industrie);
- Samen met provincies, gemeenten, IVW, AID, douane, OM, FIOD en politie uitvoeren van door ALOM/BLOM geselecteerde ketenhandhavingsprojecten (vuurwerk, asbest, sleutelbedrijven bouw- en sloopafval, dierlijk vet);
- Deelnemen aan internationale netwerken van handhavingsorganisaties op VROM-beleidsterreinen, zoals IMPEL (European Union Network for the Implementation and Enforcement of Environmental Law), CLEEN (Chemical Legislation European Network); INECE (International Network for Environmental Compliance and Enforcement), IAEA (International Atomic Energy Agency) etc;
- In een handhavingarrangement, in het lopende begrotingsjaar te sluiten tussen VI en OM, worden de prestaties van de VI afgesproken met betrekking tot de aanpak van strafrechtelijke feiten op het VROM-terrein.

Doelgroepen

- Bedrijven en burgers;
- Nationale handhavingsorganisaties van aan de netwerken deelnemende en toetredende landen, de Europese Commissie.

Verwijzingen beleidsstukken

- «Eigen winningen leidingwater», (kamerstukken II, 2002–2003, VROM 030117);
- «Meten moet! Over controle radioactief schroot» (2004);
- «Nucleaire veiligheid, de VI houdt toezicht en controleert» (april 2004);
- «VROM-inspectie controleert naleving Wms-besluiten» (juli 2004);
- Vervolgonderzoek Legionella in overdekte openbare zwembaden (kamerstukken II, 2004–2005, 26 442 XI, nr. 22);
- «Greep op de asbestketen» (kamerstukken II, 2004–2005, VROM 040345);
- «De VROM-Inspectie handhaaft de asbestregelgeving» (april 2005);
- «Eindrapportage pilotproject Delfzijl: samenwerken loont» (jan 2005);

Tabel 12.2. PiBSP-tabel

<i>Prestatie-indicator</i>	Basiswaarde	Peildatum	Streefwaarde	Planning
				Periode
Percentage van naleving van VROM wet- en regelgeving (defensie)	Redelijk	2005	Goed	2008
Percentage van naleving van EVOA-regels voor de export van risicovolle afvalstromen	Slecht	2005	Goed	2010
Permanente handhavingstructuur in de EU ((EVOA) EVOA-netwerk beschikbaar in Nederland	Niet aanwezig	2005	Aanwezig	2008
Percentage van naleving van de KEW door afvalverwerkende inrichtingen tav radioactief besmet schroot	Redelijk	2005	Goed	2007
Percentage van naleving van de KEW door afvalverwerkende inrichtingen tav radioactief besmet schroot	Matig	2005	Redelijk	2006
Naleving van de regels voor veiligheidsinformatiebladen door de (chemische) industrie	Slecht	2005	Goed	2008
Percentage naleving door de eigenaren van eigen winning van leidingwater	Slecht	2005	Redelijk	2007
Percentage prioritaire inrichtingen (aangewezen in het waterleidingbesluit) met een risicoanalyse en een beheersplan	Matig	2005	Goed	2008
De veiligheid en beveiliging bij nucleaire installaties en transporten op peil houden	Goed	2005	Goed	2006
Aantal uit te voeren ketenhandhavingsprojecten door ALOM/BLOM geprioriteerd	4	2005	4	2006

Toelichting: (slecht < 60%, matig 60–80%, redelijk 80–90%, goed > 90%)

12.2.2. *Rijksbeleid handhaven en interbestuurlijk toezicht uitvoeren op gemeenten en provincies*

Motivering

- Om een veilige, duurzame en gezonde leefomgeving te waarborgen;
- Om de uitvoering en naleving te bewerkstelligen van VROM beleid en regelgeving waarvoor andere overheden in het kader van medebewind verantwoordelijk zijn, selectief gericht op het nationale en internationale belang.

Instrumenten

- Toezicht;
- Handhaving (bestuursrechtelijk, strafrechtelijk, civielrechtelijk);
- Compliance assistance;
- Voorlichting en communicatie.

Prestaties

- Uitvoering van gemeente- en provincie onderzoeken. Bij deze onderzoeken wordt maatwerk geleverd, toegespitst op de te onderzoeken gemeente of provincie. Dit geldt ook voor de uit te voeren nazorg;

- Toetsen van gemeentelijke en provinciale besluitvorming en uitvoering ten aanzien van VROM beleid en -regelgeving. Daar waar nodig het ondersteunen en adviseren van gemeenten en provincies bij de uitvoering van de VROM beleid en -regelgeving;
- Uitvoeren van thema-onderzoeken (in afstemming met gemeente- en provincieonderzoeken), waarin speciale aandacht wordt besteed aan luchtkwaliteit, externe veiligheid, illegale bewoning, huisvesting statushouders;
- Ondersteunen bij de realisatie van de woningbouwafspraken die gemaakt zijn voor de 20 regio's. Leveren van feedback naar VROM beleid- en regelgeving.
- Uitvoeren van onderzoek naar die utiliteitsgebouwen die het meest risicovol zijn (veiligheid en bouwconstructie);
- Bijdragen aan de kwaliteit van door het bevoegd gezag te verstrekken vergunningen op het VROM terrein en het ondersteunen van de handhaving daarvan, met specifieke aandacht voor de prioritaire rijksthema's bij de bedrijven die op grond van artikel 8.7 van de Wet milieubeheer (Wm) zijn aangewezen;
- Identificeren en aanpakken van achterstandssituaties op prioritaire thema's van rijksbeleid waaronder externe veiligheid (specifiek voor de uitvoering van het besluit risico's zware ongevallen(Brzo)), grote emitenten van broeikasgassen en luchtkwaliteit en de doorwerking van het Landelijke Afvalbeheer Plan (LAP), bij de bedrijven die op grond van artikel 8.7 van de Wm zijn aangewezen;
- Ontwikkelen van tenminste één compliance assistance hulpmiddel in relatie tot het Besluit Externe Veiligheid Inrichting (Bevi). Identificeren en aanpakken van een aantal risicoknelpunten in relatie tot het Bevi;
- Adequate beheersing en goede naleving van de meeste risicovolle afvalketen en meest risicovolle gevaarlijke stofketen;
- Waar mogelijk afstemmen en samenwerken bij het realiseren van de prestaties met andere toezichthouders ten einde de effectiviteit en efficiency van de handhaving te optimaliseren.

Doelgroepen

Bedrijven en burgers, provincies en gemeenten.

Verwijzingen beleidsstukken

- «Veiligheid bij groepsaccommodaties» (maart 2005);
- «Infoblad be1rijding onrechtmatige bewoning» (maart 2005);
- «Gemeentelijke inrichtingen met B&W als bevoegd gezag» (kamerstukken II, 2004–2005, 22 343 XI, nr. 102);
- «Brandveiligheid bij zorginstellingen» (kamerstukken II, 2004–2005, 26 956 XI, nr. 23);
- «Bestrijding onrechtmatige bewoning» (kamerstukken II, 2004–2005, 29 800 XI, nr. 75);
- «Bodem in zicht II (kamerstukken II, 2004–2005, 28 199 XI, nr. 9);
- «Het Besluit stortplaatsen en stortverboden afvalstoffen; een onderzoek naar de uitvoering» (kamerstukken II, 2004–2005, 29 383 XI, nr. 28);
- «Weg met TAG» (kamerstukken II, 2004–2005, 22 343 XI, nr. 101).

Tabel 12.3. Prestatie indicatoren

Prestatie-indicator	Basiswaarde	Peildatum	Streefwaarde	Planning
				Periode
Percentage van gemeenten dat op wezenlijke punten de VROM-taken op een adequaat niveau uitvoert	Slecht	2005	Goed	2010
Percentage van provincies dat op wezenlijke punten de VROM-taken op een adequaat niveau uitvoert	Onbekend	Eind 2006 beschikbaar	Goed	2010 1)
Percentage van de ruimtelijke plannen die voor de doorvoering van rijksbeleid van belang zijn, dat voldoet aan het rijksbeleid	Onbekend	Na afronding besluitvorming over nota Ruimte	goed	2008
Percentage van de utiliteitsgebouwen zonder ernstige bouwkundige gebreken	Matig	Onbekend	goed	2010
Percentage van bedrijven bedoeld in artikel 8.7 Wm dat beschikt over een adequate vergunning op wezenlijke onderdelen en deze en overige VROM regelgeving adequaat naleeft	Onbekend	nulmeting in 2006	Goed	2010 1)
Percentage inrichtingen waarbij de externe veiligheidssituatie voldoet aan de in het Bevi gestelde eisen	Onbekend	Onbekend, nieuw besluit	Goed	2010 1)
Percentage naleving van de meest risicovolle keten van afval en de meest risicovolle keten van gevaarlijke stoffen	Naleving afvalketen is slecht. Naleving gevaarlijke stoffen is onbekend	2005	Goede naleving	2010

Toelichting: (slecht < 60%, matig 60–80%, redelijk 80–90%, goed > 90%)

12.2.3. Wettelijke taken prioriteren en relevante maatschappelijke signalen selecteren

Motivering

- Om het brede VI-werkterrein van circa 450 wettelijke taken te prioriteren naar taken die de grootste risico's voor veiligheid, gezondheid duurzaamheid en sociale leefomgeving met zich meebrengen bij onvoldoende naleving;
- Om de signalen uit de maatschappij op te pakken volgens de criteria: politieke wens, risico's voor de leefomgeving, integriteit van het bestuur van een overheidsinstantie of bedrijf, onrust onder de burgers, voorbeeld stellen/precedentwerking door iets/niets te doen in een bepaalde situatie.

Instrumenten

- Compliance assistance;
- Voorlichting en communicatie.

Prestaties

- Realiseren prioriteitenmatrix voor de wettelijke taken;
- Verbeteren van de Nalevingsstrategie (NLS)-methodiek door onderbouwing met wetenschappelijk onderzoek en het uitvoeren van een pilot voor het verkrijgen van inzicht in hoeverre een thematische benadering mogelijk/zinvol is in plaats van een wettelijke benadering;
- Onderbouwen van de methode met kwantitatieve indicatoren (naleefindicatoren), onderzoeksgegevens en controlegegevens. Een naleefindicator is een graadmeter voor het naleefgedrag;
- Voor een deel van de wettelijke taken met hoge prioriteit, naleefindicatoren ontwikkelen en implementeren;
- Uitvoeren van onderzoek naar signalen en incidenten en het oplossen

van maatschappelijke problemen op het VROM-terrein en het uitvoeren van een analyse hierop. De behandeling van de signalen uit de omgeving en de maatschappij binnen de termijn;

- Uitvoeren van projecten in het kader van programma Beleid met Burgers;
- Ontwikkelen en implementeren van interventiestrategieën in samenwerking met overige actoren in de ketens van risicovolle afvalstromen en/of gevaarlijke stoffen;
- De VI doet in de praktijk ervaring op over de handhaafbaarheid, uitvoerbaarheid en fraudebestendigheid (HUF-toets) van VROM beleid en- regelgeving. Indien aanpassing van regelgeving vanuit het oogpunt van handhaving wenselijk is, koppelt zij dit terug aan het beleid.

Doelgroepen	Bedrijven, burgers en andere overheden.
Prestatie-indicatoren	<ul style="list-style-type: none">● Aantal naleefindicatoren ontwikkeld en geïmplementeerd;● Percentage van de beschikbare operationele tijd van de VI besteed aan signalen uit de omgeving en aan de uitvoering van de wettelijke taken.
Basiswaarden	<ul style="list-style-type: none">● Aantal ontwikkelde en geïmplementeerde naleefindicatoren is nul;● In 2005 is circa 40% van de operationele tijd besteed aan signalen uit de omgeving en 60% aan de wettelijke taken.
Streefwaarden	<ul style="list-style-type: none">● Voor een aantal van de wettelijke taken met een hoge prioriteit zijn eind 2006 naleefindicatoren ontwikkeld;● Besteding van 40% van de operationele tijd voor signalen uit omgeving en 60% voor de wettelijke taken in 2006.
Planning	In 2010 zijn voor 100% van de wettelijke taken met een met hoge prioriteit naleefindicatoren geïmplementeerd.
Verwijzingen beleidsstukken	<ul style="list-style-type: none">● «De VROM-Nalevingstrategie»;● «Visiedocument ketenhandhaving, begeleiden en verleiden» (kamerstukken II, 2003–2004, 22 343 XI, nr. 93).
	<i>12.2.4. Crisismanagement organiseren</i>
Motivering	<ul style="list-style-type: none">● Om in crisissituaties aantoonbaar voorbereid te zijn;● Om optredende crises goed en adequaat te kunnen beheersen en afhandelen. VROM is als eerste verantwoordelijk voor de beleidsvelden milieu, chemisch, nucleair en drinkwater.
Instrumenten	<ul style="list-style-type: none">● Voorlichting en communicatie;● Bijdragen aan ZBO/RIVM.
Prestaties	<ul style="list-style-type: none">● Implementeren van een meerjarig oefenbeleidsplan. Per beleidsveld wordt training gegeven in de advisering en afhandeling van crises en wordt geoefend in de advisering en afhandeling van crises op de beleidsvelden waar VROM eerst verantwoordelijk voor is;● Beschermen van vitale infrastructuur door middel van deelname aan interdepartementale werkgroep voor drinkwater, chemische industrie en nucleair met structurele beleggen van het dossier Vitaal binnen VROM;● Implementeren van een beheerplan nationaal plan kernongevallen-

bestrijding (NPK), waarin rollen, taken en verantwoordelijkheden van alle betrokken actoren zijn uitgewerkt. Invoeren van overlegstructuur NPK met de (50) betrokken partijen;

- Opzetten van samenwerkingsverbanden met België, Verenigd Koninkrijk en Duitsland op nucleair gebied;
- Implementeren van het landelijk laboratoriumnetwerk terroristische aanslagen (LLN-TA) belast met onderzoek van nucleaire, biologische en chemische (NBC-) agencia.

Doelgroepen

- Overheden: Betrokkenen bij de bestrijding van crises en rampen (zoals GHOR, Brandweer en Politie); andere ministeries; Internationale overheidsinstanties;
- Private en publieke deskundigeninstellingen (zoals RIVM en RIZA).

Verwijzingen beleidsstukken

- «Crisismanagement: de VI adviseert, faciliteert en coördineert» (april 2004);
- Nationaal Handboek Crisisbesluitvorming;
- Beleidsplan crisisbeheersing 2004–2007;
- Departementale Handboek Crisisbesluitvorming.

Tabel 12.4. Prestatie-indicator

<i>Prestatie-indicator</i>	Basiswaarde	Peildatum	Streefwaarde	Planning
				Periode
Aantal trainingen per beleidsveld	nvt	nvt	1	2006
Aantal oefeningen per beleidsveld	nvt	nvt	1	2006
Aantal bijeenkomsten met crisisbeheersingsorganisaties op nucleair gebied	nvt	nvt	1	2006
Aantal overleggen met betrokken partijen in het kader van de bescherming van de infrastructuur.	nvt	nvt	15	2006
Aantal overleggen in het kader van het NPK	nvt	nvt	1	2007

12.2.5. Opsporen en bestrijden van fraude

Motivering

Om grove misstanden met betrekking tot de aan VROM gerelateerde wetgeving en beleidsinstrumenten tegen te gaan.

Instrumenten

Strafrechtelijke handhaving.

Prestaties

- Uitvoering van strafrechtelijke onderzoeken van wetgeving op het VROM-terrein in combinatie met het commune strafrecht;
- Inwinnen van informatie;
- Ontwikkelen criminaliteitsbeelden;
- Uitvoeren van opsporingsonderzoeken en strategische (beleids)analyses in opdracht van dan wel onder verantwoordelijkheid van het OM, zelfstandig en/of in samenwerking met andere diensten (VROM-Inspectie, andere BOD'en, politie) ten behoeve van de strafrechtelijke handhaving op het gebied van wonen, milieu en ruimtelijke ordening.
- Opstellen beleidsrapportages;
- Uitvoeren strafrechtelijke onderzoeken.

Doelgroepen

Bedrijven en burgers.

Prestatie-indicatoren	Prestaties worden gemeten aan de hand van het aantal strafrechtelijke onderzoeken dat is uitgevoerd en het aantal strafzaken dat uiteindelijk ter terechtzitting wordt behandeld, inclusief de opgelegde transacties door het OM.
Basiswaarden	N.v.t.
Streefwaarden	Wordt nader bepaald in het lopende begrotingsjaar na overleg en met instemming van het OM en vastgelegd in het handhavingarrangement.
Planning	–
Verwijzingen beleidsstukken	N.v.t.

Artikel 13. Rijkshuisvesting en architectuur

13.1. Algemene beleidsdoelstelling

13.1.1. De advisering over en de implementatie van het overheidsbeleid dat (mede) van toepassing is op de rijkshuisvesting en op de doelmatige werking van het rijkshuisvestingsstelsel; de architectonische kwaliteit stimuleren en de huisvesting verzorgen van het Koninklijk Huis, de Hoge Colleges van Staat en het ministerie van Algemene Zaken.

Omschrijving	<ul style="list-style-type: none">● Om vanuit de huisvestingsexpertise van de Rijksgebouwendienst (Rgd) aan de realisatie van VROM- en overige rijksdoelstellingen bij te dragen;● Om cultuurhistorische waarden te koesteren en de kwaliteit van de (on-)gebouwde omgeving te bewaken;● Om de huisvesting van de genoemde groepen die niet onder het rijkshuisvestingsstelsel vallen, te verzorgen.
Bijdrage	<ul style="list-style-type: none">● VROM geeft hiermee binnen de rijkshuisvesting het voorbeeld voor – relevant – nationaal of Europees beleid dat nog in ontwikkeling is of al is vastgesteld;● De Rijksbouwmeester adviseert het Kabinet over het interdepartementale architectuurbeleid en vervult waar mogelijk hierbij een voorbeeldrol met de rijksgebouwen;● VROM waarborgt de instandhouding van de monumenten in rijksbezit en, voor de gebruikers, de functionaliteit van de gebouwen.
Verantwoordelijkheid	De minister van VROM is verantwoordelijk voor de rijkshuisvesting, de huisvesting van het Koninklijk Huis, de Hoge Colleges van Staat en het ministerie van AZ en voor het waar mogelijk toepassen van rijksbeleid in de systematiek van het rijkshuisvestingsstelsel. De minister van VROM is mede verantwoordelijk voor het Actieprogramma Ruimte en Cultuur. De Rijksbouwmeester is onafhankelijk adviseur van het Kabinet voor het architectuurbeleid, het monumentenbeleid van de monumenten in rijksbezit en de rijkshuisvesting.
Succesfactoren	<ul style="list-style-type: none">● Behalen van de doelstelling met betrekking tot (advies over en implementatie van) overheidsbeleid hangt mede af van de wijze waarop de gebruikers van rijkshuisvesting daaraan invulling willen geven bovenop de wettelijke minima in dat beleid;● Het behalen van de huisvestingsdoelstelling voor de Hoge Colleges van Staat, het ministerie van AZ en het Koninklijk Huis, veelal in monumenten gehuisvest en aan specifieke locaties gebonden, is afhankelijk van de mate waarin deze gebouwen functioneel aangepast kunnen worden voor de betreffende gebruikers.
Effectgegevens	Behalen van deze doelstelling heeft als effect: <ul style="list-style-type: none">● Dat overheidsbeleid op het gebied van huisvesting, architectuur en monumenten zichtbaar wordt in de rijkshuisvesting en daardoor als voorbeeld dient voor andere sectoren;● Dat architectonische kwaliteit, stedenbouwkundige inpassing (van ontwerpen) en het behoud van cultuurhistorische waarden worden bevorderd en bewaakt;● Dat de genoemde groepen adequaat worden gehuisvest.
Verwijzingen beleidsstukken	nvt

Tabel 13.1. budgettaire gevolgen van beleid (bedragen x € 1 000)

	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010
Verplichtingen:	84 008	92 413	97 756	88 885	64 256	44 728	40 868
Uitgaven:	84 008	92 413	97 756	88 885	64 256	44 728	40 868
Programma:	84 008	92 413	97 756	88 885	64 256	44 728	40 868
Waarvan juridisch verplicht			57 000	38 000	14 000	8 000	6 000
Het adviseren over- en implementeren van beleid dat (mede) van toepassing is op de rijkshuisvesting en op de doelmatige werking van rijkshuisvestingsstelsel:							
Beleid (mede) van toepassing op de rijkshuisvesting en de doelmatige werking van het rijkshuisvestingsstelsel	6 218	7 013	6 724	6 278	5 652	4 902	4 902
Onderzoek Rgd	626	577	577	577	577	577	577
Coördinatie rijksopdrachtgeverschap in de bouw	0	1 939	2 412	2 407	1 904	1 154	1 154
Energiebesparing rijkshuisvesting	1 098	1 543	772	326	0	0	0
Duurzaam bouwen rijkshuisvesting	242						
De architectonische kwaliteit stimuleren en monumenten beheren:							
Stimuleren architectonische kwaliteit	3 973	4 501	4 433	4 433	4 433	4 433	4 433
Beheer monumenten in rijksbezit	10 581	13 000	13 378	13 378	13 378	13 378	13 378
Huisvesten van het Koninklijk Huis, de Hoge Colleges van Staat en het ministerie van Algemene Zaken:							
Onderhoud HCvS/AZ	5 824	5 924	6 384	4 769	4 168	4 168	4 168
Investerings HCvS/AZ	40 138	35 221	28 154	23 378	4 044	2 500	2 500
Huren HCvS/AZ	1 983	2 463	2 563	1 863	2 182	2 197	941
Asbestsanering	1 343						
Paleizen	7 047	16 688	28 517	27 183	24 838	7 589	4 985
Functionele kosten Koninklijk Huis	6 901	7 603	7 603	7 603	5 561	5 561	5 561
Ontvangsten	0	357	357	2 626	357	357	357

13.2. De operationele doelstellingen

13.2.1. Het adviseren over- en implementeren van beleid dat (mede) van toepassing is op de rijkshuisvesting en op de doelmatige werking van het rijkshuisvestingsstelsel

Motivering

Om als overheid het goede voorbeeld te geven en om afzonderlijke gebouwgebruikers niet te belasten met kosten die redelijkerwijs door de rijksoverheid als geheel gedragen moeten worden.

Instrumenten

Financiële bijdragen aan de baten-lastendienst Rgd.

Prestaties

- Bijdragen aan rijksdoelstellingen bijvoorbeeld op het gebied van duurzame kwaliteit en veiligheid van gebouwen, ruimtelijke kwaliteit

van de stedelijke gebieden en het rijkshuisvestingsstelsel zelf, vanuit de uitvoeringspraktijk van de rijkshuisvesting en met behulp van onderzoek;

- Bundelen en versterken van interne en externe belangen van de aanbestedende overheidsdiensten op het vlak van inkoop van werken, diensten en leveringen, door het visiedocument over het aanbestedingsbeleid verder uit te werken;
- Het realiseren van onderzoeken en toepassingen van innovatieve CO₂ – reducerende (energiebesparende) technieken in rijksgebouwen, met behulp van het stimuleringsprogramma innovatieve technieken (PIT), als voorbeeld voor de Nederlandse bouwsector.

Doelgroepen	Deels de bouwsector en deels de gebruikers van de rijkshuisvesting.
Prestatie-indicatoren	<ul style="list-style-type: none"> ● Van een aantal aansprekende huisvestingsprojecten zal worden aangegeven op welke wijze de overheid in 2006 het eigen rijksbeleid heeft toegepast; ● Voor het PIT-programma: aantal projecten waarbij innovatieve technieken zijn toegepast.
Basiswaarden	PIT: 0 bij start van het PIT-programma.
Streefwaarden	PIT: In 2006 bevinden zich 5 à 7 projecten in de uitvoeringsfase.
Planning	Tot en met 2008 10 à 15 projecten uitvoeren waarbij innovatieve technieken zijn toegepast.
Verwijzingen beleidsstukken	<ul style="list-style-type: none"> ● (Visiedocument over het) Aanbestedingsbeleid (kamerstukken II, 2003–2004, 29 709 XI, nr. 1); ● Evaluatie stelselherziening rijkshuisvesting (kamerstukken II, 2004–2005, 25 449, nr. 11).

Tabel 13.2. Prestatie indicatoren

Prestatie-indicator	Basiswaarde	Peildatum	Streefwaarde 1	Planning		
				Periode	Streefw 2	Periode
Projecten met toegepaste innovatieve technieken	0	2001	5 à 7	2006	10 à 15	2008
Aansprekende huisvestingsprojecten			Aansprekende projecten toegelicht	2006		

13.2.2. De architectonische kwaliteit stimuleren en monumenten beheren

Motivering	Om cultuurhistorische waarden te koesteren en de kwaliteit van de (on-)gebouwde omgeving te bewaken.
Instrumenten	Financiële bijdrage aan de baten-lastendienst Rgd.
Prestaties	<ul style="list-style-type: none"> ● Ondersteuning van de acties genoemd in het Actieprogramma Ruimte en Cultuur;

- Studies en activiteiten ter ondersteuning van de Rijksbouwmeester;
- Handhaven van de monumentale waarde van de monumenten in rijksbezit en het bevorderen van de gebruiksmogelijkheden en verhuurbaarheid door periodiek onderhoud en herstel.

Doelgroepen	Opdrachtgevers in de bouw, de in monumenten gehuisveste gebruikers van rijksgebouwen, de vakgemeenschap en een breed publiek geïnteresseerd in architectuur en monumenten in brede zin: gebouwen, landschap en infrastructuur.
Prestatie-indicatoren	Van een aantal aansprekende projecten zal worden aangegeven op welke wijze de overheid in 2006 met de monumentale- en architectonische kwaliteit is omgegaan.
Verwijzingen beleidsstukken	Actieprogramma Ruimte en Cultuur, (kamerstukken II, 2004–2005, nr. 30 081, nr. 1).

Tabel 13.3. Prestatie indicatoren

Prestatie-indicator	Basiswaarde	Peildatum	Streefwaarde 1	Planning		
				Periode	Streefw 2	Periode
Aansprekende projecten			Aansprekende projecten toegelicht	2006		

13.2.3. Huisvesten van het Koninklijk Huis, de Hoge Colleges van Staat en het ministerie van Algemene Zaken.

Motivering	Om deze doelgroep die buiten het vigerende rijkshuisvestingsstelsel valt adequaat te huisvesten.
Instrumenten	Financiële bijdragen aan de baten-lastendienst Rgd.
Prestaties	Uitvoeren van investeringsprojecten en onderhoudswerkzaamheden voor de paleizen, de Hoge Colleges van Staat en het ministerie van Algemene Zaken.
Prestatie-indicatoren	Klanttevredenheid
Basiswaarden	77%
Streefwaarden	83%
Planning	In 2010: 92%
Verwijzingen beleidsstukken	Begroting baten-lastendienst Rgd, § 2: indicator klanttevredenheid

Tabel 13.4. Prestatie indicatoren

<i>Prestatie-indicator</i>	Basis- waarde	Peildatum	Streef- waarde 1	Planning		
				Periode	Streefw 2	Periode
Klanttevredenheid	77%	2004	83%	2006	92%	2010

13.3. Overzicht beleidsonderzoeken**Tabel 13.5. Overzicht beleidsonderzoeken**

	Evaluatieonderzoek naar	Uitkomsten naar de Tweede Kamer
Overige beleidsevaluaties	Programma innovatieve technieken	2007

2.3. De niet-beleidsartikelen

Artikel 14. Algemeen

Op dit artikel worden alle uitgaven opgenomen die niet specifiek aan een van de beleidsdoelstellingen uit de beleidsartikelen zijn toe te rekenen. Het betreft hier zowel uitgaven voor het apparaat als programma en uitgaven voor postactieven.

Tabel 14.1. budgettaire gevolgen van beleid (bedragen x € 1 000)

	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010
Verplichtingen:	297 947	180 485	166 084	157 812	156 007	167 349	167 231
Uitgaven:	428 791	413 831	370 502	354 034	344 521	340 920	339 002
Programma:	234 728	225 860	205 550	196 500	190 066	187 841	186 041
Waarvan juridisch verplicht			195 735	185 124	179 590	178 265	176 465
Betaalbare woonkeuze koop- en huursector	42 964	32 066	24 326	18 352	14 045	12 845	11 045
Budget BWS 1992–1994	149 909	149 093	149 082	149 069	149 069	149 069	149 069
Woningbouw en duurzame kwaliteit	24	0	0	0	0	0	0
Huisvesting gehandicapten en woon-zorg	27 297	27 737	16 267	12 957	11 757	11 657	11 657
Communicatie-instrumenten	6 494	7 315	7 815	7 815	7 815	7 815	7 815
Stichting Advisering Bestuursrecht-spraak (StaB)	4 917	5 010	4 759	4 746	4 719	4 694	4 694
Overige vastgoedinformatie-voorziening	1 140	3 338	2 000	2 300	1 400	500	500
Onderzoek DGM	43						
Ruimtelijk Planbureau	1 940	1 301	1 301	1 261	1 261	1 261	1 261
Apparaat:	194 063	187 971	164 952	157 534	154 455	153 079	152 961
Departementsleiding, control, expertdiensten en staf:							
Apparaat DGW	11 344	6 805	2 374	2 355	2 343	2 343	2 343
Apparaat departementsleiding, control en overig staf	35 415	22 207	22 822	21 006	20 995	20 899	20 781
Apparaat Ruimtelijk Planbureau	4 218	5 480	5 334	5 333	5 333	5 333	5 333
Apparaat inspectie	88	304	304	304	9	304	304
Apparaat DGM	7 710	2 876	2 458	2 458	2 458	2 458	2 458
Apparaat DGR	5 515	2 500	2 409	2 340	2 300	2 300	2 300
Raden:							
VROM-Raad	1 910	2 111	1 989	1 981	1 970	1 960	1 960
Raad voor Ruimtelijk, Milieu- en Natuuronderzoek	1 784	1 331	1 133	672	666	662	662
Waddenadviesraad (WAR)	492	644	601	590	586	581	581
PIANOO (Professioneel Innovatief Aanbesteden, Netwerk voor Overheidsopdrachtgevers)	1	2 400	2 316	2 308	956	0	0
Nederlandse Emissie Autoriteit (NEA)		3 725	0	0	0	0	0
Adviesraad Gevaarlijke Stoffen (AGS)	1 010	1 000	942	0	0	0	0
Postactieven:							
Postactieven DGW	2 397	2 876	2 876	2 876	2 876	2 876	2 876
Postactieven Ruimtelijk Planbureau	40	0	0	0	0	0	0
Postactieven GD/CSt	1 597	1 318	1 718	1 718	1 918	1 318	1 318
Postactieven DGM	1 286	1 270	1 270	1 270	1 270	1 270	1 270
Postactieven DGR	335	369	369	369	369	369	369

Tabel 14.1. budgettaire gevolgen van beleid (bedragen x € 1 000)

	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010
Gemeenschappelijke voorzieningen:							
Gemeenschappelijke voorzieningen	91 615	103 180	90 185	86 824	85 776	86 003	86 003
Huurbijdrage aan RGD	27 306	27 575	25 852	25 130	24 630	24 403	24 403
Ontvangsten	78 774	61 453	22 424	22 424	22 425	22 100	18 177

14.2 Apparaat

Omschrijving

De apparaatuitgaven omvatten de verplichtingen en uitgaven van het ambtelijk personeel, overige personele uitgaven, materieel en automatisering en postactieven. Het ambtelijk personeel betreft de algemene leiding van het departement en de beleids- en ondersteunende diensten. De overige personele uitgaven betreffen de inzet van externen en uitzendkrachten. De materiële en automatiseringsuitgaven hebben betrekking op de uitgaven voor beheer, exploitatie, huisvesting en investeringen om de voorzieningen van VROM op minimaal het huidige niveau te houden en daar waar mogelijk te verbeteren.

14.2.1. Juridisch instrumentarium

Motivering

Het juridisch instrumentarium bestaat onder meer uit de kernproducten op nationaal, Europees en internationaal niveau van het juridisch instrumentarium van VROM zijn wetgeving, overeenkomsten/convenanten, behandeling van (buiten-)rechterlijke procedures, Koninklijke Besluiten, alsmede advisering.

Wetgeving

Prioriteit bij het wetgevingsprogramma hebben de implementatie van EG-richtlijnen, de wetgevingsprojecten voortvloeiend uit het Strategisch Akkoord en het Hoofdlijnenakkoord, toezeggingen aan de Staten-Generaal en ondersteuning bij initiatiefwetsvoorstellen. De resterende centrale wetgevingscapaciteit wordt ingezet voor de overige VROM-prioriteiten. De belangrijkste in voorbereiding zijnde wetsvoorstellen zijn toegelicht bij de artikelen.

Wetgeving met dictum 1, 2 en 3 van de Raad van State

Een wetgevingsproduct wordt «goed» beoordeeld wanneer de Raad van State daaraan het dictum 1, 2 of 3 toekent. Het oordeel van de Raad van State omvat zowel de technisch-juridische als de beleidsmatige aspecten van de wetgevingsproducten. In het overzicht wordt vooralsnog geen onderscheid gemaakt tussen de drie dicta.

Implementatie van EG-richtlijnen

Dit kengetal ziet toe op de tijdige implementatie van EG-richtlijnen. Het kengetal is gebaseerd op de datum in het begrotingsjaar waarop de richtlijn moet zijn geïmplementeerd. In geval van overschrijding gaat het meestal om een geringe termijnoverschrijding. Binnen VROM is een Taakgroep Implementatie Europese richtlijnen ingesteld. Via een maandelijkse rapportage aan de bewindsliedenstaf wordt toezicht gehouden op de voortgang van de implementatie.

Europese Meldingenprocedures

In veel gevallen moet een beleidsvoornemen van VROM eerst bij de Europese Commissie worden gemeld en een bepaalde procedure doorlopen, alvorens het voornemen mag worden geëffectueerd. De bekendste voorbeelden daarvan zijn meldingen van staatssteunmaatregelen en productenvoorschriften en diensten. Dit geldt niet alleen voor wetgeving, maar ook voor bijvoorbeeld convenanten en directe subsidiëring uit de begroting. Het kengetal geeft aan in hoeverre VROM deze procedure succesvol doorloopt, zowel naar de inhoud als naar de presentatie van de beleidsvoornemens. Het betreft hier verschillende procedures waarvoor aparte termijnen gelden.

Overeenkomsten en convenanten

De toenemende behoefte aan flexibiliteit in de uitwerking van beleidsvoornemens heeft geleid tot een uitbreiding van het gebruik van overeenkomsten en convenanten. Het belang van de naleving van afspraken in het publiek domein stelt hoge eisen aan de inhoudelijke kwaliteit van deze producten. De convenanten moeten na beoordeling tenminste voldoen aan de Aanwijzingen voor de Convenanten. Het percentage dat daaraan voldoet brengt de kwaliteit van de convenanten na beoordeling tot uitdrukking.

Procedures

Tegen primaire besluiten van de Minister van VROM wordt soms bezwaar gemaakt. De minister dient dan zijn besluit te heroverwegen en een beslissing op bezwaar te nemen.

Tegen een beslissing op bezwaar en in voorkomende gevallen een primair besluit kan beroep worden ingesteld bij de rechter. Daarnaast heeft de minister (in casu de VROM-inspectie) de mogelijkheid om zelf in bezwaar en beroep te komen tegen besluiten van andere organen.

Het percentage procedures met een goede afloop voor VROM is een indicator voor de kwaliteit van de uitvoering en handhaving van het beleid voor zover dat gestalte krijgt door middel van primaire besluiten, beslissingen op bezwaar en procedures.

Tabel 14.2. Juridische kwaliteit wetgevingsproducten

	Realisatie 2003	Realisatie 2004	Ontwerp Begroting 2005	Ontwerp Begroting 2006
Wetgeving met dictum 1, 2 en 3 van Raad van State	81 %	94%	90%	90%
Implementatietermijn EU-regelgeving niet overschreden	0 %	70%	100%	100%
Uitvoering bepaalde EG-regelgeving (rapportages, meldingen intern recht) aan termijnen onderhevig	75%	47%	75%	75%
Convenanten in overeenstemming met de Aanwijzingen	100%	100%	100%	100%
Procedures met positief resultaat	80%	67%	80%	80%
Procedures behandeld zonder termijnoverschrijding	100%	68%	100%	100%

14.2.2. ICT en bedrijfsvoering

Motivering

In 2006 zal verder worden gewerkt aan het digitaliseren van het documentenbeheer (VIDI). Tevens zullen investeringen noodzakelijk zijn voor de vervanging en programmawijzigingen van diverse bedrijfsvoeringssystemen. Het project Andere Overheid zal in 2006 nog de nodige

aandacht opeisen; zowel intern als interdepartementaal zal dit op ICT-gebied verder worden vormgegeven. Het kengetal geeft weer welke uitgaven per fte voor VROM worden gedaan ten behoeve van ICT via de gemeenschappelijke ICT-dienst. De daling is onder andere het gevolg van de in 2004 afgeronde reorganisatie en outsourcing en SBC.

Tabel 14.3. Automatiseringsuitgaven (ICT-dienst) per fte

	Realisatie 2003	Realisatie 2004	Ontwerp- begroting 2005	Ontwerp- begroting 2006
Raming in €1mln	35,2	23,4	23,9	17,7
Aantal fte	4 149	3 925	4 063	3 713
Uitgaven per fte in €1	8 484	5 962	5 882	4 767

14.2.3. Huisvesting

Motivering

De uitgaven voor huisvesting zijn te verdelen in huren, technisch beheer van gebouwen en installaties, en overige huisvestingskosten. Onder overige huisvestingskosten wordt verstaan energiekosten, schoonmaak en klein en technisch onderhoud. De raming vanaf 2005 is hoger als gevolg van uit te voeren groot onderhoud in de hoofdzetel. Het prestatiegegeven geeft weer welke kosten voor het gehele ministerie per fte verbonden zijn aan huisvesting.

Tabel 14.4. Huisvestingsuitgaven per fte ambtelijk personeel

	Realisatie 2003	Realisatie 2004	Ontwerp- begroting 2005	Ontwerp- begroting 2006
Raming in €1mln	31,8	35,5	38,7	37,9
Aantal fte	4 227	3 834	4 063	3 713
Uitgaven per fte in €1	7 523	9 259	9 025	10 207

14.3 Programma

14.3.1. Stichting Advisering Bestuursrechtspraak (StAB)

Motivering

De Stichting Advisering Bestuursrechtspraak (StAB) is een bijna volledig door VROM gesubsidieerde instelling. Op verzoek van de Raad van State adviseert de StAB de bestuursrechter in geschillen op het gebied van ruimtelijke ordening en milieu.

Tabel 14.5. Aantal adviesaanvragen

	Realisatie 2003	Realisatie 2004	Ontwerp- begroting 2005	Ontwerp- begroting 2006
Stand per 01-01	109	89	72	72
Instream aanvragen	435	358	460	460
Aantal afgehandelde aanvragen/adviezen	455	375	460	460
Stand per 31-12	89	72	72	72

De stand ontwerpbegroting 2005 is aangepast op basis van de verantwoording 2004. De ontwerpbegroting 2006 is geëxtrapoleerd vanuit 2004. De StAB levert de begroting 2006 medio oktober op.

14.3.2. Overige vastgoedinformatievoorziening

Motivering

Door het Kabinet zijn de programma's Stroomlijning Basisgegevens en Andere Overheid aangekondigd. Met de landelijke invoering van de basisregistraties gebouwen, adressen, kaarten en percelen wordt een belangrijke stap gezet in het stelsel van authentieke basisregistraties.

Coördinatie Geo-informatie

Het ministerie van VROM is sinds het Besluit Informatievoorziening Rijksdienst (1990) verantwoordelijk voor de coördinatie van de Geo-informatie (GI). Een belangrijk deel van het GI beleid komt tot stand via de inzet rond een aantal te realiseren Geo-basisregistraties, die in principe deel zullen uitmaken van een samenhangend stelsel van (authentieke) registraties. Door het Kabinet aangemerkte authentieke basisregistratie in het geo-domein zijn een gebouwenregistratie, een adressenregistratie, de perceelregistratie van het Kadaster, een geografische ToptienNL-bestand (1:10 000 topografische kaart) en in de toekomst mogelijk aangevuld met de grootschalige basiskaart Nederland (de GBKN) en informatie over de ondergrond (DINO).

Voor de opzet en implementatie van de basisadministratie Adressen en Gebouwen zal in de jaren 2006 t/m 2008 een wetgevings- en implementatietraject worden uitgevoerd conform de plannen zoals die aan de Tweede Kamer zijn gemeld. Tevens worden de ToptienNL en de kadastrale registratie (percelen) in de kadasterwet als basisregistratie verankerd.

RAVI

In 2001 is gekozen voor een steviger invulling van de regierol door VROM rond eerder genoemde basisregistraties. Daarbij is afgestapt van de coördinatieverantwoordelijkheid langs de lijn van «zelfregulering» – door het veld – verenigd in de RAVI (voorheen Raad voor de Vastgoedinformatie). De RAVI zal begin 2006 fuseren met de stichting Nationaal Clearinghouse Geo-informatie en daarmee ontstaat een nieuwe organisatie met draagvlak in de sector. De door VROM daarbij belangrijke platformfunctie van de RAVI, een centrale factor op het terrein van innovatie en kennisontwikkeling op het terrein van de GI, blijft ook de komende jaren bestaan. Het kennisprogramma Ruimte voor Geo-informatie heeft voor de jaren 2004 t/m 2009 BSIK-gelden toegewezen gekregen. Dit kennisprogramma zal de coördinatiefunctie op gebied van de Geo-informatie versterken.

14.3.3. Rijksbeleid E-government

Motivering

E-government van het Rijk is vastgelegd in de volgende beleidslijnen:

Programma Andere Overheid, de Rijksbrede ICT-agenda en de notitie «Op weg naar de Elektronische Overheid».

Met als doelstelling om de dienstverlening aan de burger en aan de bedrijven te verbeteren: ketenomkering, redeneren vanuit burger en bedrijf (van buiten naar binnen), eenmalige gegevensverstrekking, terugdringing van administratieve lasten etc. Hoewel de ministers voor BVK en van EZ verantwoordelijk zijn voor de rijksbrede coördinatie op dit vlak is VROM hierbij prominent betrokken. In het jaar 2006 en de jaren daarna zullen op dit vlak vele stappen worden gezet. Over onze basisregistraties, digitaliseren VROM-vergunning, wetswegwijzer, Digitaliseren Uitwisselbare Ruimtelijke Plannen worden of zijn afspraken gemaakt en ontwikkelingen gestart.

14.3.4. Adviesorganen en kennisinstellingen

Omschrijving

Adviesraad Gevaarlijke Stoffen

De Adviesraad Gevaarlijke Stoffen (AGS) zal in 2006 de huidige activiteiten voortzetten. De AGS zal volgens planning voor het eind van het jaar 2006 een voorstel voor herziening van de CPR-richtlijnen 8 en 11 (LPG en propaan), 10 (chloor), 13-1 (ammoniak): 2006 en 13-2 (ammoniakkoelinstallaties) opstellen.

VROM-raad

VROM beoogt met de VROM-raad sectoroverstijgende, niet verkokerde en onafhankelijke adviezen te verkrijgen over het VROM-beleid. VROM draagt bij aan het nieuwe werkprogramma van de Raad in 2006. Zowel in het kader van de reguliere doorlichting van alle adviesraden als in het licht van het Programma Andere Overheid zal de rol en positie van de VROM-raad in de context van de gehele kennisinfrastructuur nader worden gezien.

Raad voor Ruimtelijk, Milieu- en Natuuronderzoek (RMNO)

De RMNO is een sectorraad die de Regering adviseert over het te voeren onderzoeksbeleid op het gebied van ruimte, milieu en natuur. VROM beoogt met zijn bijdrage een visie te laten ontwikkelen op onderzoeksbeleid, kennis en kennisinfrastructuur in verband met ruimte-, milieu- en natuurvraagstukken op de (middel)lange termijn. VROM draagt bij aan het werkprogramma van de Raad.

Raad voor de Wadden

De Raad voor de Wadden adviseert vanuit een grote gebiedsgebonden-betrokkenheid over een breed scala van beleidsterreinen, die hundoorwerking hebben voor de Waddenzee. VROM beoogt met zijn bijdrage aan deze Raad onafhankelijk advies te verkrijgen over het Waddenzee beleid, met name op de relatie tussen economie en milieu.

PIANOo (Kenniscentrum Aanbesteden)

Onder de nieuwe naam PIANOo (Professioneel Innovatief Aanbesteden, Netwerk voor Overheidsopdrachtgevers) is in 2004 een kenniscentrum van start gegaan. Conform de wens van de Tweede Kamer zijn vanaf het begin alle aanbestedingen onderwerp van kennisuitwisseling, dus niet alleen die voor opdrachten in de bouw. Het doel van PIANOo is het professionaliseren van alle overheidsopdrachtgevers door het onderling uitwisselen van kennis en ervaring. Kleine aanbestedende diensten profiteren zo van de knowhow van de grotere. In 2007 zal een evaluatie plaatsvinden van PIANOo

Regieraad voor de Bouw

De Regieraad voor de Bouw is in februari 2004 ingesteld door de ministers van EZ, VROM en V&W om in een tijdsbestek van vier jaar de noodzakelijke veranderingen in de bouw op gang te brengen en te houden. Die zijn nodig om het vertrouwen in de bouw te herstellen en om van de bouw een open, gezonde, concurrerende en innovatieve sector te maken. De Regieraad pakt goede praktijkvoorbeelden op en propageert die in de richting van een brede achterban. Evaluatie door de Regieraad vindt tweejaarlijks plaats, te beginnen in 2006.

Artikel 15. Nominaal en onvoorzien

15.1. Algemene beleidsdoelstelling

Dit artikel is een administratief en begrotingstechnisch artikel. Dit betekent dat er geen daadwerkelijke uitgaven ten laste van artikel 15 worden gedaan. Het artikel dient meestal als tussenstation voor de uitboeking van diverse posten.

Loonbijstelling

Het betreft hier algemene salarismaatregelen, incidentele loonontwikkeling en overige specifieke maatregelen op het gebied van arbeidsvoorwaarden.

Prijsbijstelling

De prijsbijstelling (een vorm van inflatiecorrectie) wordt vanuit dit artikel aan andere artikelen toebedeeld.

Onvoorzien

In de comptabiliteitswet wordt de mogelijkheid geboden om een post op te nemen voor «Onvoorziene uitgaven».

Nog nader te verdelen

Op dit onderdeel worden intensiveringen, taakstellingen etc. opgenomen die in de begroting nog moeten verwerkt maar waarvan de precieze verdeling over de beleidsartikelen nog niet bekend is.

Tabel 15.1. budgettaire gevolgen van beleid (bedragen x € 1 000)

	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010
Verplichtingen:	0	822	- 682	- 2 253	- 21 232	- 20 127	- 7 773
Uitgaven:	0	822	1 818	-2 253	- 21 232	- 20 127	- 7 773
Loonbijstelling:	0	6 357	3 707	3 708	3 649	3 617	3 571
Prijsbijstelling:	0	5 986	5 808	5 735	5 071	4 885	4 885
Onvoorzien:	0	0	3 684	4 122	4 122	4 122	4 122
Nog te verdelen:	0	- 11 521	- 11 381	- 15 818	- 34 074	- 32 751	- 20 351
Nog nader te verdelen taakstellingen		- 5 247	- 8 872	- 13 694	- 14 004	- 14 204	- 14 444
Nog nader te verdelen overig	0	- 6 274	- 2 509	- 2 124	- 20 070	- 18 547	- 5 907

3. VERDIEPINGSHOOFDSTUK

In dit verdiepingshoofdstuk staat per artikel de opbouw van het artikel weergegeven. Stand begroting 2005, mutaties 1e suppletore begroting 2005 en nieuwe mutaties maken samen de stand ontwerp begroting 2006. De uitgaven en ontvangsten worden op deze wijze inzichtelijk gemaakt. De meest bijzondere beleidsmatige mutaties worden afzonderlijk inzichtelijk gemaakt en toegelicht.

Voor het begrotingsjaar 2006 en verder heeft binnen VROM een budgetherverdeling plaatsgevonden. Voor alle dienstonderdelen zijn – zero-base – aan de hand van de actuele personeelsomvang, genormeerde kosten van personeel en materieel, en aan de hand van specifieke kostenposten, de nodige apparaatsbudgetten bepaald. In de budgetherverdeling zijn de taakstellingen die nog niet waren verbijzonderd naar beleidsartikelen meegenomen. Het resultaat van de budgetherverdeling is dat iedere dienst bij betreffende artikelen zero-based opgebouwde apparaatsbudgetten heeft. Op artikel 14 is een reeks opgenomen voor de uitgaven van de gemeenschappelijke dienst (die is samengesteld uit bijdragen van diensten die producten afnemen van de gemeenschappelijke dienst). De budgetherverdeling heeft geleid tot vele mutaties. Die zijn door de conversie niet eenvoudig inzichtelijk te maken. In onderstaande verdiepingsbijlage staan regelmatig nog redelijke bedragen bij overige mutaties. Vrijwel alle onderliggende mutaties bij overige mutaties hangen samen met de budgetherverdeling.

Bij de ontvangsten, met uitzondering van artikel 3, wordt niets toegelicht aangezien er maar enkele mutaties zijn geweest. De toegevoegde waarde van het opnemen van deze tabellen is om de standen begroting 2005 en 1e suppletore te kunnen zien in de nieuwe artikelstructuur.

De mutaties 1e suppletore zijn toegelicht bij de 1e suppletore begrotingswet (kamerstukken II, 2004–2005, 30 105 XI, nr. 1).

Artikel 1. Bevorderen van een goed werkende woningmarkt

Artikel 01 Opbouw uitgaven vanaf de vorige ontwerpbegroting (bedragen in € 1000)

	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010
Stand ontwerpbegroting 2005		16 311	19 222	16 478	15 068	15 068	0
Mutatie 1e suppletore begroting 2005		97	97	97	97	97	97
<i>Nieuwe mutaties:</i>		- 793	- 1 941	- 1 915	1 114	911	12 248
Stand ontwerpbegroting 2006	11 846	15 615	17 378	14 660	16 279	16 076	12 345

Artikel 01 Opbouw ontvangsten vanaf de vorige ontwerpbegroting (bedragen in € 1000)

	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010
Stand ontwerpbegroting 2005		9 700	10 900	22 100	18 500	19 100	0
Mutatie 1e suppletore begroting 2005		- 9 700	- 10 900	- 22 100	- 18 500	- 19 100	0
Stand ontwerpbegroting 2006	1	0	0	0	0	0	0

Artikel 2. Stimuleren van voldoende woningen, een duurzame en gedifferentieerde woningvoorraad en leefbare woonmilieus

Artikel 02 Opbouw uitgaven vanaf de vorige ontwerpbegroting (bedragen in € 1000)

	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010
Stand ontwerpbegroting 2005	449 677	460 218	473 350	464 002	507 923	0	0
Mutatie 1e suppletore begroting 2005	- 8 768	39 592	66 296	59 721	55 025	0	0
<i>Nieuwe mutaties:</i>							
Beleidsmatige mutaties:							
a. Taakstelling externen	- 1 226	- 1 277	- 1 277	- 1 277	- 1 277	0	0
b. Verlenging subsidieregeling sanering loden leidingen	- 217	870	247	0	0	0	0
c. Doorwerking EPR vertraging 2004	900	0	0	0	0	0	0
d. Aanpassing kasritme Impulsregeling	16 000	0	- 8 000	- 8 000	0	0	0
e. Kasschuif ISV	102 500	- 30 000	- 72 500				
f. Overige mutaties	9 043	3 308	3 238	3 196	3 196	406 650	406 650
Stand ontwerpbegroting 2006	801 474	567 909	472 711	461 354	517 642	564 867	406 650

Toelichting:

Ad a) Taakstelling externen

Dit betreft de invulling van de taakstelling externen die bestaat uit een restant van de efficiencytaakstelling uit het Strategisch akkoord. Deze taakstelling die op verschillende artikelen zijn beslag krijgt moet met name worden gerealiseerd door efficiency voordelen bij regelingen die bij Senter/Novem worden uitgevoerd.

Ad b) Verlenging subsidieregeling sanering loden leidingen

De subsidieregeling sanering loden drinkwaterleidingen is verlengd. Aanvragen voor deze subsidieregeling kunnen worden ingediend tot 15 november 2005 in plaats van tot 30 september 2004. De subsidie vergoedt een deel van de kosten van de vervanging van de loden waterleidingen. Gemiddeld kost dat zo'n 1 400 euro. De hoogte van het subsidiebedrag hangt af van het aantal strekkende meters nieuwe waterleiding, de hoogte van de kosten van het vervangen van de loden leidingen, en het feit of de sanering door de huiseigenaar wordt uitgevoerd.

Ad c) Doorwerking Energie Prestatie Regeling (EPR) vertraging 2004

Het betreft het restant van de afwikkeling van de eindafrekeningen van de energiebedrijven die in 2005 zullen worden afgerond. Dit heeft o.a. te maken met een andere wijze van uitvoeren van de accountantscontrole bij de energiebedrijven, waarbij de rechtmatigheid van de toegekende bijdragen voorop zal staan.

Ad d) Aanpassing kasritme impulsregeling

In het voorjaar van 2005 zijn afspraken gemaakt met de G4 om specifieke problemen met betrekking tot stedelijke vernieuwing versneld op te lossen. De fasering is hierop aangepast.

Ad e) Kasschuif ISV

Deze kasschuif is om het kasritme richting gemeente gelijkmatiger te laten verlopen. Ook de totale Rijksbegroting is er bij gebaat.

Artikel 02 Opbouw ontvangsten vanaf de vorige ontwerpbegroting (bedragen in € 1000)

	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010
Stand ontwerpbegroting 2005	0	2 762	91	91	91	91	0
Mutatie 1e suppletore begroting 2005		0	0	0	0	0	0
Stand ontwerpbegroting 2006	4 548	2 762	91	91	91	91	91

Artikel 3. Garanderen van keuzemogelijkheden en betaalbaarheid op de woningmarkt**Artikel 03 Opbouw uitgaven vanaf de vorige ontwerpbegroting (bedragen in € 1000)**

	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010
Stand ontwerpbegroting 2005		1 654 809	1 764 967	1 847 491	1 830 671	1 851 571	0
Mutatie 1e suppletore begroting 2005		41 992	81 000	114 900	184 500	210 600	0
<i>Nieuwe mutaties:</i>							
Beleidsmatige mutaties:							
a. Invulling kan-bepaling		30 800	54 600	55 600	56 000	56 600	58 500
b. Harmoniseren vermogensbegrip huurtoeslag				- 15 000	0	0	0
c. Doorschuiven naar 2007 verhoging bovenminimale inkomens			20 000	- 20 000	0	0	0
d. Overige mutaties		4 937	8 939	7 893	4 798	4 698	2 149 210
Stand ontwerpbegroting 2006	1 791 941	1 732 538	1 929 506	1 990 884	2 075 969	2 123 469	2 207 710

Toelichting:

Ad a) Invulling kan-bepaling

In 2005 worden de normhuren – het gedeelte van de huur dat de huurder zelf moet betalen – geïndexeerd met het percentage van de bijstand-ontwikkeling (- 0,6%). Dit betekent een verlaging van de eigen bijdrage van de huurder en scheelt de huurder ongeveer € 4 per maand.

Ad b) Harmoniseren vermogensbegrip huurtoeslagen

Als gevolg van het harmoniseren van het vermogenbegrip worden bij het toekennen van de huurtoeslag bepaalde delen van het vermogen (zoals maatschappelijke beleggingen) buiten beschouwing gelaten. Bij de behandeling van de AWIR in de Tweede Kamer is besloten deze uitzondering per 1 juli 2007 niet meer toe te passen. Als gevolg hiervan valt een hiervoor in 2007 gereserveerd budget van € 15 mln vrij.

Ad c) Doorschuiven naar 2007 verhoging bovenminimale inkomens

Dit is een technische kasschuif. Voor 2006 zijn middelen nodig voor de dekking van de kan-bepaling van vorig jaar.

Artikel 03 Opbouw ontvangsten vanaf de vorige ontwerpbegroting (bedragen in € 1000)

	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010
Stand ontwerpbegroting 2005	113 050	100 806	67 106	153 400	238 800	251 200	0
Mutatie 1e suppletore begroting 2005							
<i>Nieuwe mutaties:</i>							
Beleidsmatige mutaties:							
a. bijdrage verhuurders taakstelling huursubsidie HA			250 000	250 000	250 000	250 000	250 000
b. bijdrage verhuurders indexering taakstelling huursubsidie HA				3 250	6 542	9 877	13 256
c. bijdrage verhuurders huursubsidie-plus			59 000	75 000	98 000	108 000	
d. overige mutaties				2000	4 100	3 900	408 650
Stand ontwerpbegroting 2006	113 050	100 806	376 106	483 650	597 442	622 977	671 906

Toelichting:

Ad a) Bijdrage verhuurders taakstelling huursubsidie Hoofdlijnen Akkoord
In het modernisering huurbeleid is afgesproken dat verhuurder gaan bijdragen aan de betaalbaarheid van het wonen. Deze reeks is gelijk aan de taakstelling uit het hoofdlijnen akkoord.

Ad b) Bijdrage verhuurders indexering taakstelling huursubsidie Hoofdlijnen Akkoord
Zie a. De taakstelling wordt jaarlijks vanaf 2007 geïndexeerd.

Ad c) Bijdrage verhuurders huursubsidie-plus
Bij modernisering huurbeleid is tevens afgesproken dat de verhuurders ook de extra huursubsidie-uitgaven als gevolg van hogere huurstijgingen gaan (mee) betalen. Dit gaat in vanaf 2006.

Artikel 4. Optimalisering van de ruimtelijke afweging**Artikel 04 Opbouw uitgaven vanaf de vorige ontwerpbegroting (bedragen in € 1000)**

	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010
Stand ontwerpbegroting 2005		15 757	14 235	14 010	13 941	13 762	0
Mutatie 1e suppletore begroting 2005		3 933	0	0	0	0	0
<i>Nieuwe mutaties:</i>							
Beleidsmatige mutaties:							
a. Taakstelling externen		- 22	- 22	- 22	- 22	- 22	- 22
b. Overige mutaties		- 3 031	- 2 239	- 3 210	- 4 264	- 4 614	9 148
Stand ontwerpbegroting 2006	13 939	16 637	11 973	10 778	9 655	9 126	9 126

Toelichting:

Ad a) Taakstelling externen
Dit betreft de invulling van de taakstelling externen die bestaat uit een restant van de efficiencytaakstelling uit het Strategisch akkoord. Deze taakstelling die op verschillende artikelen zijn beslag krijgt moet met

name worden gerealiseerd door efficiency voordelen bij regelingen die bij Senter/Novem worden uitgevoerd.

Artikel 04 Opbouw ontvangsten vanaf de vorige ontwerpbegroting (bedragen in € 1000)

	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010
Stand ontwerpbegroting 2005	0	0	0	0	0	0	0
Mutatie 1e suppletore begroting 2005		1 196	0	0	0	0	0
<i>Nieuwe mutaties:</i>		0	0	0	0	0	0
Stand ontwerpbegroting 2006	0	1 196	0	0	0	0	0

Artikel 5. Gebiedsontwikkeling en realisatie Nationale Ruimtelijke Hoofdstructuur

Artikel 05 Opbouw uitgaven vanaf de vorige ontwerpbegroting (bedragen in € 1000)

	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010
Stand ontwerpbegroting 2005		28 616	37 971	36 976	21 465	13 358	0
Mutatie 1e suppletore begroting 2005		0	0	0	0	0	0
<i>Nieuwe mutaties:</i>							
Beleidsmatige mutaties:							
a. Onderuitputting Interreg III tbv Nota Ruimte		- 1 050	- 1 995	- 1 350	- 350	0	0
b. Overige mutaties		- 1 357	6 452	- 2 480	5 389	5 391	18 161
Stand ontwerpbegroting 2006	31 468	26 209	42 428	33 146	26 504	18 749	18 161

Toelichting:

Ad a) Onderuitputting Interreg III tbv Nota Ruimte

De onderuitputting bij Interreg III wordt met name veroorzaakt doordat minder begrotingsgefinancierde Nederlandse cofinanciering noodzakelijk is gebleken voor het realiseren van EU-projecten dan aanvankelijk was geraamd. Deze middelen worden ingezet voor verschillende doelen uit de Nota Ruimte.

Artikel 05 Opbouw ontvangsten vanaf de vorige ontwerpbegroting (bedragen in € 1000)

	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010
Stand ontwerpbegroting 2005	12 052	6 263	19 300	7 200	7 200	0	0
Mutatie 1e suppletore begroting 2005		2 737	0	0	0	0	0
<i>Nieuwe mutaties:</i>		- 6 263	- 9 000	- 5 000	- 5 000	0	0
Stand ontwerpbegroting 2006	12 052	2 737	10 300	2 200	2 200	0	0

Artikel 6. Beperken van klimaatverandering en grootschalige luchtverontreiniging

Artikel 06 Opbouw uitgaven vanaf de vorige ontwerpbegroting (bedragen in € 1000)

	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010
Stand ontwerpbegroting 2005		58 818	75 601	81 431	74 515	73 196	0
Mutatie 1e suppletore begroting 2005		1 219	503	- 1 920	1 107	5 226	0
<i>Nieuwe mutaties:</i>							
Beleidsmatige mutaties:							
a. Taakstelling externen		66	567	1 177	1 164	1 164	0
b. Terugboeking restant Halonenbudget		0	0	0	2 500	2 500	0
c. Compensatie voor NEA tekorten		0	3 081	1 300	0	0	0
d. Overboeking AP voor Klimaat en CO ₂		15 000	5 500	4 600	4 600	4 600	0
e. Overige mutaties		3 011	105	116	158	239	81 149
Stand ontwerpbegroting 2006	45 927	78 114	85 357	86 704	84 044	86 925	81 149

Toelichting:

Ad a) Taakstelling externen

Dit betreft de invulling van de taakstelling externen die bestaat uit een restant van de efficiencytaakstelling uit het Strategisch akkoord. Deze taakstelling die op verschillende artikelen zijn beslag krijgt moet met name worden gerealiseerd door efficiency voordelen bij regelingen die bij Senter/Novem worden uitgevoerd.

Ad b) Terugboeking restant Halonenbudget

Binnen de klimaatgelden zijn in het verleden gelden overgeboekt ten behoeve van een op te zetten regeling voor inzameling van halonen (ozonlaag-afbrekende stoffen, verboden sinds 2004). Op de Halonenregeling wordt een minder groot beroep gedaan dan vooraf geraamd. Met deze terugboeking blijft het overschot behouden voor het klimaatbeleid.

Ad c) Compensatie voor NEa tekorten

Nu de NEa daadwerkelijk aan haar proefjaar is begonnen, kon de eerder gemaakte kostenberekening nader geactualiseerd worden. De raming voor de in 2005 extra benodigde gelden is bij 1e suppletore begroting verwerkt voor het verplichtingendeel en een deel van de kas (restant zonodig bij 2e suppletore). Het voor 2006 en 2007 beschikbare budget wordt met deze mutatie aangevuld tot het benodigde bedrag.

Ad d) Overboeking Aanvullende Post voor Klimaat en CO₂

In het verleden zijn rijksbrede middelen uitgetrokken voor het CO₂-reductieplan en het klimaatbeleid. Deze middelen werden per jaar van een aanvullende post bij Financiën naar de betrokken departementen overgeboekt. De aanvullende post wordt thans opgeheven, en de restanten worden meerjarig naar de departementen afgeboekt. Het betreft dus bestaand beleid, zoals opgenomen in eerdere bijlagen voortgang klimaatbeleid dan wel de 2e Evaluatienota Klimaatbeleid die in het najaar aan de Tweede Kamer wordt gezonden.

Artikel 06 Opbouw ontvangsten vanaf de vorige ontwerpbegroting (bedragen in € 1000)

	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010
Stand ontwerpbegroting 2005	2 000	0	0	0	0	0	0
Stand ontwerpbegroting 2006	2 000	0	0	0	0	0	0

Artikel 7. Verbeteren milieukwaliteit van water en bodem**Artikel 07 Opbouw uitgaven vanaf de vorige ontwerpbegroting (bedragen in € 1000)**

	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010
Stand ontwerpbegroting 2005		144 123	162 483	186 540	191 432	195 206	0
Mutatie 1e suppletore begroting 2005		- 7 843	- 24 555	- 29 376	- 22 629	- 26 714	0
<i>Nieuwe mutaties:</i>							
Beleidsmatige mutaties:							
a. Taakstelling externen		777	132	- 395	- 395	- 395	0
b. Overige mutaties		- 187	- 595	- 457	- 333	- 333	203 314
Stand ontwerpbegroting 2006	176 394	136 870	137 465	156 312	168 075	167 764	203 314

Toelichting:

Ad a) Taakstelling externen

Dit betreft de invulling van de taakstelling externen die bestaat uit een restant van de efficiencytaakstelling uit het Strategisch akkoord. Deze taakstelling die op verschillende artikelen zijn beslag krijgt moet met name worden gerealiseerd door efficiency voordelen bij regelingen die bij Senter/Novem worden uitgevoerd.

Artikel 07 Opbouw ontvangsten vanaf de vorige ontwerpbegroting (bedragen in € 1000)

	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010
Stand ontwerpbegroting 2005	24 803	0	0	0	0	0	0
Mutatie 1e suppletore begroting 2005	0	469	0	0	0	0	0
<i>Nieuwe mutaties:</i>	0	0	0	0	0	0	0
Stand ontwerpbegroting 2006	24 803	469	0	0	0	0	0

Artikel 8. Verbeteren van de milieukwaliteit in de bebouwde omgeving

Artikel 08 Opbouw uitgaven vanaf de vorige ontwerpbegroting (bedragen in € 1000)

	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010
Stand ontwerpbegroting 2005		41 696	40 959	41 951	37 046	35 495	0
Mutatie 1e suppletore begroting 2005		- 171	- 17	119	57	142	0
<i>Nieuwe mutaties:</i>							
Beleidsmatige mutaties:							
a. Taakstelling externen		0	- 189	- 189	- 189	- 189	0
b. Overige mutaties		- 16	- 20	- 191	12	12	35 460
Stand ontwerpbegroting 2006	48 500	41 509	40 733	41 690	36 926	35 460	35 460

Toelichting:

Ad a) Taakstelling externen

Dit betreft de invulling van de taakstelling externen die bestaat uit een restant van de efficiencytaakstelling uit het Strategisch akkoord. Deze taakstelling die op verschillende artikelen zijn beslag krijgt moet met name worden gerealiseerd door efficiency voordelen bij regelingen die bij Senter/Novem worden uitgevoerd.

Artikel 08 Opbouw ontvangsten vanaf de vorige ontwerpbegroting (bedragen in € 1000)

	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010
Stand ontwerpbegroting 2005	2 667	0	0	0	0	0	0
Mutatie 1e suppletore begroting 2005		0	0	0	0	0	0
<i>Nieuwe mutaties:</i>		0	0	0	0	0	0
Stand ontwerpbegroting 2006	2 667	0	0	0	0	0	0

Artikel 9. Verminderen van risico's van stoffen, afval, straling en GGO's

Artikel 09 Opbouw uitgaven vanaf de vorige ontwerpbegroting (bedragen in € 1000)

	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010
Stand ontwerpbegroting 2005		44 812	42 255	40 950	35 832	30 820	0
Mutatie 1e suppletore begroting 2005		- 351	1 689	1 742	1 804	1 779	0
<i>Nieuwe mutaties:</i>							
Beleidsmatige mutaties:							
a. Taakstelling externen		- 200	- 398	- 473	- 473	- 473	0
b. Terugboeking restant Halonenbudget					- 2 500	- 2 500	0
c. Compensatie voor Nes tekorten			- 3 081	- 1 300			
d. Overige mutaties		- 422	- 269	- 77	- 21	4	29 630
Stand ontwerpbegroting 2006	88 324	43 839	40 196	40 842	34 642	29 630	29 630

Toelichting:

Ad a) Taakstelling externen

Dit betreft de invulling van de taakstelling externen die bestaat uit een restant van de efficiencytaakstelling uit het Strategisch akkoord. Deze taakstelling die op verschillende artikelen zijn beslag krijgt moet met name worden gerealiseerd door efficiency voordelen bij regelingen die bij Senter/Novem worden uitgevoerd.

Ad b) Terugboeking restant Halonenbudget

Binnen de klimaatgelden zijn in het verleden gelden overgeboekt t.b.v. een op te zetten regeling voor inzameling van halonen (ozonlaag-afbrekende stoffen, verboden sinds 2004). Op de Halonenregeling wordt een minder groot beroep gedaan dan vooraf geraamd. Met deze terugboeking blijft het overschot behouden voor het klimaatbeleid.

Ad c) Compensatie voor NEa tekorten

Nu de NEa daadwerkelijk aan haar proefjaar is begonnen, kon de eerder gemaakte kostenberekening nader geactualiseerd worden. De raming voor de in 2005 extra benodigde gelden is bij 1e suppletore begroting verwerkt voor het verplichtingendeel en een deel van de kas (restant zonodig bij 2e suppletore). Het voor 2006 en 2007 beschikbare budget wordt met deze mutatie aangevuld tot het benodigde bedrag.

Artikel 09 Opbouw ontvangsten vanaf de vorige ontwerpbegroting (bedragen in € 1000)

	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010
Stand ontwerpbegroting 2005	2 502	0	0	0	0	0	0
Mutatie 1e suppletore begroting 2005		0	0	0	0	0	0
<i>Nieuwe mutaties:</i>							
Stand ontwerpbegroting 2006	2 502	0	0	0	0	0	0

Artikel 10. Versterken van het (inter)nationale milieubeleid

Artikel 10 Opbouw uitgaven vanaf de vorige ontwerpbegroting (bedragen in € 1000)

	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010
Stand ontwerpbegroting 2005		92 429	90 028	86 298	85 866	85 579	0
Mutatie 1e suppletore begroting 2005		13 568	1 614	1 373	2 674	2 530	0
<i>Nieuwe mutaties:</i>							
Beleidsmatige mutaties:							
a. Taakstelling externen		- 381	242	235	249	249	0
b. Overige mutaties		747	- 1 243	- 1 229	- 1 048	- 903	87 331
Stand ontwerpbegroting 2006	105 020	106 363	90 641	86 677	87 741	87 455	87 331

Toelichting:

Ad a) Taakstelling externen

Dit betreft de invulling van de taakstelling externen die bestaat uit een restant van de efficiencytaakstelling uit het Strategisch Akkoord. Deze

taakstelling die op verschillende artikelen zijn beslag krijgt moet met name worden gerealiseerd door efficiency voordelen bij regelingen die bij Senter/Novem worden uitgevoerd.

Artikel 10 Opbouw ontvangsten vanaf de vorige ontwerpbegroting (bedragen in € 1000)

	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010
Stand ontwerpbegroting 2005	8 428	1 200	917	0	0	0	0
Mutatie 1e suppletore begroting 2005		5 124	0	0	0	0	0
<i>Nieuwe mutaties:</i>		0	0	0	0	0	0
Stand ontwerpbegroting 2006	8 428	6 324	917	0	0	0	0

Artikel 11. Vergroten van de externe veiligheid

Artikel 11 Opbouw uitgaven vanaf de vorige ontwerpbegroting (bedragen in € 1000)

	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010
Stand ontwerpbegroting 2005		23 258	14 067	10 200	7 924	7 981	0
Mutatie 1e suppletore begroting 2005		7 870	- 530	- 581	- 448	- 273	0
<i>Nieuwe mutaties:</i>							
Beleidsmatige mutaties:							
a. Taakstelling externen		455	407	338	338	338	0
b. Overige mutaties		2 517	510	341	245	243	6 019
Stand ontwerpbegroting 2006	52 275	34 100	14 454	10 298	8 059	8 289	6 019

Toelichting:

Ad a) Taakstelling externen

Dit betreft de invulling van de taakstelling externen die bestaat uit een restant van de efficiencytaakstelling uit het Strategisch Akkoord. Deze taakstelling die op verschillende artikelen zijn beslag krijgt moet met name worden gerealiseerd door efficiency voordelen bij regelingen die bij Senter/Novem worden uitgevoerd.

Artikel 11 Opbouw ontvangsten vanaf de vorige ontwerpbegroting (bedragen in € 1000)

	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010
Stand ontwerpbegroting 2005	0	0	0	0	0	0	0
Mutatie 1e suppletore begroting 2005		0	0	0	0	0	0
<i>Nieuwe mutaties:</i>		0	0	0	0	0	0
Stand ontwerpbegroting 2006	25 320	0	0	0	0	0	0

Artikel 12. Handhaving en toezicht

Artikel 12 Opbouw uitgaven vanaf de vorige ontwerpbegroting (bedragen in € 1000)

	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010
Stand ontwerpbegroting 2005		73 722	70 737	69 787	69 179	69 179	0
Mutatie 1e suppletore begroting 2005		1 926	726	526	526	351	245
<i>Nieuwe mutaties:</i>							
a. Budgetherverdeling		- 7 238	- 7 899	- 7 820	- 7 744	- 7 744	
b. Overige mutaties							61 435
Stand ontwerpbegroting 2006	65 300	68 410	63 564	62 493	61 961	61 786	61 680

Toelichting:

ad a.

De mutatie komt voort uit de binnen VROM uitgevoerde budgetherverdeling. Voor alle dienstonderdelen zijn, zero-base, aan de hand van de actuele personeelsomvang, genormeerde kosten van personeel en materieel, en aan de hand van specifieke kostenposten, de nodige budgetten bepaald. Verschillende taakstellingen waren nog niet verbijzonderd naar de beleidsartikelen; met de budgetherverdeling heeft dit plaatsgevonden. Alle artikelen kennen mutaties met de aangegeven achtergrond.

Artikel 12 Opbouw ontvangsten vanaf de vorige ontwerpbegroting (bedragen in € 1000)

	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010
Stand ontwerpbegroting 2005	715	882	882	882	882	882	0
Stand ontwerpbegroting 2006	715	882	882	882	882	882	882

Artikel 13. Rijkshuisvesting en architectuur

Artikel 13 Opbouw uitgaven vanaf de vorige ontwerpbegroting (bedragen in € 1000)

	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010
Stand ontwerpbegroting 2005		78 125	90 740	76 195	49 010	41 266	0
Mutatie 1e suppletore begroting 2005		18 069	- 298	- 1 298	- 2 150	- 2 900	0
<i>Nieuwe mutaties:</i>							
Beleidsmatige mutaties:							
a. Taakstelling externen		- 13	- 13	- 13	- 13	- 13	0
b. Additionele investering/projecten			15 464	6 882	5 320	0	0
c. Overige mutaties		- 3 768	- 8 137	7 119	12 089	6 375	40 868
Stand ontwerpbegroting 2006	84 008	92 413	97 756	88 885	64 256	44 728	40 868

Toelichting:

Ad a) Taakstelling externen

Dit betreft de invulling van de taakstelling externen die bestaat uit een restant van de efficiencytaakstelling uit het Strategisch Akkoord.

Ad b) Additionele investeringen en/of nieuwe projecten

Onderstaande tabel laat een gedetailleerd overzicht zien van de (additionele) uitgaven bij verschillende projecten.

(bedragen in € 1000)					
	2006	2007	2008	2009	2010
Renovatie Ridderzaal	1 702	0	0	0	0
Beveiliging Binnenhofterrein	1 277	0	0	0	0
Slotfase masterplan Eerste Kamer	1 543	1 596	0	0	0
Klimaatinstallatie Depotgebouw TK	851	213	0	0	0
Plenaire zaal Tweede Kamer	2 660	0	0	0	0
Aangepast programma van eisen Meldkamer Tweede Kamer	500	0	0	0	0
Renovatie klimaatinstallatie AZ	851	851	213	0	0
Herbouw Catshuis	2 362	0	0	0	0
Noordeinde 70 – 72	3 718	1 799	0	0	0
Omzetting leenfaciliteit naar inputbudget RvS	0	2 423	5 107	0	0
	15 464	6 882	5 320	0	0

Toelichting:

Ad c) Overige mutaties

Onderstaande tabel geeft een nader inzicht in de «overige mutaties», die voor een belangrijk deel bepaald worden door vertraging in de uitvoering van diverse investeringsprojecten. De vertragingen zorgen noodzakelijkerwijs voor verschuivingen van budget naar latere jaren.

(bedragen in € 1000)						
	2005	2006	2007	2008	2009	2010
Vertraging diverse investeringsprojecten 2004	0	0	13 783	0	0	0
Vertraging investeringsproject Koninklijk paleis Amsterdam	- 1 675	- 9 584	- 7 163	15 818	2 604	0
Temporisering diverse investeringsprojecten		0	0	- 5 000	2 500	2 500
Temporisering diverse groot-onderhoudsprojecten	- 2 116	1 515	601			
Overige mutaties	13	- 58	102	1 271	1 271	41 281
	- 3 768	- 8 137	7 119	12 089	6 375	43 781

Artikel 13 Opbouw ontvangsten vanaf de vorige ontwerpbegroting (bedragen in € 1000)

	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010
Stand ontwerpbegroting 2005	0	2 626	357	357	357	357	0
Mutatie 1e suppletore begroting 2005							
<i>Nieuwe mutaties:</i>		- 2 269	0	2 269	0	0	357
Stand ontwerpbegroting 2006	0	357	357	2 626	357	357	357

Toelichting:

De verschuiving van de geraamde ontvangst van ruim € 2,2 mln van 2005 naar 2007 hangt samen met het uitstellen van de verkoop van een pand. De uitgestelde verkoop wordt veroorzaakt doordat de (ver)nieuwbouw voor de Raad van State (de huidige gebruiker van het pand) later dan oorspronkelijk gepland was, beschikbaar komt.

Artikel 14. Algemeen**Artikel 14 Opbouw uitgaven vanaf de vorige ontwerpbegroting (bedragen in € 1000)**

	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010
Stand ontwerpbegroting 2005		387 024	365 814	351 311	345 787	343 055	0
Mutatie 1e suppletore begroting 2005		7 187	308	- 467	- 5 696	- 3 946	0
<i>Nieuwe mutaties:</i>							
Beleidsmatige mutaties:							
a. Taakstelling externen		- 349	- 532	- 554	- 554	- 554	0
b. Taakstelling adviesraden			- 432	- 432	- 432	- 432	0
c. Basisregistratie Adressen en Gebouwen (BAG)		1 200	2 000	2 300	1 400	500	0
d. Digitale uitvoering Ruimtelijke plannen (DURP)		500	500	250	250	250	0
e. E-gouvernement			2 000	1 000	1 000	1 000	0
f. Overige mutaties		18 269	844	626	2 766	1 047	339 002
Stand ontwerpbegroting 2006	428 791	413 831	370 502	354 034	344 521	340 920	339 002

Toelichting:

Ad a) Taakstelling externen

Dit betreft de invulling van de taakstelling externen die bestaat uit een restant van de efficiencytaakstelling uit het Strategisch akkoord. Deze taakstelling die op verschillende artikelen zijn beslag krijgt moet met name worden gerealiseerd door efficiency voordelen bij regelingen die bij Senter/Novem worden uitgevoerd.

Ad b) Taakstelling adviesraden

De taakstelling adviesraden is een gevolg van de Motie Verhagen.

De taakstelling is als volgt over de verschillende adviesraden uitgeoekt:

Bedragen in € 1000	2006	2007	2008	2009	2010
Vrom-raad	- 72	- 79	- 90	- 100	- 100
Forum/RMNO/WAR	- 66	- 73	- 83	- 92	- 92
Kenniscentrum aanbesteding bouw	- 84	- 92	- 44	0	0
Adviesraad Gevaarlijke Stoffen	- 35	0	0	0	0
Stichting Advisering Bestuursrechtspraak	- 174	- 189	- 215	- 240	- 240
Totaal	- 432	- 432	- 432	- 432	- 432

Ad c) Basisregistratie Adressen en Gebouwen

Het betreft de kosten voor VROM voor de implementatie en onderhoud van de basisregistraties Adressen en Gebouwen.

Ad d) Digitale ruimtelijke plannen

Deze uitgaven zijn benodigd voor het mogelijk maken van het verwerken binnen de relevante processen binnen VROM van gedigitaliseerde ruimtelijke planinformatie alsmede het uitwisselen van dergelijke informatie met andere overheden.

Ad e) E-government

Het betreft hier uitgaven die benodigd zijn voor de diverse ontwikkelingen op het gebied van de digitalisering van de overheid waaronder de voorbereiding van de basisregistraties kaarten en percelen.

Artikel 14 Opbouw ontvangsten vanaf de vorige ontwerpbegroting (bedragen in € 1000)

	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010
Stand ontwerpbegroting 2005	78 774	22 423	22 424	22 424	22 425	22 100	0
Mutatie 1e suppletore begroting 2005		39 030	0	0	0	0	0
<i>Nieuwe mutaties:</i>		0	0	0	0	0	18 177
Stand ontwerpbegroting 2006	78 774	61 453	22 424	22 424	22 425	22 100	18 177

Artikel 15. Nominaal en onvoorzien

Artikel 15 Opbouw uitgaven vanaf de vorige ontwerpbegroting (bedragen in € 1000)

	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010
Stand ontwerpbegroting 2005	0	17 503	- 266 175	- 261 952	- 266 275	- 198 327	0
Mutatie 1e suppletore begroting 2005		23 648	16 222	- 143	- 7 441	- 12 478	- 7 778
<i>Nieuwe mutaties:</i>							
Beleidsmatige mutaties:							
a. Taakstelling externen		893	1 083	1 173	1 173	1 173	1 173
b. Taakstelling adviesraden			432	432	432	432	432
c. Bijdrage verhuurders taakstelling huursubsidie Hoofdlijnenakkoord			250 000	250 000	250 000	250 000	250 000
d. Bijdrage verhuurders indexering taakstelling huursubs Hoofdlijnenakkoord				3 250	6 542	9 877	13 256
e. Overige mutaties		- 41 222	256	4 987	- 5 663	- 70 804	- 264 856
Stand ontwerpbegroting 2006		822	1 818	- 2 253	- 21 232	- 20 127	- 7 773

Toelichting:

Ad a) Taakstelling externen

De taakstelling externen (restant van de efficiencytaakstelling uit het Strategisch akkoord) is nu volledig uitgeboekt over verschillende artikelen (zie taakstelling externen bij verschillende artikelen).

Ad b) Taakstelling adviesraden

De taakstelling adviesraden is een gevolg van de Motie Verhagen. Deze taakstelling uitgeboekt van artikel 15 naar artikel 14 en daar verdeeld over verschillende adviesraden (zie artikel 14).

Ad c) Taakstelling huursubsidie Hoofdlijnen Akkoord

In het hoofdlijnenakkoord een taakstelling van € 250 mln neergelegd bij de huursubsidie vanaf 2006. Deze wordt ingevuld door de verhuurders mee te laten betalen aan het huurbeleid. De taakstelling wordt van nominaal en onvoorzien afgeboekt en bij artikel 3 ontvangsten tegengeboekt.

Ad d) Indexering taakstelling huursubsidie Hoofdlijnen Akkoord

Zie ad c. De taakstelling wordt jaarlijk geïndexeerd.

4. CONVERSIETABEL

Toelichting bij de conversietabel uitgaven en ontvangsten

De vernieuwde artikelstructuur maakt de VROM begroting transparanter, concreter en actueler. Hierdoor zijn doelstellingen gewijzigd of geherformuleerd en daaraan zijn instrumenten gekoppeld. De conversietabellen maken inzichtelijk hoe tot de nieuwe budgetten op de instrumenten van deze begroting is gekomen. Hiertoe is een tabel opgenomen waar inzicht wordt geboden van hoe de begroting 2006 (wordt) is opgebouwd vanuit de begroting 2005 (was).

De conversietabel geeft inzicht in:

Per artikel de instrumenten met standen conform de ontwerpbegroting 2006;

Daarachter het nummer van het artikel van de «oude» begrotingsstructuur (begroting 2005);

Daarachter de naam van het instrument(en) van de «oude» begrotingsstructuur.

Sommige «nieuwe» instrumenten zijn opgebouwd uit meerdere «oude» instrumenten. Dan staan alle «oude» instrumenten aan de «was» kant genoemd. Het kan zijn dat een «oud» instrument geheel is opgegaan in het nieuwe instrument maar het kan ook een percentage zijn. Indien het percentages zijn kunnen die meerjarig variëren (dit wordt niet inzichtelijk in de conversietabel).

Instrumenten in de budgettaire tabellen bij de artikelen die geen programmabudget kennen zijn niet opgenomen in de conversietabel.

Converstatabel uitgaven

Wordt artikel/instrument	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	Was artikel	Was instrument
<i>Artikel 1:</i>									
Subsidies woonconsumentenorganisaties	1 386	1 508	1 508	1 508	1 508	1 508	1 508	2	Subsidie woonconsumenten-organisaties
Onderzoek	4 865	8 096	8 887	7 137	8 199	8 067	5 642	1	Kennisonwikkeling en onderzoek wonen
Experimenten en kennisoverdracht	2 619	4 359	4 785	3 843	4 415	4 344	3 038	1	Kennisonwikkeling en onderzoek wonen
Apparaat artikel 1	2 976	1 652	2 198	2 172	2 157	2 157	2 157	1	Apparaat DGW
<i>Artikel 2:</i>									
Budget BLS	65 746	72 788	122 262	130 277	124 826	121 530	86 746	4	Budget BLS
Planologische en woningbouwkneipunten VINEX en VINAC	2 965	1 800	0	0	0	0	0	4	Planologische en woningbouwkneipunten VINEX
Investerings Stedelijke vernieuwing	562 664	287 384	312 721	346 149	338 752	404 666	290 336	4	Investerings stedelijke vernieuwing
Innovatiebudget stedelijke vernieuwing	13 276	28 755	25 383	13 374	14 857	6 363	3 886	4	Innovatiebudget stedelijke vernieuwing
Stedelijke vernieuwing Lelystad	3 176	3 176	3 176	3 176	3 176	3 176	0	4	Stedelijke vernieuwing Lelystad
Programma energiebudgetten	15 504	16 811	13 125	9 322	9 288	9 289	9 289	3	Programma energiebudgetten
Subsidies energiebesparing (CO ₂ reductie) gebouwde omgeving	117 805	30 668	6 900	13 800	10 350	3 450	0	3	Energiepremiereregeling (EPR)
Regeling sanering loden drinkwaterleidingen	758	1 511	870	247	0	0	0	3	Regeling sanering loden leidingen
Regeling energiebesparing huishoudens met lagere inkomens	771	2 435	916	681	0	0	0	3	Regeling Energiebesparing huishoudens met lagere inkomens
Innovatief bouwen	1 636	1 269	520	380	0	0	0	3	Innovatief bouwen
Onderzoek	3 175	4 988	3 103	3 651	3 651	3 651	3 651	3	Onderzoek DGW
								4	Onderzoek DGW
								5	Onderzoek DGW
Kennisoverdracht	3 680	1 817	1 666	818	818	818	818	3	Volkshuisvestingsinstellingen, experimenten en kennisoverdracht
								4	Volkshuisvestingsinstellingen, experimenten en kennisoverdracht
								5	Kennisoverdracht, experimenten e.a.
Apparaat artikel 2	10 318	12 007	12 069	11 979	11 924	11 924	11 924	3	Apparaat DGW
								4	Apparaat DGW
								5	Apparaat DGW
<i>Artikel 3:</i>									
Huursubsidie en huurtoeslag	1 669 667	1 634 458	1 902 028	1 970 400	2 058 500	2 106 000	2 190 200	2	Huursubsidie
Vangnetregeling	36 633	38 203	5 000	0	0	0	0	2	Bijdrage huurlasten
Eenmalige bijdrage huurbeleid	26 509	1 592	0	0	0	0	0	2	Eenmalige bijdrage Huurbeleid

Conversetabel uitgaven

Wordt artikel/instrument	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	Was artikel	Was instrument
Kostenvergoeding verhuurders	23							2	Kostenvergoeding verhuurders
Bevorderen eigen woonbezit	916	1 412	1 445	1 462	1 859	1 859	1 900	2	Bevordering eigen woningbezit
Onderzoek	229	737	737	737	737	737	737	2	Onderzoek DGW
Kennisoverdracht	16	45	45	45	45	45	45	2	Kennisoverdracht, experimenten e.a.
Nader aan te wijzen	0	807	807	807	807	807	807	2	Nader aan te wijzen
Apparaat artikel 3	17 748	19 088	19 444	17 433	14 021	14 021	14 021	2	Apparaat DGW
Uitvoering huursubsidie	40 200	36 196						2	Uitvoering eigen woning-regelingen Uitvoering huursubsidie
<i>Artikel 4:</i> FES ICES/KIS	2 068	4 333	350	300	300	300	300	6	Investeringsbijdragen Vijfde Nota uit FES-fonds
Monitoring Nota Ruimte	448	1 460	1 328	1 520	1 507	1 219	1 219	1	Kennisontwikkeling en onderzoek ruimte
Subsidies algemeen	857	906	916	713	426	426	426	6	Onderzoek DGR
Overige instrumenten algemeen	4 178	3 417	3 140	2 217	1 517	1 276	1 276	15	Coördinatie Geo-informatie Subsidies vakorganisaties Coördinatie Geo-informatie Beleidsnota's en wetten ruimte Kennisontwikkeling en onderzoek ruimte
Apparaat artikel 4	6 389	6 521	6 239	6 028	5 905	5 905	5 905	6	Stimuleringsregeling intensief ruimtegebruik
<i>Artikel 5:</i> FES BIRK	3 973	0	0	0	0	0	0	6	Overig stedelijk
FES nieuwe sleutelprojecten	6 000	0	0	0	0	0	0	1	Apparaat DGR
Onderzoek stedelijk gebied	102	84	88	84	84	54	54	6	Apparaat DGR
Subsidies stedelijk gebied	4 410	1 753	9 532	9 192	4 674	177	177	9	Apparaat DGR
								15	Apparaat DGR
								6	Investeringsbijdragen Vijfde Nota uit FES-fonds
								6	Investeringsbijdrage nieuwe sleutelprojecten
								6	Onderzoek DGR
								6	Investeringsbijdrage nieuwe sleutelprojecten
								6	Stimuleringsregeling intensief ruimtegebruik
								6	Investeringsbijdrage uitvoering verstedelijking

Conversetabel uitgaven

Wordt artikel/instrument	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	Was artikel	Was instrument
Overige instrumenten stedelijk gebied	374	507	1 180	651	840	961	961	6	Investeringsbijdrage uitvoering verstedelijking
								6	Overig stedelijk
								6	Onderzoek DGR
								9	Project Mainportontwikkeling Rotterdam (PMR)
Interreg	2 465	5 002	3 592	3 108	3 488	2 339	2 239	9	Interreg III
Subsidies landelijk gebied	536	475	587	587	587	587	53	9	Ontwikkeling Waddengebied
								8	Overige instrumenten landelijk gebied
Overige instrumenten landelijk gebied	1 065	1 614	898	148	148	148	194	8	Overige instrumenten landelijk gebied
								9	Ontwikkeling Waddengebied
								8	Onderzoek DGR
								8	Ontwikkelingsbijdrage landelijk gebied
								9	Overige instrumenten DGR
Bufferzones	5 800	6 454	16 601	10 089	7 544	5 344	5 344	8	Aankoop bufferzones
Belvedere	0	2 560	2 527	2 117	2 117	2 117	2 117	6	Belvedere
Apparaat artikel 5	6 743	7 760	7 423	7 170	7 022	7 022	7 022	6	Apparaat DGR
								8	Apparaat DGR
								9	Apparaat DGR
								15	Apparaat DGR
<i>Artikel 6:</i>									
Binnenlandse klimaatinstrumenten	28 559	40 720	28 433	33 122	28 571	30 953	25 253	11	Subsidies vermindering uitstoot broeikasgassen
								11	Overige instrumenten verminderen uitstoot broeikasgassen
								11	Overige instrumenten uitstoot verkeer en binnenvaart
								11	Operationalisering emissiehandel
								11	Overige instrumenten DGM
								11	Onderzoek DGM
Clean Development Mechanism	1 481	25 019	44 000	42 500	46 000	46 500	46 500	11	Clean Development Mechanism
Beperken van klimaatverandering door post-Kyoto afspraken	4 000	3 853	3 465	1 498	0	0	0	11	Onderzoek DGM
Beperken van aantasting van de ozonlaag	0							11	Onderzoek DGM
Beperken van verzuring en grootschalige luchtverontreiniging	5 981	3 563	4 910	4 957	4 930	4 932	4 932	11	Subsidies uitstoot verkeer en binnenvaart
Apparaat artikel 6	5 906	4 959	4 549	4 626	4 543	4 540	4 464	11	Onderzoek DGM
								11	Apparaat DGM

Conversietabel uitgaven

Wordt artikel/instrument	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	Was artikel	Was instrument
<i>Artikel 7:</i>									
Verbeteren van de milieukwaliteit van de bodem	1 154	1 532	1 436	1 050	1 050	1 050	1 050	10	Subsidies duurzaam bodem-beheer
								10	Instrumenten duurzaam bodembeheer
								10	Onderzoek DGM
Saneren van verontreinigde bodems	165 527	123 471	120 469	124 925	130 043	129 994	165 544	7	Subsidies uitvoering bodem-sanering
								7	Bodemsanering VINEX
								7	Overige instrumenten uitvoering bodemsanering
Verbeteren van de milieukwaliteit van water: Bevorderen van gebiedsspecifieke milieumaatregelen in het landelijke gebied	510 510	660 2 869	763 6 634	785 19 999	785 26 644	785 26 382	785 26 382	10 10	Onderzoek DGM Instrumenten vitaal platteland
Bevorderen van duurzame landbouw	3 820	3 367	3 698	5 103	5 103	5 103	5 103	10	Onderzoek DGM
Apparaat artikel 7	4 873	4 971	4 465	4 450	4 450	4 450	4 450	10	Apparaat DGM
<i>Artikel 8:</i>									
Geïntegreerd milieubeleid voor andere overheden	5 891	5 562	5 528	6 210	2 208	2 208	2 208	7	Subsidies gebiedsgerichte milieukwaliteit
								7	Overige instrumenten lokale milieukwaliteit
Verminderen van geluidhinder	36 765	30 869	30 730	31 290	30 560	29 094	29 094	7	Subsidies geluidsreductie railverkeer
								7	Subsidies geluidsreductie wegverkeer
								7	Overige instrumenten geluidsreductie
Apparaat artikel 8	5 844	5 078	4 475	4 190	4 158	4 158	4 158	7	Overige instrumenten DGM Apparaat DGM
<i>Artikel 9:</i>									
Veilig gebruik van chemische stoffen	4 171	13 144	13 073	13 855	8 855	3 855	3 855	12	Subsidies stoffenbeleid
								12	Overige instrumenten stoffenbeleid
Reductie van milieubelasting door afvalstoffen	64 763	21 795	18 814	18 765	17 565	17 553	17 553	12	Onderzoek DGM
								12	Subsidies afvalstoffenbeleid
								12	Overige instrumenten afvalstoffenbeleid
								12	Onderzoek DGM

Conversietabel uitgaven

Wordt artikel/instrument	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	Was artikel	Was instrument
Bescherming tegen straling	814	3 441	1 221	1 134	1 134	1 134	1 134	12	Subsidies stralingsbeleid
								12	Overige instrumenten stralingsbeleid
Verantwoorde toepassing van ggo's	12 637	411	2 091	2 105	2 105	2 105	2 105	12	Onderzoek DGM
								12	Overige instrumenten GGO-beleid
Apparaat artikel 9	5 940	5 048	4 997	4 983	4 983	4 983	4 983	12	Onderzoek DGM
								12	Apparaat DGM
<i>Artikel 10:</i> Strategieontwikkeling en adequaat generiek instrumentarium	83 010	85 042	69 997	64 958	66 102	66 102	66 102	1	Nationaal initiatief voor duurzame ontwikkeling
								1	Bijdrage RIVM
								11	Subsidies milieuverantwoorde technologie
								11	Schadevergoedingen
								11	Overige instrumenten duurzame samenleving
								11	Subsidies maatschappelijke milieuactiviteiten
Gecoördineerd internationaal milieubeleid (HGIS-deel)	5 718	6 063	4 842	5 521	5 522	5 523	5 323	11	Subsidies internationale samenwerking milieu
								11	Overige instrumenten internationale samenwerking milieu
Gecoördineerd milieubeleid voor industrie en MKB	8 016	6 919	7 298	8 110	7 956	7 666	7 666	11	Onderzoek DGM
								11	Subsidies vermindering algemene uitstoot industrie
								11	Overige instrumenten vermindering algemene uitstoot industrie
								11	Subsidies duurzaam produceren en consumeren
								11	Overige instrumenten duurzaam produceren en consumeren
Apparaat artikel 10	8 276	8 339	8 504	8 078	8 161	8 164	8 240	11	Onderzoek DGM
								1	Apparaat DGM
								11	Apparaat DGM
<i>Artikel 11:</i> Bepalen van de aanvaardbaarheid van risicovolle situaties	2 162	625	904	980	940	942	910	7	Instrumenten waarborgen externe veiligheid
Oplossen van niet-aanvaardbare risicovolle situaties	44 463	26 853	8 333	4 243	2 058	2 233	0	7	Onderzoek DGM
Preventie tegen nieuwe risicovolle situaties	2 162	624	896	967	941	939	910	7	Instrumenten waarborgen externe veiligheid
								7	Onderzoek DGM

Conversietabel uitgaven

Wordt artikel/instrument	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	Was artikel	Was instrument
Overige instrumenten en milieu en veiligheid	171	2 457	299	240	241	296	320	6	Investeringsbijdrage uitvoering verstedelijking
Schadecclaims	29	0	0	0	0	0	0	8	Overige instrumenten landelijk gebied
Apparaat artikel 11 (DGM)	2 495	2 460	2 989	2 871	2 903	2 903	2 903	8	Beleidslijn Ruimte voor de Rivier Onderzoek DGR
Apparaat artikel 11 (DGR)	793	1 081	1 033	997	976	976	976	8	Beleidslijn Ruimte voor de Rivier Apparaat DGM
								6	Apparaat DGR
								8	Apparaat DGR
<i>Artikel 12:</i>								13	Bijdrage RIVM
Naleving van nationale en internationale regelgeving vallend onder VROM-toezicht bevorderen (Primair toezicht)	6 636	8 920	9 824	9 704	9 704	9 638	9 599	13	Overige instrumenten IG
Rijkstoezicht handhaven en interbestuurlijk toezicht uitvoeren op gemeenten en provincies (Interbestuurlijk toezicht)	3 963	4 893	1 321	1 321	1 321	1 305	1 295	13	Onderzoek IG
Wettelijke taken prioriteren en relevante maatschappelijke signalen selecteren (Strategie/maatschappelijke signalen)	2 370	3 820	3 074	3 074	3 074	3 034	3 009	13	Overige instrumenten IG
Crisismanagement organiseren	4 576	6 220	5 846	5 766	5 766	5 731	5 709	13	Onderzoek IG
Opsporen en bestrijden van fraude	638	1 038	1 363	1 363	1 363	1 345	1 335	13	Servicepunten milieuhandhaving
Apparaat artikel 12	47 117	43 519	42 136	41 265	40 733	40 733	40 733	13	Overige instrumenten IG
<i>Artikel 13:</i>								3	Coördinatie rijksopdrachtgeverschap in de bouw
Beleidslijn (mede) van toepassing op de rijkshuisvesting en de doelmatige werking van het rijkshuisvestingsstelsel	4 252	2 954	2 963	2 968	3 171	3 171	3 171	15	Apparaat RGD
Onderzoek Rgd	626	577	577	577	577	577	577	6	Onderzoek RGD
Coördinatie rijksopdrachtgeverschap in de bouw	0	1 939	2 412	2 407	1 904	1 154	1 154	3	Onderzoek RGD
Energiebesparing rijkshuisvesting	1 098	1 543	772	326	0	0	0	3	Coördinatie rijksopdrachtgeverschap in de bouw
Duurzaam bouwen rijkshuisvesting	242							3	Energiebesparing Rijks-huisvesting
Stimuleren architectonische kwaliteit	3 973	4 501	4 433	4 433	4 433	4 433	4 433	3	Duurzaam bouwen Rijks-huisvesting
Beheer monumenten in rijksbezit	10 581	13 000	13 378	13 378	13 378	13 378	13 378	6	Architectuurbeleid
								6	Beheer rijksmonumenten

Conversetabel uitgaven

Wordt artikel/instrument	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	Was artikel	Was instrument
Onderhoud HCvS/AZ	5 824	5 924	6 384	4 769	4 168	4 168	4 168	14	Onderhoud
Investerings HCvS/AZ	40 138	35 221	28 154	23 378	4 044	2 500	2 500	14	Investerings
Huren HCvS/AZ	1 983	2 463	2 563	1 863	2 182	2 197	941	14	Huren
Asbestsanering	1 343							14	Asbestsanering
Paleizen	7 047	16 688	28 517	27 183	24 838	7 589	4 985	14	Paleizen
Functionele kosten	6 901	7 603	7 603	7 603	5 561	5 561	5 561	14	Functionele kosten
<i>Artikel 14:</i>									
Betaalbare woonkeuze koop- en huursector	42 964	32 066	24 326	18 352	14 045	12 845	11 045	2	Bijdragen woningen marktsector en premiekoop
								2	Gewinningssubsidiereregeling eigen woningbezit
								2	Afkoop subsidies NWI's
								2	Bijdragen nieuwbouw huurwoningen
								2	Woonwagens
Budget BWS 1992-1994	149 909	149 093	149 082	149 069	149 069	149 069	149 069	3	Budget BWS 1992-1994
Woningbouw en duurzame kwaliteit	24	0	0	0	0	0	0	3	Duurzaam bouwen
								4	Grondakeninstrumentarium
Huisvesting gehandicapten en woon-zorg	27 297	27 737	16 267	12 957	11 757	11 657	11 657	5	Huisvesting gehandicapten
								5	Woonzorgstimuleringsregeling
Communicatie-instrumenten	6 494	7 315	7 815	7 815	7 815	7 815	7 815	1	Communicatie-instrumenten
								2	Communicatie-instrumenten
								3	Communicatie-instrumenten
								4	Communicatie-instrumenten
								5	Communicatie-instrumenten
								6	Communicatie-instrumenten
								7	Communicatie-instrumenten
								8	Communicatie-instrumenten
								9	Communicatie-instrumenten
								10	Communicatie-instrumenten
								11	Communicatie-instrumenten
								12	Communicatie-instrumenten
								13	Communicatie-instrumenten
								15	Communicatie-instrumenten
Stichting Advisering Bestuursrechtspraak (Stab)	4 917	5 010	4 759	4 746	4 719	4 694	4 694	15	Stichting Advisering Bestuursrechtspraak
Overige vastgoedinformatievoorziening	1 140	3 338	2 000	2 300	1 400	500	500	15	Overige vastgoedinformatievoorziening
Onderzoek DGM	43							15	Onderzoek DGM
Ruimtelijk Planbureau	1 940	1 301	1 301	1 261	1 261	1 261	1 261	1	Bidrage Planburo RO
Apparaat DGW	11 344	6 805	2 374	2 355	2 343	2 343	2 343	15	Apparaat DGW
Apparaat departementsleiding, control en overig staf	35 415	22 207	22 822	21 006	20 995	20 899	20 781	15	Apparaat CS
Apparaat Ruimtelijk Planbureau	4 218	5 480	5 334	5 333	5 333	5 333	5 333	1	Ruimtelijke Planbureau
Apparaat inspectie	88	304	304	304	9	304	304	15	Apparaat Inspecties
Apparaat DGM	7 710	2 876	2 458	2 458	2 458	2 458	2 458	15	Apparaat DGM

Conversietabel uitgaven

Wordt artikel/instrument	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	Was artikel	Was instrument
Apparaat DGR	5 515	2 500	2 409	2 340	2 300	2 300	2 300	1	Apparaat DGR
VRM-Raad	1 910	2 111	1 989	1 981	1 970	1 960	1 960	1	Apparaat DGR
Raad voor Ruimtelijk, Milieu- en Natuuronderzoek	1 784	1 331	1 133	672	666	662	662	1	Apparaat DGR
Waddenadviesraad (WAR)	492	644	601	590	586	581	581	1	Apparaat DGR
Kenniscentrum Aanbesteding Bouw (KCAB)	1	2 400	2 316	2 308	956	0	0	1	Apparaat DGR
Nederlandse Emissie Autoriteit (NEA)		3 725	0	0	0	0	0	1	VRM-raad
Adviesraad Gevaarlijke Stoffen (AGS)	1 010	1 000	942	0	0	0	0	1	Forum/RMNOMWAR
Postactieven DGW	2 397	2 876	2 876	2 876	2 876	2 876	2 876	1	Forum/RMNOMWAR
Postactieven Ruimtelijk Planbureau	40	0	0	0	0	0	0	1	Kenniscentrum Aanbesteding
Postactieven GD/CS	1 597	1 318	1 718	1 718	1 918	1 318	1 318	1	Bouw
Postactieven DGM	1 286	1 270	1 270	1 270	1 270	1 270	1 270	1	Nederlandse Emissie Autoriteit (NEA)
Postactieven DGR	335	369	369	369	369	369	369	1	Adviesraad Gevaarlijke Stoffen
Gemeenschappelijke voorzieningen	91 615	103 180	90 185	86 824	85 776	86 003	86 003	1	Apparaat DGW
								7	Apparaat RPB
								15	Apparaat CS
								15	Apparaat DGM
								15	Apparaat DGR
								2	Juridische instrumenten
								3	Juridische instrumenten
								4	Juridische instrumenten
								5	Juridische instrumenten
								6	Juridische instrumenten
								7	Juridische instrumenten
								8	Juridische instrumenten
								9	Juridische instrumenten
								10	Juridische instrumenten
								11	Juridische instrumenten
								12	Juridische instrumenten
								13	Juridische instrumenten
								15	Juridische instrumenten
								15	Overige gemeenschappelijke voorzieningen
Huurbijdrage aan RGD	27 306	27 575	25 852	25 130	24 630	24 403	24 403	15	Huurbijdrage aan RGD
<i>Artikel 15:</i>									
Loonbijstelling	0	6 357	3 707	3 708	3 649	3 617	3 571	16	Loonbijstelling
Prijsbijstelling	0	5 986	5 808	5 735	5 071	4 885	4 885	16	Prijsbijstelling
Onvoorzien	0	0	3 684	4 122	4 122	4 122	4 122	16	Onvoorzien
Nog nader te verdelen taakstellingen		- 5 247	- 8 872	- 13 694	- 14 004	- 14 204	- 14 444	16	Nog nader te verdelen taakstellingen
Nog nader te verdelen overig	0	- 6 274	- 2 509	- 2 124	- 20 070	- 18 547	- 5 907	16	Nog nader te verdelen overig

Conversietabel ontvangsten

Wordt artikel/instrument	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	Was artikel
<i>Artikel 1:</i> Restituties en overige ontvangsten	1							1
<i>Artikel 2:</i> Impuls voor de ruimtelijke economische structuur								
Restituties en overige ontvangsten DGW	4 548	2 762	91	91	91	91	91	4
<i>Artikel 3:</i> Restituties subjectsubsidies Taakstelling Huursubsidie Bijdrage verhuurders huursubsidie plus Eenmalige bijdrage huurbeleid	84 949	100 806	67 106 250 000 59 000	155 400 253 250 75 000	242 900 25 542 98 000	255 100 259 877 108 000	408 650 263 256	2
<i>Artikel 4:</i> Ontv. Investeringsbijdrage Vijfde Nota (FES)		1 196						2
<i>Artikel 5:</i> Investeringsbijdrage nieuwe Sleutelprojecten (FES)	6 000							
Ontv. Investeringsbijdrage Vijfde Nota (FES)	6 041	2 737	0	0	0	0		9
Ontwikkeling waddengebied Aankoop bufferzones	11		10 300	2 200	2 200			8

Conversietabel ontvangsten

Wordt artikel/instrument	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	Was artikel
<i>Artikel 6:</i> Ontvangsten FES	2000							11
								Klimaat voor ruimte (FES)
<i>Artikel 7:</i> Ontvangsten bodemsanering	7 832							7
								Restituties subsidies uitvoering bodemsanering
Ontvangsten kostenverhaal	403							7
								Ontvangsten kostenverhaal bodemsanering
Ontvangsten FES	16 568	469						7
								Ontvangsten bodemsanering VINEX (FES)
<i>Artikel 8:</i> Ontvangsten	2 667							7
								Restituties subsidies geluidsreductie
<i>Artikel 9:</i> Ontvangsten	2 502							12
								Overige ontvangsten DGM
<i>Artikel 10:</i> Ontvangsten	6 625							11
								Overige ontvangsten DGM
Ontvangsten FES	1 803	6 324	917					11
								Subsidies milieuvrantwoordertechnologie (FES)
<i>Artikel 11:</i> Ontvangsten	25 320							7
								Ontvangsten instrumenten waarborgen externe veiligheid
<i>Artikel 12:</i> Overige ontvangsten inspecties	715	882	882	882	882	882	882	13
								Overige ontvangsten inspecties
<i>Artikel 13:</i> Onderhoud HCvS/AZ	0	0	0	0	0	0	0	14
								Onderhoud
Beheer monumenten in rijksbezit	0	357	357	357	357	357	357	6
								Beheer rijksmonumenten
Investerings HCvS/AZ	0	0	0	2 269	0	0	0	14
								Investerings
<i>Artikel 14:</i> Restituties en overige ontvangsten oude regelingen DGW	475	646	646	646	646	646	646	15
								Ontvangsten apparaat DGW
Restituties en overige ontvangsten oude regelingen DGW		443	444	444	445	448	214	2
								Restituties objectsubsidies
								2
								Rente
								2
								Afflossingen
								5
								Overige ontvangsten DGW
Ontvangsten DGM artikel 14 (programma)		479	479	479	479	479	479	15
								Overige ontvangsten DGM
Ontvangsten DGM artikel 14 (apparaat)	430	3 689	3 689	3 689	3 689	3 689	0	15
								Ontvangsten apparaat DGM
Afdracht agentschap	55 145	36 892						15
								Afdracht agentschap
Ontvangsten Programma GEO (FES)	862	2 138						15
								Geo-informatie (FES)

Conversietabel ontvangsten

Wordt artikel/instrument	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	Was artikel
Ontvangsten apparaat gemeenschappelijke diensten		16 838	16 838	16 838	16 838	16 838	16 838	15
Ontvangsten apparaat RPB	33							1
Ontvangsten RMNO	147							1
Ontvangsten apparaat DGR	825	328	328	328	328	0	0	15

5. BEGROTING VAN DE RIJKSGEBOUWENDIENST

Net als vorig jaar is deze begroting ingedeeld in 3 niveaus.

1. Niveau 1: het Rijkshuisvestingsstelsel

1.1. De stelsevaluatie

Bij de totstandkoming van het rijkshuisvestingsstelsel is aangekondigd om de werking van dit stelsel na vijf jaar te evalueren (kamerstukken II, 1996–1997, 25 449 XI, nr. 1). Inmiddels heeft deze evaluatie plaatsgevonden. Op basis van de uitkomsten van de evaluatie heeft het Kabinet zijn standpunt bepaald.

Daarin heeft het Kabinet besloten het vigerende rijkshuisvestingsstelsel in stand te houden. Wel ziet het Kabinet – in lijn met de aanbevelingen van de evaluatie – drie uitwerkingslijnen voor een voorgestane verbetering, waarmee de potenties die het stelsel in zich draagt voor een doelmatig en efficiënt opererende rijksoverheid op het vlak van zijn eigen huisvesting, beter worden benut. Deze drie uitwerkingslijnen zijn:

1. Verhogen van de efficiency van het stelsel;
2. Verbeteren van de (technische) werking van het stelsel;
3. Verbeteren van de besturing van het stelsel vanuit de gebruikers van de huisvesting.

Bij de start van het nieuwe rijkshuisvestingsstelsel is een aantal organisatieonderdelen van de rijksoverheid om pragmatische redenen buiten dit stelsel gehouden. Het betreft de Hoge Colleges van Staat en het Ministerie van Algemene Zaken, die conform het oorspronkelijke stelsel door financiering via het moederdepartement in hun huisvesting worden voorzien. Het Kabinet ziet geen dringende aanleiding – ook niet voor de werking van het stelsel zelf – om wijzigingen in die situatie aan te brengen. Wel zal onderzocht worden op welke wijze de doelmatigheids-prikkels voor de huisvesting van deze organisaties verbeterd kunnen worden, met inachtneming van dezelfde hoge kwaliteitseisen als elders binnen het Rijk gangbaar zijn.

Overeenkomstig het kabinetsstandpunt wordt in opdracht van de minister van VROM een actieprogramma opgesteld. Dit programma wordt najaar 2005 vastgesteld, samen met de dan al gereed gekomen acties. De acties zullen van invloed zijn op de werking van het Rijkshuisvestingsstelsel in de begrotingsperiode 2006 – 2010.

1.2. Het Programma Inkoop Taakstelling (PIT)

Op rijkshuisvesting wordt een bedrag, oplopend naar € 21,9 mln in 2007 structureel bezuinigd in het kader van het Programma Inkoop Taakstelling. Deze taakstelling is verdeeld op basis van het bruto vloeroppervlak. De justitiële inrichtingen zijn uitgezonderd. Van de huisvestingstaakstelling zal de Rijksgebouwendienst (Rgd) zelf ook een bedrag dat oploopt tot € 4 mln structureel per jaar met efficiencymaatregelen op het eigen apparaat invullen. Dit zal zichtbaar worden via een tariefsverlaging voor de dienstverlening door de Rgd. Daarnaast adviseert de Rgd zijn klanten op actieve wijze over het concretiseren van de mogelijkheden tot besparingen op huisvesting. Op individueel klantniveau worden de besparingen, door bijvoorbeeld een efficiënter ruimtegebruik gekwantificeerd.

2. Niveau 2: de producten

De Rijksgebouwendienst (Rgd) heeft 3 hoofddoelstellingen:

- Het leveren van adequate huisvesting; daar wordt in deze paragraaf op ingegaan;
- Baten en lasten in evenwicht; paragraaf 4 gaat daar op in;
- Het leveren van toegevoegde waarde; daar wordt in artikel 13 mede op ingegaan.

Het belangrijkste product dat de Rgd aan zijn klanten levert, is huisvesting. Onder dit product valt zowel het ontwikkelen, aankopen of huren van nieuwe huisvesting, als het beheren van de bestaande huisvesting. Naast huisvesting levert de Rgd adviezen, services en beleid.

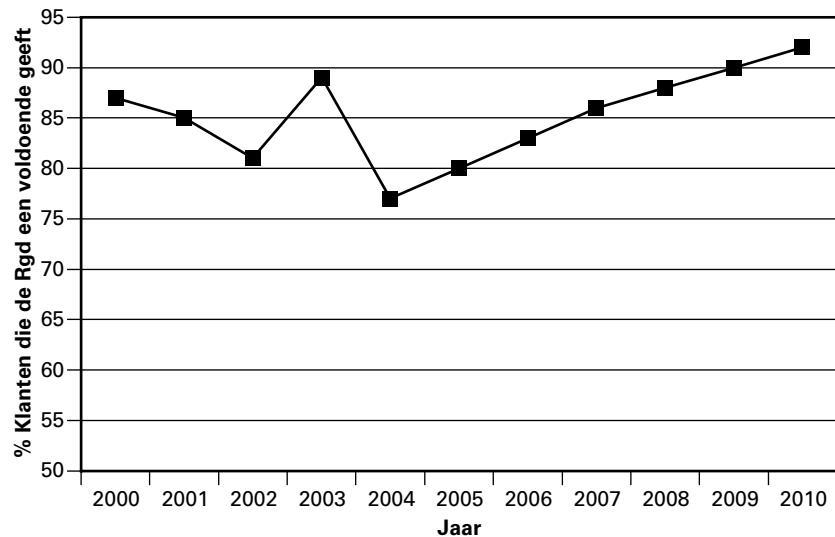
In onderstaande tabel is aangegeven welke indicatoren en welke doelstellingen voor 2006 zijn benoemd.

Tabel 1. Doelstellingen Rgd 2006

product	indicator	doelstelling 2006
alle producten	klanttevredenheid efficiency	83% van de klanten geeft een voldoende 97% (verhouding dekking apparaatskosten/apparaatsuitgaven)
huisvesting	percentage leegstand technische kwaliteit storingsafhandeling asbestsanering	voor rekening van de Rgd: 3,2% voor rekening van de klant: 1,5% tussen 2,1 en 2,4 95% van de storingen binnen afgesproken tijd afgehandeld 4% asbestschoon

Indicator klanttevredenheid

De Rgd laat jaarlijks de klanttevredenheid meten. Deze meting laat zien in welke mate de klanten tevreden zijn met de producten en diensten van de Rgd. In 2004 gaf 77% de Rgd een voldoende. Dit percentage moet geleidelijk oplopen naar 92% in 2010. Voor 2006 betekent dit dat het percentage klanten waarvan de Rgd een voldoende krijgt, stijgt naar 83%.

Als belangrijkste maatregel om de klanttevredenheid te verhogen, heeft de Rgd klantteams ingesteld. Deze klantteams hebben als doel de uitwerking van de klantvragen binnen de Rgd beter te coördineren. Voorts zal het maken van accountplannen bijdragen aan het goed managen van de verwachtingen van de klant. Ook is klachtenmanagement geïntroduceerd, met als doel om klachten van klanten doeltreffender af te handelen.

Spreiding contracten en leegstandsrisico

De bezuinigingstaakstelling voor de departementen, de concentratietendens in de diverse overheidsorganisaties en het aflopen van een groot aantal contracten in 2006 zal tot vergrote leegstand leiden. Er wordt rekening mee gehouden dat het aantal m² bruto vloeroppervlak dat de Rgd in beheer heeft op termijn met bijna 7% zal dalen. Voor de kortere termijn wordt mede daardoor rekening gehouden met aanzienlijk meer leegstandskosten dan voorheen. De zwakke conjunctuur heeft tot grote leegstand op de kantorenmarkt geleid, waardoor afstootprocessen meer tijd in beslag zullen nemen.

Dit brengt financiële risico's met zich mee, zowel voor de individuele klanten als voor de Rijksgebouwendienst. Om deze leegstandsrisico's te beheersen stuurt de Rgd nadrukkelijker dan in het verleden, met inachtneming van een bepaalde frictieleegstand, op de beheersing van deze risico's, onder andere door eerdere en meer geïntegreerde samenwerking met Domeinen. De maatregelen zijn erop gericht om een zo laag mogelijke leegstand te realiseren. Gegeven de huidige marktontwikkeling en de grote hoeveelheid af te stoten panden lijkt leegstand echter onvermijdelijk. In onderstaande tabel is de verwachte gemiddelde leegstand per jaar weergegeven.

Tabel 2. leegstand in %

	2006	2007	2008	2009	2010
leegstand voor rekening Rgd	3,2	3,9	2,8	2,0	2,0
leegstand voor rekening klant	1,5	1,5	1,5	1,5	1,5
totale leegstand	4,7	5,4	4,3	3,5	3,5

Indicator technische kwaliteit

Voor het planmatig onderhoud hanteert de Rgd de Indicator Technische Kwaliteit (ITK). Deze indicator drukt in één cijfer de technische kwaliteit van een gebouw of verzameling van gebouwen uit, gemeten als momentopname. Het cijfer loopt van 1 (nieuwbouw) tot 6 (extreem slecht). De ITK is een gewogen gemiddelde van de technische conditie van alle gebouw-elementen. De technische conditie is door inspecties bepaald en de verschillende elementen worden gewogen op basis van de vervangingswaarden. De nulmeting, die eind 2004 is uitgevoerd, bedraagt 2,12. Dit cijfer drukt uit dat de technische kwaliteit van de (eigendoms-) gebouwen gemiddeld ruim voldoende is. De meerjarige doelstelling is het handhaven van de huidige technische kwaliteit, dat wil zeggen dat de waarde van de ITK mag schommelen tussen de 2,1 en 2,4. Tegenover een automatische veroudering van de gebouwenvoorraad staat de komende jaren de afstoot van relatief oude panden. Deze afstoot houdt onder meer verband met het in 2006 aflopen van veel verhuurcontracten.

Indicator storingsafhandeling

Dagelijks onderhoud omvat contractonderhoud en storingsonderhoud en bestaat uit alle werkzaamheden gericht op het zo goed mogelijk op peil houden van de technische kwaliteit van gebouwelementen. Bij storingen is het van belang hoe snel een storing wordt opgelost.

In 2003 en 2004 bleek de doelstelling dat 95% van alle storingen binnen de norm (van 4 of 24 uur) wordt afgehandeld haalbaar. Dit blijft ook voor de komende jaren de doelstelling.

Asbestsanering

De Rgd heeft in de gehele voorraad op asbest geïnventariseerd. Daaruit blijkt een totale behoefte van € 37 mln aan middelen, exclusief de reeds verrichte saneringen. Overigens is de inventarisatie gebaseerd op visuele inspecties, en heeft geen «destructief onderzoek», op plaatsen in gebouwen die niet bereikbaar zijn zonder slopen, plaatsgevonden. Tevens zijn eventuele kosten voor tijdelijk vervangende huisvesting tijdens een asbestsanering niet in het genoemde bedrag opgenomen. Het tijdens de inventarisatie aangetroffen asbest dat directe gezondheidsrisico's met zich meebrengt, is direct verwijderd. Het overige asbest wordt verwijderd tijdens geplande renovaties. Doelstelling voor 2006 is dat 4% van de voorraad, alwaar bij de inventarisatie asbest is geconstateerd, asbestveilig is.

3. Niveau 3: de Rgd als uitvoeringsorganisatie

Tabel 3. Efficiency apparaat

	2003	2004	2005	2006	2007
Efficiencyindicator in %	86	89	93	97	100

De Rgd streeft continu naar efficiencyverbeteringen. Als indicator hiervoor wordt de verhouding tussen de dekking van de apparaatskosten en de apparaatsuitgaven genomen. Voor mutaties die weliswaar de apparaatskosten beïnvloeden maar geen betrekking hebben op efficiency wordt gecorrigeerd. Het effect van de voorgenomen efficiëncymaatregelen als gevolg van de PIT-taakstelling betekent dat in 2007, de indicatorwaarde met 4%-punt gestegen moet zijn ten opzichte van 2004.

4. Baten en lasten

Tabel 4. Rgd – begroting van baten en lasten voor het jaar 2006 (bedragen in € x 1 000)

	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010
Baten							
Leveren producten/diensten:							
Opbrengst departementen	1 242 642	1 185 413	1 125 614	1 067 627	1 037 953	1 036 490	1 052 711
Opbrengst moeder	71 869	92 413	97 756	88 885	64 256	44 728	40 868
Opbrengst derden	10 814	10 274	9 761	9 273	8 809	8 368	7 950
Bedrijfsvoering:							
Rentebaten	4 014	4 000	4 000	4 000	4 000	4 000	4 000
Overige baten	14 142	5 000	5 000	5 000	5 000	5 000	5 000
Totaal baten	1 343 481	1 297 100	1 242 131	1 174 785	1 120 018	1 098 586	1 110 529
Lasten							
Product Huisvesting:							
Apparaatskosten (netto)	36 029	61 427	56 185	55 630	54 271	55 007	55 706
Huren vanuit de markt	303 682	281 151	258 308	255 157	252 923	250 281	252 126
Rentelasten	283 475	288 140	296 112	301 321	30 9 248	316 167	323 236
Afschrijvingen	288 688	272 177	286 912	255 202	245 306	243 281	244 652
Dagelijks onderhoud	72 191	88 916	100 422	97 439	91 362	74 507	74 011
Mutaties voorzieningen	109 344	111 146	83 749	82 939	68 714	68 515	70 573
Belastingen en heffingen	22 991	23 597	23 012	22 994	22 431	22 635	23 724
Investerings buiten gebruiksvergoedingen	122 012	116 764	78 926	53 704	34 044	32 500	32 500
Overige producten							
Services	30 813	23 587	23 587	23 587	23 587	23 587	23 587
Adviezen	16 199	10 462	10 462	10 462	10 462	10 462	10 462
Beleid	10 834	9 971	10 385	10 385	10 085	9 335	9 335
Overige lasten	4 462	5 000	5 000	5 000	5 000	5 000	5 000
Totaal lasten	1 300 720	1 292 338	1 233 060	1 173 820	1 127 433	1 111 277	1 124 912
Saldo	42 761	4 762	9 071	965	- 7 415	- 12 691	- 14 383

4.1. Toelichting bij opbouw Baten

Opbrengst departementen

De opbrengst departementen omvat alle opbrengsten van geleverde producten en diensten aan ministeries en kan als volgt worden gespecificeerd:

Tabel 5: Opbrengst departementen (bedragen in € x 1 000)

	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010
Huisvesting							
Gebruiksvergoedingen lopende contracten	1 018 562	983 454	915 230	890 161	839 414	812 032	816 577
Nog op te leveren projecten		16 910	40 335	62 417	93 490	124 409	156 085
Subtotaal gebruiksvergoedingen	1 018 562	1 000 364	955 565	952 578	932 904	936 441	972 662
Kleine projecten ministeries							
Egalisatie	102 734	80 000	50 000	30 000	30 000	30 000	30 000
	81 287	71 000	86 000	51 000	41 000	36 000	16 000
Services							
Services incidenteel	6 587	6 587	6 587	6 587	6 587	6 587	6 587
Servicecontracten	17 558	12 500	12 500	12 500	12 500	12 500	12 500
Facility management	5 452	4 500	4 500	4 500	4 500	4 500	4 500
Subtotaal services	29 597	23 587	23 587	23 587	23 587	23 587	23 587
Adviezen							
Adviezen	10 462	10 462	10 462	10 462	10 462	10 462	10 462
Totaal departementen	1 242 642	1 185 413	1 125 614	1 067 627	1 037 953	1 036 490	1 052 711

Huisvesting: gebruiksvergoedingen

De gebruiksvergoedingen zijn gebaseerd op de Huurprijsmethodiek Rgd en hebben betrekking op de opbrengst van de interne verhuurcontracten met de ministeries volgens het huur-verhuurmodel. Bij de raming van opbrengst gebruiksvergoedingen van de lopende interne verhuurcontracten is rekening gehouden met de aflopende contracten. Contractverlengingen zijn verwerkt in de reeks «Nog op te leveren projecten». Hierbij is rekening gehouden met de verwachte afname in de vraag naar huisvesting, die vooral merkbaar wordt voor de Rgd in de loop van 2006 wanneer de eerste (7,5-jaars) contracten aflopen.

Huisvesting: kleine projecten ministeries

Onder deze post zijn de opbrengsten opgenomen van de kleine, à fonds perdu gefinancierde, huisvestingsprojecten voor ministeries, die door de Rgd worden uitgevoerd.

Huisvesting: egalisatie

De huurprijsmethodiek Rgd heeft als uitgangspunt een (afgezien van de toegepaste indexering) constante huurprijs over de contractperiode. De jaarlijkse opbrengst uit hoofde van de gebruiksvergoedingen kent derhalve een constante reeks, terwijl de kosten van rente en afschrijving variëren over de jaren. Het verschil tussen deze baten en lasten wordt jaarlijks op contractniveau geëgaliseerd. In de balans wordt dit tot uitdrukking gebracht in een langlopende vordering op de gebruikers van de objecten onder de post egalisatierekening.

Opbrengst moederdepartement

De opbrengst moederdepartement heeft betrekking op onder andere de posten huisvesting voor het Koninklijk Huis, de Hoge Colleges van Staat en het Ministerie van Algemene Zaken die buiten de huur-verhuurrelatie valt, het beheer van monumenten in rijksbezit, de functionele kosten van het Koninklijk Huis en de beleidstaken van de Rgd.

Opbrengst derden

De Rgd heeft onder meer als taak de zorg voor de huisvesting van organisaties op het niveau van de centrale overheid, die (vrijwel) geheel bekostigd worden uit collectieve middelen. Indien organisaties die binnen deze definities passen de Rgd daarom verzoeken, kan de Rgd de zorg voor de huisvesting op zich nemen. De voornaamste opbrengst is de huur die via Domeinen ontvangen wordt. Daarnaast is er sprake van opbrengsten van een aantal bijzondere objecten (onder andere parkeergarages en grafelijke zalen).

Rentebaten

De Rgd kent rentebaten als gevolg van positieve saldi op de rekening-courant Rijkshoofdboekhouding (dagrente) en op de depositorekeningen Rijkshoofdboekhouding.

4.2. Toelichting bij opbouw Lasten

Huisvesting: apparaatskosten

De dekking van de bruto apparaatskosten is opgebouwd uit enerzijds dekking die direct toegerekend kan worden aan de (deel-)producten huisvestingsprojecten, services, adviezen en beleid («verwerkt als productkosten») en anderzijds de dekking die gegenereerd wordt uit de opslag in de gebruiksvergoeding («netto apparaatskosten»).

Tabel 6 Apparaatskosten (bedragen in € x 1 000)

	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010
Leveren producten/diensten:							
Bruto kosten Personeel	67 779	66 736	64 780	62 030	61 297	60 655	59 970
Huisvestingskosten Rgd	7 629	7 000	7 088	7 176	7 266	7 357	7 449
VROM concernkosten	11 267	9 518	9 637	9 758	9 880	10 003	10 128
Overige materiële kosten	5 779	10 839	9 280	12 466	11 628	12 792	13 959
Totaal bruto apparaatskosten	92 454	94 093	90 785	91 430	90 071	90 807	91 506
Verwerkt als productkosten	56 425	32 666	34 600	35 800	35 800	35 800	35 800
Apparaatskosten (netto)	36 029	61 427	56 185	55 630	54 271	55 007	55 706

Bij de bepaling van de netto apparaatskosten is rekening gehouden met het verkrijgen van minder dekking in verband met de PIT-taakstelling die de Rgd zal realiseren via een tariefverlaging. Een deel van de apparaatskosten van de Rgd wordt gevormd door de kosten van eigen huisvesting en de afdrachten aan VROM voor gemeenschappelijke diensten. Deze kosten worden gemaakt voor alle producten van de Rgd.

In 2004 zijn de apparaatskosten die zijn verwerkt als productkosten eenmalig hoger uitgevallen vanwege de oplevering van een groot aantal projecten in dat jaar. Dit heeft geleid tot extra dekking op het apparaat, waardoor de netto-apparaatskosten eenmalig lager zijn uitgekomen. De totale bruto apparaatskosten zijn redelijk constant gebleven.

Huisvesting: huren vanuit de markt

Deze post bevat de door de Rgd aan de markt te betalen huren. Voor 99% betreft het de rijkshuisvesting binnen het huur-verhuurstelsel en voor circa 1% de rijkshuisvesting buiten het huur-verhuurstelsel.

Huisvesting: rentelasten

De rentelasten zijn geraamd op basis van de afgesloten en nog af te sluiten leenconvenanten met het Ministerie van Financiën.

Huisvesting: afschrijvingen

De afschrijvingskosten betreffen de afschrijvingen op gebouwen en inbouwpakketten. De afschrijvingstermijn op deze componenten kan variëren van 15 jaar op inbouwpakketten tot 60 jaar op het casco.

Huisvesting: dagelijks onderhoud

De kosten van dagelijks onderhoud hebben betrekking op regelmatig terugkerende vaste werkzaamheden (contractonderhoud en wettelijk verplichte keuringen) en storingsonderhoud. Deze activiteiten worden uitgevoerd voor zowel objecten binnen het huur-verhuurstelsel als voor objecten buiten het huur-verhuurstelsel.

De kosten opgenomen onder deze post kunnen als volgt worden gespecificeerd:

Tabel 7. Dagelijks onderhoud (bedragen in € x 1 000)

	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010
Binnen huur-verhuurstelsel	34 767	45 701	44 540	44 506	43 417	43 811	45 919
Buiten huur-verhuurstelsel	5 317	5 924	6 384	4 769	4 168	4 168	4 168
Onderhoud monumenten	13 200	13 000	13 378	13 378	13 378	13 378	13 378
Asbest buiten huur-verhuurstelsel	10	–	–	–	–	–	–
Paleizen	11 239	16 688	28 517	27 183	24 838	7 589	4 985
Functionele kosten Koninklijk Huis	7 658	7 603	7 603	7 603	5 561	5 561	5 561
Totaal dagelijks onderhoud	72 191	88 916	100 422	97 439	91 362	74 507	74 011

Huisvesting: Mutaties voorzieningen

De volgende dotaties aan voorzieningen zijn in de ramingen verwerkt:

- Dotatie aan de voorziening boekwaarderisico's en asbest- en bodemverontreiniging: ter dekking van de risico's die kunnen ontstaan bij afstoot en bij risico's op het gebied van bodemverontreiniging. De voorziening boekwaarderisico's kent een tijdshorizon van vijf jaar;
- Dotatie aan de voorziening planmatig onderhoud: voor planmatig onderhoud worden jaarlijks de ontvangen opslagen planmatig onderhoud uit de gebruiksvergoedingen gedoteerd. Daarnaast is er in 2005 een extra dotatie aan de voorziening geraamd vanwege de te verwachten uitbreidingen van de lijst van zaken die ten laste van de voorziening planmatig onderhoud worden vervangen;
- Dotatie aan de voorziening leegstand: ter dekking van de kosten van leegstand worden jaarlijks de opslagen leegstand uit de ontvangen gebruiksvergoedingen aan de voorziening leegstand gedoteerd;
- Dotatie aan de overige voorzieningen: dotatie voor wachtgeld is ten opzichte van de voorgaande begroting lager ingeschat. Tevens zijn deze kosten opgenomen onder de apparaatskosten. Overige dotaties worden momenteel niet voorzien.

Tabel 8 Mutaties voorzieningen (bedragen in € x 1 000)

	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010
Boekwaarderisico, asbest- en bodemverontreiniging	19 014	27 000	22 000	22 000	10 000	10 000	10 000
Planmatig onderhoud	90 981	66 425	44 701	44 115	42 504	42 360	43 850
Leegstand	28 852	17 721	17 048	16 824	16 210	16 155	16 723
Overige voorzieningen	8 525	–	–	–	–	–	–
Totaal mutaties voorzieningen	109 344	111 146	83 749	82 939	68 714	68 515	70 573

Huisvesting: belastingen en heffingen

Deze post betreft het eigenaarsdeel van de onroerende zaakbelasting (OZB) over de voorraad onroerend goed.

Huisvesting: investeringen buiten gebruiksvergoedingen

Onder deze post zijn investeringen opgenomen die niet leiden tot een (aanpassing van de) gebruiksvergoeding. Het betreft hier kleine projecten voor ministeries, investeringen voor klanten buiten het huur-verhuurstelsel en investeringen gefinancierd uit het programma Energiebesparing Rijkshuisvesting. «Kleine projecten voor ministeries» geven de integrale kosten van de uitgevoerde, à fonds perdu gefinancierde, projecten voor ministeries aan. Het betreft hier (ver)bouwactiviteiten van relatief geringe financiële omvang. Naar verwachting zal vooral dit type projecten sterk teruglopen door bezuinigingen op huisvestingsbudgetten. Investeringen voor klanten buiten het huur-verhuurstelsel en het energiebesparingsprogramma rijkshuisvesting worden gefinancierd via het moederdepartement.

Tabel 9 Investerings buiten de gebruiksvergoedingen (bedragen in € x 1 000)

	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010
Kleine projecten voor ministeries	100 983	80 000	50 000	30 000	30 000	30 000	30 000
Investerings buiten huur-verhuur	20 357	35 221	28 154	23 378	4 044	2 500	2 500
Energiebesparing Rijkshuisvesting	672	1 543	772	326	–	–	–
Totaal	122 012	116 764	78 926	53 704	34 044	32 500	32 500

Services

Deze post betreft de integrale kosten voor werkzaamheden, die volgens de Regeling Taakverdeling Beheer (RTB) tot de taak van de afnemer worden gerekend. Een deel van de kosten bestaat uit de opbouw van een vervangingsverplichting die de Rgd heeft jegens een aantal klanten voor de vervanging van gebruikersinstallaties. Tevens worden onder deze post de kosten van het product facility-management verantwoord.

Adviezen

Onder deze post zijn de integrale kosten van niet-projectgebonden adviezen opgenomen. Deze kosten betreffen zowel de interne als externe kosten.

Beleid

Onder deze post zijn opgenomen de door het moederdepartement gefinancierde kosten voor beleid.

4.3. Begroting van kapitaaluitgaven en -ontvangsten

De staat van kapitaaluitgaven en -ontvangsten geeft aan welke kapitaaluitgaven in de begrotingsjaren worden verwerkt en op welke wijze deze kapitaaluitgaven worden gefinancierd.

Tabel 10. Staat van kapitaaluitgaven en -ontvangsten (bedragen in € x 1 000)

	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010
kapitaaluitgaven							
Investering	346 313	517 000	500 000	500 000	500 000	500 000	300 000
Aflossing leningen	273 426	204 813	225 337	210 814	231 564	242 857	268 016
afdracht surplus agentschapsvermogen	55 145	36 893	1 604	11 942	3 505	0	0
Totaal	674 884	758 706	726 941	722 756	735 069	742 857	568 016
kapitaalontvangsten							
Afstoot	44 094	10 000	10 000	10 000	10 000	10 000	10 000
leenfaciliteit	351 055	517 000	500 000	500 000	500 000	500 000	300 000
Totaal	395 149	527 000	510 000	510 000	510 000	510 000	310 000

4.4. Kasstroomoverzicht 2006 en meerjarenraming

Het kasstroomoverzicht geeft aan hoeveel kasmiddelen in de verslagperiode beschikbaar zijn gekomen en op welke wijze gebruik is gemaakt van deze middelen. Aan de hand van het kasstroomoverzicht worden de kapitaaluitgaven en -ontvangsten toegelicht. In dit model vormen de posten 3a, 4a en 4b de kapitaaluitgaven, terwijl de posten 3b en 4c de kapitaalontvangsten vormen.

Tabel 11. Kasstroomoverzicht (bedragen in € x 1 000)

	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010
1. Begin RHB 1 januari	222 579	367 295	373 904	374 041	360 291	316 719	278 032
2. Operationele kasstroom	434 745	238 315	217 077	199 006	181 497	194 170	214 417
3a. investeringen	- 346 313	- 517 000	- 500 000	- 500 000	- 500 000	- 500 000	- 300 000
3b. desinvesteringen	33 800	10 000	10 000	10 000	10 000	10 000	10 000
3. Investeringskasstroom	- 312 513	- 507 000	- 490 000	- 490 000	- 490 000	- 490 000	- 290 000
4a. afdracht	- 55 145	- 36 892	- 1 604	- 11 942	- 3 505	0	0
4b. aflossing	- 273 426	- 204 813	- 225 337	- 210 814	- 231 564	- 242 857	- 268 016
4c. beroep	351 055	517 000	500 000	500 000	500 000	500 000	300 000
4. financieringskasstroom	22 484	275 295	273 059	277 244	264 931	257 143	31 984
5. Eind RHB 31 december	367 295	373 905	374 041	360 291	316 719	278 032	234 433

Toelichting op het kasstroomoverzicht:

ad 3a, 4c.

De investeringen en het beroep op de leenfaciliteit zijn gebaseerd op reeds afgesloten voorlopige leenconvenanten, waarin alle projecten zijn opgenomen waarvoor reeds een opdracht is verstrekt aan de Rgd, aangevuld met een raming van nieuwe investeringsprojecten op basis van nieuwe huisvestingswensen van ministeries.

ad 3b.

De raming van de post boekwaarde desinvesteringen is gebaseerd op de veronderstelling dat zich geen boekwinsten of -verliezen zullen voordoen op de af te stoten panden.

ad 4a.

De afdracht aan het moederdepartement betreft de afdracht van eigen vermogen, indien het maximaal toegestane agentschapsvermogen wordt overschreden.

ad 4b.

De raming van aflossingen (en rentebetalingen) is gebaseerd op de uitgangspunten leenfaciliteit die in het mantelconvenant Rgd en Ministerie van Financiën d.d. 5 december 2000 zijn afgesproken tussen de ministeries van VROM en Financiën.

6. BEGROTING VAN DE NEDERLANDSE EMISSIEAUTORITEIT

Nederlandse Emissieautoriteit

Missie

De Nederlandse Emissieautoriteit (NEa) heeft als missie «*het op onafhankelijke, rechtvaardige en transparante manier verlenen van emissievergunningen en toezicht houden op, en het handhaven van de wet- en regelgeving in het kader van de Wet milieubeheer op het gebied van de handel in CO₂- en NO_x-emissierechten en het mogelijk maken van deze handel door registratie van de overdracht van rechten*».

De wettelijke basis voor de NEa is te vinden in hoofdstuk 2, 16 en 18 van de Wet Milieubeheer.

Baten-lastendienst

De NEa wordt per 1 januari 2006 een baten-lastendienst. Naar aanleiding van een motie van de Tweede Kamer (kamerstukken II, 2004–2005 XI, 29 766, nr. 10) zal het Kabinet pas na de eerste evaluatie van de emissiehandel beoordelen of de NEa de status van ZBO (Zelfstandig Bestuursorgaan) wordt toegekend.

De bijgevoegde openingsbalans is indicatief. De eerste suppletore begroting in het eerste uitvoeringsjaar als baten-lastendienst bevat de definitieve openingsbalans.

Taken van de NEa

Belangrijkste taken van de NEa:

het verlenen van vergunningen en bijhouden van meldingen inzake CO₂- en NO_x-emissies;

het toezichthouden op de uitvoering van de wet- en regelgeving m.b.t. emissiehandel;

het uitvoeren van handhavings- en sanctiebeleid;

het beheren van de registers voor emissiehandel;

het behandelen van klachten en bezwaar- en beroepschriften;

het administreren en rapporteren.

In 2005 zijn de vergunningen verleend aan de vergunningsplichtige inrichtingen, de emissiehandelregisters zijn operationeel geworden, het toezicht is van start gegaan en alle zaken die samenhangen met het inrichten van een baten-lastendienst zijn opgepakt. In 2006 zullen veel van de zaken die in het voorafgaande proefjaar zijn bedacht en opgezet verder ten uitvoer worden gebracht. De NEa zal dan ervaring opdoen met alle uitvoeringsaspecten van de emissiehandelwetgeving. Zo zullen alle betrokken bedrijven in 2006 voor het eerst emissierechten over het voorafgaande jaar moeten inleveren. Ook zal dit het eerste jaar worden waarin de NEa als baten-lastendienst gaat functioneren.

Organisatie

De NEa is een relatief kleine organisatie (24 fte's) die beoogt op een kosteneffectieve haar werkzaamheden te verrichten. De kernwaarden van de NEa zijn: rechtvaardigheid, transparantie en onafhankelijkheid.

Onafhankelijkheid omdat de rijksoverheid tevens deelnemer is in de emissiehandel en de schijn van belangenverstrengeling voorkomen dient te worden.

Beoordeling doelmatigheid

Om te beoordelen of de NEa op effectieve en efficiënte wijze haar taken verricht overlegt de NEa met de opdrachtgever en eigenaar in de loop van het proefjaar 2005 om de prestatie-indicatoren verder te ontwikkelen.

Begin 2006 wordt dan de eerste nulmeting verricht.

De prestatie-indicatoren zijn gericht op de verschillende belanghebbenden. Deze zijn:

- Maatschappij en politiek;
- Bedrijven en instellingen;
- Eigenaar;
- Opdrachtgever;
- Personeel.

De indicatoren moeten inzicht verschaffen in onder andere:

- Accurate registratie van de transacties;
- Juiste en tijdige vergunningverlening;
- Efficiënt en adequaat toezicht en handhaving;
- Efficiënte en rechtmatige bedrijfsvoering;
- Klanttevredenheid;
- Tijdige, correcte en consequente behandeling van dossiers.

Relatie met andere (Wm)toezichthouders

De NEa streeft naar professionele en harmonieuze samenwerking met de betrokken bevoegde gezagen (vooral provincies) met de ambitie om gezamenlijk te opereren waar de wederzijdse bevoegdheden en verantwoordelijkheden elkaar raken en met respect voor de verschillen in die bevoegdheden en die verantwoordelijkheden. Begin oktober 2004 is op hoofdlijnen overeenstemming bereikt met het Wm-bevoegd gezag over de samenwerking. Essentie van die overeenstemming is dat het Wm-BG de NEa adviseert bij de emissievergunningverlening, dat Wm-BG en de NEa elkaar wederzijds informeren bij meldingen of wijzigingen van de vergunning en dat beide partijen zo veel mogelijk samen optrekken als het gaat om toezichts- en handavingsbezoeken bij bedrijven. Uitgangspunt is dat bedrijven geen hinder ondervinden van het feit dat er twee bevoegde gezagen zijn.

Begroting van baten en lasten voor het jaar 2006

Bedragen in € x 1 000

	2006	2007	2008	2009	2010
Baten					
Opbrengst moederdepartement	4 333	4 063	4 073	4 130	4 173
Opbrengst overige departementen					
Opbrengst derden					
Buitengewone baten					
Exploitatiebijdrage					
Totaal baten	4 333	4 063	4 073	4 130	4 173
Lasten					
Apparaatskosten	3 998	3 741	3 780	3 844	3 896
– personele kosten	2 124	2 037	2 078	2 119	2 161
– materiële kosten	1 874	1 704	1 702	1 725	1 735
Rentelasten	65	52	23	16	7
Afschrijvingskosten					
– materieel	270	270	270	270	270
– immaterieel					
Dotaties voorzieningen					
Buitengewone lasten					
Totale lasten	4 333	4 063	4 073	4 130	4 173
Saldo van baten en lasten	0	0	0	0	0

Toelichting:

Baten

Opbrengst moederdepartement

De opbrengst moederdepartement omvat de opbrengsten van geleverde producten en diensten aan de opdrachtgever, de directie Klimaatverandering en Industrie van het Directoraat Generaal Milieubeheer, die mede namens het Ministerie van EZ deze rol vervult. Financiering van de NEa vindt plaats, via de opdrachtgever, uit art. 6 Beperken van klimaatverandering en grootschalige luchtverontreiniging. De feitelijke (jaarlijkse) opdrachtverlening zal de hoogte van de opbrengst moederdepartement bepalen.

Lasten

Apparaatskosten

Personele kosten

De personele kosten hebben betrekking op de salariskosten van zowel vast als tijdelijk personeel. De kosten vast personeel zijn in 2006 gebaseerd op een gemiddelde prijs van € 71 871,-.

Daarnaast zijn er kosten geraamd voor de inhuur van derden om werk te kunnen uitvoeren. Het betreft onder andere kosten voor bedrijfsmatige, technische en juridische ondersteuning en advisering.

Materiële kosten

De materiële kosten bestaan uit personeelsgerelateerde kosten (reis-en verblijfkosten, opleidingskosten) bureaunkosten, huisvestings- en automatiseringskosten en directe materiële kosten die verband houden met de wettelijke taken van de NEa.

Rentelasten

De rentelasten zijn de rentekosten voor de nog af te sluiten lening met het ministerie van Financiën (lening van 5 jaar tegen 3,04%: site Fin).

Afschrijvingskosten

De afschrijvingskosten hebben betrekking op de vaste activa (aanschaf en bouw van het Register en de procesondersteunende programmatuur). De afschrijvingen vinden lineair plaats met een afschrijvingstermijn van 5 jaar.

Kasstroomoverzicht 2006

Bedragen in € x 1 000					
	2006	2007	2008	2009	2010
1. Rekening courant RHB 1 januari	0	88	88	88	88
2. Totaal operationele kasstroom	358	270	270	270	270
3a. -/- totaal investeringen	- 1 350				
3b. +/+ totaal boekwaarde desinvesteringen					
3. Totaal investeringskasstroom	- 1 350				
4a. -/- eenmalige uitkering aan moederdepartement					
4b. +/+ eenmalige storting door moederdepartement					
4c. -/- aflossingen op leningen	- 270	-270	- 270	- 270	- 270
4d. +/+ beroep op leenfaciliteit	1 350				
4. Totaal financieringskasstroom	1 080	-270	- 270	- 270	- 270
5. Rekening courant RHB 31 december (=1+2+3+4)	88	88	88	88	88

Toelichting:

Ad. 3a, 4d

De investeringen en het beroep op de leenfaciliteit is gebaseerd op het afgesloten (nog af te sluiten) leenconvenant, ter financiering van de boekwaarde van de vaste activa op de indicatieve openingsbalans (initiële conversielening).

Ad. 4c

De raming van de aflossing is gebaseerd op afspraken tussen de Ministeries van VROM en Financiën.

Indicatieve Openingsbalans per 1 januari 2006

Bedragen in € x 1 000

ACTIVA

Immateriële activa	
Materiële activa	
* grond en gebouwen	
* installaties en inventarissen	1 350
* overige materiële vaste activa	
Voorraden	
Debiteuren	88
Nog te ontvangen	510
Liquide middelen	
Totaal activa	1 948

PASSIVA

Eigen Vermogen	
* exploitatiereserve	88
* verplichte reserves	
* onverdeeld resultaat	
Leningen bij het MvF	1 350
Voorzieningen	
Crediteuren	
Nog te betalen	510
Totaal passiva	1 948

Toelichting:

Activa

Materiële activa

Bij de oprichting van de baten-lastendienst wordt door de NEa een vergoeding betaald aan het moederdepartement VROM voor de boekwaarde van de vaste activa. De vaste activa betreffen de aanschaf en bouw van de in gebruik zijnde informatiesystemen, die noodzakelijk zijn voor de uitvoering van de wettelijke taak.

Nog te ontvangen

Betreft een (technische) post die samenhangt met de overgang van een kasverplichtingenstelsel naar een batenlastenstelsel. De post bestaat uit: aanspraak vakantiegeld, aanspraak tegemoetkoming ziektekosten, overlopende kasbetalingen lopende projecten, nog af te dragen BTW. De post is in evenwicht met de post «te vorderen bedragen».

Debiteuren

Met het moederdepartement zijn afspraken gemaakt over de vorming van het eigen vermogen. Een deel van het toegestane eigen vermogen wordt als bruidschat meegegeven.

Passiva

Eigen vermogen

Exploitatiereserve

In verband met risico's wordt een exploitatiereserve gevormd ter grootte van maximaal 5% van de omzet. In verband met mogelijke risico's die zich

reeds voor kunnen doen vanaf de start als baten-lastendienst heeft het moederdepartement een startkapitaal verstrekt in de vorm van een bruidschat.

Lening bij het Ministerie van Financiën

De financiering van de te betalen vergoeding bij oprichting voor de boekwaarde van de vaste activa geschiedt met behulp van een lening bij het Ministerie van Financiën.

Nog te betalen

Zie nog te ontvangen

7. BIJLAGE 1. ZBO'S EN RWT'S

De bijlage inzake zelfstandige bestuursorganen (ZBO's) en rechtspersonen met een wettelijke taak (RWT's)

Begroting 2006 van het Ministerie van VROM

Bedragen x € 1 000

Naam ZBO (tevens RWT): Doelstelling Kadaster:	Kadaster Het bevorderen van de rechtszekerheid bij het maatschappelijk verkeer inzake vastgoed.
Taak Kadaster:	Het Kadaster is belast met de kadastrale registratie en het vervaardigen en bijhouden van kadastrale kaarten. Ook houdt het Kadaster een openbaar register bij van registergoederen en wordt de Rijksdriehoeksmeting in stand gehouden. Verder is het Kadaster verantwoordelijk voor de inwinning, bijhouding, beheer en cartografische weergave van geografische basisgegevens. Tevens verstrekt het Kadaster inlichtingen aan belanghebbenden omtrent de in het kader van de uitvoering van de wettelijke taken verkregen gegevens.
Beleidsartikel: Raming vanuit VROM-begroting:	Artikel 14 Algemeen Nvt
Naam ZBO (tevens RWT): Doelstelling CFV: Taak CFV:	Centraal Fonds voor de Volkshuisvesting (CFV) Saneringsfonds voor woningcorporaties en financieel toezicht op corporaties. Het CFV verstrekt saneringsteun aan financieel zwakkere corporaties en projectsteun ten behoeve van investeringen die corporaties doen in het belang van de volkshuisvesting. Ook houdt het CFV financieel toezicht op alle woningcorporaties en de corporatiesector als geheel.
Beleidsartikel: Raming vanuit VROM-begroting:	Artikel 1 Bevorderen van een goed werkende woningmarkt Nvt
Naam ZBO (tevens RWT): Doelstelling CTB:	College Toelating Bestrijdingsmiddelen (CTB) Bijdragen aan duurzame landbouw door het beslissen over de toelating van bestrijdingsmiddelen in Nederland.
Taak CTB:	Het CTB is belast met de besluitvorming omtrent de toelating van bestrijdingsmiddelen in Nederland en het verzorgen van de Nederlandse inbreng in het Europese beoordelingsproces van stoffen die toegepast worden in bestrijdingsmiddelen
Beleidsartikel: Raming vanuit VROM-begroting:	Artikel 7 Verbeteren milieukwaliteit van water en bodem € 400
Naam ZBO: Doelstelling Huurcommissies:	Huurcommissies (HC's) Huurgeschillenbeslechting is een instrument om kwalitatief goede betaalbare huurwoningen voor huishoudens met lagere inkomens toegankelijk te maken.
Taak HC's:	Het doen van uitspraken in huurgeschillen met name met betrekking tot de (redelijkheid van) aanvangshuur, huurstijgingen, in rekening gebrachte servicekosten. Tevens huurprijsstoetsing in het kader van een huursubsidie-aanvraag.
Beleidsartikel: Raming vanuit VROM-begroting:	Artikel 3 Garanderen van keuzemogelijkheden en betaalbaarheid op de woningmarkt € 351
Naam RWT: Doelstelling StAB:	Stichting Advisering Bestuursrechtspraak (StAB) Advisering van de bestuursrechter in geschillen op het gebied van ruimtelijke ordening en milieu.
Taak StAB:	De StAB brengt op verzoek van de bestuursrechter onafhankelijke deskundigenberichten uit op het gebied van milieu en ruimtelijke ordening.
Beleidsartikel: Raming vanuit VROM-begroting:	Artikel 14 Algemeen € 4 934

Bedragen x € 1 000

Naam ZBO (tevens RWT):
Doelstelling SBA:

Stichting Bureau Architectenregister (SBA)

De Wet op de architectentitel heeft tot doelstelling het scheppen van waarborgen voor de vakbekwame beroepsuitoefening door bouwkundig architecten, stedenbouwers, tuin- en landschapsarchitecten en interieurarchitecten en het uitvoeren van de EU-architectenrichtlijn en consumentenbescherming. Om deze doelen te bereiken is een Architectenregister ingesteld.

Taak SBA:
Beleidsartikel:
Raming vanuit VROM-begroting:

Het SBA beheert het architectenregister.
Artikel 13 Rijkshuisvesting en architectuur
Nvt

Naam RWT:
Doelstelling FLV:

Fonds Luchtverontreiniging (FLV)

Het vergoeden van schade die ontstaan is als gevolg van luchtverontreiniging die niet op een andere manier verhaalbaar is.

Taak FLV:
Beleidsartikel:
Raming vanuit VROM-begroting:

Uitvoeren van een schadevergoedingsregeling voor niet-verhaalbare schade als gevolg van luchtverontreiniging.
Artikel 6 Beperken van klimaatverandering en grootschalige luchtverontreiniging
€ 0

8. BIJLAGE 2. OVERZICHTSCONSTRUCTIE MILIEU

Toelichting:

In de Ministerraad van 24 augustus 2001 is besloten vanaf 2003 bij de begroting een Overzichtsconstructie Milieu op te nemen als vervanging van het Milieuprogramma. Dit is een overzicht waarin informatie bijeen wordt gebracht van (onderdelen van) beleidsartikelen van verschillende begrotingen met een milieudoelstelling. In de overzichtsconstructie zijn operationele doelen uit beleidsartikelen van de verschillende departementen opgenomen, exclusief de Zelfstandige Bestuursorganen (ZBO's) en de Baten- en Lastendiensten, die overwegend een uitvoerend karakter hebben.

Het opnemen van een overzichtsconstructie door een daartoe aangewezen minister dient louter een informatiefunctie voor de Staten-Generaal. Op deze wijze wordt het integrale overheidsbeleid zichtbaar gemaakt in één begroting of jaarverslag ook al wordt het beleid door meerdere ministers uitgevoerd. De individuele ministeriele verantwoordelijkheid blijft daarbij gehandhaafd.

Dit jaar is de Overzichtsconstructie Milieu wederom opgezet volgens Model 3 uit de Regeling Rijksbegrotingsvoorschriften 2004. Hierbij wordt volstaan met een verwijzing naar met milieu in verband staande artikelen en operationele doelstellingen bij VROM en andere ministeries. Begrotingscijfers worden niet opgenomen. In de begroting van andere ministeries kan de precieze invulling van het operationele doel worden teruggevonden. Voordeel van deze vorm is dat het mogelijk is een indeling naar thema's te hanteren en een beknopt overzicht gegeven kan worden.

Voor de thematische indeling is uitgegaan van de kerntaken van het milieubeleid bij het Ministerie van VROM:

- Beperken van klimaatverandering en grootschalige luchtverontreiniging;
- Verbeteren van de milieukwaliteit van het water- en bodemsysteem;
- Verbeteren van de milieukwaliteit van de bebouwde leefomgeving;
- Beperken van risico's van zware ongevallen met gevaarlijke stoffen en vliegtuigen;
- Beheersen van de risico's van het omgaan met stoffen, afvalstoffen, straling en ggo's;
- Versterken van het algemene (inter) nationale milieubeleid.

Aangezien een operationeel doel kan bijdragen aan meerdere milieudoelen, komen sommige operationele doelen in de overzichtsconstructie op meerdere plaatsen voor. De overzichtsconstructie bevat geen andere informatie dan in de individuele begrotingen is terug te vinden. De kwaliteit van de informatie is daarom direct afhankelijk van de informatie die is opgenomen in de afzonderlijke departementale begrotingen.

Niet alle ministeries hebben specifieke beleidsdoelstellingen op milieugebied of de milieubijdrage is niet expliciet ondergebracht in een operationeel doel:

III Algemene Zaken (AZ)

Algemene Zaken heeft geen specifieke beleidsdoelstellingen op het milieugebied en ook geen significante milieuitgaven.

VII Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties (BZK)

Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties heeft geen specifieke beleidsdoelstellingen op het milieugebied en ook geen significante milieu-uitgaven. De rijksuitgaven voor milieu en stedelijke vernieuwing in het kader van het Grotestedenbeleid 2005–2009 (GSB III) zijn opgenomen in de VROM-begroting en maken onderdeel uit van het Extra Comptabel Overzicht GSB. De Minister voor Bestuurlijke Vernieuwing en Koninkrijksrelaties van BZK heeft als coördinerend minister voor het GSB op deze terreinen een medeverantwoordelijkheid.

VIII Onderwijs, Cultuur en Wetenschappen (OCenW)

In het kader van wetenschapsbeleid heeft OCenW geen taken en specifieke doelen ten aanzien van milieubeleid, OCenW oormerkt geen subsidies of begrotingsbedragen aan milieubeleid.

IX Financiën (Fin)

Financiën heeft geen specifieke beleidsdoelstellingen op het milieugebied en ook geen significante milieu-uitgaven.

X Defensie (Def)

Naast de zichtbare uitgaven heeft Defensie niet zichtbare milieu-uitgaven in investerings- en exploitatiebudgetten. Deze niet zichtbare uitgaven betreffen onder andere de (meer)kosten voor inkoop groene stroom, basispakket duurzaam bouwen en energie-efficiënte apparaten en voertuigen en personeelsuitgaven voor de milieu-uitvoeringsorganisatie.

OVERZICHTSCONSTRUCTIE MILIEU

Taak 1: Beperken van klimaatverandering en grootschalige luchtverontreiniging

<i>Ministerie</i>	Artikel	Nr OD	Naam OD	
XI	VROM	2	4	Garanderen van de minimale bouwtechnische en gebruikstechnische kwaliteit van gebouwen en bevorderen van een hogere kwaliteit daarvan
XI	VROM (DGM)	6	1	Realisatie Kyoto klimaatverplichtingen
XI	VROM	6	2	Beperken klimaatverandering door Post-Kyoto afspraken
XI	VROM	6	3	Beperken aantasting van de ozonlaag
XI	VROM	6	4	Beperken van verzuring en grootschalige luchtverontreiniging
XI	VROM	12	2	Rijkstoezicht handhaven en interbestuurlijk toezicht uitvoeren op gemeenten en provincies
XI	VROM	13	1	Adviseren over, en implementeren van beleid dat (mede) van toepassing is op de rijkshuisvesting en op de doelmatige werking van het rijkshuisvestingsstelsel.
X	DEF	90	–	Milieu-uitgaven
VI	Just	13	3	Doelmatige handhaving van straf- en ordeningsrecht alsmede een doeltreffend strafrechtelijk optreden (versterking handhaving snelheidslimieten)
XII	VenW	34	4	Bewuste vervoerswijze keuze
XII	VenW	36	1	Leefomgeving hoofdwegen
XII	VenW	36	4	Duurzame zeevaart (Stil en schoon vervoer)
XIII	EZ	4	B	Duurzame energiehuishouding (emissiehandel, afspraken, marktpartijen, convenant benchmarking; meerjarenafspraken; doorlopende meerjarenafspraken en EU conventanten)
XIV	LNV	21	11	Duurzame Landbouwproductie
XIV	LNV	22	12	Ruimte voor niet-grondgebonden landbouw

Taak 2: Verbeteren van de milieukwaliteit van het water- en bodemsysteem

	<i>Ministerie</i>	Artikel	Nr OD	Naam OD
XI	VROM (DGM)	7	1	Verbeteren van de milieukwaliteit van de bodem
XI	VROM	7	2	Saneren van verontreinigde bodems
XI	VROM	7	3	Verbeteren van de milieukwaliteit van water
XI	VROM	7	4	Bevorderen van gebiedsspecifieke milieumaatregelen in het landelijk gebied
XI	VROM	7	5	Bevorderen van duurzame landbouw
XI	VROM	12	1	Naleving van nationale en internationale regelgeving vallend onder VROM toezicht bevorderen
XI	VROM	12	2	Rijkstoezicht handhaven en interbestuurlijk toezicht uitvoeren op gemeenten en provincies
V	BZ	6	2	Een hoger percentage mensen dat duurzame toegang heeft tot veilig drinkwater en sanitatie en een aanzienlijke verbetering van de levensomstandigheden van een significant aantal bewoners in sloppenwijken.
XII	VenW	31	4	Waterkwaliteit
XII	VenW	36	2	Leefomgeving spoorwegen
XII	VenW	36	4	Duurzame zeevaart (Stil en schoon vervoer)
XII	VenW	38	3	Bewaken en bevorderen van een veilig en duurzaam gebruik van water voor het transport van personen en goederen.
XIV	LNV	21	11	Duurzame Landbouwproductie
XIV	LNV	22	11	Ruimte voor grondgebonden landbouw
XIV	LNV	22	12	Ruimte voor niet-grondgebonden landbouw
XIV	LNV	23	12	Realiseren EHS inrichting
XIV	LNV	24	11	Nationale landschappen
XIV	LNV	27	11	Uitvoeren reconstructie

Taak 3: Verbeteren van de milieukwaliteit van de bebouwde omgeving

	<i>Ministerie</i>	Artikel	Nr OD	Naam OD
XI	VROM	2	3	Bevorderen van de leefbaarheid van wijken
XI	VROM	8	2	Verbeteren van de lokale luchtkwaliteit
XI	VROM	8	3	Verminderen van de geluidhinder
XI	VROM	8	4	Bevorderen van duurzame mobiliteit
XI	VROM	12	2	Rijkstoezicht handhaven en interbestuurlijk toezicht uitvoeren op gemeenten en provincies
XI	VROM	13	1	Adviseren over, en implementeren van beleid dat (mede) van toepassing is op de rijkshuisvesting en op de doelmatige werking van het rijkshuisvestingsstelsel.
V	BZ	6	2	Een hoger percentage mensen dat duurzame toegang heeft tot veilig drinkwater en sanitatie en een aanzienlijke verbetering van de levensomstandigheden van een significant aantal bewoners in sloppenwijken.
XII	VenW	34	4	Bewuste vervoerswijze keuze
XII	VenW	36	1	Leefomgeving hoofdwegen
XII	VenW	36	2	Leefomgeving spoorwegen
XII	VenW	36	3	Luchtvaart

Taak 4: Beperken van risico's van zware ongevallen met gevaarlijke stoffen en vliegtuigen

<i>Ministerie</i>	<i>Artikel</i>	<i>Nr OD</i>	<i>Naam OD</i>	
XI	VROM	11	1	Bepalen van de aanvaardbaarheid van risicovolle situaties
XI	VROM	11	2	Oplossen van niet-aanvaardbare risicovolle situaties
XI	VROM	11	3	Preventie tegen nieuwe risicovolle situaties
XI	VROM	12	2	Rijkstoezicht handhaven en interbestuurlijk toezicht uitvoeren op gemeenten en provincies
XII	VenW	33	1	Externe veiligheid gericht op het verbeteren veiligheid vervoer en gevaarlijke stoffen
XII	VenW	33	3	Verbeteren veiligheid LN luchtvaart
XII	VenW	38	1	Bewaken en bevorderen van een veilig en duurzaam gebruik van land voor het transport van personen en goederen.
XII	VenW	38	2	Bewaken en bevorderen van een veilig en duurzaam gebruik van lucht voor het transport van personen en goederen.
XII	VenW	38	3	Bewaken en bevorderen van een veilig en duurzaam gebruik van water voor het transport van personen en goederen.

Taak 5: Beheersen van de risico's van het omgaan met stoffen, afvalstoffen, straling en ggo's

<i>Ministerie</i>	<i>Artikel</i>	<i>Nr OD</i>	<i>Naam OD</i>	
XI	VROM	9	1	Veilig gebruik van chemische stoffen
XI	VROM	9	2	Reductie van milieubelasting door afvalstoffen
XI	VROM	9	3	Bescherming tegen straling
XI	VROM	9	4	Verantwoorde toepassing van ggo's
XI	VROM	12	1	Naleving van nationale en internationale regelgeving vallend onder VROM toezicht bevorderen
XI	VROM	12	2	Rijkstoezicht handhaven en interbestuurlijk toezicht uitvoeren op gemeenten en provincies
XI	VROM	12	4	Crisismanagement organiseren
XI	VROM	13	1	Adviseren over, en implementeren van beleid dat (mede) van toepassing is op de rijkshuisvesting en op de doelmatige werking van het rijkshuisvestingsstelsel.
XII	VenW	33	1	Externe veiligheid gericht op het verbeteren veiligheid vervoer en gevaarlijke stoffen
XII	VenW	36	4	Duurzame zeevaart (Stil en schoon vervoer)
XII	VenW	38	3	Bewaken en bevorderen van een veilig en duurzaam gebruik van water voor het transport van personen en goederen.
XIV	LNV	21	11	Duurzame Landbouwproductie
XIV	LNV	25	11	Hoogwaardige voedselproductie
XV	SZW	29	2	Verbetering arbeidsomstandigheden, arbozorg en verzuimaanpak

Taak 6: Versterken van het algemene (inter)nationale milieubeleid

<i>Ministerie</i>	Artikel	Nr OD	Naam OD	
XI	VROM	2	4	Garanderen van de minimale bouwtechnische en gebruikstechnische kwaliteit van gebouwen en bevorderen van een hogere kwaliteit daarvan
XI	VROM	8	1	Gecoördineerd milieubeleid voor andere overheden
XI	VROM	10	1	Strategieontwikkeling en adequaat generiek instrumentarium
XI	VROM	10	2	Gecoördineerd internationaal milieubeleid
XI	VROM	10	3	Gecoördineerd milieubeleid voor industrie en MKB
XI	VROM	10	4	Nationaal overheidsbeleid voor Duurzame Ontwikkeling
XI	VROM	12	1	Naleving van nationale en internationale regelgeving vallend onder VROM toezicht bevorderen
XI	VROM	12	3	Wettelijke taken prioriteren en relevante maatschappelijke signalen selecteren
V	BZ	1	1	Een goed functionerende internationale rechtsorde.
V	BZ	3	1	Een democratische, slagvaardige en transparante Europese Unie die haar burgers vrijheid, recht en veiligheid biedt en in staat is tot duurzame groei.
V	BZ	3	2	Een effectief, efficiënt en coherent optreden van de Unie ten opzichte van derde landen of regio's.
V	BZ	3	3	Een effectief, efficiënt en coherent optreden van de EU ten opzichte van ontwikkelingslanden of -regio's.
V	BZ	4	2	Een significante vermindering van het percentage mensen dat moet rondkomen van minder dan een dollar per dag.
V	BZ	5	2	Versterking van het gebruik van kennis en onderzoek in beleid en praktijk van ontwikkelingssamenwerking en versterking van onderzoekscapaciteit in partnerlanden. Vermindering van kwalitatieve en kwantitatieve tekorten aan geschoold middenkader en duurzame institutionele versterking van de capaciteit van tertiair onderwijs.
V	BZ	6	1	Bescherming en duurzaam gebruik van milieu en water in de mondiale context en de nationale context in ontwikkelingslanden.
X	DEF	90	-	Milieu-uitgaven
XII	VenW	35	4	Logistieke efficiëntie goederenvervoer
XII	VenW	36	1	Leefomgeving hoofdwegen
XII	VenW	36	2	Leefomgeving spoorwegen
XII	VenW	36	3	Luchtvaart
XII	VenW	36	4	Duurzame zeevaart (Stil en schoon vervoer)
XII	VenW	37	6	Duurzaam milieu
XIII	EZ	3	B	Meer en beter ondernemerschap (MVO kenniscentrum en onderzoeken)
XIII	EZ	2	D	Meer ontwikkeling en benutting van technologische kennis door bedrijven
XIII	EZ	2	E	Versterken van de kennisbasis op strategische technologiegebieden door samenwerking van bedrijven en kennisinstellingen
XIV	LNV	21	11	Duurzame Landbouwproductie
XIV	LNV	21	13	Duurzame ketens
XIV	LNV	23	13	Beheren EHS
XIV	LNV	23	14	Biodiversiteit nationaal en internationaal
XIV	LNV	26	11	Waarborgen kennisstelsel
XIV	LNV	26	12	Benutten van samenhang tussen instellingen
XIV	LNV	26	13	Vernieuwen van het kennisstelsel
XIV	LNV	26	14	Versterken van LNV-beleid met kennis
XIV	LNV	27	11	Uitvoeren reconstructie
XVI	VWS	21	4	Toegankelijkheid en kwalitatieve voorzieningen preventieve zorg
XVI	VWS	21	7	Consumenten- en productveiligheid
XVI	VWS	35	1	Breedtesport
XVI	VWS	98	6	Gezondheidsraad

9. BIJLAGE 3. OVERZICHTSCONSTRUCTIE PROGRAMMA ZUIDVLEUGEL

In de Nota Ruimte is geconcludeerd dat in met name vier regio's in Nederland het beleid van de ministeries van V&W, VROM, LNV en EZ zeer nauw met elkaar verbonden is. Het Kabinet heeft daarom besloten voor elk van deze gebieden een coördinerend bewindspersoon aan te stellen. Om de reikwijdte van die coördinerende verantwoordelijkheid aan te geven, is in de respectievelijke begrotingen van deze vier ministeries een overzichtsconstructie opgenomen van de voor de betreffende regio te nemen besluiten, de primaire verantwoordelijkheidsverdeling en de relatie met de verschillende begrotingen. Deze bijlage bevat het overzicht van de coördinerende verantwoordelijkheid van de minister van VROM.

Clusters	Te nemen besluiten	Verantwoordelijkheidsverdeling	Begroting	Operationeel doel	Bedrag*
Noordrand Rotterdam					
A). A4 Delft-Schiedam	Inname van een standpunt over de A4-Delft-Schiedam in 2006	Verantwoordelijkheid: V&W Vakministerie: V&W Trekker: V&W	V&W IF	art 12.05.03 Hoofdwegen/planstudieprojecten voor tracebesluit	535
			VROM	art 5.2.1. Stedelijke gebieden van nationaal belang verder ontwikkelen	2
			LNV(1)/VROM(2)		PM
B). A13/A16/A20	Vaststellen hoe om te gaan met de planstudie in relatie tot de doorkijk MIT 2015–2020 in 2005	Verantwoordelijkheid: V&W Vakministerie: V&W Trekker: V&W			
C). Technopolis	Afspraak met gemeente en provincie over verdere ontwikkeling in kader A13 kennisboulevard	Verantwoordelijkheid: EZ Vakministerie: EZ Trekker: gemeente	EZ	art 3.10 Zorgen voor aantrekkelijke regio's en steden om te kunnen ondernemen	
D). Schieveense polder (bedrijventerrein en groen)	Afspraak met gemeente en provincie over verdere ontwikkeling in kader A13 kennisboulevard	Verantwoordelijkheid: EZ Vakministerie: EZ Trekker: gemeente	EZ	art 3.10 Zorgen voor aantrekkelijke regio's en steden om te kunnen ondernemen	
E). Schiezone (PMR opgave) (3)	Afsluiting uitwerkingsovereenkomst Rijk-Regio in 2005	Verantwoordelijkheid: V&W Vakministerie: LNV/V&W Trekker: provincie	EZ,	art 3.10 Zorgen voor aantrekkelijke regio's en steden om in te kunnen ondernemen	28
			LNV	PM	28
			VROM	art 8.2.1. Verbeteren van de milieukwaliteit in de bebouwde leefomgeving	28
			V&W	IF 16.01 Megaprojecten/niet verkeer en vervoer	28 + 27 + 45
F). Schiebroekse polder en Zuidpolder (PMR opgaven)	Afsluiting uitwerkingsovereenkomst Rijk-Regio in 2005	Verantwoordelijkheid: V&W Vakministerie LNV/V&W Trekker: provincie	EZ LNV VROM V&W		

Clusters	Te nemen besluiten	Verantwoordelijkheidsverdeling	Begroting	Operationeel doel	Bedrag*	
G).	Groen/blauwe slinger (VINAC strategische groenopgave)	Afspraak met provincie over invoering nieuwe normkostenstelsel in 2005	Verantwoordelijkheid: V&W Vakministerie: LNV/V&W Trekker: provincie	LNV (4)	VINAC	PM
H).	Boterdorpse Polder (VINAC strategische groenopgave)	Afspraak met provincie over invoering nieuwe normkostenstelsel in 2005	Verantwoordelijkheid: LNV Vakministerie LNV Trekker: provincie	LNV(5)	VINAC	PM
I).	Verstedelijkingslocaties: Noordrand 1, 2 en 3	Woningbouwafspraken tussen rijk en regio en besluitvorming over toekomstige verstedelijking in 2005.	Verantwoordelijkheid: VROM Vakministerie: VROM Trekker: gemeente	VROM	BLS	2
Driehoek Rotterdam-Zoetermeer-Gouda						
A).	Integrale gebiedsvisie RZG driehoek (Zuidplaspolder en Westergouwe)	Innemingsstandpunt integraal structuurplan RZG driehoek inclusief besluit infrastructuurle ontsluiting hoofd/onderliggend wegennet en openbaar vervoer in 2005	Verantwoordelijkheid: VROM/V&W/LNV Vakministerie: VROM/V&W/LNV Trekker: provincie	LNV(6)	VINAC	PM
Bundeling van activiteiten die samenhangen met de aanleg van de Tweede Maasvlakte en andere bedrijventerreinen						
A).	Waal- en eemhaven	Inname standpunt op herstructurering na 2006	Verantwoordelijkheid: EZ/VROM Vakministerie: EZ/VROM Trekker: gemeente	EZ	art 3.10 Zorgen voor aantrekkelijke regio's en steden om te kunnen ondernemen	20
B).	Hoeksewaard, 300 ha bovenregionaal bedrijventerrein	Vaststelling definitieve omvang bedrijventerrein	Verantwoordelijkheid: EZ Vakministerie: EZ/VROM Trekker: provincie			0
C).	A15 Maasvlakte-Vaanplein	Ontwerp Tracebesluit gereed in 2005	Verantwoordelijkheid: V&W Vakministerie: V&W Trekker: V&W	V&W, IF	art 12.05.03 Hoofdwegen/planstudieprojecten voor tracebesluit	1263
D).	A4 Zuid (irt bedrijventerreinontwikkeling PMR en de triple A)	Inname standpunt over verkenning «Van haven tot haven» en haalbaarheid PPS in 2005	Verantwoordelijkheid: V&W Vakministerie: V&W Trekker: V&W			0
E).	Natuurcompensatie zee en kust	Afsluiting uitwerkingsovereenkomst Rijk-Regio in 2005	Verantwoordelijkheid: V&W Vakministerie: V&W Trekker: V&W			PM
F).	750 ha natuur in IJsselmonde, Schiebroekse polder, Zuidpolder en Schiezone	Afsluiting uitwerkingsovereenkomst Rijk-Regio in 2005	Zie cluster Noordrand e en f	EZ LNV VROM V&W	art 3.10 Zorgen voor aantrekkelijke regio's en steden om te kunnen ondernemen PM art 8.2.1. Verbeteren van de milieukwaliteit in de bebouwde leefomgeving IF 16.01 Megaprojecten/niet verkeer en vervoer	28 28 28 28 + 27 + 45

Clusters	Te nemen besluiten	Verantwoordelijkheidsverdeling	Begroting	Operationeel doel	Bedrag*
G). Bestaand Rotterdam gebied	Afsluiting uitwerkings-overeenkomst Rijk-Regio in 2005	Verantwoordelijkheid: VROM Vakministerie: V&W/ VROM	Trekker: provincie en gemeente		0
Stedelijke ontwikkeling en bereikbaarheid bij stations op de as Dordrecht-Leiden/Katwijk, Rotterdam-Gouda					
A). NSP Rotterdam	Afsluiten uitvoerings-overeenkomst in 2005 en afgifte beschikking in 2006	Verantwoordelijkheid: VROM Vakministerie: VROM/ V&W Trekker: gemeente	VROM V&W, IF	art 5.2.1. Stedelijke gebieden van nationaal belang verder ontwikkelen art 13.03.01 Spoorwegen/ programma aanleg personenvervoer	54 161
B). Integrale MIT verkenning Stedenbaan	besluitvorming over integrale verkenning stedenbaan in 2005	Vaerantwoordelijkheid: V&W Vakministerie: VROM/ V&W Trekker: provincie			0
C). Bouw van 2000 tot 10 000 woningen Valkenburg en de ontsluiting daarvan	Inname standpunt gebiedsuitwerking Valkenburg in 2006	Verantwoordelijkheid: VROM Vakministerie:VROM Trekker: provincie			0

* Alle bedragen zijn in miljoenen euro's, prijspeil 2005

- (1) 50% van LNV voor grondaankoop
Op dit moment is nog niet exact aan te geven welke bedragen concreet neerslaan in de gebieden.
In de ontwerpbegroting 2007 of zoveel eerder als mogelijk zal de TK hierover geïnformeerd worden.
- (2) totale inzet van LNV en VROM voor de eco- en recreatieve verbindingen maximaal 4 mln. Euro.
- (3) Voor PMR/groen is 112 mln. beschikbaar. Elk departement betaalt 25%. Daarnaast financiert V&W 27 mln voor de groene verginding als onderdeel van de 750 ha. Voor de compensatie zee en kust is door V&W 45 mln gereserveerd.
- (4) 322 mln is voor Zuid-Holland voor zowel SGR als VINAC (beide strategisch groen) voor de periode 2004–2010. VINAC is onderdeel van woningbouwafspraken tot 2010;
Op dit moment is nog niet exact aan te geven welke bedragen concreet neerslaan in de gebieden.
In de ontwerpbegroting 2007 of zoveel eerder als mogelijk zal de TK hierover geïnformeerd worden.
- (5) uit woningbouwafspraken VINAC is onderdeel van woningbouwafspraken tot 2010;
Op dit moment is nog niet exact aan te geven welke bedragen concreet neerslaan in de gebieden.
In de ontwerpbegroting 2007 of zoveel eerder als mogelijk zal de TK hierover geïnformeerd worden.
- (6) VINAC Eendrachtspolder als onderdeel driehoek RZG. VINAC is onderdeel van woningbouwafspraken tot 2010;
Op dit moment is nog niet exact aan te geven welke bedragen concreet neerslaan in de gebieden.
In de ontwerpbegroting 2007 of zoveel eerder als mogelijk zal de TK hierover geïnformeerd worden.

10. BIJLAGE 4. NALEVINGSSTRATEGIE VROM-INSPECTIE

Burgers, bedrijven en overheden zelf zijn in hoofdzaak verantwoordelijk voor het naleven van de regels. Waar dat niet gebeurt stelt de overheid alles in het werk om die naleving te verbeteren.

Het is belangrijk om daarbij de juiste prioriteiten te stellen. Daarvoor heeft VROM in 2003 een zogenoemde Nalevingstrategie ontwikkeld die o.a. een methode bevat van prioritering op basis van een analyse van de risico's (voor de leefomgeving) en nalevingstekorten. Uitgangspunt van de Nalevingstrategie is dat de prioriteit van de VROM-Inspectie ligt bij de wetgeving waar een groot naleeftekort is en die tevens veel risico's geeft voor veiligheid, gezondheid en duurzaamheid.

VROM heeft circa 450 wetten en convenanten, subsidieregelingen en beleidsafspraken gescreend op risico en naleving en deze ingedeeld in vier kwadranten:

- Is het risico voor de burger groot en het nalevingstekort groot, dan pakt de VROM-Inspectie deze taak met voorrang op. Hier is de noodzaak tot toezicht en controle immers het grootst;
- Is het risico groot en het nalevingstekort klein, dan wordt vaak uitgegaan van beperkte controles. Door quick scans en een harde aanpak van het relatief geringe aantal overtreders wordt druk op de ketel gehouden;
- Is het risico klein en het nalevingstekort groot, dan is controle vaak toch niet nodig. Het kan namelijk gaan over onbekende, onduidelijke of nauwelijks geaccepteerde regels. In dergelijke gevallen zal de VROM-Inspectie zich al dan niet samen met anderen inspannen om regels te verbeteren, te vereenvoudigen of te verduidelijken. Ook komt het voor dat de VROM-Inspectie adviseert regels in te trekken omdat ze eigenlijk niet zijn te handhaven;
- Bij een klein risico en klein nalevingstekort heeft handhaving van deze wet geen prioriteit.

In de tabellen van de bijlage treft u de prioriteitenmatrix van de VROM Inspectie aan voor de begroting 2006. Dit is afzonderlijk weergegeven voor het primair toezicht, het interbestuurlijk toezicht en het Defensie toezicht.

Primair toezicht

Groot risico/Groot nalevingstekort

Wonen en Milieu

1	Europese verordening 259/93 betreffende toezicht op overbrenging van afvalstoffen binnen, naar en uit de EU (EVOA) Verdrag van Basel	Evoa (ACS/ Oost Europa/ niet OESO) (exportverbod)
2	Wet milieugevaarlijke stoffen	Zorgplicht Wms (ontgassing)
3	Kernenergiewet	Besluit detectie radioactief besmet schroot
4	Europese verordening 259/93 betreffende toezicht op overbrenging van afvalstoffen binnen, naar en uit de EU (EVOA) Verdrag van Basel	Evoa (ACS/ Oost Europa/ niet OESO) (vergunning)
5	Wet inzake de luchtverontreiniging	Besluit zwavelgehalte brandstoffen Wlv (zeeschepen)
6	Waterleidingwet	Waterleidingbesluit collectieve installaties
7	Wet explosieven voor civiel gebruik:	Wet explosieven voor civiel gebruik:(de wet zelf)
8	Wet milieugevaarlijke stoffen	Besluit ozonlaagafbrekende stoffen wms 2004 (eigenaren koelinstallaties scheepvaart)
9	Wet milieugevaarlijke stoffen	Inzamelingsregeling CFK en Halonen
10	Kernenergiewet	Artikel 22/33 Kew / besluit stralingsbescherming Kew

Groot risico/Groot nalevingstekort

11	Wet milieugevaarlijke stoffen	Veiligheidsinformatiebladen besluit
12	Wet milieugevaarlijke stoffen	>Asbestverwijderings besluit (eigenaren objecten)
13	Wet milieugevaarlijke stoffen	Besluit Asbestwegen
14	Wet milieugevaarlijke stoffen	&Productenbesluiten asbest (asbest in puin)
15	Wet milieugevaarlijke stoffen	Besluit genetisch gemodificeerde organismen (ingeperkt gebruik)
16	Wet milieugevaarlijke stoffen	Vuurwerkbesluit Wms/Wm
17	Waterleidingwet	Waterleidingbesluit (eigen winningen)
18	Europese verordening 259/93 betreffende toezicht op overbrenging van afvalstoffen binnen, naar en uit de EU (EVOA) Verdrag van Basel	>Evoa (OESO vergunning, export bouw- en sloopafval)
19	Europese verordening 259/93 betreffende toezicht op overbrenging van afvalstoffen binnen, naar en uit de EU (EVOA) Verdrag van Basel	&Evoa (OESO nieuwe toetreders EU)
20	Woningwet	>Bouwbesluit (CE markering)
21	Wet milieugevaarlijke stoffen	Kennisgevingsbesluit nieuwe stoffen
22	Wet milieugevaarlijke stoffen	PCB, PCT en Chlooretheenbesluit en regeling verwijdering PCB's
23	Kernenergiewet	Besluit stralingsbescherming/artikel 29 en/of 34 Kew (vergunninghouders «handelingen», zoals ziekenhuizen, laboratoria, instellingen)
24	Kernenergiewet	Besluit stralingbescherming/artikel 29 en/of 34 Kew («werkzaamheden»)
25	Kernenergiewet	Besluit vervoer splijtstoffen, ertsen, radioactieve stoffen/vergunninghouders (grote bronnen)
26	Bestrijdingsmiddelenwet	Bestrijdingsmiddelenwet, creosoot
Ruimtelijke Ordening		
1	Nota Ruimte	&Versterking van de kracht en diversiteit van de belangrijkste economische kerngebieden (clustering van chemische bedrijven) (doelgroep gemeenten)
2	Wet milieubeheer	Besluit externe veiligheid inrichtingen (afstanden in bestemmingsplannen)
3	PKB's	&Structuurschema burgerluchtvaartterreinen (regionale en kleine luchtvaart)
4	PKB's	&PKB luchtvaartterreinen Maastricht en Lelystad
5	Nota Ruimte	&Versterking van de kracht en diversiteit van de belangrijkste economische kerngebieden (300 hectare Hoeksewaard) (doelgroep gemeenten)
6	Nota Ruimte	&Versterking van de kracht en diversiteit van de belangrijkste economische kerngebieden (gemeenten)
7	Nota Ruimte	&Vergroting van milieukwaliteit en veiligheid (gemeenten)
8	Tracebesluit	Tracebesluit (bouwstoffen)
9	Nota Ruimte	&Borging van de veiligheid tegen overstromingen (gemeenten)
10	Wet luchtvaart	&Luchthaven indelingsbesluit
11	Nota Ruimte	&Vergroting van milieukwaliteit en veiligheid (provincies)
12	Nota Ruimte	&Borging en ontwikkeling van natuurwaarden (gemeenten)
13	Besluit op de Ruimtelijke ordening	Besluit op de Ruimtelijke Ordening (handhaving watertoets, gemeenten)
14	Nota Ruimte	>>&Ontwikkeling van nationale stedelijke netwerken en stedelijke centra*

Groot risico, Klein nalevingstekort

Wonen en Milieu

1	Wet milieugevaarlijke stoffen	Besluit genetisch gemodificeerde organismen (veldproeven)
2	Europese verordening 259/93 betreffende toezicht op overbrenging van afvalstoffen binnen, naar en uit de EU (EVOA) Verdrag van Basel	>Evoa (OESO vergunning)
3	Bestrijdingsmiddelenwet	&Toelating op grond van de Bestrijdingsmiddelenwet voor wat betreft gasvormende bestrijdingsmiddelen.
4	Wet milieugevaarlijke stoffen	Besluit genetisch gemodificeerde organismen (gentherapie)
5	Wet milieubeheer	Besluit beheer elektrische apparatuur ((H)CFK-houdende koel/vriesapparatuur)
6	Kernenergiewet	&Besluit kerninstallaties, splijtstoffen, ertsen/artikel 15b Kew, vergunningen nucleaire inrichtingen (mbt niet-nucleaire aspecten)
7	Wet milieubeheer	art 8.1: inrichtingen vallend onder bijlage 2ivb, niet zijnde defensie
8	Wet milieugevaarlijke stoffen	Besluit ozonlaagafbrekende stoffen wms 2003 (importeurs, handel)
9	Kernenergiewet	Besluit kerninstallaties, splijtstoffen, ertsen/artikel 15b Kew, vergunningen nucleaire inrichtingen (mbt nucleaire aspecten)
10	Kernenergiewet	&Beveiligingsrichtlijn Kew (BRK'93)
11	Kernenergiewet	&Kernenergiewet, Non-proliferatie verdrag, Protocol van Almelo
12	Waterleidingwet	Waterleidingbesluit (waterleidingbedrijven)

Primair toezicht

Klein risico, Groot nalevingstekort

Wonen en Milieu

1	Wet milieugevaarlijke stoffen	Besluit PAK-houdende coatings Wms
2	Wet milieugevaarlijke stoffen	Besluit koperbehandeld hout
3	Wet milieugevaarlijke stoffen	Registratiebesluit Wms
4	Bestrijdingsmiddelenwet	Bestrijdingsmiddelen wet, biociden (overige biociden)
5	Bestrijdingsmiddelenwet	>Bestrijdingsmiddelen wet, koperhoutverduurzaming
6	Wet milieubeheer	Besluit inzamelen afvalstoffen (vergunningen)
7	Bestrijdingsmiddelenwet	Bestrijdingsmiddelen wet, toezicht op de dierplaagbestrijders
8	Wet milieugevaarlijke stoffen	Cadmiumbesluit 1999 Wms
9	Kernenergiewet	&Regeling natuurlijke bronnen van straling
10	Wet milieubeheer	Regeling Verpakking en verpakkingsafval (mededelingsplicht)
11	Wet milieugevaarlijke stoffen	Besluit verpakkingen en aanduiding Milieugevaarlijke stoffen
12	Bestrijdingsmiddelenwet	>Bestrijdingsmiddel enwet, biociden (koelwater)
13	Kernenergiewet	Besluit stralingsbescherming (grote bronnen)

Ruimtelijke Ordening

1	PKB's	>PKB Nota Waddenzee 1993 (gemeenten)
2	Flora en Faunawet	Flora en Faunawet (Ro, gemeenten)
3	Besluit Luchtkwaliteit	>Besluit Luchtkwaliteit (Ro zonering gemeenten)
4	Nota Ruimte	>>&Versterking van de kracht en diversiteit van de belangrijkste economische kerngebieden (gemeenten)
5	Nota Ruimte	Borging van de veiligheid van het IJsselmeergebied met behoud van (inter)nationale ruimtelijke waarden (Borging ruimte voor dijkversterking) (RHS) (gemeenten)
6	Nota Ruimte	>>&Voorkoming knelpunten bij de ondergrondse ordening (gemeenten)
7	PKB's	>>Structuurschema Buisleidingen (EZ)
8	Nota Ruimte	>>&Borging en ontwikkeling van natuurwaarden
9	Nota Ruimte	>>&Borging en ontwikkeling van bijzondere landschappelijke en cultuur historische waarden
10	Nota Ruimte	>>&Vergroten van de concurrentiepositie van de Randstad als geheel (gemeenten)
11	Nota Ruimte	>>&Bereikbare en toegankelijke recreatievoorzieningen in en rond de steden. (gemeenten)
12	Vuurwerkbesluit WMS)	Vuurwerkbesluit WMS (Ro zonering, gemeenten)
13	Vogel- en Habitat richtlijn	Vogel- en Habitat richtlijn (gemeenten)
14	Besluit Luchtkwaliteit	Besluit Luchtkwaliteit (Ro zonering provincies)
15	Nota Ruimte	&Bereikbare en toegankelijke recreatievoorzieningen in en rond de steden. (provincies)

Primair toezicht

Klein risico, Klein nalevingstekort

Wonen en Milieu

1	Wet milieugevaarlijke stoffen	Regeling lekdichtsheidsvoorschriften koelinstallaties (overig)
2	Wet milieugevaarlijke stoffen	BESLUIT BROEIKASGASSEN
3	Europese verordening 259/93 betreffende toezicht op overbrenging van afvalstoffen binnen, naar en uit de EU (EVOA) Verdrag van Basel	>Evoa (OESO groenelijst regime)
4	Bestrijdingsmiddelenwet	Bestrijdingsmiddelen wet, TBT
5	Wet milieubeheer	&Besluit beheer autobanden
6	Wet milieubeheer	Regeling beheer elektrische apparatuur
7	Wet milieubeheer	Stortplaats en stortverboden
8	Wet milieugevaarlijke stoffen	&Wms, Besluit ozonlaagafbrekende stoffen wms 2003 (eigenaren halonblusinstallaties)
9	Wet milieubeheer	Besluit beheer elektrische apparatuur (producenten en importeurs)
10	Kernenergiewet	Besluit in-, uit- en doorvoer van radioactieve afvalstoffen
11	Kernenergiewet	Vrijstellingsbesluit (defensieinrichtingen)

Klein risico, Klein nalevingstekort

12	Wet milieubeheer	&Regeling inzamelen afvalstoffen (registratieplicht)
13	Wet milieugevaarlijke stoffen	>Besluit in- en uitvoer milieugevaarlijke stoffen (exporteurs)
14	Wet milieubeheer	Regeling Verpakking en verpakkingsafval (eisen aan zware metalen)
15	Wet milieugevaarlijke stoffen	>Besluit implementatie EG-verbodsrichtlijn Wms 1998 (par. 5 benzeen)
16	Wet milieugevaarlijke stoffen	Besluit implementatie EG-verbodsrichtlijn Wms 1998 (par. 4 hexachloorethaan)
17	Wet milieugevaarlijke stoffen	Besluit ozonlaagafbrekende stoffen wms 2003 (procducenten)
18	Kernenergiwet	Besluit vervoer splijtstoffen, ertsen, radioactieve stoffen/ vergunninghouders (kerntransporten)
19	Wet milieugevaarlijke stoffen	Besluit organisch Halogeengehalte van Brandstoffen
20	Wet milieugevaarlijke stoffen	Besluit implementatie EG-verbodsrichtlijn Wms 1998 (par. 3 gechloreerde koolwaterstoffen)
21	Wet milieugevaarlijke stoffen	&Productenbesluiten asbest (asbest in producten)
22	Wet inzake de luchtverontreiniging	Besluit zwavelgehalte brandstoffen Wlv (binnenvaart)
23	Wet inzake de luchtverontreiniging	Besluit zwavelgehalte brandstoffen Wlv (landbouw)
24	Wet milieubeheer	Besluit Kca-logo
25	Wet milieubeheer	Besluit beheer batterijen
26	Wet milieugevaarlijke stoffen	>Besluit in- en uitvoer milieugevaarlijke stoffen (importeurs)
27	Wet milieugevaarlijke stoffen	Besluit Kwikhoudende producten Wms 1998
28	Wet milieugevaarlijke stoffen	DBB-besluit
29	Wet milieugevaarlijke stoffen	Ugilec 121, Ugilec 141 en DBBT-besluit
30	Wet inzake de luchtverontreiniging	Besluit kwaliteitseisen brandstoffen wegverkeer
31	Wet milieubeheer	Besluit beheer autowrakken (mededelingsplicht voor producenten en importeurs)
32	Wet milieubeheer	Regeling beheer autowrakken
33	Wet milieugevaarlijke stoffen	Besluit implementatie EG-verbodsrichtlijn Wms 1998 (Besluit PCP)
34	Wet milieugevaarlijke stoffen	Besluit gechloreerde parafines Wms
Ruimtelijke Ordening		
1	Nota Ruimte	&Borging van de veiligheid tegen overstromingen (provincies)
2	Tracewet	Tracebesluit (geluid)
3	Nota Ruimte	>>&Borging en ontwikkeling van bijzondere landschappelijke en cultuur historische waarden
4	Nota Ruimte	&Borging en ontwikkeling van natuurwaarden (provincies)
5	Nota Ruimte	&Versterking van de kracht en diversiteit van de belangrijkste economische kerngebieden (provincies) (Versterking luchthaven Schiphol (RHS))
6	Nota Ruimte	>>&Versterking van de kracht en diversiteit van de belangrijkste economische kerngebieden (provincies) (Bevordering ontwikkeling TOP-projecten (RHS))
7	Nota Ruimte	Borging en ontwikkeling van bijzondere landschappelijke en cultuur historische waarden (provincies)
8	Nota Ruimte	Borging en ontwikkeling van bijzondere landschappelijke en cultuur historische waarden (gemeenten)
9	Nota Ruimte	Borging van de veiligheid van het IJsselmeergebied met behoud van (inter)nationale ruimtelijke waarden (Borging ruimte voor dijkversterking) (RHS) (provincies)
10	Nota Ruimte	>>&Voorkoming knelpunten bij de ondergrondse ordening (provincies)
11	Nota Ruimte	>>&Vergroten van de concurrentiepositie van de Randstad als geheel (provincies)
12	Nota Ruimte	>>&Versterking van de kracht en diversiteit van de belangrijkste economische kerngebieden (clustering van chemische bedrijven) (doelgroep provincies)
13	Besluit op de Ruimtelijke ordening	&Besluit op de Ruimtelijke Ordening (handhaving watertoets, provincies)
14	Nota Ruimte	&Versterking van de kracht en diversiteit van de belangrijkste economische kerngebieden (300 hectare Hoeksewaard) (doelgroep provincies)
15	PKB's	>PKB Nota Waddenzee 1993 (provincies)

Primair toezicht

Klein risico, Klein nalevingstekort

16	PKB's	>>Structuurschema Buisleidingen (EZ)
17	Vuurwerkbesluit WMS)	Vuurwerkbesluit WMS (Ro zoning provincies)
18	Vogel- en Habitat richtlijn	Vogel- en Habitat richtlijn (provincies)
19	Flora en Faunawet	Flora en Faunawet (Ro, provincies)
20	Nota Ruimte	&Verbetering van de bereikbaarheid

Legenda –

- >> Door de experts als niet handhaabaar, uitvoerbaar en/of fraudebestendige regelgeving bestempeld
- > Door experts als matig handhaabaar, uitvoerbaar en/of fraudebestendige regelgeving bestempeld
- & Nieuwe of niet eerder opgenomen regeling of risico en/of naleefgedrag gewijzigd in evaluatieronde 2005
- * Als gevolg van politieke wens.

Interbestuurlijk toezicht

Groot risico/Groot nalevingstekort

Wonen en Milieu

1	Wet milieubeheer	Besluit externe veiligheid inrichtingen (wm-vergunningen)
2	Woningwet	Woningwet: sloop (incl asbestverw.)
3	Wet explosieven voor civiel gebruik (2e lijn)	Wet explosieven voor civiel gebruik (de wet zelf)
4	Wet geluidhinder	>>Wet geluidhinder (Overheden)
5	Wet milieubeheer	Besluit Risico's Zwarte Ongevallen
6	Wet milieugevaarlijke stoffen	>>&Vuurwerkbesluit (opslag consumentenvuurwerk, bezigers NL)
7	Wet milieubeheer	Wet milieubeheer (top 450 bedrijven, vergunningverlening/handhaving)
8	Wet milieubeheer	LAP Landelijk afval beheerplan (ketenhandhaving)
9	Woningwet	Woningwet: nieuwbouw
10	Woningwet	Woningwet: bouwtechnische eisen aan bestaande bouw
11	Woningwet	Woningwet: brandveilig gebruik bestaande bouw
12	Wet milieubeheer	Art. 10 Wm zorgplicht afvalstoffen
13	Huisvestingswet	>>Huisvestingswet (onrechtmatige bewoning)
14	Wet Bodembescherming	Wet Bodembescherming
15	Wet inzake de luchtverontreiniging	Besluit luchtkwaliteit (rapportage aan EU)
16	Wet milieubeheer	Wet milieubeheer (risicovollebranches en concerns, niet zijnde top 450, vergunningverlening / handhaving)
17	Huisvestingswet	Huisvestingswet (statushouders)
18	Wet milieubeheer	Wet milieubeheer (overige bedrijven, vergunningverlening/handhaving)

Ruimtelijke Ordening

1	Wet op de Ruimtelijke Ordening	Uitvoering bestemmingsplan(handhaving ruimte voor de rivier) (gemeenten)
2	Wet op de Ruimtelijke Ordening	Uitvoering bestemmingsplan(handhaving externe veiligheid stedelijk gebied, vuurwerkbedrijven, Besluit Luchtkwaliteit en besluit ext. veil. inrichtingen) (gemeenten)
3	Wet op de Ruimtelijke Ordening	Uitvoering bestemmingsplan(handhaving EHS, Vogel- en Habitatrichtlijn, Flora- en Faunawet)
4	Wet op de Ruimtelijke Ordening	Uitvoering bestemmingsplan (handhaving 2e nota PKB Waddenzee) (gemeenten)
5	Wet op de Ruimtelijke Ordening	Uitvoering bestemmingsplan(handhaving permanente bewoning recreatiewoningen) (gemeenten)*

Interbestuurlijk toezicht

Groot risico, Klein nalevingstekort

Wonen en Milieu

1	Wet inzake de luchtverontreiniging	>>Besluit verbranding afvalstoffen (BVA)
2	Luchtvaartwet	Deelname commissies (Schiphol)
3	Wet geluidhinder	Wet geluidhinder (industrie zoning)
4	Wet milieubeheer	Wet milieubeheer 8.40 AmvB's besluit LPGtankstations milieubeheer
5	Wet milieubeheer	Wet milieubeheer 8.40 AmvB's besluit chemische wasserijen milieubeheer

Interbestuurlijk toezicht

Klein risico, Groot nalevingstekort

Wonen en Milieu

1	Wet Bodembescherming	>>Bouwstoffenbesluit
2	Wet inzake de luchtverontreiniging	>>Besluit emissie-eisen stookinstallaties milieubeheer B
3	Wet milieubeheer	Wet milieubeheer 8.40 AmvB's (zonder chem wasserijen, en lpg-tankstations)
4	Wet milieubeheer	>>Besluit stortplaatsen en stortverboden (BSSA)
5	Wet stankemissie veehouderijen in landbouwontwikkelings en -verwervingsgebieden	Wet stankemissie veehouderijen in landbouwontwikkelings en -verwervingsgebieden
6	Wet milieubeheer	Oplosmiddelenbesluit omzetting EG-VOS-richtlijnen milieubeheer
7	Wet verontreiniging oppervlaktewateren	Wet Verontreiniging oppervlaktewater: algemene voorschriften tav lozingen
8	Wet inzake de luchtverontreiniging	Besluit uitvoering EG-ozonrichtlijn
9	Wet Bodembescherming	Lozingsbesluit bodembescherming (burgers)
10	Wet Bodembescherming	Lozingsbesluit bodembescherming (bedrijven)
11	Wet Bodembescherming	Stortbesluit (Stortplaatsen)
12	Wet milieubeheer	LAP Landelijk afval beheerplan (minimum standaarden)
13	Huisvestingswet	Huisvestingswet (overige onderwerpen, object gericht)
14	Wet milieubeheer	Verbod op storten en verbranden buiten inrichtingen
15	Bestrijdingsmiddelenwet	Lozingenbesluit open teelt en veehouderij
16	Wet Bodembescherming	Stortbesluit (Overheidsbedrijven)
17	Huisvestingswet	Huisvestingswet (overige onderwerpen, subject gericht)
18	Huisvestingswet	Huisvestingsbesluit
19	Wet milieubeheer	>>Instructieregeling lozingsvoorschriften niet inrichtingen milieubeheer
20	Wet op de Ammoniak en veehouderij	Wet op de Ammoniak en veehouderij
21	Wet op de Openluchtrecreatie	Wet op de Openluchtrecreatie
22	Wet milieubeheer	Wet milieubeheer 8.40 AmvB's afvalwater
23	Wet milieubeheer	>>Besluit propaan in de bouw milieubeheer

Ruimtelijke Ordening

1	Wet op de Ruimtelijke Ordening	Uitvoering bestemmingsplan(handhaving overig buitengebied) (gemeenten)
2	Wet op de Ruimtelijke Ordening	Uitvoering bestemmingsplan – handhaving (gebieden aangewezen in kader restrictief beleid en bufferzones) (gemeenten)

Wonen en Milieu

1	Luchtvaartwet	Deelname commissies (burgerluchtvaartterreinen behalve Schiphol)
2	Wet inzake de luchtverontreiniging	>>Besluit emissie-eisen stookinstallaties milieubeheer A
3	Wet op de lijkbezorging en omhulselbesluit	Wet op de lijkbezorging en omhulselbesluit
4	Wet Bodembescherming	Besluit opslaan in ondergrondse tanks
5	Wet Bodembescherming	Besluit verplicht bodemonderzoek bedrijfsterreinen
6	Wet milieubeheer	Besluit scheiden en gescheiden houden
7	Wet hygiene en veiligheid bad- en zweminrichting	Wet hygiene en veiligheid bad- en zweminrichting (bad- en zweminrichtingen)
8	Wet inzake de luchtverontreiniging	Besluit emissie-eisen NO _x salpeterzuurfabrieken
9	Wet milieubeheer	Asbestbesluit wm
10	Wet milieubeheer	Besluit beheer autowrakken (instructie autosloperijen)
11	Wet Bodembescherming	Infiltratiebesluit bodembescherming
12	Wet milieubeheer	>>Besluit emissie-eisen titaandioxide-inrichtingen

Legenda

- >> Door experts als niet handhaafbaar, uitvoerbaar en/of fraudebestendige regelgeving bestempeld
- & Nieuwe of niet eerder opgenomen regeling of risico en/of naleefgedrag gewijzigd in evaluatieronde 2005
- * Als gevolg van politieke wens

11. BIJLAGE 5. MOTIES EN TOEZEGGINGEN

BIJLAGE MOTIES EN TOEZEGGINGEN BEHORENDE BIJ DE ONTWERPBEGROTING 2006 VAN HET MINISTERIE VAN VROM

A. OVERZICHT VAN DE MOTIES MILIEUBEHEER

Omschrijving	Kamerstuknummer	Stand van Zaken
Motie Van der Vlies Verzoekt de regering in het najaar van 2004 met voorstellen te komen om mestbe- en verwerking te stimuleren en tevens voorstellen te doen om belemmeringen zoveel mogelijk weg te nemen.	28 385 XI, nr. 45	Afgedaan met: Via brief aan de TK, d.d. 13-12-2004 (TK, 2004–2005, 28 385 en 26 729, nr. 45)
Koopmans, Verbugt c.s. Verzoek indien de alternatieven niet haalbaar zijn, de benodigde financiële middelen te onttrekken aan de Modernisering fase 2 van de Maasroute door fasering van dit project, zonder dat daarbij de veiligheid in het geding wordt gebracht teneinde een voor de emplacementen Roosendaal en Venlo gedragen oplossingen te vinden.	27 628 XI, nr. 5	Afgedaan met: Deze motie hoort niet bij VROM.
Verzoek om de Kamer voor 1 oktober 2004 duidelijkheid te verschaffen over het instrument voor gemeenten ter financiering van de gemeentelijke watersysteemtaken. Actie BWL: overleg met V&W, BZK en Fin. Stand van zaken: 1e overleg verliep stroef	29 428 XI, nr. 6	Afgedaan met: TK, 2004–2005, 29 428, nr. 6
Spies (CDA), De Krom (VVD), v.d. Ham (D66), Samson (PvdA), Duyvendak (GL), Van Velzen (SP); verzoekt de regering de conclusies van het onderzoek van CE als vertrekpunt te nemen voor de beleidsvoorstellen tav het toekomstig klimaatbeleid	28 240, nr. 26	Evaluatienota verschijnt in oktober-2005
Verzoek aan de regering om: Alles te ondernemen in Europees verband om tot een gezamenlijke effectieve opstelling van de EU te komen teneinde import en handel van niet duurzaam geproduceerd hout te ontmoedigen en het gebruik van duurzaam geproduceerd hout te bevorderen	(23 982–26 998)	Afgedaan met: Afgehandeld bij brieven aan TK kvl 2004062515 dd 2 juli 2004 en vervolgens Kvl 2005014168 dd 16 febr. 2005.
Verzoek om onderzoek naar de mogelijkheden van een wetswijziging tot beperking kring direct belanghebbenden in verband met lokale overlast of hinder.	20 600 XI, nr. 29	Afgedaan met: De EK heeft op 24 mei wetsvoorstel 29 421 aangenomen. De Wet treedt binnenkort in werking. Daarmee is de actio popularis geschrapt.

Omschrijving	Kamerstuknummer	Stand van Zaken
Vormgeven dematerialisatiebeleid. De motie vraagt een monitoringsprogramma op te zetten om de route van materiaalstromen door de economie te volgen; voorstellen voor dematerialisatiebeleid en het invullen van producentenverantwoordelijkheid te ontwikkelen; te onderzoeken of een materialenheffing een geschikt dematerialisatie-instrument is; en de kamer hierover te informeren.	20 600 XI, nr. 29	Afgedaan met: NMP4 MT
Motie over verschil in stortkosten voor afval in Nederland en Duitsland	27 664, nr. 21	
Aan het Kabinet is verzocht om in overleg met het bedrijfsleven de waarde en inhoud van keurmerken te toetsen en te stroomlijnen door middel van een systeem van benchmarking en de Kamer daarover nader te informeren.	28 000 XI, nr. 36	Afgedaan met start project «platform duurzaamheidscriteria producten».
verzoek aan de regering een commissie van wetgevingsjuristen in te stellen om de mogelijkheden na te gaan van het integreren van milieu- en natuurwetgeving in één integrale wet	29 383, nr. 8	Het probleem is opgelost, doordat de natuurbeschermingswetvergunning wordt meegenomen in de VROM-vergunning (omgevingsvergunning). Dat zal een dezer dagen aan de Kamer worden meegedeeld.
N.a.v. AO IBO bekostiging waterbeheer; TK informeren over de verbetering van doelmatigheid en voortgang van samenwerking.	TK 29 428, 3	Afgedaan met: UB [12-07-2005] Rapportage samenwerking in de waterketen.
Verzoekt de regering het uitvoeringsbesluit Wbm zo aan te passen dat secundaire bouwstoffen die voldoen aan het bouwstoffenbesluit niet onder WBM vallen (motie is technisch geformuleerd)	nr. 27	Het Uitvoeringsbesluit Wbm is conform de motie aangepast en van kracht.
Verzoekt de regering de in de AWB wettelijk vastgelegde vergunningstermijnen en de termijnen voor beroep en bezwaar te verkorten	nr. 28	Afgedaan met: Motie is beantwoord in de brief van de Minister van Justitie van 14 april 2005 (29 279 nr. 21). Daarmee is de motie afgedaan. Over die brief vindt op 16 juni nog wel een AO in de Kamer plaats.
Verzoekt de regering om tijdens de Europese Top in het voorjaar van 2005 te bepleiten de waterstofambitie tot een van de duurzaamheidsdoelen van de Lissabonagenda te maken.	nr. 32	Afgedaan met: Eco-efficiënte innovaties (zoals waterstof) kunnen een belangrijk aspect van de Lissabonstrategie vormen. Dit zal tijdens de Europese top worden uitgedragen. Hiermee wordt de strekking van de motie uitgevoerd.
Over een wijziging van de Gemeente- en provinciewet teneinde lokale en provinciale overheden te verplichten gedoogbeschikkingen actief ter beschikking te stellen via internet	22 343 XI, nr. 83	Momenteel wordt onderzocht en afgestemd bij welke projecten van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties dit aansluit (Actieprogramma Elektronische Overheid). Dit om integraal beleid te vormen en niet slechts voor een aantal beschikkingen, te weten gedoogbeschikkingen, apart beleid op te stellen. Brief hierover is op 1 oktober 2004 naar TK verstuurd (kenmerk SB/RB/2004088062)

Omschrijving	Kamerstuknummer	Stand van Zaken
Feenstra c.s. Verzoek om een eenduidige systematiek voor het vaststellen van (basis) milieukwaliteiten (met afwijkingen) t.b.v. de wijziging van de Wet milieubeheer. Overleg hierover met IPO en VNG.	27 400 XI, nr. 15	Afgedaan met: De Tk wordt elk jaar via de begrotingstoelichting geïnformeerd over de stand van zaken van MILO
Verzoekt de regering het RIVM opdracht te geven een multicriteria-analyse uit te werken (comparative risk).	nr. 29	Gezien de breedte van het onderzoek is een eindrapportage niet voor het eind van 2005 te verwachten.

B. OVERZICHT VAN DE TOEZEGGINGEN MILIEUBEHEER

Omschrijving	Vindplaats	Stand van Zaken
Het Kabinet zal nav het RIVM rapport, nuchter omgaan met risico's «een beleidsnotitie maken, die als kader zal dienen voor een discussie over heel concrete zaken	24-09-2003 Kamerstukken II 2003–2004 29 200 XI nr. 6 AO TK Opslag en vervoer gevaarlijke stoffen	Afgedaan met: Actie is afgerond. Op 30 januari 2004 is hierover een brief aan de TK toegestuurd. Na kabinetsbehandeling volgt nog; kabinetsstandpunt richting Kamer.
AKZO Nobel (chloortransporten). De staatssecretaris is bereid, in overleg met het bedrijf te komen tot een onafhankelijke beoordeling van de incidentele transporten.	05-12-02 Kamerstukken II 2002/200322343 nr. 74	Afgedaan met: De TK is op 22 juni 2004 geïnformeerd van de afronding van dit dossier; t.w. volledige instemming van de Europese Commissie met de NL aanpak.
Nucleaire zaken. Overleg met BuZa over eventuele aanpassing Euratom verdrag	22-06-2004 Verslag AO, TK 2003–2004	Afgedaan
Milieuraad. De TK zal schriftelijk worden geïnformeerd over de vraag of de concept verordening (inz. gefluoriseerde broeikasgassen) verder gaat dan de bepaling in de WMS.	AO TK 12-02-2004	Afgedaan met: Brief is uitgegaan op 21-07-04 K112803–200421501 nr. 183
Ammoniak	AO TK ammoniak 17 juni	Afgedaan met: bij brief van 23 juli 2004, TK 2003–2004, 24 445, nr. 70.
Milieujaarverslagen. Minister geeft aan dat criteria die aan de wettelijk verplichte rapportage van bedrijven worden gesteld scherper mogen worden en dat de verplichte rapportage voor meer bedrijven mag gelden.	11-12-01 Kamerstuk 2001–2002 22 343, nr. 65, AO TK milieuwet-handhaving	Afgedaan met: Actie is afgerond. Bij brief van 18 augustus 2004 (TK 28 663) is de TK geïnformeerd over de resultaten van het evaluatie-onderzoek en is medegedeeld dat op korte termijn voorstellen zullen worden gedaan.
VROM-vergunning. Kamer zal worden geïnformeerd over de VROM-vergunning	AO Handhaving 16 september 2004 29 800 XI, nr. 9	Afgedaan met: brief van 210904, DGM/SB 2004079384
Herijking regelgeving. In mei 2004 volgt nadere informatie over de vormgeving van de VROM-vergunning.	Kamerstuk 29 383, nr. 9, pag. 21	Afgedaan met: Zie de brieven van 7 juni 2004 (29 383, nr. 12) en 23 september 2004 (29 383, nr. 18).
Schroot. Staatssecretaris zegt toe Kamer te informeren over tussenopslag COVRA ten opzichte van andere mogelijkheden.	kamerstukken 2002–2003 22 343, nr. 754 december 2002	Afgedaan met: brief naar Kamer d.d. 27-09-2004 (22 343, nr. 95).
Herijking regelgeving. Medio 2004 wordt een voorstel gedaan over de invoering van de positie van de Europese milieu-regelgeving op het gebied van milieu-beoordeling irt de positie van de mer.	Kamerstuk 29 383, nr. 9, pag. 25	Afgedaan met: wetsvoorstel (nr. 29 811, nr. 2) strategische milieubeoordeling is 28 september 2004 naar de Kamer gezonden.
Herijking. De Kamer zal worden bericht over tijdschema herziening regelgeving (per regel) incl. effecten van de herijking	AO Handhaving 16 september 2004 29 800 XI, nr. 9	Afgedaan met: brief van 25-10-2004 (29 383, nr. 20)
Verpakkingen en Petflessen	AO TK 22 juni 2004	Afgedaan met: brief van 20 aug 2004 nr. SAS2004080796. Voorts zijn aan de TK gezonden: de NRSV-studie 2 sep 2004 nr. SAS2004085202, Het Rapport PET 5 okt 2004 nr. 2004095065 en Jaarverslag Commissie Verpakkingen 25 okt 2004 nr. SAS 2004100465.

Omschrijving	Vindplaats	Stand van Zaken
Afhandeling overhandigde brieven (van De Krom, o.a. over self storage)	AO Handhaving 16 september 2004 29 800 XI, nr. 9	Afgedaan met: brief over self-storage is op 28-10-2004 naar de TK gegaan (22 343, nr. 97). Brief aan De Krom voor de overige onderwerpen is verstuurd (SB/RB2004128638)
De Kamer zal worden geïnformeerd over het register risicosituaties gevaarlijke stoffen (met name over de advisering van de AIVD)	24-09-2003 Kamerstukken II 2003–2004 29 200 XI nr. 6 AO TK Opslag en vervoer gevaarlijke stoffen	Afgedaan met: De wijziging van de Wm ivm het register is 8 december in de Kamer besproken (2876TK) en aangenomen.
Milieuraad. Follow-up WSSD/Top van Johannesburg: a) verdere uitwerking van de follow-up WSSD wordt in de week van 14 oktober aan de TK gezonden; b) een uitgewerkt plan voor een nationale strategie voor duurzame ontwikkeling volgt in een later stadium aan de TK.	10-10-02 Kamerstukken II 2002–2003 21 501-08, nr. 151 AO TK Milieuraad	Afgedaan met: verzonden aan de Kamer (23 december 2004, DGM/SB2004120761).
AKZO Nobel (chloortransporten). De staatssecretaris zegt toe, naar het punt – ministeries zijn niet verantwoordelijk voor het scheppen van vervangende werkgelegenheid – te kijken en de Kamer via een brief op de hoogte te stellen van zijn bevindingen.	05-12-02 Kamerstukken II 2002/2003 22 343 nr. 74	Afgedaan met: Is overbodig geworden, omdat bonden (met instemming van de OR) en AKZO Nobel voor de vestiging Hengelo een zeer goed sociaal plan hebben vastgesteld waardoor werknemers opnieuw geplaatst kunnen worden dan wel vervroegd uit kunnen treden.
Milieuraad. Zwavelgehalte scheepsbrandstoffen: schriftelijke informatie over al dan niet bestaan van flexibiliteit in de richtlijn zwavelgehalte scheepsbrandstoffen (0,2% versus 1,5%).	24-04-03 Kamerstukken II 2002–2003 26 215-01, nr. 165 AO TK Milieuraad	Is afgedaan middels brief DGM/2003078197
Opslag en vervoer gevaarlijke stoffen. De minister zegt toe om samen met minister V&W een reactie (kabinetsbrede standpunt) te geven over het advies van de VROM-raad en de Raad voor Verkeer en Waterstaat en dit begin 2004 aan de Kamer toe te zenden.	24-09-2003 Kamerstukken II 2003–2004 29 200 XI nr. 6 AO TK Opslag en vervoer gevaarlijke stoffen	Afgedaan met: De Kabinetsreactie is in de MR van 17 december vastgesteld. Afgehandeld.
Opslag en vervoer gevaarlijke stoffen. De minister zegt toe dat de resultaten van de ketenstudies eind 2003 aan de Kamer worden toegezonden (incl. een totaalbeeld van de afspraken die in de rapportage zijn gemaakt).	24-09-2003 Kamerstukken II 2003–2004 29 200 XI nr. 6 AO TK Opslag en vervoer gevaarlijke stoffen	Afgedaan met: De rapportage Ketenstudies zal met het Kabinetsstandpunt 22 december 2004 in de MR worden afgesteld. Afgehandeld.
Biotechnologie De Kamer zal medio 2004 worden geïnformeerd over de lastenverlichting, de vereenvoudiging en de stroomlijning van wet- en regelgeving op het gebied van de biotechnologie	AO TK Biotechnologie 05-11-2003, TK 2003–2004, 27 428, nr. 44	Kabinetsstandpunt is inmiddels naar de TK verstuurd (TK 2004–2005, 27 428 nr. 55)
Toezegging AO riooloverstorten. Afschrift antwoord brief stichting naar TK	TK	Afgedaan met: (TK, 2004–2005, 25 890, nr. 29)
Toezegging minister Dekker: Reactie op de voorstellen Duurzame koffertjes aan TK te zenden	TK	1 Afgedaan met: UB [11-05-2005] Afhandeling Duurzame koffertje

Omschrijving	Vindplaats	Stand van Zaken
Toezegging Meststoffenwet M.b.t. termijn herziening meetnormen; vraag Oplaat	07-11-02 Kamerstukken II 2002–2003 28 385 nr. 12 AO TK evaluatie meststoffenwet 19-05-2004 28 385, nr. 26 28-04-2004 28 385, nr. 25	Afgedaan met: TK, 2004–2005, 28 385 en 26 729, nr. 43
Toezegging Stank; Informeren TK middels brief	AO TK stank 10 juni	Afgedaan met: VROM 040654 en TK 2003–2004, 27 835, nr. 26
Toezenden bijlagen bij rapport Trendbox aan TK	AO Verpakkingen, 3 maart 2005	Afgedaan met: kamerstuk 28 694-16 jaar 2004–2005 op 21 maart 2005
Geven van analyse over afzet compost in het nieuwe mestgebruiksnormenstelsel (Koopmans/CDA en Krom/VVD. TK	AO afval, 17 november 2004	Afgedaan met: UB [28-04-2005] Afbakening afvalstoffenregelgeving en meststoffenregelgeving, afzet compost en relatie compost en CO2 (de «groene brief»)
Wijziging Wet Bodembescherming Uitleg over toepassen saneringsplicht bij beperkt budget overheid	Plenair debat TK08/10/ 2004	Afgedaan met: Brief aan TK d.d. 5 april 2005, kenmerk LMV 2005000779
De Kamer krijgt binnen 1 maand nadere info/kabinetsreactie op het rapport van de cie-Van Dijk	AO TK Biotechnologie, 25 januari 2005	Besproken in AO dd 16 juni en VAO dd 22 juni. Motie over 0.1% aangenomen.
Toezenden bijlage bij rapport Trendbox aan TK	AO TK Verpakkingen, 3 maart 2005	Afgedaan met: kamerstuk 28 694-16 jaar 2004–2005, 21 maart 2005
Besluit beheer verpakkingen en papier en karton zsm aan de TK zenden	AO TK Verpakkingen, 3 maart 2005	14 april verzonden met nota MJZ 2005039312
Notitie over de KCB: toekomstscenario's, mogelijke opties, vergelijking met buitenland (vnl. België en Duitsland), onderliggende rapporten, bandbreedte, cijfers, duurzame energie, schadevergoeding, schadevergoeding investeren in duurzame energie, ook optie meenemen van verlieslijdende centrale. Interpellatiedebat	TK Kernenergiecentrale Borssele, 24 februari 2005	Afgedaan met: UB [29-04-2005] Besluitvorming kerncentrale Borssele
Notitie over de KCB: toekomstscenario's, mogelijke opties, vergelijking met buitenland (vnl. België en Duitsland), onderliggende rapporten, bandbreedte, cijfers, duurzame energie, schadevergoeding, schadevergoeding investeren in duurzame energie, ook optie meenemen van verlieslijdende centrale.	Interpellatiedebat TK Kernenergiecentrale Borssele, 24 februari 2005	Afgedaan met: UB [29-04-2005] Besluitvorming kerncentrale Borssele
Staatssecretaris heeft aangegeven dat bij de inzet van NL in de EU (bij de discussie over post-Kyoto beleid in de Milieuraad en de Voorjaarsraad) uitbreiding van de deelname tot veel landen (participatie) en verbinding met andere milieuthema's belangrijk is. Belangrijker nog dan vasthouden aan de -30% doelstelling in 2020.	AO Klimaatbeleid met vaste commissies voor VROM	Afgedaan met: Met vaststelling dat deze lijn wordt gevolgd.

Omschrijving	Vindplaats	Stand van Zaken
Nucleaire zaken Informatie aan EPZ vragen over bestemming Plutonium van Borssele	22-06-2004 Verslag AO,TK 2003–2004	Afgedaan met: UB [29-04-2005] Besluitvorming kerncentrale Borssele
TK krijgt schriftelijke info over uitkomst onderzoek E-PRTR	AO Milieuraad, BNC-fiches, rapportage beleidsdossier hout van 9 maart 2005	Afgedaan met: Info naar de TK
INSPIRE Stas informeert TK over voordelen INSPIRE en zend kosten-batenanalyse toe.	AO Milieuraad 9 maart 2005	Afgedaan met: UB [21-06-2005] Toezending resultaten onderzoek naar de kosten en baten van de ontwerprichtlijn INSPIRE in Nederland
Dakafval: Mogelijkheden aanpassing regelgeving worden gezien. Ook wordt gekeken naar tussenoplossingen voor bedrijven die nu procedures hebben lopen.	AO Afval, 17 maart 2005	
De vraag over de ontwikkelingen rond avibodemas zal per brief worden beantwoord	AO Afval, 17 maart 2005	Afgedaan met: UB [19-07-2005] Hoofdpijnen prioritaire projecten uitvoeringsprogramma bodembeleid.
Stas zal de Kamer binnenkort informeren over het programma Klimaat voor Ruimte, om de Kamer indruk te geven van wat we doen op het gebied van adaptatie aan klimaatverandering.	AO Klimaatbeleid	Afgehandeld bij brief dd 4 april 2005, kenm. Kvl2005034512.
De Staatssecretaris zal de Kamer in april 2005 informeren over complementariteit, i.e. het onderzoek dat we daar naar hebben laten doen en wat we hierover aan de EC hebben gerapporteerd.	AO Klimaatbeleid 9 maart 2005	Voortgangsrapport klimaatbeleid voor EU eind juni naar TK.
Nav voorstel voor motie van Duyvendak (GL) heeft de Stas toegezegd dat hij zijn best zal doen binnen twee weken antwoord te geven op vraag of het mogelijk is het parkeertarief te differentiëren obv de milieuprestaties van een auto. Dit is gemeentebeleid, Van Geel zal hiervoor contact opnemen met minBZK.	VAO Klimaatbeleid 15 maart 2005	Afgedaan met: UB [03-06-2005] Reactie op motie Duyvendak betreffende differentiatie parkeerbelasting
Informeren stand van zaken Venlo, financiën	AO Externe Veiligheid 23 maart 2005	11 april brief uit DGR/S89
De Staatssecretaris zal onderzoeken, wat de mogelijkheden zijn van regionale coalities (b.v. met regio rond Beijing???) binnen internationaal klimaatbeleid.	AO Klimaatbeleid 9 maart 2005	Zal worden afgehandeld in de 2e Evaluatienota Klimaatbeleid.
De kabinetsreactie op de Milieubalans 2005, ontvangt u op 18 mei 2005	Uitreiking milieubalans, onder embargo, 10 mei	Uitstelbriefje kabinetsreactie op 13 mei uitgegaan DBM 2005022165 Verwacht: medio juni 2005
De Kabinetsreactie op de Milieubalans 2005 ontvangt u (= vz. TK) op 18 mei 2005	Aanbieding van de Milieubalans, onder embargo, 10 mei 2005	medio juni 2005 zal de kabinetsreactie Milieubalans 2005 aan de TK worden aangeboden.

Omschrijving	Vindplaats	Stand van Zaken
BRZO/veiligheid. Controle actie op uitvoering BRZO vindt in tweede halfjaar 2003 plaats.	TK 27 664, no. 6	Afgedaan met: brief met rapporten naar de TK d.d. 041109 (VROM041000)
Toezegging herziening waterleidingwet; Vastleggen kerntaken en activiteiten waterleidingbedrijven in wet	Brief aan de TK 27 mei 2003 inzake industrie-water	Het wetsvoorstel voor de nieuwe Drinkwaterwet gaat na de zomer naar de RMC.
De Kamer: Zal worden geïnformeerd over wat wordt gedaan met de aanbevelingen uit het VROM-Inspectie rapport «Op de korrel» ten aanzien van de herziening van het Bouwstoffenbesluit met name wat betreft het vergroten van het minimaal in een werk toe te passen volume AVI-bodemas en het overwegen van een vergunningenregime voor werken met AVI-bodemas. TK	AO bodem, 10 november 2004	Afgedaan met: UB [19-07-2005] Hoofdlijnen prioritaire projecten uitvoeringsprogramma bodembeleid.
Op het AO van 10 november 2004 was de Kamer begin 2005 een brief toegezegd over de aanpassing van de Meststoffen wetgeving met daarbij aandacht voor de <ul style="list-style-type: none"> – het stimuleren van de afzet van compost door aanpassing BOOM. – de relatie tussen composteren en CO₂ emissies – innovatieve composteertechnieken – plantaardige reststoffen uit de voedings- en genotsmiddelen industrie – niet van toepassing zijn afvalstoffenwetgeving als een handeling is toegestaan op grond van de meststoffenwetgeving (handhaving meenemen). Deze toezegging is herbevestigd. 	Algemeen Overleg Afval 17 maart 2005	Afgedaan met: UB [28-04-2005] Afbakening afvalstoffenregelgeving en meststoffenregelgeving, afzet compost en relatie compost en CO ₂ (de «groene brief»)
In het kader van de herziening van het besluit lozingenvoorschriften zullen de voor- en nadelen van voedselrestvermalers in beeld gebracht worden en wordt de Kamer geïnformeerd.	Algemeen Overleg Afval, 17 maart 2005	Afgedaan met: Brief op 11-07-2005 naar TK (kenmerk BWL/2005158768)
Champignonvoetjes: het onderzoeksprotocol en de resultaten van het onderzoek op basis van het protocol worden aan de Kamer voorgelegd.	Algemeen Overleg Afval, 17 maart 2005	Op 4-05-2005 is het Protocol champignonvoetjes aan de TK verzonden. Tijdens het AO Afval op 21 juni is de TK geïnformeerd over de resultaten van het onderzoek.
Milieu en mobiliteit. Het kabinet zal de brief over duurzaamheid begin juni aan de Tweede Kamer doen toekomen.	PA [19-5-2005] Verantwoordingsdebat jaarverslagen 2004	
Begrotingsbehandeling 2001. Er zal aan de SER om advies gevraagd worden over sanering van milieukeuren.	31-10-00 Handelingen II 2000–2001, nr. 15, blz. 1093	Afgedaan met: Briefnrs. voor beide brieven aan de EK en TK: 2004092200 d.d. 01-01-2005.
Asbest Epidemiologisch onderzoek. Rond 1 juli 2004 informeert de Stas de Tweede Kamer over de mogelijkheden van epidemiologisch onderzoek onder de slachtoffers met mesothelioom.	AO Milieuhandhaving 16 dec. 2003; kamerstukken 2003–2004, 25 834, nr. 24	De resultaten van het epidemiologisch onderzoek worden medio september-oktober 2005 verwacht. de reden van de vertraging is erin gelegen dat het meer tijd gekost heeft dan verwacht om goedkeuring te krijgen van de betrokken ziekenhuizen voor het uitvoeren van het dossieronderzoek naar niet-beroepsgebonden mesothelioomslachtoffers.

Omschrijving	Vindplaats	Stand van Zaken
Externe Veiligheid Voor eind 2003 neemt de minister een besluit over een nieuwe systematiek voor de berekening van het groepsrisico en over een nieuwe norm. De nieuwe systematiek en norm worden in de praktijk getoetst, en de norm in een AMVB vastgelegd.	05-12-02 TK Kamerstukken II 2002/200 327 801 nr. 21	
Slaapverstoring Over een jaar zal een politiek besluit worden genomen over wat met de resultaten van het slaapverstoringsonderzoek wordt gedaan. Daarbij zal worden gezien of er aanleiding is voor een tussentijdse aanpassing van het Luchthavenverkeersbesluit.	13-03-03 TK Kamerstukken II 2002–200 326 959 nr. 3	Afgedaan met: UB [27-04-2005] Kabinetsstandpunt nachtelijke geluidbelasting door vliegtuigverkeer en effecten op de slaap.
Nucleaire zaken Plan van aanpak sluiting Borsele.	AO 23-10-2003 TK	Afgedaan met: UB [29-04-2005] Besluitvorming kerncentrale Borssele
Externe veiligheid. Ik heb mij voorgenomen om u samen met mijn collega halfjaarlijkse voortgangsbrieven te zenden. Dat lijkt me beter dan dat ik een nieuwe nota stuur, omdat dan alles weer stil staat. Binnenkort komt er een AMvB en binnen een halfjaar nadat de brief is verstuurd krijgt u het eerste voortgangsoverzicht dat een substantieel karakter zal dragen.	20-11-01 Handelingen II 2001–2002, 28 600 XI Begrotingsbehandeling TK 20, 22 en 27/11/01	Afgedaan met: De vierde voortgangsrapportage is op 7 september 2004 naar de TK verzonden. De vierde voortgangsrapportage is op 7 september 2004 naar de TK verzonden. Actie is afgerond.
Asbest De Staatssecretaris zal een gesprek aangaan met Eternit. De TK zal hierover geïnformeerd worden.	AO Asbest 09-06-2004 TK	De Belgische moedermaatschappij van Eternit heeft de NL directie tegengehouden om op vrijwillige basis een gesprek aan te gaan met de Stas. De Stas zal na de juridische mogelijkheden onderzoeken om het bedrijf aansprakelijk te stellen en op die basis een gesprek met hen aangaan.
Asbest Er zal schriftelijk worden gereageerd op het voorstel van de heer Samson voor het instellen van een Waarborgfonds.	AO Asbest 09-06-2004 TK	Afgedaan met: Brief aan TK d.d. 5 april 2005, kenmerk LMV 2005000779
Duurzame daadkracht	Notaoverleg 19 april 2004 AO Administratieve Lasten op 30 juni 2004 TK	Afgedaan met: In de begroting 2005 is beschreven hoe de samenhang met de monitoring van de transities, de duurzaamheidsverkenning en de begrotingen ingevuld wordt. Zie ook pagina 13.
Nucleaire zaken Brief van de Europese Commissie (inzake informatievoorziening over transacties met Pu en de rol van Euratom en de Lidstaten hierin) wordt aan de TK gezonden	22-06-2004 Verslag AO, TK 2003–2004	Afgedaan met: UB [29-04-2005] Besluitvorming kerncentrale Borssele
Asbest Informeren Tweede Kamer over de voortgang van de uitvoering van de saneringsregeling asbestwegen 2e fase	TK AO asbest 9 juni 2004	TK zal op de hoogte worden gebracht vwb uitvoering 2de fase wanneer de inventarisatie door de provincies is afgerond. De inventarisatie zal op zijn vroegst op 1 juli klaar zijn, zodat de TK na het zomerreces op de hoogte wordt gesteld.

Omschrijving	Vindplaats	Stand van Zaken
Asbest Opstellen landelijk uniforme regels voor (tijdelijke) opslag, transport en (mobiel) reinigen van asbesthoudende grond, baggerspecie en puin(granulaat)	TK AO asbest 9 juni 2004	Toezegging over over asbest in bodem grond en puin-granulaat en de handreiking tbv de uitvoering die door de provincies en gemeenten is gevraagd. De handreiking zal aan de TK worden gemeld voor 1 juli 2005.
Toezegging Herijking	TK AO 3 november 2004	Afgedaan met: brief aan TK van 25-11-2004, 29 383 nr. 23
Biotechnologie Er zal een workshop worden georganiseerd om te inventariseren hoe andere EU-lidstaten omgaan met de ethische aspecten van de import van genetisch gemodificeerde dieren	TK AO op 17 juni 2004	De aangekondigde workshop zal waarschijnlijk in de eerste helft van 2006 plaatsvinden. Projectplan is opgesteld, organisaties worden nu aangeschreven om offerte uit te brengen. Er wordt samengewerkt met LNV en Europese commissie.
De AmvB verpakkingen zal najaar 2004 worden gepubliceerd; de mogelijkheid in het concept om meermaligheid verplicht voor te schrijven, wordt geschrapt.	TK AO verpakkingen 8 en 16 september 2004	I.o.m. het bedrijfsleven en VNG wordt gezien hoe de invoering van producentenverantwoordelijkheid zowel voor de korte als lange termijn gestalte kan worden gegeven.
<ol style="list-style-type: none"> 1. De kamer nader berichten over de aanpassing van de Meststoffen wetgeving met daarbij aandacht voor- het stimuleren van de afzet van compost door aanpassing BOOM.- de relatie tussen composteren en CO₂ emissies- innovatieve composteertechnieken- plantaardige reststoffen uit de voedings- en genotsmiddelen industrie- niet van toepassing zijn afvalstoffen- wetgeving als een handeling is toegestaan op grond van de meststoffen- wetgeving (handhaving meenemen). 2. Alvorens de meststoffenwetgeving aan te passen, de voornemens per brief aan de Kamer meedelen. 3. Kamervragen De Krom cs over afvalstoffen die worden gebruikt als bouwstof in het stortlichaam uiterlijk vrijdag 12-11 naar de Kamer sturen. 4. Openstaande vragen van het AO per brief beantwoorden. Betreft Diftar (VROM inschakelen om gemeenten te stimuleren/helpen), gemeenten die de hand lichten met gescheiden inzameling van gft-afval, taak en functioneren Platform Gelijkwaardig speelveld afval en biomassa 	TK AO Afvalbeheer 10 november 2004	Afgedaan met: 12-11-04 naar de Kamer gestuurd brief SAS2004114887. Brief SAS2004119314, 30 november 2004
Toezegging AO IBO bekostiging waterbeheer; Informeren TK onderzoek één waterketentarieff	TK 2003-2004; Handelingen 91. Pag. 5867-5869. Debat nav AO 30/6/04 over IBO bekostiging waterbeheer	Afgedaan met: UB [12-07-2005] Rapportage samenwerking in de waterketen.
Toezegging WMS. Informeren TK	TK	Nog geen nieuwe ontwikkelingen.
Toezegging gassing. Keuze regelgeving	TK AO handhaving (medio 2003)	Het rapport over de evaluatie van MJP-H is gereed. De beleidsrapportage wordt in september aan de TK aangeboden.
Toezegging ammoniak en stank; aanpassen Amvb	TK	1 Afgedaan met: Geen aparte brief naar TK gestuurd.

Omschrijving	Vindplaats	Stand van Zaken
Ammoniak en stank Ter verwezenlijking van de herbegrenzing EHS (compensatie) bezien op welke wijze middelen van VROM- en LNV begroting kunnen worden aangewend binnen de criteria van bijvoorbeeld ruimtelijke kwaliteit.	15-01-02 Handelingen I nr. 15 Blz. 719–744 Wetsvoorstellen ammoniak en stank 15 en 29/01/02	1 Afgedaan met: Is meegenomen bij besluitvorming rond extra middelen in het regeerakkoord voor EHS en reconstructie.
Toezegging Bodemsanering	10-04-02 Kamerstuk II; 2001–2002; 28 199, nr. 2; TK AO Bodemsanering	
Toezegging Biociden. Inspanningsverplichting	TK	Afgedaan met: (TK, 2004–2005, 27 858, nr. 51).
Riolering en afwatering De drukte in de ondergrond neemt nog steeds toe. De Kamer stelt dat de kosten voor de rioleringszorg hierdoor worden verhoogd. In overleg met de Minister van RO zal worden bezien of hiervan rijkswege een ordenende taak is weggelegd	03-12-02 Kamerstukken II 2002/2003 19 826, nr. 25 AO TK rioleringen	Afgedaan met: (TK, 2003–2004, 29 387, nr. 5) Toezegging is overgedragen aan DGR. Er zijn brieven naar de TK gegaan vanuit DG (o.a. beleidsbrief ruimtelijke ordening ondergrond, TK 2004–2005, 29 387 en 28 663, nr. 7
Toezegging Glastuinbouw; Informeren TK	AO TK glastuinbouw 17 juni	1 Afgedaan met: Is geen toezegging aan de TK geweest om ze te informeren, is ook niet gebeurd. Gemeenten zijn wel geïnformeerd.
Toezegging Bodem	TK AO bodem op 10 juni 2004	Afgedaan met: UB [19-07-2005] Hoofdlijnen prioritaire projecten uitvoeringsprogramma bodembeleid.
Toezegging Stas: Nadere info inzake afstemming tussen de afvalstoffenwet en de meststoffenwet (Koopmans/CDA en Krom/VVD)	TK AO afval, 17 november 2004	Afgedaan met: UB [28-04-2005] Afbakening afvalstoffenregelgeving en meststoffenregelgeving, afzet compost en relatie compost en CO2 (de «groene brief»)
Toezegging duurzaam inkopen en hout Zo mogelijk nog voor de begrotingsbehandeling zal de TK een programma gericht op duurzaam inkopen van hout worden toegezonden.	TK AO Milieuraad 6 oktober 2004	Afgedaan met: met toezenden rapportage duurzame bedrijfsvoering overheid aan TK bij brief Kvl 200502792 dd. 3-03-2005.
Toezegging duurzaam inkopen en hout De Stas zal uitzoeken hoe het zit met het inkoopbeleid v.w.b hout bij het min. van VenW.	TK AO Milieuraad, 6 oktober 2004	Afgedaan met: met informeren TK bij brief Kvl 2005014168 dd. 16-02-2005.
Toezegging Illegale houtkap De Stas zal de Kamer informatie doen toekomen over de eisen aan partnerships worden gesteld, de mogelijkheden voor een wettelijk bindend importverbod en onderzoek naar mogelijkheden tot optreden tegen illegaal hout in NL.	TK AO Milieuraad, 6 oktober 2004	Afgedaan met: met informeren TK bij brief Kvl 2005014168 dd. 16-2-2005.
Duurzaam inkopen In nota over duurzaam inkopen wordt ook ingegaan op vermarkting innovatieve producten.	Begrotingsbehandeling TK Milieu 29/11/2004	Afgedaan met: Nota duurzaam inkopen.
Luchtkwaliteit Plan ligt in januari bij TK	Begrotingsbehandeling TK Milieu 29/11/2004	Afgedaan met: Brief aan vz TK d.d. 20 april 2005 kenmerk 2005042011

Omschrijving	Vindplaats	Stand van Zaken
Geluidsoverlast BrommersStas zal mogelijke maatregelen tegengaan geluids-overlast brommers en scooters bekijken, anders dan in de brief van Min VenW al is aangegeven.	Begrotingsbehandeling TK Milieu 29/11/2004	Naar verwachting zal de brief aan de TK in de week van 15 augustus verzonden worden.
Doelennotitie irt begroting In de volgende begroting wordt een verbeteringslag gemaakt om doelen scherper te omschrijven in termen van haalbaarheid en randvoorwaarden op basis van de doelen notitie.	Begrotingsbehandeling TK Milieu 29/11/2004	Afgedaan met: Is een aandachtspunt van het Dienstbureau, wordt opgepakt !
HerijkingMogelijkheid tot elektronische aanlevering voor 8.40 AmvB's en milieuvergunning begin 2005.	Begrotingsbehandeling TK Milieu 29/11/2004	Elektronische melding 8.40 AmvB's is reeds mogelijk via site van Infomil; Is aan de Tweede Kamer gemeld bij brief van 29 maart 2005 (vergaderjaar 2004-2005, 29 383, nr. 27)
Duurzaam inkopen Voor DI zullen afrekenbare doelstellingen iedere 2 jaar worden geëvalueerd.	Begrotingsbehandeling TK Milieu 29/11/2004	
Duurzaam inkopen Voor DI zal de mogelijkheid van een proefproject worden onderzocht. Begrotingsbehandeling TK Milieu 29/11/2004	SMOM tender duurzame bedrijfsvoering is uitgezet. Projecten gaan na 1 september van start.	
Deregulering. Nagegaan wordt hoe bij deregulering op rijksniveau kan worden voorkomen dat op decentraal niveau juist meer regelgeving komt.	Begrotingsbehandeling TK Milieu d.d. 29/11/2004	Het kabinet heeft op 9 november 2004 in de Code Interbestuurlijke Verhoudingen met het IPO en de VNG afspraken gemaakt over het terugdringen van de lasten van provincies en gemeenten voor burgers, bedrijven en instellingen. Bij eerdere gelegenheden heeft de Minister aangegeven dat zij in het onverhoopte geval dat alsnog van extra regels zou blijken, het IPO en de VNG daarop zal aanspreken. In het uiterste geval kan worden vastgelegd dat op een bepaald terrein regels van decentrale overheden niet mogen worden gesteld. Overigens is tot dusverre niet gebleken dat er extra regels op decentraal niveau komen, en er zijn geen redenen om aan te nemen dat dit in de toekomst wel zal gebeuren.
In een brief over afronding van het voorzitterschap zal straks informatie volgen over de kwestie prioritering van stoffen versus de registratie, en informatie over uitwisseling in relatie tot dierproeven.	Begrotingsbehandeling TK Milieu 29/11/2004	Afgedaan met: Brief 16 maart 2005 nummer DGM/SAS/2005028610
1) Tweede evaluatie van het convenant snel uitbesteden burger centraal 2) maart 2005: brief aan TK over a) 2-de evaluatieb) Europese dimensie cq aanpak (bespreking in Telecomraad) c) financiering onderzoek (onderzoeksfonds ism bedrijfsleven?) d) effect in NL van Duitse aanpak uitrol UMTS (weinig hoge masten ipv vele kleine) 3) vóór maart 2005: brief aan TK over aansprakelijkheid	TK AO VC EZ en VROM 7 december 2004 over UMTS-Antenne convenant	Afgedaan met: Nrs. 1 en 2 met brief EZ mede namens VROM aan TK 11-04-2005, Witte kamerstuknr. 27 561 nr. 23. Nr. 3 met brief van VROM aan TK 29-03-2005, witte kamerstuknr. 28 089 nr. 9
Wijziging Wet BodembeschermingTK periodiek betrekken bij afname adm. lasten	Plenaire debat TK08/10/2004	Afgedaan met: wordt automatisch meegenomen in totale rapportages bij begroting en herijkingoperaties. Aparte aandacht niet nodig.

Omschrijving	Vindplaats	Stand van Zaken
Wijziging Wet Bodembescherming Overleg met VNG over nazorgplannen	Plenair debat TK08/10/ 2004	Afgedaan met: Brief aan TK d.d. 5 april 2005 kenmerk LMV 2005000779
Wijziging Wet Bodembescherming In de brief over bodemsaneringsbeleid, toegezegd in AO van 10/11/2004 wordt een reactie gegeven op het rapport van de Algemene Rekenkamer	AO TK10/11/2004	Afgedaan met: Brief aan TK d.d. 5 april 2005 kernmerk LMV/2005000770
TK zal in de zomer van 2005 geïnformeerd worden over stroomlijnen procedures/ regelgeving en het wegnemen van belemmeringen. Er zal worden gerappor- teerd of de eerder voorgestelde procedu- rele verbeteringen effect hebben gehad. Ook zal worden gekeken naar de mogelijkheden en speelruimte in Europees verband.	AO TK Biotechnologie 25 januari 2005	Stand van zaken nog niet gewijzigd. Planning najaar 2005
De Stas zal de kwestie van het ethische toetsings-kader en de al of niet integratie van de 3 commissies nader bezien. Hij inventariseert de vragen die daarbij aan de orde zijn en zal die vragen met de Kamer bespreken.	AO TK Biotechnologie 25 januari 2005	Op ambtelijk niveau (VROM-LNV) gesprek geweest met TK-lid Ormel over de achtergronden en het probleem dat opgelost zou moeten worden door het instellen van een Raad voor de Ethiek en Biotechnologie.
Openbaarheid van veldproeven: de Stas zal samen met Brinkhorst met Donner gaan praten. ook zal de openbaarheid van veldproeven in EU-verband worden aangekaart.	AO TK Biotechnologie, 25 januari 2005	Afgedaan met: Brief uitgegaan 18 april 2005 met nr. SAS 2005037758
Toezegging Illegale houtkap. De Stas zal de wens van de TK een standpunt voor een invoerverbod voor illegaal gekapt hout in te nemen aan LNV doorgeven.	AO TK Milieuraad 6 oktober 2004	Brief Kvl2005014168 d.d. 16 februari 2005.
Vuurwerk. Stas zal overleggen met gemeenten en provincies over 4e verkoopdag vuurwerk	Begrotingsbehandeling TK Milieu 29/11/2004	Afgedaan met: VNG heeft de Stas per brief laten weten tegen een 4e verkoopdag te zijn. Afvoeren.
Koopmansgelden. Stas zal in overleg met LNV TK informeren over inzet koopmans- gelden (budgetten 2006 2010)	Begrotingsbehandeling TK Milieu 29/11/2004	Afgedaan met: Brief is verzonden op 13 december. Afgehan- deld (TK, 2004–2005, 29 939, nr. 1).
CO ₂ en emissiehandel. Handel in andere milieuonderwerpen(toezeggingen Samson)	AO TK 31 maart CO ₂ en emissiehandel	Afgedaan met: Brief is op 15 november 2004 (28 240, nr. 15) aan de Kamer gestuurd.
Korte notitie over de arbeidsrechtelijke (bedoeld is: bestuursrechtelijke) aspecten van ingrijpen in de positie van werkgever (bestuursorgaan) en werk-nemer (toezichthouder) (amendement 29 285, nr. 9).	Plenaire behandeling wetsvoorstel handhavingstructuur (29 285) 8 december 2004	Afgedaan met: Brief (briefnummer 2004 126 877) aan de TK is verzonden 10 december 2004
Toezending van een afschrift van het artikel in IPO Milieuwerk over het idee van een provinciale handhavingdienst.	Plenaire behandeling wetsvoorstel handhavingstructuur (29 285) 8 december 2004	Afgedaan met: Brief (nr. 2004126877) aan de TK is verzonden 10 december 2004.

Omschrijving	Vindplaats	Stand van Zaken
REACH. Evenwichtig en samenhangend verhaal over kosten.baten van REACH	22-04-2004, TK AO-Milieuraad	Afgedaan met: Toezegging afgehandeld! middels gezamenlijke brief (15 oktober 2004) van VROM/EZ nav Nederlandse impactstudie REACH is aangegeven welke acties NL gaat ondernemen ivm het noodzakelijke evenwicht tussen kosten en baten.
Asbest. Opstellen protocol sanerings-criterium voor asbest	TK AO asbest 9 juni 2004	Afgedaan met: Het protocol is gereed en aan de TK aangeboden met brief BWL/2004107346 van 29 nov 2004
De Staatssecretaris zal nog nagaan hoe het staat met beantwoording van schriftelijke vragen van mevrouw Van Velzen, (vragen voor Minister VWS) mbt alternatieven voor dierproeven, en de rol van Nederland in relatie tot inbreng in Europa.	Begrotingsbehandeling TK Milieu 29/11/2004	Afgedaan met: Brief van VWS van 10 jan 2005 nr. DBO-K-U-2547905 en 2040502400
In januari 2005 krijgt de Kamer informatie over de resultaten van de gehouden workshop over impact REACH ihkv voorzitterschap EU (oktober te Scheveningen).	Begrotingsbehandeling TK Milieu 29/11/2004	Afgedaan met: Brief van EZ van 17 februari 2005 nr. IO/O 5000809.
Over de implementatie via Hoofdstuk 9 van de wet Milieubeheer en voortgang van het proces, cq het Nederlandse traject in juridische zin volgt in 2005 meer informatie.	Begrotingsbehandeling TK Milieu 29/11/2004	Afgedaan met: Brief van VWS van 10 januari 2005 met nrs. DBO-K-U-2547905 en 2040502400 is naar de TK verzonden.
Toezegging Besluit LandbouwBij/na behandeling van de nieuwe Stankwet in de TK zullen de consequenties ervan voor dit besluit worden gezien. Nu al wordt zoveel mogelijk gekoppeld tussen de Stankwet en het Besluit landbouw.	AO TK Ontwerp-Besluit Landbouw, 26 januari 2005	Het ontwerp-besluit Landbouw gaat naar verwachting op 1 juli 2005 naar de Raad van State.
Nuchter Omgaan met Risico's (NOR)-aansprakelijkheid voor verplaatsen van de basisstations-kosten van negatieve gezondheidseffecten voor omwonenden bij negatieve gevolgen voor de gezondheid door basisstations of hoogspanningslijnenrapportage aan TK over situaties waarbij sprake is van belemmeringen bij het blussen van branden in woningen gelegen onder hoogspanningslijnen-informatie aan TK over reikwijdte NOR	TK AO 5 oktober 2004	<ul style="list-style-type: none"> - Overleg met Bzk, EnergieNed en Ned. Ver. Branden Rampen-bestrijding. Een notitie aan de TK wordt in juli 2005 verwacht. - Reikwijdte NOR: Brief aan TK d.d. 4 maart 2005 (TK 2004-2005, 28 089 en 29 800 XI nr. 8)
Toezegging BiocidenRapporteren TK	Handelingen 2001-2002; 2 juli 2002 ; EK over biociden nr. 32 p. 1532-1536	Rapport van de evaluatie van MJP-H is gereed en beleidsrapportage wordt in september aan de TK aangeboden
Toezegging Biociden; stimulering alternatieven.	Handelingen 2001-2002; 2 juli 2002; EK over biociden nr. 32 p. 1532-1536	Rapport van de evaluatie van MJP-H is gereed en beleidsrapportage wordt in september aan de TK aangeboden

Omschrijving	Vindplaats	Stand van Zaken
Uien: In het kader van het Besluit stortverbod buiten inrichtingen wordt toepassing oogstrestanten binnen bedrijf mogelijk gemaakt.	AO Afval, 17 maart 2005	
Teerhoudend asfaltgranulaat: momenteel vindt onderzoek plaats naar gelijkwaardigheid verwerking dmv immobilisatie. Onderzoek wordt binnen 2–3 maanden afgerond. Kamer wordt vervolgens geïnformeerd over wat met aanbevelingen Inspectieonderzoek wordt gedaan.	AO Afval 17 maart 2005	
Ontwerp voor modernisering van de Kernenergiewet in de zomer aan de Raad van State voorleggen.	Interpellatiedebat TK Kernenergiecentrale Borssele, 24 februari 2005	Afgedaan met: op 18-07-2005 is per mail vanuit JZ de voordracht, wet en MvT aan Raad van State gezonden
De Kamer zal de kabinetsreactie op het rapport van de Cogem over pharmagewassen ontvangen	AO TK Biotechnologie 25 januari 2005	De uitwerking wordt meegenomen bij de inventarisatie vereenvoudiging biotech regelgeving. Verwacht wel een separate reactie richting Kamer
Asbest De TK zal op de hoogte worden gebracht van de resultaten van de inventarisatie naar de omvang van de asbestverontreiniging in de bodem	AO Asbest 09-06-2004 TK	Deze inventarisatie maakt geen deel uit van het landsdekkend beeld bodemverontreiniging. In een aparte actie zullen de meest betrokken provincie deze inventarisatie opstellen. De resultaten zullen niet voor 1-7-2005 bekend zijn
Biotechnologie De mogelijkheden voor een virtueel kenniscentrum zullen nader worden bezien	TK AO Biotechnologie 05-11-2003, TK 2003–2004, 27 428, nr. 44	Brief aan TK wordt verwacht na de zomer.
De TK zal vóór de zomer 2005 geïnformeerd worden over de voortgang van het onderzoeks-programma Ecologisch Onderzoek. Daarbij zal ook iets worden gezegd over het verzoek van Van Velzen om een maatschappelijke kosten-batenanalyse.	AO TK Biotechnologie, 25 januari 2005	Brief naar TK naar verwachting in september.
Onderzoek verwerkingsstructuur ziekenhuisafval wordt rond de zomer afgerond	AO Afval, 17 maart 2005	
In de 2e evaluatienota klimaatbeleid, zal ook een hoofdstuk over toekomstgerichte opties worden opgenomen. Dit o.a. op basis van het optiedocument. Hierin zal ook worden onderzocht, wat de mogelijkheden zijn voor gebruikmaking van de FES(?)-gelden (aardgasbaten) voor investeringen in een duurzame energievoorziening en klimaatmaatregelen etc. Belangrijk is dat dit voor de begrotingsbehandeling voor 2006 naar de TK gaat.	AO Klimaatbeleid 9 maart 2005	Wacht op 2e Evaluatienota Klimaatbeleid in oktober 2005
Naar aanleiding van voorstel voor moties van Spies (CDA) heeft de Stas toegezegd de conclusies van het CE-rapport als vertrekpunt te nemen voor de beleidsvoorstellen tav toekomstig klimaatbeleid	VAO Klimaatbeleid 15 maart 2005	De evaluatienota verschijnt in okt. 2005

Omschrijving	Vindplaats	Stand van Zaken
Naar aanleiding van voorstel voor motie van Van Velzen (SP) heeft de Stas toegezegd dat in de 2e evaluatienota ook vergelijking zal worden gemaakt met klimaatbeleid in andere EU-landen. Hierover rapporteren deze landen aan de EC en UNFCCC.	VAO Klimaatbeleid 15 maart 2005	Wordt meegenomen in de 2e Evalautienota klimaatbeleid.
De Staatsecretaris zal de Kamer een brief sturen over de voortgang van het onderzoek naar grondlawaai door Schiphol	AO Schipholbeleid van 28 april 2005	Afwachten tot het onderzoek is afgerond (derde kwartaal 2005)
Wetsvoorstel Vos EK Het is zeer wel denkbaar om op dit terrein een convenant te sluiten gericht op het realiseren van de NMP4-doelstelling. De regering is bereid om een convenant na te streven als het wetsvoorstel er eenmaal is en eventueel ook voordat het wetsvoorstel er is.	09-07-02 EK Handelingen I 2001–2002, nr. 35 blz. 1739–1757(23 982–26 998)	Verwachting is dat najaar 2005 besloten kan worden tot implementatie hiervan over te gaan.
Toezegging Riolering en afwatering; Rapportage sanering lozingen buitengebied naar TK	TK 2002–2003; 19 826, nr. 25 (verslag AO over rioleringen)	Eerste fase van de evaluatie van de feitelijke voortgang van de sanering lozingen buitengebied vindt momenteel plaats. Rapportage aan de TK hierover naar verwachting 01-10-2005.
Jaarverslag van de Commissie Verpakkingen over 2004 in oktober aan de TK zenden	AO Verpakkingen 3 maart 2005	In de maand oktober 2005
Toezegging Besluit Landbouw. De Stas toont zich gevoelig voor een in de inspraak gevraagde verruiming van de werkingssfeer van het Besluit landbouw, als het gaat om de omvang van melkrundveehouderijen (op basis van aantal koeien of anderszins).	AO TK Ontwerp-Besluit Landbouw, 26 januari 2005	Als besluit terug is van de RvS zal in een brief aan de TK (ca 01/11/05) worden aangegeven hoe deze toezegging is verwerkt.
Toezegging Besluit Landbouw Het akkoord tussen LTO en SNM over assimilatiebelichting kan in dit besluit worden verwerkt; het is al verwerkt in het besluit glastuinbouw.	AO TK Ontwerp-Besluit Landbouw, 26 januari 2005	Als besluit terug is van de RvS zal in een brief aan de TK (ca 01/11/05) worden aangegeven hoe deze toezegging is verwerkt.
De TK zal dit voorjaar worden geïnformeerd over de uitkomsten en de follow-up van de EU-workshop.	AO TK Biotechnologie 25 januari 2005	Overleg gehad met EU commissie op 4 mei 2005. De Cie wil meewerken en verzoekt om workshop eind dit jaar te houden.
Herijking regelgeving De minister zal kijken naar de circa 130 circulaire.	Brief 2 september 2004 herijking VROM TK Kamerstuk 29 383, nr. 17	In de voortgangsrapportage van 2 september 2004 (kamerstuk 29 383, nr. 17) is aangegeven dat dit in de loop van 2005 zal gebeuren. Inventarisatie van de circulaire is uitgevoerd. In het kader van het programma structurele evaluatie milieuwetgeving wordt nu een analyse uitgevoerd van nut en noodzaak van deze circulaire.
Administratieve Lastenreductie	TK AO op 30 juni 2004 AO herijking 3 november 2004	Afgedaan met: Op 25 oktober 2004 is er een brief aan de TK gestuurd (n.r 29 383, nr. 19). Op 1 december is er een brief aan gemeenten en provincies gestuurd (zie bijgevoegd document)

Omschrijving	Vindplaats	Stand van Zaken
Staatssecretaris zal de Kamer te zijner tijd informeren over de «differentiatie»-vorm waarvoor wordt gekozen (i.e. volgens welk mechanisme ontwikkelingslanden mee gaan doen aan klimaatbeleid, b.v. via een staged approach en of dat dan is op basis van BNP of CO ₂ /capita etc.) voordat NL hiermee de boer op gaat in de EU en VN.	AO Klimaatbeleid 9 maart 2005	Wacht op onderhandeling in UNFCCC
Venture CapitalStas zal stimuleren Venture Capital voor milieu-innovaties oppakken -> er moet een initiatief komen	Begrotingsbehandeling TK Milieu 29/11/2004	Er loopt een studie met andere departementen en het bedrijfsleven. Het onderwerp wordt eveneens op EU-niveau nader bekeken (in het kader van ETAP). De resultaten van e.e.a. zullen worden gecombineerd en aan de Tweede Kamer worden medegedeeld voor het eind van het jaar.
Informeren TK over multicriteria analyse/ NOR	AO Externe Veiligheid 23 maart 2005	Afgedaan met: Toezegging wordt met motie 57 afgehandeld.
Milieuraad Voorbereiding Voorjaarsstop/ duurzame ontwikkeling: Toezegging om de TK een overzicht te zenden van niet-duurzame subsidies	19-02-03 TK Kamerstuk- ken II 2002–2003 21 501-08, nr. 162	Overzicht zal middels een brief in het najaar 2005 naar de TK worden verstuurd
NMP5 Voor de begrotingsbehandeling in 2005 komt er een hoofdlijnennotitie over het NMP5 t.b.v. een debat op hoofdlijnen	Begrotingsbehandeling TK Milieu 29/11/2004	Hoofdlijnennotitie aan TK is gepland voor sept. 2005
BiobrandstoffenStreven is om duidelijk- heid voor biobrandstoffen (accijns) te scheppen bij voorjaarsnota of anderszins spoedig. Begrotingsbehandeling	TK Milieu 29/11/2004	Over de dekking van biobrandstoffen moet medio augustus in de MR besloten worden.
Duurzame daadkrachtTK krijgt korte voortgangsnotitie duurzame daadkracht (checklist)	Begrotingsbehandeling TK Milieu 29/11/2004	Voortgangsrapportage is 17/12/04 in MR besproken. Is op 5 januari '05 naar de TK verstuurd (nr. 29 800 XI 97 (eind 2005 komt een uitgebreidere rapportage/evaluatie). Bespreking aangehouden in afwachting van Plan Duurzame Bedrijfsvoering.
Milieuraad. De Stas heeft toegezegd de TK te zullen informeren over de uitkomst/voortgang van de Thematische Strategie van de Europese Commissie CAFE (Clean Air for Europe)	AO TK Milieuraad, 9 december 2004	Thematische strategie wordt pas op zijn vroegst in september door COM gepresenteerd. Tekst dan dus pas bekend!
In November 2005 zal VROM de Kamer de verkenning nanotechnologie toezenden.	AO TK Biotechnologie, 25 januari 2005	Planning: november 2005
Bij Minister Justitie aandringen op snelle behandeling van wetsontwerp bestuurlijke boetes Jaarverslag van de Commissie Verpakkingen over 2004 in oktober aan de TK zenden.	AO TK Verpakkingen, 3 maart 2005	Gereed: oktober 2005
Export bouw- en sloopafval: de ontwikke- lingen na 1 juni 2005 met de instelling van het stortverbod in Duitsland zullen worden gemonitord. In het najaar wordt de Kamer geïnformeerd over de ontwikke- lingen en over het overleg met de sector hierover.	AO Afval, 17 maart 2005	Kamer wordt in najaar 2005 geïnformeerd over ontwikkelingen na instelling Duits stortverbod en over het overleg met de sector erover.

Omschrijving	Vindplaats	Stand van Zaken
<p>Toezegging Besluit LandbouwAls VROM het eens kan worden met Financiën dan kan een deel van het 8.40-traject nog deze Kabinetsperiode gerealiseerd worden, met inbegrip van de intensieve veehouderij. Denklijjn hierbij nog bezien: onderscheid wel/geen IPPC-bedrijf.</p>	<p>AO TK Ontwerp-Besluit Landbouw, 26 januari 2005</p>	<p>Medio 2006 wordt het ontwerp voor een gewijzigd Besluit landbouw milieubeheer in de inspraak gebracht.</p>
<p>Biotechnologie De CBD, de COGEM en de CCMO zullen eens in de 2 jaar een trendmatige analyse maken</p>	<p>TK AO Biotechnologie 05-11-2003, TK 2003–2004, 27 428, nr. 44</p>	<p>Op 22 juni 2005 is de kamer op de hoogte gesteld van het verstrekken van de opdracht voor de volgedne trendanalyse. Deze zal in 2007 gereed zijn en tesamen met het kabinets-standpunt aan de TK worden gestuurd.</p>
<p>Toezegging Bouwstoffenbesluit</p>	<p>TK AO jaren '90</p>	<p>in het jaar 2007</p>

A. OVERZICHT VAN DE MOTIES WONEN

Omschrijving	Kamerstuknummer	Stand van Zaken
De regering wordt verzocht de corporatie-sector op te roepen om binnen zes maanden met ambitieuze en sluitende voorstellen te komen om de vermogenoverschotten via verevening te activeren, zodat de middelen van relatief rijke corporaties kunnen worden ingezet voor de volkshuisvestingsopgave van corporaties in het bestaand stedelijk gebied; De regering wordt verzocht hierover uiterlijk in juni 2003 aan de Kamer te rapporteren, en deze rapportage gepaard te laten gaan van een voorstel tot wijziging van het Besluit Centraal Fonds voor de Volkshuisvesting waarin een regeling wordt voorgesteld om bedoelde overschotten te verevenen.	28 600 XI, nr. 38	
Betreft besteding ISV gelden	21 062, nr. 119	Afgedaan met Nota n.a.v. Verslag wetwijziging stedelijke vernieuwing (TK 2004–2005, 29 619, nr. 6)
Verzoekt de regering om dit jaar te streven naar een reële huurstijging van nul	27 926 Nr. 16	
Verzoekt de regering in overleg met vertegenwoordigers van huurders en verhuurders te treden met als inzet een maximaal (gemiddelde) huurstijging per 1 juli 2004 van 2,2%	27 926 Nr. 18	
Verzocht wordt om een proef te doen in de twee van de meest problematische achterstandswijken, te weten Kanalen-eiland in Utrecht en de tarwewijk in Rotterdam, door het invoeren van investeringszones. In deze proefprojecten dienen te worden meegenomen: afschaffing van de OVB voor WOM's of tijdelijke verlaging van de BTW, benefit sharing en bedrijven die van deze regeling gebruik maken dienen 30% van de werknemers uit de wijk in dienst te nemen, bij voorkeur jongeren. De motie wordt aangehouden als het advies van het kabinet voor 1 februari wordt vernomen	29 800 XI nr. 58	
Verzoekt de regering, in aansluiting op monitoren zoals die onder andere in Groningen en Utrecht worden ontwikkeld, de verantwoordelijkheid op zich te nemen om tot de ontwikkeling van een landelijke monitor te komen. De motie nr. 47 wordt ingetrokken onder de voorwaarde dat wordt gekomen tot een landelijke monitor. Dit wordt meegenomen in het WBO als integraal onderdeel van het totale WBO. Toegezegd wordt dat op niet al te lange termijn een brief aan de TK wordt gestuurd waarin wordt aangegeven wanneer het in het kader van het WBO wordt ingebed.	29 800 XI nr. 47	

Omschrijving	Kamerstuknummer	Stand van Zaken
<p>constaterende dat het kraken van panden regelmatig tot schade aan deze panden en ontoelaatbare situaties wat betreft de veiligheid leidt; overwegende dat het kraken van panden een ernstige aantasting van het eigendomsrecht vormt;voorts overwegende dat langdurige leegstand van woningen en kantoren langs andere wegen kan en moet worden tegengegaan, onder meer door middel van het beperken van de huurbescherming bij tijdelijke verhuur; verzoekt de regering, binnen vier maanden aan de Kamer te rapporteren over: – welk aanvullend instrumentarium nodig is om gemeenten in staat te stellen langdurige leegstand van woningen en kantoren en speculatie op de woningmarkt effectief tegen te gaan, waardoor de bestaande wettelijke basis voor het kraken van langdurig leegstaande woon- en bedrijfspanden kan komen te vervallen;- de stand van zaken met betrekking tot wijziging van de huurbescherming bij tijdelijke verhuur,</p>	29 800 XI, nr. 51	Brief (DBO2005037626) is d.d. 15 juni 2005, vóór AO Illegale Bewoning d.d. 16 juni 2005, aan TK verzonden.
<p>De regering wordt verzocht om over de effectuering van de doelstellingen uit de Nota Wonen meerjaren-afspraken te maken met gemeenten en corporaties, de verkoop van sociale huurwoningen en de bouw van sociale koopwoningen in de Woonwet als apart prestatieveld op te nemen, en de verkoop te volgen en zonodig aanvullende maatregelen te nemen of belemmeringen weg te nemen. Gedacht kan worden aan een financiële heffing (bijv. Fonds Nota Wonen).</p>	27 559 XI nr. 24	
<p>Verzoekt de regering om de huurbescherming voor tijdelijke verhuur sterk te beperken en zo nodig de voor de bewoning geldende eisen voor tijdelijke verhuur te versoepelen</p>	27 926 Nr. 17	Afgedaan met: Brief DBO2005037626 is 15 juni 2005 vóór AO illegale bewoning d.d. 16 juni 2005 aan TK verzonden
<p>Verzoekt de regering om een integrale notitie op te stellen over het eigen woningbezit, waarbij o.m. gedacht wordt aan een versterkte rol van woningcorporaties</p>	29 200 XI nr. 38	De reactie van het Kabinet op het VROM-Raad-advies ligt bij de Minister van VROM. Onduidelijk is of de Kabinetsreactie voor of pas na het zomerreces 2005 verzonden wordt.
<p>Geconstateerd wordt dat het belangrijk is dat corporaties gebruik kunnen maken van de projectsteun van het CFV en dat het gebruik van de projectsteun nog steeds onvoldoende is geoptimaliseerd. Toegezegd wordt dat optimalisering voor 1 mei zal worden gerealiseerd omdat het uitgangspunt ondersteuning betekent voor het beleid. De motie nr. 43 wordt ingetrokken na voornoemde toezegging.</p>	29 800 XI nr. 43	

Omschrijving	Kamerstuknummer	Stand van Zaken
Verzoekt de regering om in overleg met betrokken belangenorganisaties zo spoedig mogelijk met voorstellen te komen om de overheidsregelgeving met betrekking tot woningcorporaties te verminderen binnen een nog nader te bepalen kader van taakuitoefening, sturing en lange-termijn huurbeleid	29 383, nr. 5	
Betr. Bewonersparticipatie: In de loop van 2005 wordt de Kamer geïnformeerd over het initiatiefrecht voor huurders en over bewonersparticipatie.	21 062, nr. 121	
De regering wordt verzocht op de kortst mogelijke termijn in het BBSH dan wel in de Wet Stedelijke vernieuwing te verankeren dat bewoners die gedwongen moeten verhuizen, recht hebben op een onkostenvergoeding van minimaal 5000 euro.	28 600 XI, nr. 35	
constaterende dat illegale (onder)verhuur van woonruimte een negatieve invloed heeft op de leefbaarheid in wijken en uitbuiting met zich meebrengt; verzoekt de regering om verhuurders van woonruimte te verplichten om jaarlijks steekproefsgewijs minimaal 10% van hun woningen te controleren op illegale verhuur en onderhoud; verzoekt de regering om de verhuurders van woonruimte inzicht te geven in de gegevens uit de Gemeentelijke Basis Administratie (GBA) die betrekking hebben op hun eigen woningen, om te controleren of de juiste huurder staat ingeschreven; verzoekt de regering om verhuurders te verplichten bij de gemeenten te melden hoeveel bewoners in een woning kunnen wonen als voorwaarde om de woning, kamer of bed te mogen verhuren; verzoekt de regering om de gemeenten op te dragen deze gegevens te koppelen aan de gegevens van de Sociale Dienst en de Gemeentelijke Basis Administratie, om zo verdachte panden in beeld te krijgen,	29 800 XI, nr. 41	De TK is over de Kabinetsreactie geïnformeerd bij brieven van de Minister van VROM d.d. 27 januari 2005 (29 800 XI, nr. 99) en de Minister van Justitie d.d. 14 juni 2005 (....). De Minister heeft hierover met de TK gesproken in de AO's op 10 maart en 21 juni 2005. Op 9 juni 2005 is een circulaire uitgegaan naar gemeenten en particuliere verhuurders, waarin gemeenten en particuliere verhuurders worden verzocht actief gebruik te maken van de mogelijkheden van bestandsvergelijking (o.a. GBA) om onrechtmatige bewoning op te sporen.

Omschrijving	Kamerstuknummer	Stand van Zaken
<p>constaterende dat de illegale (onder)verhuur van woonruimte een negatieve invloed op de leefbaarheid in wijken; voorts constaterend dat de huidige vormgeving van de huurbescherming een obstakel vormt om onderhuur effectief aan te pakken; overwegende dat de illegale onderhuur een vorm van uitbuiting met zich meebrengt en een voordringen op de woningmarkt is; voorts overwegende dat de onderhuurder onder de huidige huurbescherming recht heeft om het huurcontract van de oorspronkelijke huurder ongewijzigd over te nemen; verzoekt de regering om de bewijslast bij onderhuur onder voorwaarden om te draaien, zodat de huurder moet aantonen dat er geen sprake is van illegale onderhuur indien een verhuurder een gegronde reden (zoals informatie uit GBA) heeft om te vermoeden dat hiervan wel sprake is; verzoekt de regering om de huurbescherming voor onderhuur zo aan te passen dat bestrijding van illegale onderverhuur door de verhuurder bevorderd wordt en de verhuurder de mogelijkheid krijgt de onderhuurder een nieuw contract aan te bieden,</p>	29 800 XI, nr. 42	<p>De TK is over de Kabinetsreactie geïnformeerd bij brieven van de Minister van VROM d.d. 27 januari 2005 (29 800 XI, nr. 99) en van de Minister van Justitie d.d. 14 juni 2005 (...). Tevens is op 9 juni 2005 een circulaire aan de gemeenten en particuliere verhuurders gezonden.</p>
<p>overwegende dat in woonbuurten spanningen kunnen ontstaan door notoire overlastveroorzakers; voorts overwegende dat deze spanningen vaak onnodig lang duren omdat de enige sanctie het zware instrument van de huisuitzetting is; voorts overwegende dat een versnelde uitzetting wel degelijk escalatie van het probleem kan voorkomen; constaterende dat uitzetting op straat evenwel geen duurzame oplossing is en enkel het verplaatsen van het probleem naar elders in de samenleving betekent; verzoekt de regering een voorstel uit te werken waarbij een wettelijk verankerde snelle uitzettingsprocedure wordt gekoppeld aan het recht op opvang op een «lagere trede op de woonladder», bijvoorbeeld sociaal pension, begeleid wonen et cetera,</p>	29 800 XI, nr. 45	<p>De TK is bij brief van de Minister van VROM d.d. 27 januari 2005 (29 800 XI, nr. 99) geïnformeerd over de wijze waarop zij met deze motie omgaat. Daarnaast is de TK bij brief van VWS d.d. 4 juli 2005 geïnformeerd over de maatregelen die het Kabinet neemt met betrekking tot huisvesting voor specifieke groepen.</p>
<p>overwegende dat op de «woonladder» een aantal treden ontbreekt tussen de straat en het reguliere wonen; overwegende dat woningbouwcorporaties hierin een wettelijke taak te vervullen hebben; verzoekt de regering met de woningbouwcorporaties resultaat-afspraken te maken over de te leveren prestaties in het bouwen voor de onderste reden van de woonladder,</p>	29 800 XI, nr. 46	<p>De TK is brief van de Minister van VROM d.d. 27 januari 2005 (29 800 XI, nr. 99) geïnformeerd over de wijze waarop zij met deze motie omgaat. Daarnaast is de TK bij brief van VWS d.d. 4 juli 2005 geïnformeerd over de maatregelen die het Kabinet neemt met betrekking tot huisvesting voor specifieke groepen.</p>

Omschrijving	Kamerstuknummer	Stand van Zaken
<p>overwegende dat diverse deelprojecten van het omvangrijke herstructureringsproject Hart van Zuid te Hengelo volgend jaar uitvoeringsgereed zijn, maar dat voor dat jaar nog een bijdrage van het Rijk nodig is om daadwerkelijk van start te kunnen gaan;voorts overwegende dat spoedige uitvoering van het project met het oog op de werkgelegenheidsproblematiek in de regio en meer in het bijzonder de sluiting van vliegbasis Twente van groot belang is; verzoekt de regering, uit de knelpuntenpot binnen het impulsbudget van het ISV-2 volgend jaar 4 mln beschikbaar te stellen voor het herstructureringsproject Hart van Zuid te Hengelo,</p>	29 800 XI, nr. 52	
<p>constaterende dat het woningbouwcorporaties op dit moment niet is toegestaan om grond te verwerven op locaties waarop nog geen bouwbestemming rust en waarop niet binnen een termijn van ongeveer vijf jaar zal kunnen worden gebouwd (zie MG 2001-26, bijlage nevenactiviteiten, punt 7), waardoor corporaties in een nadeliger positie verkeren dan bijvoorbeeld projectontwikkelaars; overwegende dat door deze beperkingen in het grondaankoopbeleid het bouwen van voldoende woningen door woningbouwcorporaties kan worden belemmerd; voorts overwegende dat opheffing van deze beperking een bijdrage zou kunnen leveren aan het oplossen van de EMU-problematiek in relatie tot de lagere overheden; verzoekt de regering, zo spoedig mogelijk de betreffende wet- en regelgeving zodanig aan te passen dat:- de termijn waarbinnen met de bouw van woningen kan of moet worden begonnen, in geval door een corporatie grond wordt aangekocht waarop nog geen bouwbestemming ligt, sterk wordt verruimd;- elke aankoop aan de minister van VROM en het Centraal Fonds voor Volkshuisvesting dient te worden gemeld, zodat de externe toezichthouders voldoende zicht houden op de financiële risico's die woningbouwcorporaties nemen;verzoekt de regering voorts, bij het beoordelen van het grondaankoopbeleid van individuele woningbouwcorporaties zorgvuldig te kijken naar de relatie tussen grondaankopen en het voldoen aan de kerntaken op het terrein van wonen,</p>	29 800 XI, nr. 53	

Omschrijving	Kamerstuknummer	Stand van Zaken
overwegende dat de regering recentelijk de «Code interbestuurlijke verhoudingen» is overeengekomen met IPO en VNG; overwegende dat daarin gestreefd wordt naar vermindering van het verticaal toezicht; verzoekt de regering, te komen tot een substantiële vermindering van het rijkstoezicht op gemeenten door de VROM-inspectie inzake milieu- en ruimtelijkeordeningstaken,	29 800 XI, nr. 54	
overwegende dat de taakstellingen van woningbouwprogramma's in het kader van het Investeringsbudget Stedelijke Vernieuwing 2 (ISV-2) onbedoeld worden geremd door milieubudgetten die uitgaan van een lagere woningbouwproductie; van mening dat het niet wenselijk is dat de gewenste woningbouwproductie van ambitieuze steden wordt belemmerd door financiële tekorten voor bodemsanering; verzoekt de regering voor genoemde knelpunten in het ISV-2-programma extra budget beschikbaar te stellen uit de knelpuntenpot binnen het Impulsbudget van het ISV-2,	29 800 XI, nr. 57	Afgedaan met: UB [26-11-2004] schriftelijke antwoorden op vragen n.a.v. Begrotingsonderzoek VROM
constaterende dat het intern toezicht bij de corporaties niet goed is geregeld, mede omdat de directeur ook bestuurder is; overwegende dat corporaties bedrijven zijn met een maatschappelijke opdracht; voorts overwegende dat corporaties het waarborgen van de onderlinge samenhang van de wijze van sturen, beheersen en toezicht houden van een organisatie, gericht op een efficiënte en effectieve realisatie van de beleidsdoelstellingen, alsmede het daarover op een open wijze communiceren en verantwoording afleggen ten behoeve van belanghebbenden, moeten realiseren; verzoekt de regering binnen twee maanden de code Tabaksblad van toepassing te verklaren op de corporaties en de invoering binnen een jaar te controleren.	29 800 XI, nr. 59	
constaterende de eerdere steun van de Kamer aan de motie van het lid Visser cs. bij het notaoverleg over de Illegalennota (21 juni 2004, 29 537, nr. 10); overwegende dat een effectievere aanpak van illegale verhuur door verbeurdverklaringen niet alleen bij verhuur aan illegalen, maar in alle voorkomende gevallen wenselijk is; verzoekt de regering, beleid te ontwikkelen waarmee het Openbaar Ministerie aan de hand van artikel 33 van het Wetboek van Strafrecht effectiever op kan treden in geval woonruimte doelbewust op illegale wijze wordt verhuurd	29 800 XI, nr. 60	De TK is over de Kabinetsreactie geïnformeerd bij brieven van de minister van VROM d.d. 27 januari 2005 (29 800 XI, nr. 99) en van de minister van Justitie d.d. 14 juni 2005 (....). De minister heeft hierover gesproken met de TK in de AO's op 10 maart en 21 juni 2005. Op 9 juni 2005 is een circulaire (MG 2005-09) uitgegaan naar gemeenten en particuliere verhuurders waarin zij worden verzocht actief gebruik te maken van de mogelijkheden van bestandsvergelijking (o.a. GBA) om onrechtmatige bewoning op te sporen.

Omschrijving	Kamerstuknummer	Stand van Zaken
overwegende dat het huidige systeem van aanschrijven en dwangsommen traag werkt; van mening dat er sneller en harder opgetreden moet worden tegen malafide verhuurders en eigenaren; verzoekt de regering, bestuurlijke boetes mogelijk te maken bij de aanpak van illegale (onder)verhuur	29 800 XI, nr. 60	De TK is over de Kabinetsreactie geïnformeerd bij brieven van de Minister van VROM d.d. 27 januari 2005 (29 800 XI, nr. 99) en van de Minister van Justitie d.d. 14 juni 2005 (...). De Minister heeft hierover met de TK gesproken in de AO's op 10 maart en 21 juni 2005. Op 9 juni 2005 is een circulaire (MG 2005-09) uitgegaan naar gemeenten en particuliere verhuurders waarin zij worden verzocht actief gebruik te maken van de mogelijkheden van bestandsvergelijking (o.a. GBA) om onrechtmatige bewoning op te sporen.
overwegende dat gewoon wonen niet voor iedereen is weggelegd; overwegende dat het onwenselijk is dat deze huishoudens op straat belanden en dat ook in deze suboptimale woonbehoefte moet worden voorzien; overwegende dat regelgeving, zoals bijvoorbeeld vastgelegd in het Bouwbesluit, wellicht in de weg staat aan dit suboptimale bouwen; verzoekt de regering, te inventariseren welke regelgeving mogelijk in de weg staat van het suboptimale bouwen en voorstellen te ontwikkelen hoe hier door middel van vrijstellingsmogelijkheden van kan worden afgeweken	29 800 XI, nr. 62	De motie wordt uitgevoerd door een onderzoek/inventarisatie te laten uitvoeren naar de verschillende mogelijkheden voor specifieke woonvoorzieningen voor bijvoorbeeld daklozen of ten gevolge van overlastsituaties (dit zijn echt de »laagste sporten op de woonladder«). Bij dit onderzoek worden de reeds bestaande diverse woonvoorzieningen, zoals studentenkamers, demontabele gebouwen (COA) etc. meegenomen.
overwegende dat de woningnood groot is, terwijl de leegstand op de kantorenmarkt juist is gegroeid tot 5,5 vierkante meter; voorts overwegende dat een deel van de leegstaande kantoorpanden omgezet kan worden in woonruimte en dat verschillende ontwikkelaars en corporaties hiermee al succesvol hebben geëxperimenteerd; constaterende dat ook de regering streeft naar meer woningen in kantoorpanden, waarbij een streefcijfer van 25 000 woningen in vijf jaar is genoemd; van mening dat de ombouw van leegstaande kantoorpanden tot woonruimte nog meer gestimuleerd moet worden; verzoekt de regering een plan van aanpak op te stellen voor de realisatie van meer woningen in voormalige kantoorpanden, waarin onder meer de volgende opties worden besproken: <ul style="list-style-type: none"> – fiscale stimuleringsmaatregelen zoals vrijstelling van overdrachtsbelasting en een duurzame-investeringsaftrek; – vereenvoudiging van de bouwregelgeving; – wijziging van de Wet op de Ruimtelijke Ordening, opdat een bestemmingswijziging van «werken» naar «wonen» eenvoudiger wordt; – de inzet van gemeenten en woningcorporaties; – het vrijmaken van stimuleringspremies binnen het IPSV 	29 800 XI, nr. 69	

Omschrijving	Kamerstuknummer	Stand van Zaken
De regering wordt verzocht in overleg met Aedes, VNG en andere partijen een handvest inzake richtlijnen voor een deugdelijk overleg met wijkbewoners bij herstructureringsprojecten op te stellen en de Kamer hierover te rapporteren.	26 884 XI, nr. 26	
De regering wordt verzocht voorstellen te doen om het particulier opdrachtgeverschap voor alle groepen van bewoners mogelijk te maken.	27 400 XI, nr. 22	In de woningbouwafspraken 2005 tot 2010 zijn concrete stimuleringsmaatregelen opgenomen om particulier opdrachtgeverschap te bevorderen.
Betreft publicatie salarissen van directieleden van woningcorporaties	21 062, nr. 120	
De regering wordt verzocht op de kortst mogelijke termijn in het BBSH dan wel in de Wet Stedelijke vernieuwing te verankeren dat bewoners die gedwongen moeten verhuizen, recht hebben op een onkostenvergoeding van minimaal 5000 euro.	21 062, nr. 121	
De regering wordt verzocht komend jaar te rapporteren over de effecten van de afschaffing van de fiscale vrijstellingen voor corporaties.	28 600 XI, nr. 42	
overwegende dat woningbouw-corporaties een stevige maatschappelijke verantwoordelijkheid hebben waar het de leefbaarheid van buurten betreft; constaterende dat de preventie van overlast nog lang niet bij alle corporaties die aandacht krijgt die het onderwerp verdient; verzoekt de regering in overleg met de corporaties een protocol te ontwikkelen waarin wordt vastgelegd welke minimuminzet van woningbouwcorporaties mag worden verwacht bij overlast alvorens tot uitzetting mag worden overgegaan,	29 800 XI, nr. 48	VROM zal in overleg treden met Justitie en BZK om te bezien in hoeverre de pilot «Ik doe normaal contracten» overeenkomsten heeft met het verzoek in de motie nr. 48 (ingediend bij de behandeling van de VROM-begroting 2005 in november 2004 (over het opstellen van een protocol met een minimuminzet van sociale verhuurders bij overlast alvorens tot uitzetting over te gaan). Daarnaast zal overleg met Aedes worden gevoerd over het opstellen van een protocol bij overlast.
De regering wordt verzocht om de toepasingsmogelijkheden van «labeling» nader te bestuderen en onder de aandacht te brengen van gemeenten en verhuurders. De motie wordt door de Minister overgenomen.	29 800 XI nr. 70	
Motie Baarda c.s. De regering wordt verzocht z.s.m. te komen tot een uitwerking van de AMvB uit art. 22, vierde lid, in die zin dat mogelijkheden worden geopend voor tussenvormen van koop en huur	25 309, nr. 46e	
Biesheuvel/DuivesteijnDe regering wordt verzocht bij de verdere onderhandelingen over het NAW tot concrete afspraken te komen over het oplossen van de groeikernenproblematiek, en daarbij de mogelijkheid van huurverlaging ineens te betrekken.	27 559, nr. 10	

Omschrijving	Kamerstuknummer	Stand van Zaken
Verzoekt de regering om bij de herziening van het BBSH vergroting van niet vrijblijvende zeggenschap van bewoners, maatschappelijke organisaties en gemeenten over de prestaties van woningbouwcorporaties als vertrekpunt te kiezen.	29 383, Nr. 6	

B. OVERZICHT VAN DE TOEZEGGINGEN WONEN

Omschrijving	Vindplaats	Stand van Zaken
Korte termijn: voor de korte termijn ervaart de huursubsidieontvanger een huurverhoging van gemiddeld 2,1%, overige huurders gemiddeld 2,9%. Daarmee is sprake van een substantieel gebaar t.o.v. situatie najaar 2003. Indien één van beide afspraken niet wordt nagekomen zullen partijen daar op worden aangesproken.	21-04-2004 AO huurbeleid	Afgedaan met: brief aan de Tweede Kamer 19 maart 2004, (II, 2003–2004, 27 926, nr. 22)
Korte termijn: In het najaar zal gesproken worden over en de daadwerkelijk gerealiseerde huurverhogingen en eventuele compensatie.	21-04-2004 AO huurbeleid	Bij brief 22-11-04 TK 27 926 nr. 38 is onderzoek gerealiseerde huurverhogingen aan TK verzonden
Wetsvoorstel Vaststelling Begrotingsstaat '03; illegale bewoning De minister zal nagaan of effectief optreden tegen illegalen bevorderd kan worden door het bieden van hulp aan illegalen (aanbieden van woonruimte) strafbaar te maken. Dit ism de minister van Vreemdelingenzaken en Integratie.	TK 24–1660 d.d. 21-11-2002	Afgedaan met: Illegalennota van V&I d.d. 23 april 2004
Studentenhuisvesing, aanspreken gemeenten. De minister zegt toe de niet-actieve gemeenten (op het gebied van studentenhuisvesting) aan te spreken tijdens de verstedelijkingsronde en de resultaten van de pilot (gehouden in Utrecht) voor te leggen.	28 600 XI nr. 8 blz. 6 d.d. 03-10-2002	
De minister zendt het antwoord op de openstaande vragen uit dit debat schriftelijk naar de kamer.	21-04-2004 AO corporaties en stedelijke vernieuwing	Afgedaan met: brief Minister d.d. 17 mei 2004 (21 062 nr. 118)
De minister zal de Kamer nader informeren over de argumenten voor de voorgestelde verdeling van de ISV-2 middelen en over de definitieve verdeling.	03-06-2004 AO (3e termijn) woningbouw-productie en herstructurering	Afgedaan met: Brief aan de TK (Kamerstuk, II, 2003–2004, 21 062, nr. 118)
De regering wordt verzocht te onderzoeken op welke wijze kan worden bevorderd dat in restrictief beleidsgebieden en plattelandsgemeenten c.q. kleine kernen een adequaat woningaanbod kan worden gewaarborgd met name voor starters die geen hoog inkomen hebben.	17-11-99 Kamerstukken II 26 800 XI, nr. 30 (Begroting VROM 2000)	De TK wordt bij de kaders van de nieuwe Huisvestingswet hierover geïnformeerd.
Lange termijn: minister zal bij de brief ook op de ideeën van de Vernieuwde Stad reageren (n.a.v. verzoek Hofstra).	21-04-2004 AO huurbeleid	
Zodra het kabinetsstandpunt over het rapport van de commissie Dijkstal er is, zal de minister haar positie bepalen over de openbaarheid van beloning van corpo-bestuurders.	15-06-2004 VAO ISV	

Omschrijving	Vindplaats	Stand van Zaken
Er zal een gesprek plaatsvinden met de Vereniging van Toezichthouders in Woningcorporaties over de overhead en de beloning van bestuurders.	03-06-2004 AO (3e termijn) woningbouw-productie en herstructurering	
De minister zal deze groep specifiek onder de aandacht brengen in het overleg met de VNG over de huisvesting van statushouders	04-02-2004 AO Huisvestingsbesluit TK 27 111 nr. 14	Afgedaan met: brief aan de Tweede Kamer. (d.d. 2-7-2004 27 111 nr. 15)
De minister streeft naar een handtekening onder het KB in april	04-02-2004 AO Huisvestingsbesluit TK 27 111 nr. 14	Afgedaan met: brief TK 2004–2005, 29 619, nr. 6
De minister zal overleggen met de gemeenten en de koepels van opvanghuizen en daarna de stand van zaken aangeven richting Kamer en koepels	04-02-2004 AO HuisvestingsbesluitTK 27 111 nr. 14	Afgedaan met: brief aan de Tweede Kamer. (d.d. 2-7-2004 27 111 nr. 15)
Bij het afsprakenkader zal de minister aangeven dat slecht een zeer beperkt percentage van het geld aan plannemakerij kan worden besteed.	15-06-2004 VAO ISV	Afgedaan met: Zie gekoppelde brief.
Bij het maken van afspraken met gemeenten zal de minister nadrukkelijk de kosten voor plannemakerij aan de orde stellen. Die moeten zo laag mogelijk zijn.	15-06-2004 VAO ISV	Afgedaan met: brief d.d. 27 september 2004
Het doorrekenen is bedoeld om na te gaan wat dit betekent voor de opbouw van de woningvoorraad en de toegankelijkheid daarvan voor de verschillende inkomensgroepen. Het resultaat daarvan kan ik eind oktober, als ik zicht heb op de effecten die het Centraal Planbureau zal aangegeven, aan de Kamer voorleggen.		Afgedaan met: aanbiedingbrief 19-11-04 + CPB-rapport + ABF-rapport en brief 04-02-05 onderzoek segregatie van companen
Wat betekent het voorstel voor bepaalde grote steden. Het Centraal Planbureau rekt dit nog een keer door. Het gebruikt het rekenmodel en gaat na wat de effecten zijn.	14-10-2004 Debat over de invulling van het Huurbeleid	Afgedaan met: aanbieding brief 19-11-04 + CPB-rapport + ABF-rapport en brief 04-02-05 onderzoek segregatie van companen
Ik zeg de Kamer toe na de doorrekening door het CPB een brief te zullen sturen. Die brief zal zij eind oktober kunnen ontvangen. Daarna ontvangt zij ook een uitgewerkte huurbrief voor de langere termijn.	14-10-2004 Debat over de invulling van het Huurbeleid	Afgedaan met: aanbieding brief 19-11-04 + CPB-rapport + ABF-rapport en brief 04-02-05 onderzoek segregatie van companen
In mei 2004 volgt nadere informatie over de vormgeving van de VROM-vergunning	11-02-2004 Nota Overleg Meerjarenprogramma herijking van de VROM-regelgevingTK 29 383 nr. 9	
Lange termijn: het doel van de modernisering is huurwoningen voor burgers, zowel qua betaalbaarheid als kwaliteit. De beweging op de woningmarkt moet dat bewerkstelligen.	21-04-2004 AO huurbeleid	Afgedaan met: Zie brief 04-06-04, TK 27 926, nr. 25 en notitie woningmarktontwikkelingen en huurbeleid

Omschrijving	Vindplaats	Stand van Zaken
Lange termijn: thema's daarbij zijn: liberalisatiegrens, woningwaardering (WOZ) (aansluiten bij koopmarkt) en jaarlijkse huurverhogingsruimte. Toetspunten daarbij zijn de effecten voor de woningmarkt, betaalbaarheid (quotes/ huursubsidieontwikkeling), effecten segregatie en investeringen.	21-04-2004 AO huurbeleid	Afgedaan met: Zie brief aan TK over Huurbeleid dd 19-11-04, TK 27 926, nr. 39 en brief dd 04-02-05, TK 27 926, nr. 42
Ik zal u schriftelijk nog nader informeren over de aantallen, maar op dit moment is de voorraad aan huurwoningen in de sociale sector voldoende.	27-04-2004 Begrotingsbehandeling VROM EK	Afgedaan met: Zie brief aan TK over huurbeleid d.d. 19-11-2004, TK 27 926, nr. 39
De minister zegt toe dat de uitwerking van de voorstellen m.b.t. het huurbeleid, o.a. over de vormgeving van de berekening van de liberalisatiegrens, in de zomer aan de Kamer zal worden toegezonden.	24-06-2004 AO Huurbeleid TK 27 926, nr. 30	Afgedaan met: Zie brief aan TK over huurbeleid d.d. 19-11-2004, TK 27 926, nr. 39
Na het zomerreces zal de uitwerking van het voorgenomen huurbeleid aan de Kamer worden voorgelegd. Daarbij zal onder meer ingegaan worden op een geschillenregeling ten behoeve van zittende huurders, de gevolgen van de verlaging van de liberalisatiegrens voor zittende huurders die nu huursubsidie ontvangen, de gevolgen van het voorgenomen huurbeleid voor de koopkracht, de reallocatie van middelen tussen corporaties en commerciële verhuurders en de vraag op grond waarvan de regionale afspraken over de aantallen woningen in de goedkope en middeldure segmenten worden gemaakt. De Kamer zal de komende jaren worden geïnformeerd over de voortgang van de woningbouwproductie.	29-06-2004 AO Huurbeleid TK 27 926, nr. 31	Afgedaan met: Zie brief aan TK over huurbeleid d.d. 19-11-2004, TK 27 926, nr. 39
Ik wil dat nieuwe huurbeleid juist met de betrokken partijen uitwerken. Dat proces is nog niet afgerond.	14-10-2004 Debat over de invulling van het Huurbeleid	Afgedaan met: Zie brief aan TK over huurbeleid d.d. 19-11-2004, TK 27 926, nr. 39
Mocht blijken dat segregatie onvoldoende wordt tegengegaan met het huurbeleid, de nieuwbouw en de herstructurering, dan zal ik op dat punt een duidelijk voorstel doen.	14-10-2004 Debat over de invulling van het Huurbeleid	Afgedaan met: Zie brief aan TK over huurbeleid d.d. 19-11-2004, TK 27 926, nr. 39 en brief aan TK over huurbeleid dd 04-02-2005, TK 27 926, nr. 42
Na twee jaar volgt een evaluatie van de effecten van EOS	11-02-2004 Nota Overleg Meerjarenprogramma herijking van de VROM-regelgeving TK 29 383 nr. 9	Is afgehandeld bij brief d.d. 23 november 2004 aan de Tweede Kamer «jaarverslag, evaluatie en actuele stand van zaken huursubsidie».
De Minister zegt toe dat ze de Tweede Kamer voor het eind van het jaar zal informeren over de verbetering van de gegevensuitwisseling GBA/ Belastingdienst/VROM.	Vragenuurtjes in de Tweede Kamer op 14-04-2004	Is afgehandeld bij brief d.d. 23 november 2004 aan de Tweede Kamer «jaarverslag, evaluatie en actuele stand van zaken huursubsidie».

Omschrijving	Vindplaats	Stand van Zaken
Warmtepompen. Toegezegd wordt dat gekeken zal worden of er voldoende stimulerende werking van uit gaat dat warmtepompen in de EPN en EPA zijn meegenomen en dat warmtepompen via de Regeling energieprijzen financieel worden gestimuleerd.	26 603 nr. 38 d.d. 11-04-2002 AO Klimaatbeleid	
De evaluatie Wet bevordering eigenwoningbezit komt versneld naar de Kamer (alvorens het voorstel tot intrekken wordt ingediend)	11-02-2004 Nota Overleg Meerjarenprogramma herijking van de VROM-regelgeving TK 29 383 nr. 9	Afgedaan met: Brief Minister VROM aan TK, Kamerstuk II, 29 800 XI, nr. 11
Er zal contact worden gelegd met het COA om te bezien of aanvullende opvang in COA-complexen mogelijk is.	04-02-2004 AO Huisvestingsbesluit TK 27 111 nr. 14	Afgedaan met: brief van VWS.
De regering wordt verzocht om in overleg met Aedes, VEH en de Woonbond tot een spoedige uitwerking van de AMvB (art. 22) te komen en de Kamer daar uiterlijk bij de indiening van de begroting 2001 over te informeren.	22-06-00 Kamerstukken II 27 071, nr. 10 Wetsvoorstel Bevordering Eigenwoningbezit (novelle)	Afgedaan met: brief aan de TK, Kamerstuk II 29 800 XI, nr. 11 d.d. 16 november 2004
BEW en Schuldenproblematiek. Toegezegd wordt dat de BEW tussentijds op de schuldenproblematiek bezien zal worden	Kamerstukken II 27 559 d.d. 19-03-2001 Notaoverleg Nota Wonen	Afgedaan met: brief aan de TK, 29 800 XI, nr. 11
Energie prestatie coëfficiënt. Toegezegd wordt dat de EPC voor nieuwe woningen eventueel per 1-1-2004 wordt aangescherpt van 1,0 naar 0,8 mits de kosteneffectiviteit daarvan verbeterd is.	26 603 nr. 38 AO Klimaatbeleid d.d. 11-04-2002	Toezegging is wel uitgevoerd, brief Modernisering Bouwregelgeving 23 mei 2005 naar de TK gestuurd.
De minister heeft toegezegd alle studentensteden te zullen vragen om aan te geven wat de lokale oplossingen zijn voor de lokale tekorten aan studentenhuysvesting	04-02-2004 AO studentenhuysvesting (29 453 nr. 9)	
Zodra dat kan zal de minister de Kamer informeren over de IPSV-projecten 2004	03-06-2004 AO (3e termijn) woningbouwproductie en herstructurering	Afgedaan met: (d.d. 29-12-2004, 29 800 XI nr. 98)
Lange termijn: minister zal de komende tijd een ronde maken langs verschillende corporaties en daarbij verschillende corporaties aanspreken.	21-04-2004 AO huurbeleid	
Sloop is geen doel op zichzelf. Het is goed om deze cijfers er nog eens naast te hebben bij wat ik zelf aan de orde heb. Ik zal u nog nader over de voorraad informeren.	27-04-2004 Begrotingsbehandeling VROM EK	
Als gevolg van de afspraken rond het huurbeleid zal er scherpere jaarlijkse info zijn over de prestaties van corporaties.	03-06-2004 AO (3e termijn) woningbouwproductie en herstructurering	

Omschrijving	Vindplaats	Stand van Zaken
De minister zal de Kamer informeren over «de weg over de dijk in Delfzijl», waarbij ook de relatie met het IPSV wordt geëxpliciteerd.	03-06-2004 AO (3e termijn) woningbouw-productie en herstructurering	
De minister zal, naast corporaties die financieel minder gezond zijn, ook de corporatie die té gezond zijn (oversolvabiliteit) in de jaarlijkse CFV-rapportage opnemen. 03-06-2004	AO (3e termijn) woningbouwproductie en herstructurering	
De minister zal het signaal natrekken (van kamerlid Depla) dat in gevallen té uitgebreid over het ISV moet worden verantwoord aan VROM. Zonodig onderneemt zij stappen, mogelijk ook VROM-intern.	15-06-2004 VAO ISV	
De minister herhaalt haar toezegging indringend te spreken over de corporatiesalarissen (met VvToezichthouders en met Aedes, op basis van informatie van het CFV)	15-06-2004 VAO ISV	
Het kabinet kiest ervoor om niet aan de hypotheekrenteaftrek te tornen. De inzet is om de nieuwbouw en de bouwactiviteiten te stimuleren. Vergroting van het aanbod en bevordering van doorstroming is hard nodig.	09-09-2004 AO Toekomst van de Hypotheekrenteaftrek TK 29 80 IXB, nr. 10	
Huurbeleid Het kabinet een plan van aanpak voor het tegengaan van illegale bewoning zal maken	04-02-2004 AO Huurbeleid TK 27 926, nr. 20	In de Illegalennota (2003–2004, 29 537, nr. 2) is het plan van aanpak voor het tegengaan van illegale bewoning aan de TK gepresenteerd.
Voor de realisatie van projecten van de studentenhuus-vesting in Utrecht en DUO zijn twintig rijke corporaties aangesproken. Resultaat is dat voor de SSH Utrecht € 15 mln en voor DUO € 5 mln. is toegezegd. Een aantal andere corporaties beraden zich nog op de afronding van de besluitvorming. De TK zal in januari hierover nader worden ingelicht.	Begrotingsbehandeling VROM 2005 d.d. 1-12-2004 29 800 XI nr. 30 pag. 2013	
Grondbeleid. Toegezegd wordt dat de toezeggingen in de Nota grondbeleid nagekomen zullen worden (in dit geval onderzoek naar het loskoppelen van bouwrecht en eigendomsrecht), maar wel in de juiste prioriteit.	22-11-01 Kamerstukken II, 28 000 XI(Begroting VROM 2002)22 en 27-11-2001	De TK wordt naar verwachting in het najaar 2005 geïnformeerd.
In overleg met SZW wordt gewerkt aan het inzichtelijk maken van de koopkrachteffecten van het nieuwe huurbeleid. Dat wordt betrokken in de actualisatie voor 2005. Daarover wordt de Tweede Kamer bericht voor het overleg van januari 2005	Begrotingsbehandeling VROM 2005 d.d. 1-12-2004 29 800 XI nr. 30 pag. 2006	Afgedaan met: Ja

Omschrijving	Vindplaats	Stand van Zaken
Toegezegd wordt een onderzoek te laten verrichten naar de effecten van het huurbeleid op de segregatie door externe deskundigen voor het AO van 20-01-2005	Begrotingsbehandeling VROM 2005 d.d. 1-12-2004 29 800 XI nr. 30 pag. 2008	Afgedaan met: brief aan TK d.d. 4 februari 2005
De minister zal een «graadmeter» ontwikkelen voor het weergeven van prestaties van corpo's (en gemeenten?) in de 56 wijken.	03-06-2004 AO (3e termijn) woningbouw-productie en herstructurering	
CSS: evaluatie. Over anderhalf jaar zal er een evaluatie van de werking van het College Sluitend Stelsel plaatsvinden. De wettelijke bepaling van de heffingsmogelijkheid zal bij de evaluatie van het college sluitend stelsel in 2002 betrokken worden. Daarnaast zullen mogelijke alternatieven in beeld gebracht worden.	11-11-99 AO huurbeleid. Kamerstukken 26 247 nr. 2	
Woonzorg Nederland en vastgoedfonds Lieven de Key Er wordt een analyse gemaakt van taken en bevoegdheden van het CFV; de uitkomst daarvan zal aan de Kamer worden gezonden;	02-09-2003 AO TK 28 691, nr. 5	Afgedaan met: Brief over toezicht naar de Tweede Kamer gezonden (d.d. 1-2-2005 29 453 nr. 9)
De minister zal eind dit jaar de toezicht-houdende rol van het CFV bekijken.	21-04-2004 AO corporaties en stedelijke vernieuwing	Afgedaan met: brief d.d. 19-04-2005 aan TK 2004-2005, 29 453, 28 691, nr. 14
De autoriteit financiële markten zal advies uitbrengen over het voorstel over het financieel toezicht corporaties.	11-02-2004 Nota Overleg Meerjarenprogramma herijking van de VROM-regelgeving TK 29 383 nr. 9	
Begin januari komt er een kader voor een debat op hoofdlijnen over de nieuwe huisvestingswet	07-09-2004 AO Huisvestingswet TK 29 624, nr. 2	De TK wordt dit jaar (2005) geïnformeerd.
De minister kan de huisvesting van mishandelde vrouwen uit voorzorg opnemen in het Huisvestingsbesluit. Mochten gemeenten onvoldoende maatregelen nemen, zal de minister per 2 april 2005 in actie komen.	07-09-2004 AO Huisvestingswet TK 29 624, nr. 2	Afgedaan met: brief van de Minister van VROM d.d. 14 juni 2005 (27 111, nr. 16)
De Kamer wordt op de hoogte gesteld van het onderzoek naar de consequenties in de praktijk van het maken van onderscheid in de activiteiten van de corporaties.	27-10-2004 AO BBSH TK 29 800 XI, nr. 74	
In de loop van 2005 wordt de Kamer geïnformeerd over het initiatiefrecht voor huurders en over bewonersparticipatie.	27-10-2004 AO BBSH TK 29 800 XI, nr. 74	Commissie Versterking zeggenschap positie huurders(organisatie) is gestart. Advies wordt in augustus verwacht.

Omschrijving	Vindplaats	Stand van Zaken
Het plan van Dhr. Depla met concrete acties tegen illegale verhuur en huisjesmelkers spreekt zeer aan. Omdat de reactie op een aantal punten vrij technisch is wordt binnenkort schriftelijk meer in detail op het plan gereageerd.	Begrotingsbehandeling VROM 2005 d.d. 1-12-2004 29 800 XI nr. 30 pag. 1993	Afgedaan met: brief aan de TK d.d. 27 januari 2005, 29 800 XI, nr. 99, motie 42
Verzoek van de VVD om het plan van de VVD-fractie in Den Haag uit te voeren. Dit plan betreft op welke wijze de gemeenten de aanpak van huisjesmelkers concreet kunnen invullen. Echter verbeurdverklaring is een strafrechtelijke aangelegenheid dat met Justitie zal worden besproken	Begrotingsbehandeling VROM 2005 d.d. 1-12-2004 29 800 XI r. 30 pag. 1993	
Overlastveroorzakende bewoners kunnen moeilijk aangepakt worden. Voor het aanpakken van dit soort bewoners is een pakket van maatregelen geschetst waarvan de VNG op de hoogte zal worden gesteld. De Minister zal met de VNG onderzoeken of er knelpunten zijn die opgelost kunnen worden.	Begrotingsbehandeling VROM 2005 d.d. 1-12-2004 29 800 XI nr. 30 pag. 1994	Met de VNG is overlegd mede in het kader van de onderste trede van de Woonladder.
Binnen vier maanden wordt een reactie gegeven op de motie Van As om leegstand en kraken tegen te gaan. Tevens zal verslag worden gedaan van een nader onderzoek of aanvullend instrumentarium nodig is t.b.v. gemeenten. Het feit dat huurbescherming soms een belemmering vormt om een gebouw weer geschikt te maken voor de oorspronkelijke functie wordt hierbij betrokken. Het gaat om de drie elementen kraken, huurbescherming en versoepeling van de geldende eisen bij tijdelijke huur.	Begrotingsbehandeling VROM 2005 d.d. 1-12-2004 29 800 XI nr. 30 pag. 1996	Brief aan TK wordt vóór AO illegale bewoning d.d. 16-06-2005 verzonden
Er is een brief in voorbereiding over hoeveel er moet worden geïnvesteerd in nieuwbouw, wat te doen met herstructurering en welke aantallen gerealiseerd moeten worden. Er ligt een motie van Dhr. Ten Hoopen.	Begrotingsbehandeling VROM 2005 d.d. 1-12-2004 29 800 XI nr. 30 pag. 1997	Zie de brief inzake de woningbouwafspraken en de brief inzake de 56 wijken aanpak.
Een jaar geleden is een belangrijk uitgangspunt door de Kamer uitgesproken, namelijk dat het recht op kraken de omgekeerde wereld is en dat dit in ieder geval dient te veranderen. Toegezegd wordt dat hierover een kabinetsstandpunt komt.	Begrotingsbehandeling VROM 2005 d.d. 1-12-2004 29 800 XI nr. 30 pag. 1997	Brief aan TK wordt vóór AO illegale bewoning d.d. 16-06-2005 verzonden
Zodra alle woningbouwafspraken zijn getekend wordt de Tweede Kamer geïnformeerd over het eindresultaat	Begrotingsbehandeling VROM 2005 d.d. 1-12-2004 29 800 XI nr. 30 pag. 1998	
Over de EPC vindt overleg plaats met de Staatssecretaris aangaande de vraag waarom de verlaging van de norm niet in 2006 kan worden gerealiseerd. De Stas zal deze vraag beantwoorden	Begrotingsbehandeling VROM 2005 d.d. 1-12-2004 29 800 XI nr. 30 pag. 1999	

Omschrijving	Vindplaats	Stand van Zaken
Van As: Maar liefst 45% van de sociale huurwoningen wordt bewoond door mensen die in relatie tot de huur een te hoog inkomen hebben. Zonder huurtoeslag komt de doorstroming echt niet op gang en zijn er ook geen woningen om toe te wijzen. De Minister zegt toe zich over dit probleem te buigen	Begrotingsbehandeling VROM 2005 d.d. 1-12-2004 29 800 XI nr. 30 pag. 2006	
de Minister stuurt voor 1 april 2005 een notitie over het instrumentarium ter voorkoming van leegstand, waarbij ook de onderwerpen kraken en ombouwen van kantoorruimten naar woningen worden meegenomen (dit naar aanleiding van de motie op de stukken nrs. 51 en 69);	Verslag Algemeen Overleg d.d. 10 maart 2005 29 800 XI nr. 112	Brief aan TK wordt vóór AO illegale bewoning d.d. 16-06-2005 verzonden
de Minister zal binnen een maand met de minister van Justitie overleggen over een eventuele versnelling van het wetgevings-traject met betrekking tot bestuurlijke boetes en de Kamer hierover informeren (inwerkingtreding wordt nu verwacht in 2007);	Verslag Algemeen Overleg d.d. 10 maart 2005 29 800 XI nr. 112	De resultaten van het overleg met Justitie zijn in een brief aan de gemeente Den Haag, in afschrift aan de TK, opgenomen. (Brief minister van Justitie d.d. 14 juni 2005,.....)
Het aanbod/tekort in de studentensteden zal jaarlijks worden gemonitord	04-02-2004 AO studentenhuisvesting	
Bouwvergunningen: evaluatie. Toegezegd wordt dat na drie jaar i.p.v. vier jaar een evaluatie plaatsvindt van de wet en AMvB's. Daarbij zullen de zaken die van de zijde van de Kamer zijn aangevoerd, betrokken worden, zoals burenrrecht, wenselijkheid excessenregeling, gebiedsgerichte beperkingmogelijkheid voor gemeenten, effect van vergunningsvrij bouwen op de omgeving van monumenten, ervaring met de stadsbouwmeester	20-02-2001 Kamerstukken II 26 734 Wijziging van de Woningwet (bouwvergunningsprocedure en welstandstoezicht)	Afgedaan met: 30 juni 2005 is er namens de minister van VROM een brief naar de TK gestuurd, kamerstuknummer 29 392 nr. 10
Wijziging Woningwet: Buren-informatieplicht Welstand in jaren '20-'30 wijken, Stadsbouwmeester. Toegezegd wordt dat het aspect van het informeren van de burenr, de ontwikkelingen rond het functioneren van de stadsbouwmeester en rond het type «jaren 20 en 30»- wijken meegenomen zullen worden bij de evaluatie van de wet en eventueel bij de eerstvolgende wetswijziging	03-10-2001 Kamerstukken I 26 734 Wijziging van de Woningwet (bouwvergunningsprocedure en welstandstoezicht)	Afgedaan met: brief van de minister van VROM naar de TK d.d. 30 juni 2005 kamerstuknummer 29 392 nr. 9
Woningwet: vergunningvrij bouwen. Toegezegd wordt dat de wijziging van de Woningwet na 2,5 à 3 jaar geëvalueerd zal worden en dat de EK daarvan op de hoogte gesteld zal worden. De effecten op de verhoudingen tussen burenr zullen daarin meegenomen worden, ingegaan zal worden op de vraag hoe gemeentebesturen omgaan met hun bevoegdheden, en of ze niet alleen van het minimalistische model uitgaan (qua omgevingsbeleid), maar ook wat ruimer kijken dan het wetsvoorstel toestaat	15-01-2002 EK-behandeling Concept-AmvB bouwvergunningvrije en lichtvergunningplichtige bouwwerken	Brief namens de minister van VROM naar de TK gestuurd, begin 2006 zal evaluatie plaatsvinden.

Omschrijving	Vindplaats	Stand van Zaken
6-4-2005 Uitvoering van de motie Giskes (ingediend bij de behandeling van het Belastingplan 2004) waarin de regering wordt gevraagd om een integrale visie op de woningmarkt in relatie tot het financieel instrumentarium.	Begrotingsbehandeling VROM 2005 d.d. 1-12-2004 29 800 XI nr. 30-1987	
de Minister zal via een ministeriële regeling de termijn waarbinnen woningcorporaties grondposities mogen behouden in afwachting van de bouwbestemming, oprekken van vijf naar tien jaar (motie op stuk nr. 53);	Verslag Algemeen Overleg d.d. 10 maart 2005 29 800 XI nr. 112	
Uitvoeringswet huurprijzen woonruimte: dwingende bepalingen. Toegezegd wordt dat in het kader van de uitwerking van de Nota Wonen de regering met voorstellen komt inzake het afwijken van dwingende bepalingen (bijv. standaardregeling van een lagere huur bij een slecht onderhouden woning).	26-03-01 Kamerstukken II 26 090, 26 089. Uitvoeringswet Huurprijzen Woonruimte en titel 7.4 BW	Afgedaan met: Afgehandeld
Handvest Bewonersparticipatie. Toegezegd wordt dat de kamer het Handvest Bewonersparticipatie toegestuurd zal krijgen zodra er overeenstemming is.	29-11-01A.O. over ISV, overdrachtsbelasting en betonschade Zaanstad 28 000 XI nr. 44	
De minister zegt een uitwerking van de effecten van het huurbeleid, de huursubsidie en de oopkrachtontwikkeling aan de TK toe. 23-11-2004	Verslag van een wetgevingsoverleg (begrotingsonderzoek) 29 800 XI, nr. 90	Brief aan Tweede Kamer d.d. 4-2-2005 (27 926, 29 800 XI nr. 42)
De minister zegt de TK informatie over de OZB toe; is het niet maandag, dan later	23-11-2004 Verslag van een wetgevingsoverleg (begrotingsonderzoek) 29 800 XI, nr. 90	
Studentenhuisvesting, campushuurcontracten Wetswijziging is in voorbereiding op dit gebied. De minister hoopt het wetsvoorstel terzake het komend voorjaar aan de ministerraad te kunnen voorleggen. Bij de invoering van een campuscontract valt de beëindiging van het contract samen met de beëindiging van de studie. Het betreft hier wel het BW	03-10-0228 600 XI, nr. 8, blz. 7	Wacht op behandeling in Tweede Kamer
De minister zegt de TK nadere schriftelijke informatie over de huurbevriezing toe. 23-11-2004	Verslag van een wetgevingsoverleg (begrotingsonderzoek) 29 800 XI, nr. 90	
De minister zegt de TK een schriftelijke toelichting op de AWIR n.a.v. de tabel op blz. 219 toe. 23-11-2004	Verslag van een wetgevingsoverleg (begrotingsonderzoek) 29 800 XI, nr. 90	Afgedaan met: UB [26-11-2004] schriftelijke antwoorden op vragen n.a.v. Begrotingsonderzoek VROM

Omschrijving	Vindplaats	Stand van Zaken
Huurwet. De minister zal een brief zenden aan de TK; over reorganisatie huurcommissies en de fundamentele herziening huurcommissies. Een afschrift zal hij zenden aan de EK.	12-11-02 Verslag 6e vergadering EK, blz. 138–165	Na overleg met het Landelijk Overleg Huurders/Verhuurders en consultatie van de voorzitters van de huurcommissies is de Kamer geïnformeerd over de voornemens met betrekking tot de toekomstige organisatie van de huurgeschillenbeslechting (brief van 24 juni 2005, Krst. II, 2004–2005, 27 926, nr. 77).
De minister zal de Kamer blijven informeren over de afhandeling bij de huurcommissies. 23-11-2004	Verslag van een wetgevingsoverleg (begrotingsonderzoek) 29 800 XI, nr. 90	De behandeltermijnen zijn betrokken in de brief over de voornemens met betrekking tot de toekomstige organisatie van de huurgeschillenbeslechting. (brief van 24 juni 2005, Krst. II, 2004–2005, 27 926, nr. 77).
Over de IPSV-aanvraag van Delfzijl krijgt de Kamer binnen 2 weken bericht.	23-11-2004 Verslag van een wetgevingsoverleg (begrotingsonderzoek) 29 800 XI, nr. 90	
De TK informeren over de uitkomst besprekingen met VWS over brandveiligheid gezondheidszorggebouwen (VROM, BZK);	07-12-2004 AO Bouwregelgeving	Men is bezig met een conceptbrief waarin de toelichting op de figerende regelgeving wordt gegeven. Deze brief gaat naar alle gemeenten, brandweer en zorginstellingen over de tekst heeft nog geen overeenkomst met VWS plaatsgevonden.
De TK informeren hoe om te gaan met APK brandveiligheid en gebouwdossier (VROM, BZK; nog nader afstemmen hoe we dit gaan doen);	07-12-2004 AO Bouwregelgeving	OPB heeft eind mei 2005 haar advies met de Minister besproken, op korte termijn (juni) wordt er een brief aan de kamer gestuurd.
Wetsvoorstel Vaststelling Begrotingsstaat '03; illegale bewoning. De minister zal de particuliere verhuurders erop wijzen dat zij de gemeenten kunnen aanspreken op het gebied van informatievoorziening over de status van hun huurders mbv GBA	21-11-02 TK 24–1660	2 Afgedaan met: MG 2005–09 d.d. 9 juni 2005
De minister zal kijken naar de circa 130 circulaire.	11-02-2004 Nota Overleg Meerjarenprogramma herijking van de VROM-regelgeving TK 29 383 nr. 9	
De minister informeert de Tweede Kamer schriftelijke over wat Rotterdam wenst bovenop de mogelijkheden in de huidige Huisvestingswet	07-09-2004 AO Huisvestingswet TK 29 624, nr. 2	De Wbmgp (Wet bijzondere maatregelen grootstedelijke problematiek) ligt nu bij de TK. Op 22 juni 2005 vindt een Hoorzitting plaats.
Nieuwe gegevens en argumenten die voortkomen uit de discussie met het veld worden meegewogen t.b.v. de wijziging van het BBSH. Na het advies van de Raad van State zal de minister een afweging maken, waarna zij de Kamer kenbaar maakt of de wijziging van het BBSH wordt meegenomen in de integrale herziening van het BBSH.	27-10-2004 AO BBSHTK 29 80 XI, nr. 74	
In de loop van 2005 wordt de Kamer geïnformeerd over het initiatiefrecht voor huurders en over bewonersparticipatie	27-10-2004 AO BBSHTK 29 80 XI, nr. 74	Advies Commissie Versterking Zeggenschap en Positie Huurdersorganisatie wordt na de zomer verwacht. Daarna reactie naar TK

Omschrijving	Vindplaats	Stand van Zaken
De Kamer wordt schriftelijk geïnformeerd over de argumenten waarom corporaties niet integraal onder de Vennootschapsbelasting zijn gebracht, en waarom is gekozen voor een verplichting voor de dochterondernemingen om een BV of NV te zijn.	27-10-2004 AO BBSHTK 29 80 XI, nr. 74	Afgedaan met: Brief gezonden aan TK dd 14 maart 2005, TK 2004–2005, 29 453 nr. 12
De minister zal een brief zenden aan de corporaties om deze op te roepen de verhuiskostenvergoeding reeds te verstrekken conform de voorgenomen regeling.	27-10-2004 AO BBSHTK 29 80 XI, nr. 74	
5-4-2005 VROM vergunning TK informeren over resultaten verbreding VROM-vergunning (afstemming andere departementen)	Begrotingsbehandeling TK Milieu 29/11/2004	
6-4-2005 Samen met de Woonbond zal een commissie worden ingesteld die zich gaat buigen over de vraag hoe de positie van de huurders kan worden versterkt (omdat het functioneren van de woningmarkt gediend is met een sterke positie van verhuurders en vooral ook huurders)	Begrotingsbehandeling VROM d.d. 1-12-2004 29 800 XI nr. 30–1989	Advies Commissie Versterking Zeggenschap en Positie Huurdersorganisatie wordt na de zomer verwacht. Daarna reactie naar TK
6-4-2005 Na zal worden gegaan of er al een onderzoek is gedaan naar de kosteneffectiviteit van sloop/nieuwbouw in relatie tot renovatie, alsmede hoe actueel het onderzoek is. Als dat het geval is zal dat beschikbare onderzoek het uitgangspunt zijn. Is er geen onderzoek gedaan dan zal worden nagegaan of het alsnog moet worden verricht.	Begrotingsbehandeling VROM 2005 d.d. 1-12-2004 29 800 XI nr. 30–1991	
6-4-2005 In de brief van Stas Wijn wordt aangeboden de fiscale belemmeringen voor stedelijke vernieuwing, bijv. de meervoudige heffing van overdrachtsbelasting, nader te bezien. Tevens zal de suggestie van een pilot van een paar weken alsmede welke andere fiscale maatregelen er mogelijk zijn worden nagegaan (verwijzing naar het met instemming van de Europese Commissie toepassen van een verlaagd BTW-tarief in Zweden).	Begrotingsbehandeling 2005 d.d. 1-12-2004 29 800 XI nr. 30 pag. 1991	Brief aan TK d.d. 30 mei 2005 inzake 56 wijken (kamerstuknr. nog niet bekend)
6-4-2005 Nieuw Crooswijk (een oude wijk in Rotterdam) wordt grotendeels gesloopt, terwijl dit wel een mooie wijk is. Wat ervoor in de plaats komt is onduidelijk volgens mevr. Van Velzen. De Minister kent dit plan niet maar zal het plan/ de plannen dienaangaande nader onderzoeken.	Begrotingsbehandeling VROM 2005 d.d. 1-12-2004 29 800 XI nr. 30 pag. 1992	

Omschrijving	Vindplaats	Stand van Zaken
6-4-2005 Vorig jaar is toegezegd dat de projectensteun zou worden geoptimaliseerd, zodat het instrumentarium op orde zou zijn als vrijwillige matching en de interventie van de Minister niet zouden helpen. Is de projectensteun inmiddels gemoderniseerd en kan deze ingezet worden als de drie maanden voorbij zijn? Toegezegd wordt dat als de drie maanden voorbij zijn en men aan de voorwaarden voldoet de verantwoordelijkheid wordt genomen en als een verdergaande maatregel nodig is die ook zal worden getroffen.	Begrotingsbehandeling VROM 2005 d.d. 1-12-2004 29 800 XI nr. 30 pag. 1993	Zie tekst bij motie 39
6-4-2005 In de brochure van Centrada staat dat het Ministerie de plannen ondersteunt en dat ze financieel deugdelijk zijn. Nu moet het onderzocht worden. De Minister heeft toen «ja» gezegd en er moet nu worden doorgezet, hetgeen zal worden gedaan als dit zo is.	Begrotingsbehandeling VROM 2005 d.d. 1-12-2004 29 800 XI nr. 30 pag. 1993	
Pilot voor de maatschappelijke opvang van dak- en thuislozen, op te zetten in Oost-Nederland. Er zal in contact worden getreden met de betrokken bestuurders. Wellicht is het mogelijk om bij die pilot de ladder van Verdaas ook werkelijk in de praktijk uit te werken. De motie van Verdaas wordt aangehouden tot er nader bericht volgt hoe de pilot verder wordt uitgewerkt.	Begrotingsbehandeling VROM 2005 d.d. 1-12-2004 29 800 XI nr. 30 pag. 1995	
Er zijn meer dan 2000 gezinnen dakloos. Nagegaan wordt welke oplossingen er geboden kunnen worden voor deze specifieke groepen aan de onderkant, waarbij het om eenvoudiger woonruimte gaat (zie ook het plan van Dhr. Verdaas). Er zal met gemeenten en corporaties worden overlegd omdat zij dat in handen hebben	Begrotingsbehandeling VROM 2005 d.d. 1-12-2004 29 800 XI nr. 30 pag. 1995	Bij brief van VWS d.d. 4 juli 2005 is de TK geïnformeerd over de maatregelen die het Kabinet neemt met betrekking tot huisvesting voor specifieke groepen.
De Minister stimuleert de eigen bouw door in het BLS een bepaald bedrag te reserveren voor gemeenten die daar de mogelijkheid toe bieden. Verzoek van Dhr. Depla is om eenzelfde bijdrage als in de initiatiefwet van Hofstra en Duivesteijn, maar dan voor zelfbouwers. De toezegging is dat het enig nadenken zal vergen voordat hierop een heel duidelijk antwoord kan worden gegeven.	Begrotingsbehandeling VROM 2005 d.d. 1-12-2004 29 800 XI nr. 30 pag. 1999	Buiten wat terzake in de woninbouwafspraken en het BLS is geregeld, is VROM niet van plan om uitvoering te geven aan het verzoek van de heer Depla.
Dhr. Depla verzoekt om de effecten van het huurbeleid op de segregatie wetenschappelijk te laten onderzoeken, waarbij alle (complexe en veelvormige) aspecten in beschouwing kunnen worden genomen. De Minister zegt toe de vinger aan de pols te willen houden aangaande de lokale partijen bij het maken van verantwoorde politieke keuzes	Begrotingsbehandeling VROM 2005 d.d. 1-12-2004 29 800 XI nr. 30 pag. 2008	19-5-2005 Afgedaan met: PA [02-06-2005] Voortzetting AO Huurbeleid

Omschrijving	Vindplaats	Stand van Zaken
Vervolgonderzoek met de Belastingdienst naar fraude met huursubsidie	Begrotingsbehandeling VROM 2005 d.d. 1-12-2004 29 800 XI nr. 30 pag. 2008	
Toezicht op corporaties: kunnen de taken die nu bij het Centraal Fonds zijn belegd niet bij het Waarborgfonds Sociale Woningbouw worden ondergebracht (mevr. Sterk/Veenendaal)? Toegezegd wordt na te gaan of in de relatie Rijk/corporaties de rol van het WSW die van extern toezicht kan zijn.	Begrotingsbehandeling VROM 2005 d.d. 1-12-2004 29 800 XI nr. 30 pag. 2011	Wordt betrokken in beleidsproces n.a.v. advies Commissie De Boer (rijk-corporaties)
De onderzoeken naar het BBSH wordt als eerste gedaan en er wordt bekeken hoe de relatie tussen overheid en corporaties wordt verhelderd/geregeld. Daarna wordt bekeken welk fiscaal regiem daarbij past.	Begrotingsbehandeling VROM 2005 d.d. 1-12-2004 29 800 XI nr. 30 pag. 2012	Afgedaan met: Wordt betrokken in beleidsproces n.a.v. advies Commissie De Boer (rijk-corporaties)
de Minister zal, na geïnformeerd te zijn door het lid Depla over de juridische praktijk rond illegale onderhuur, opnieuw kijken naar de mogelijkheden voor het omkeren van bewijslast;	Verslag Algemeen Overleg d.d. 10 maart 2005 29 800 XI nr. 112	De TK is hierover bij brief van de Minister van Justitie mede namens de Minister van VROM geïnformeerd. (brief d.d. 14 juni 2005.
de Minister stuurt de Kamer een schriftelijke reactie over de verbeurdverklaringen	Verslag Algemeen Overleg d.d. 10 maart 2005 29 800 XI nr. 112	
de Minister zal kijken naar de inhoud van de code die Aedes zelf ontwikkelt en overleggen met de Vereniging van Toezichthouders, dit naar aanleiding van de motie op stuk nr. 59 over de code-Tabaksblad	Verslag Algemeen Overleg d.d. 10 maart 2005 29 800 XI nr. 112	
de Minister stuurt een schriftelijke reactie naar de Kamer over de dilemma's rond onderhuur voor beginnend samenwonenden (de «problematiek van verliefde stelletjes»).	Verslag Algemeen Overleg d.d. 10 maart 2005 29 800 XI nr. 112	Is meegenomen in de brief aan de TK over leegstand en kraken.
Wetsvoorstel Vaststelling Begrotingsstaat '03. Grondexploitatievergunning. De minister wil de corporaties stimuleren zich actiever op te stellen op dit gebied.	21-11-02 TK 24-1687	Raad van State-advies wordt verwerkt. Het wetsvoorstel gaat zo spoedig mogelijk via de MR naar de TK.
Wetsvoorstel Vaststelling Begrotingsstaat '03. Particulier opdrachtgeverschap. De minister zal in de definitieve verstedelijkingsronde, volgend jaar, zeker aandacht besteden aan het particuliere opdrachtgeverschap. Initiatieven op dit vlak worden gestimuleerd. Er is een budget van 1.3 mln voor een informatiecentrum. In het voorstel aan TK inzake de grondexploitatievergunning naast het element sociale woningbouw het element particulier opdrachtgeverschap zal verwerken.	21-11-02 TK 24-1686	Het Informatiecentrum is gereed (zie bij motie Schoenmaker/Ravestein).Convenant kavelbouw en Grondexploitatiewet zijn in voorbereiding.Zie ook motie van Gent/Duivesteijn inz. PO voor alle groepen bewoners; en toezegging inz. Grondbeleid en kwaliteit. Grondexploitatiewet: planning: najaar 2004 naar Raad van State is meegenomen bij woningbouwafspraken en BLS regeling.

Omschrijving	Vindplaats	Stand van Zaken
Wetsvoorstel Vaststelling Begrotingsstaat '03; illegale bewoning. De minister gaat na of de huisjesmelkerij tegen kan worden gegaan door hier dezelfde systematiek toe te passen als bij drugspannen.	21-11-02 TK 24-1660	Afgedaan met: Is overlap met andere toezeggingen.
Wetsvoorstel Vaststelling Begrotingsstaat '03; illegale bewoning. De minister zal indien nodig extra bepalingen in de Huisvestingswet opnemen om de controle-mogelijkheden voor de gemeenten op illegale bewoning verder te verbeteren.	21-11-02 TK 24-1660	Afgedaan met: brief aan TK d.d. 7-12-2004 in het kader van de begroting 2005.
Wetsvoorstel Vaststelling Begrotingsstaat '03; illegale bewoning. De minister wijst de gemeenten erop dat indien zij werken met een huisvestingsvergunning, zij regelmatig moeten nagaan of de vergunninghouder de betreffende woning daadwerkelijk bewoont	21-11-02 TK 24-1660	Afgedaan met: brief aan TK d.d. 7-12-2004 en 27-1-2005 in het kader van de begroting 2005
Wetsvoorstel Vaststelling Begrotingsstaat '03, illegale bewoning. De minister gaat na of het Besluit beheer sociale huursector gewijzigd moet worden om zonnig de corporaties, die op welk punt niet of onvoldoende actief zijn, aanwijzingen te kunnen geven.	21-11-02 TK 24-1660	afgedaan met brief d.d. 27 januari 2005 (29 800 XI, nr. 99)
Huurcommissies: toezicht. Het toezicht op de huurcommissies komt terug bij het IHH-II-traject.	11-05-99 Kamerstukken I 25 445 Wetsvoorstel Wijziging Huurprijzen-wet Woonruimte	Het IHH-II traject heeft niet geleid tot wijzigingen ten aanzien van het toezicht. Toezicht op ZBO's is per 17 mei 2005 binnen VROM bij één toezichtsorgaan, TopZo, geconcentreerd. Het toezicht zal gezien de voorgenomen omvorming van de huidige ZBO's huurcommissies naar één nieuwe ZBO-organisatie, zoals voorgesteld aan de Kamer bij brief van 24 juni 2005 (Krst II, 2004-2005, 27 926, nr. 77), bij het Rijk blijven. AFGEHANDELD
Huurgeschillen. Toegezegd wordt dat de Kamer rond de zomer een notitie zal krijgen over de toekomst van de huurgeschillenbeslechting. Daarin zullen een aantal oplossingsrichtingen worden aangegeven, met voor- en nadelen, zodat de Kamer een fundamentele discussie over de lange termijn kan voeren. Meegenomen zullen worden de modellen die door de Kamer naar voren zijn gebracht, zoals de vorming van een agentschap, en de modellen die door de Huurdersfederatie Emmen zijn genoemd.	06-02-02 AO Huurcommissies 28 000 XI nr. 49	Na overleg met het Landelijk Overleg Huurders/Verhuurders en consultatie van de voorzitters van de huurcommissies is een brief opgesteld omtrent de voornemens met betrekking tot de toekomstige organisatie van de huurgeschillenbeslechting (Krst II, 2004-2005, 27 926, nr. 77).
De minister zal de Kamer informeren over haar reactie op het rapport van de Woonbond inzake bewonersparticipatie. Die reactie kan de Kamer kort na het zomerreces verwachten	03-06-2004 AO (3e termijn) woningbouw-productie en herstructurering	Wordt meegenomen in het advies over versterking Zeggenschap en positie huurders(organisatie) dat na de zomer komt.

Omschrijving	Vindplaats	Stand van Zaken
Het RIGO-onderzoek van eind november 2004 zal nader worden bestudeerd. (Hierin staat o.a. dat de afspraken met de corporaties over het huurbeleid leiden tot een woningproductie in 2005–2006 die 30% lager is dan het gemiddelde van de afgelopen jaren.	Begrotingsonderzoek VROM 2005 d.d. 1-12-2004 29 800 XI nr. 30 pag. 2012	Afgedaan met: Afgehandeld bij beantwoording kamervragen huurbeleid februari 2004 (204 vragen)
de minister zal een circulaire doen uitgaan naar de gemeenten om hen nogmaals op hun verantwoordelijkheden te wijzen, opdat informatie uit de GBA ook bijdraagt aan de aanpak van onrechtmatige bewoning bij particuliere verhuurders;	Verslag Algemeen Overleg d.d. 10 maart 2005 29 800 XI nr. 112	Afgedaan met: Circulaire
Grondbeleid en kwaliteit. Toegezegd wordt dat de relatie tussen kwaliteit en gemeentelijk grondbeleid de komende tijd via onderzoek nader verduidelijkt zal worden	19-10-00 Kamerstukken II 27 400 XI(Begroting VROM 2001	Het voornemen is dat VROM, NEPROM, NVB en VNG in oktober 2005 komen met een gemeenschappelijk voorstel over de wijze waarop het convenant grondprijnsbeleid, mede op basis van de monitor en de evaluatie, een vervolg krijgt.
Wet stedelijke vernieuwing/ISV: sancties. Toegezegd wordt dat indien er sancties worden getroffen tegen een gemeente (vaststellen lager bedrag), de Kamer hierover geïnformeerd wordt.	26-06-00 Kamerstukken II 26 884 Wetgevingsoverleg Wetsvoorstel Stedelijke Vernieuwing	
Interne controle bij corporaties. Toegezegd wordt dat de Kamer op de hoogte zal worden gesteld over de uitwerking en invoering van de afspraken met Aedes inzake het interne toezicht en de administratieve organisatie bij corporaties.	20-06-02 AO huurbeleid en huurcommissies (huuraangelegenheden) 27 926 nr. 11	
Grondbeleid Marktselectie er komt een handreiking voor gemeenten voor het toepassen van marktselectie	AO GrondbeleidKamerstukken n.n.b.	
Interpellatiedebat Woonzorg / CFV. Het BBSH wordt aangepast op het punt van het aanscherpen van de regels voor het uitsluiten van risicovolle beleggingen door corporaties De minister zal dit de TK presenteren	03-12-02 Interpellatie Woningcorporatie Woonzorg Nederland TK28–2029	Afgedaan met: Wacht op beslissing over wel/niet meenemen n.a.v. advies Commissie De Boer
Na ommekomst van het rapport over de gestegen beheerskosten bij corpo's zal de minister dit rapport aan de kamer zenden en bezien of er maatregelen genomen moeten worden inzake de hoogte van salarissen bij corpo's.	21-04-2004 AO corporaties en stedelijke vernieuwing	Afgedaan met: Medio 2005 gereed
Bij de monitoring van het ISV-2 zal gekeken worden naar de kosten van plannemakerijk, zowel tussen rijk en gemeenten als binnen gemeenten.	03-06-2004 AO (3e termijn) woningbouwproductie en herstructurering	Aangegeven is dat het niet past in de ISV-systematiek. Wel is aan gemeenten en provincies bij brief van 27 september 2004 verzocht de kosten van plannen maken zo laag mogelijk te houden.
De minister zal de Kamer informeren over haar reactie op het rapport van de Woonbond inzake bewonersparticipatie. Die reactie kan de Kamer kort na het zomerreces verwachten	03-06-2004 AO (3e termijn) woningbouwproductie en herstructurering	Wordt meegenomen in het advies over versterking Zeggenschap en positie huurders(organisatie) dat na zomer komt.

Omschrijving	Vindplaats	Stand van Zaken
In april 2008 wordt getoetst of aan de woningbouw-afspraken op regionaal niveau is voldaan. Door vanaf 2005 intensief bij de voortgang betrokken te zijn wordt direct een beeld van de knelpunten verkregen, wat deze zijn en wie daaraan een bijdrage kan leveren. Op deze wijze worden we niet in 2008 voor een voldongen feit gesteld.	Begrotingsbehandeling VROM 2005 d.d. 1-12-2004 29 80 XI nr. 30 pag. 2004	
De minister zal de Kamer informeren over de mogelijkheden het eigenwoningbezit te bevorderen (anders dan door de BEW) en over haar voornemens m.b.t. de BEW en het verdere traject	03-06-2004 AO (3e termijn) woningbouw-productie en herstructurering	Afgedaan met: afgedaan met brief aan de TK d.d. 16 november 2004
In november 2004 vindt de afronding plaats van het overleg met de regio over prestatieafspraken inzake woningbouw	07-09-2004 AO Huisvestingswet TK 29 624, nr. 2	Afgedaan met: UB [03-06-2005] Aanbieding Woningbouwafspraken 2005 tot 2010 en eindrapport: Inventarisatie bestemmings- en streekplancapaciteit voor woningbouw 2004.
Interpellatiedebat Woonzorg/CFV Het BBSH zal worden aangepast om treasurybepalingen op te nemen in de statuten van corporaties. De TK zal daarover schriftelijk geïnformeerd worden.	Interpellatie Woningcorporatie Woonzorg Nederland TK28-2027	Afgedaan met: Wacht op beslissing over wel/niet meenemen n.a.v. advies Commissie De Boer
Interpellatiedebat Woonzorg/CFV Het BBSH wordt aangepast op het punt van het aanscherpen van de regels voor het uitsluiten van risicovolle beleggingen door corporaties. De minister zal dit de TK presenteren.	03-12-02 Interpellatie Woningcorporatie Woonzorg Nederland TK28-2029	
De minister zal de mogelijkheid van toepassing van minder plaatsgebonden karakter van het zelfrealisatierecht onderzoeken.	AO Grondbeleid 1 februari 2005	
Na de ISV-evaluatie verstrekt de minister een overzicht en analyse met de voor- en nadelen van de gehanteerde beandering van het ISV 1.	21-04-2004 AO corporaties en stedelijke vernieuwing	De TK wordt in 2006 geïnformeerd over de evaluatie van ISV1 (2000-2004)
Grondbeleid Marktselectie In 2005 wordt een 0-meting gehouden, in 2007 volgt een tussenrapportage en in 2009 een eindrapportage (inclusief een soort benchmark tussen gemeenten).	AO Grondbeleid Kamerstukken n.n.b.	

A. OVERZICHT VAN DE MOTIES RUIMTELIJKE ORDENING

Omschrijving	Kamerstuknummer	Stand van Zaken
Van der Ham, Atsma, Slob, Van der Staaij Verzoekt de regering € 800 miljoen in te zetten voor het Waddenfonds.	29 684 XI, nr. 13	Afgedaan met: UB [23-06-2005] Voortgangsrapportage Waddendossiers
Snijder-Hazelhoff, Atsma Verzoekt de regering prioriteit te geven aan herstel van het kwelderareaal en het bestrijden van exoten aan te pakken en verzilting te bestrijden; afzien van projecten waarmee zoutwater binnendijks wordt ingelaten, het Lauwersmeer en het IJsselmeer weer getijdenwerking krijgen en oude Dollard polders onder water worden gezet.	29 684 XI, nr. 16	Afgedaan met: Brief 24 december 2005, kamerstuk 29 684, nr. 25
Van der Staaij, van der Ham, Slob, Snijder-Hazelhoff, Samson Verzoekt de regering vóór 1 maart 2005 met een nieuwe structuur op hoofdlijnen te komen, waarin een concreet standpunt wordt ingenomen over de voorstellen van de commissie Meijer hierover, en de TK hierover te informeren.	29 684 XI, nr. 15	
Snijder-Hazelhoff, Atsma, Van der Staaij Verzoekt de regering middelen vanuit Waddenfonds beschikbaar te stellen voor nader te ontwikkelen projecten van de gemeenten in het noorden van Friesland en Zeeland, die geconfronteerd worden met een grote aanslag op de werkgelegenheid door stopzetting kokkelvisserij.	29 684 XI, nr. 17	Deze motie wordt betrokken bij het opstellen van het investeringsplan Waddenfonds. Het investeringsplan zal eind 2005 aan de Kamer worden aangeboden.
Atsma Verzoekt de regering de economische ontwikkeling waddengebied bij voorkeur te richten op ontwikkeling en bereikbaarheid waddenhavens in Noord-Holland, Fryslân en Groningen.	29 684 XI, nr. 18	Deze motie wordt betrokken bij het opstellen van het investeringsplan Waddenfonds. Het investeringsplan zal eind 2005 aan de Kamer worden aangeboden.
Atsma Verzoekt de regering het project Energy Valley als onderdeel van het investeringsplan voor het Waddengebied een hoge prioriteit toe te kennen.	29 684 XI, nr. 18	Deze motie wordt betrokken bij het opstellen van het investeringsplan Waddenfonds. Het investeringsplan zal eind 2005 aan de Kamer worden aangeboden.
verzoekt de regering om de kennis over EU beleid te vergaren, te bundelen en te vertalen in de beleidsconsequenties ten aanzien van onze ruimtelijke ordening, en deze beschikbaar te stellen aan het totale werkveld	85 091	VROM heeft hierover met de permanente vertegenwoordiger in Brussel overlegd. Voor het kerstreces ontvangt de kamer nadere informatie over de wijze van aanpak.

Omschrijving	Kamerstuknummer	Stand van Zaken
verzoekt de regering de Staten-Generaal te voorzien van haar lange termijn investeringsstrategieën die rekening houden met de zeer lange voorbereidingstijd van grote nationale investeringen, indien nodig verkend met scenario's, vertaald in aanzetten voor beleidsontwikkeling op korte en middellange termijn en vergezeld van een prioritering van de investeringen op basis van een objectief en integraal beoordelingskader	85 093	Na het zomerreces zal de Eerste Kamer de verkenning ontvangen.
Witteveen-Hevinga Nodigt de regering uit aan het bureau Duurzame Energie te verzoeken om een zogenaamde energiescan te maken, opdat alle potenties voor een duurzame energiehuishouding maximaal worden benut en kunnen worden geïntegreerd in door het gebied reeds genomen initiatieven; verzoekt de regering voorts op basis hiervan een gezamenlijk plan van aanpak samen te stellen en de Kamer daarover vóór eind dit jaar te rapporteren.	26 431 XI, nr. 26	De kabinetsreactie op deze motie wordt meegenomen in het vervolgtraject van de PKB Derde Nota Waddenzee. Een aangepast kabinetsstandpunt (PKB deel III) verschijnt voorjaar 2006.
Witteveen-Hevinga Verzoekt de regering om samen met de betrokken gemeenten een plan van aanpak te ontwikkelen waarmee openstelling van vuurtorens behouden blijft of hernieuwde opening bevorderd wordt.	26 431 XI, nr. 27	De kabinetsreactie op deze motie wordt meegenomen in het vervolgtraject van de PKB Derde Nota Waddenzee. Een aangepast kabinetsstandpunt (PKB deel III) verschijnt voorjaar 2006.
Witteveen-Hevinga Verzoekt de regering onderzoek te doen naar alternatieve vormen van werkgelegenheid op Vlieland, waaronder de plaatsing van simulatoren ten behoeve van militaire opleidingsactiviteiten, sleepdienstactiviteiten, uitbreiding van werkzaamheden met betrekking tot natuurbehoud en met een plan terzake te komen.	26 431 XI, nr. 29	De kabinetsreactie op deze motie wordt meegenomen in het vervolgtraject van de PKB Derde Nota Waddenzee. Een aangepast kabinetsstandpunt (PKB deel III) verschijnt voorjaar 2006.
Luchtenveld Verzoekt de regering op korte termijn in overleg te treden met de regeringen van Denemarken en Duitsland teneinde voorstellen te doen voor een verdere onderlinge afstemming van beleid en het tot stand brengen van een internationaal afwegingskader voor de Waddenzee, en daarbij de commissie-Nijpels, die het Wadden Sea Forum voorbereidt, te betrekken.	26 431 XI, nr. 30	De kabinetsreactie op deze motie wordt meegenomen in het vervolgtraject van de PKB Derde Nota Waddenzee. Een aangepast kabinetsstandpunt (PKB deel III) verschijnt voorjaar 2006.

Omschrijving	Kamerstuknummer	Stand van Zaken
Luchtenveld Verzoekt de regering met de commissie-Nijpels in overleg te treden teneinde te bezien of opstellen van een duurzaam sociaal-economisch ontwikkelingsperspectief in internationaal kader kan plaatsvinden als onderdeel van de door de commissie op te stellen rapportage ten behoeve van de internationale Waddenconferentie.	26 431 XI, nr. 31	De kabinetsreactie op deze motie wordt meegenomen in het vervolgtraject van de PKB Derde Nota Waddenzee. Een aangepast kabinetsstandpunt (PKB deel III) verschijnt voorjaar 2006.
Luchtenveld Verzoekt de regering met de commissie-Nijpels in overleg te treden teneinde te bezien of opstellen van een duurzaam sociaal-economisch ontwikkelingsperspectief in internationaal kader kan plaatsvinden als onderdeel van de door de commissie op te stellen rapportage ten behoeve van de internationale Waddenconferentie.	26 431 XI, nr. 32	De kabinetsreactie op deze motie wordt meegenomen in het vervolgtraject van de PKB Derde Nota Waddenzee. Een aangepast kabinetsstandpunt (PKB deel III) verschijnt voorjaar 2006.
Luchtenveld Verzoekt de regering de blauwe tekst op pagina 17, onder B, te vervangen door: «Er mogen geen nieuwe haven- en bedrijventerreinen worden aangelegd in of direct grenzend aan de Waddenzee. Bestaande haven- en bedrijventerreinen direct grenzend aan de Waddenzee dienen bij voorkeur landinwaarts te worden uitgebreid. Met toepassing van het afwegingskader en onder de voorwaarde dat het Balgzand onaangetast blijft, kan een uitzondering voor zeewaartse uitbreiding bij Den Helder worden gemaakt. Dit maakt ten minste de verplaatsing van de aanlegsteigers van de veerdienst naar Texel mogelijk».	26 431 XI, nr. 33	De kabinetsreactie op deze motie wordt meegenomen in het vervolgtraject van de PKB Derde Nota Waddenzee. Een aangepast kabinetsstandpunt (PKB deel III) verschijnt voorjaar 2006.
Van Wijmen Verzoekt de regering de tekst van de PKB (deel 3, blz. 11, vierde bolletje) te wijzigen als volgt: «de landschappelijke kwaliteiten; met name rust, weidsheid, open horizon, natuurlijkheid en duisternis»	26 431 XI, nr. 41	De kabinetsreactie op deze motie wordt meegenomen in het vervolgtraject van de PKB Derde Nota Waddenzee. Een aangepast kabinetsstandpunt (PKB deel III) verschijnt voorjaar 2006.
Witteveen-Hevinga Verzoekt de regering de PKB-tekst zodanig aan te passen dat het rapen van oesters ten behoeve van kleine restaurants/eetgelegenheden in het Waddengebied op beperkte schaal toegestaan is.	26 431 XI, nr. 50	De kabinetsreactie op deze motie wordt meegenomen in het vervolgtraject van de PKB Derde Nota Waddenzee. Een aangepast kabinetsstandpunt (PKB deel III) verschijnt voorjaar 2006.
Witteveen-Hevinga Verzoekt de regering «duurzaam sociaal economisch ontwikkelingsperspectief» als beslissing van wezenlijk belang aanmerken; en verzoekt de regering voorstellen te doen voor uitwerking en voorstel voor oprichting Waddenduurzaamheidsmaatschappij.	26 431 XI, nr. 51	De kabinetsreactie op deze motie wordt meegenomen in het vervolgtraject van de PKB Derde Nota Waddenzee. Een aangepast kabinetsstandpunt (PKB deel III) verschijnt voorjaar 2006.

Omschrijving	Kamerstuknummer	Stand van Zaken
Witteveen-Hevinga Verzoekt de regering een samenhangend veiligheidsplan te ontwikkelen dat in het begin van de komende kabinetsperiode aan de Kamer voor te leggen.	26 431 XI, nr. 51	De kabinetsreactie op deze motie wordt meegenomen in het vervolgtraject van de PKB Derde Nota Waddenzee. Een aangepast kabinetsstandpunt (PKB deel III) verschijnt voorjaar 2006.
Witteveen-Hevinga Verzoekt de regering in hoofdstuk 3.2 Ruimte voor menselijke activiteiten-, onderdeel k, diepe delfstoffen, de volgende teksten met de status «uitspraken van wezenlijk belang» te schrappen: «Er mogen in de Waddenzee geen proefboringen.....worden weggenomen.» Deze teksten te vervangen door: «In het Waddengebied zijn nieuwe gasmijnbouwactiviteiten met mogelijke invloed op de Waddenzee uitgesloten», met de status van «beslissing van wezenlijk belang».	26 431 XI, nr. 53	De kabinetsreactie op deze motie wordt meegenomen in het vervolgtraject van de PKB Derde Nota Waddenzee. Een aangepast kabinetsstandpunt PKB deel III)verschijnt voorjaar 2006.
Witteveen-Hevinga Verzoekt de regering voorts, aan de eerste alinea van onderdeel p «Visserij» op pagina 20 toe te voegen als beslissing van wezenlijk belang: «en duurzame geïntegreerde visserij. Daartoe wordt een laagdrempelig vergunningensysteem ontworpen».	26 431 XI, nr. 54	De kabinetsreactie op deze motie wordt meegenomen in het vervolgtraject van de PKB Derde Nota Waddenzee. Een aangepast kabinetsstandpunt PKB deel III)verschijnt voorjaar 2006.
Luchtenveld Verzoekt de regering, in afwachting van het op te stellen convenant tussen Rijk, Waddenprovincies en gemeenten, af te zien van een capaciteitsbeleid en slechts een capaciteitsbeleid in werking te stellen indien een convenant in 2004 niet tot stand zou zijn gekomen.	26 431 XI, nr. 56	De kabinetsreactie op deze motie wordt meegenomen in het vervolgtraject van de PKB Derde Nota Waddenzee. Een aangepast kabinetsstandpunt (PKB deel III) verschijnt voorjaar 2006.
Augusteijn-Esser Verzoekt de regering, in de blauwe tekst van de PKB onder q. MilitaireActiviteiten op te nemen: verminderingsdoelstelling militaire activiteiten en onderzoek naar verminderen/beëindigen militaire activiteiten na 2010.	26 431 XI, nr. 58	De kabinetsreactie op deze motie wordt meegenomen in het vervolgtraject van de PKB Derde Nota Waddenzee. Een aangepast kabinetsstandpunt (PKB deel III) verschijnt voorjaar 2006.
Augusteijn-Esser Verzoekt de regering de PKB tekst op blz. 18 zodanig te wijzigen dat de eerste alinea onder l. Windturbines, als volgt luidt: «Er mogen in de Waddenzee geen windturbines worden geplaatst.»	26 431 XI, nr. 59	De kabinetsreactie op deze motie wordt meegenomen in het vervolgtraject van de PKB Derde Nota Waddenzee. Een aangepast kabinetsstandpunt (PKB deel III) verschijnt voorjaar 2006.
Van der Steenhoven Verzoekt de regering de tekst over verplaatsing naar De Kooy volledig te schrappen.	26 431 XI, nr. 60	De kabinetsreactie op deze motie wordt meegenomen in het vervolgtraject van de PKB Derde Nota Waddenzee. Een aangepast kabinetsstandpunt (PKB deel III) verschijnt voorjaar 2006.

B. OVERZICHT VAN DE TOEZEGGINGEN RUIMTELIJKE ORDENING

Omschrijving	Vindplaats	Stand van Zaken
Grondbeleid NR-moties Bij de schriftelijke beantwoording van de NR-moties zal de minister ingaan op grondbeleidrelevante (onderdelen van deze) moties.	AO Grondbeleid Kamerstukken n.n.b.	Afgedaan met: met kamerstuk 29 435, nr. 104
Waddenfonds In de ministerraad worden de mogelijkheden voor het verhogen van de investeringen in het Waddenfonds besproken.	AO Hoofdlijnen Waddenzeebeleid	Afgedaan met: UB [23-06-2005] Voortgangsrapportage Waddendossiers
Waddenzee De TK ontvangt in het eerste kwartaal van 2005 een brief van de Minister over het vervolgtraject van de PKB Waddenzee.	AO hoofdlijnen Waddenzee-beleid	Afgedaan met: UB [23-06-2005] Voortgangsrapportage Waddendossiers
Structuurschema II Militaire Terreinen De minister van VROM en de staatssecretaris van Defensie hebben toegezegd, gezamenlijk met de regio, naar een oplossing te zoeken voor de bouwbeperkingen die de z.g. «obstakelvrije vlakken» voor het militaire luchtvaartterrein bij Eindhoven geeft in bestaande plannen voor de stedelijke ontwikkeling aldaar.	AO Tweede Structuurschema Militaire Terreinen Kamerstukken II 2004–2005, 28 114 nr. 9	
Zelfrealisatierecht: onderzoek naar ontkoppeling tussen grondeigendom en het ontwikkelingsrecht, mogelijk gedifferentieerd naar tijd en plaats. In samenhang hiermee: bezien hoe de kwaliteit van projecten beter gewaarborgd kan worden.	AO Grondbeleid	Er wordt op dit moment onderzoek gedaan naar Zelfrealisatierecht. De resultaten van het onderzoek worden in december 2005 verwacht. De kamer zal in het voorjaar van 2006 een notitie ontvangen waarin dit onderwerp in den breedte aan de orde komt.
Grondbedrijf. Rijksground vliegbasis Twente De Minister zal de Kamer informeren over hoe het Rijk omgaat met het eventueel afstoten van rijksground vliegbasis Twente en Europese regelgeving m.b.t. staatssteun.	AO Grondbeleid	Afgedaan met: 29 800 X, nr. 100 d.d. 9 juni 2005
PEC Bouwnijverheid Toegezegd wordt dat er een apart debat over grondbeleid zal volgen: o.a. concurrentiebevordering e.d. Voor einde 2003 zullen onderzoeken naar bevorderen concurrentie op ontwikkelingslocaties naar de Kamer gestuurd worden.	17-04-03 Handelingen II 2002–2003, nr. 64, p. 3815–3859	Afgedaan met: kamerstuk 27 581, nr. 19H d.d. 25 oktober 2004
Waddenfonds De TK ontvangt medio 2005 een notitie van de Minister van VROM over het Waddenfonds.	AO hoofdlijnen Waddenzee-beleid	Afgedaan met: UB [23-06-2005] Voortgangsrapportage Waddendossiers
De Kamer ontvangt van de Stas V&W en Stas VROM een brief met een tijdpad en alle te zetten stappen (inclusief een eventueel Nimby-besluit van kabinet) die moeten leiden tot het uiterlijk in 2007 in een winningsfase brengen van de ontgrondingen Over de Maas en Geertjesgolf	AO Voortgangsrapportage Afbouw Regierol kabinet bij bouwgrondstoffenvoorziening,	29 maart 2005

Omschrijving	Vindplaats	Stand van Zaken
Wetsvoorstel Vaststelling Begrotingsstaat '03. De minister kondigt aan dat de gemeente bij het verlenen van een grond-exploitatievergunning ook aandacht moet besteden aan de sociale sector. Bekeken moet worden hoe er op dit gebied stappen vooruit kunnen worden gemaakt. Dit wordt uitgewerkt	21-11-02 TK 24–1681	Zie ook Handeling II, 24–1687. In de Wet Ruimtelijke Ordening worden gemeenten bevoegdheden gegeven om eisen te stellen aan de te realiseren sociale woningbouw. Wetsvoorstel grondexploitatiewet wordt in september 2005 naar de Tweede Kamer gestuurd.
Grondbeleid Grondexploitatiewet Afhanke-lijk van het advies RvS gaat wetsvoor-stel Grondexploitatiewet vóór de zomer 2005 naar de TK. De kostensoortenlijst zal vroegtijdig openbaar worden gemaakt.	AO Grondbeleid van 1 februari 2005	Wetsvoorstel grondexploitatiewet wordt in september 2005 naar de Tweede Kamer gestuurd. Tevens wordt de kosten-soortenlijst openbaar gemaakt.
Grondbeleid RijksgrondbedrijfDe minister zal de Kamer informeren over de ontwik-eling richting een rijksgrondbedrijf.	AO Grondbeleid Kamerstukken n.n.b.	Kamer wordt in oktober 2005 geïnformeerd na het kabinets-standpunt over een eventueel Rijksgrondbedrijf.
Een belangrijk deel van de moeilijkheden die ontstaan door de Vogel- en Habitat-richtlijn (VHR) zijn te wijten aan een slordige werkwijze. Het kabinet wil correcte toetsing aan VHR bevorderen en zal andere overheden hiertoe handreikin-gen geven.	AO Voortgangsrappor-tage Afbouw Regierol kabinet bij bouwgrond-stoffenvoorziening, 29 maart 2005	
Nota Grondbeleid De staatssecretaris van VROM zegt toe te bezien welke mogelijkheden er bestaan om de administratieve lasten bij een grondexploitatievergunning zoveel als mogelijk te beperken.	Kamerstukken II, 2000–2001, 27 581, nr. 10NO	Wetsvoorstel grondexploitatiewet wordt in september 2005 naar de Tweede Kamer gestuurd.
Waddenzee. Zodra er meer bekend is over de stand van zaken met betrekking tot vergunningverlening voor de militaire activiteiten op Vlieland, naar verwachting medio 2005, zal de TK hierover geïnfor-meerd worden.	AO hoofdlijnen Waddenzee-beleid Kamerstukken n.n.b.	VROM is in afwachting van de vergunningaanvraag i.h.k.v. de Wet Milieubeheer, van het Ministerie van Defensie. De aanvraag wordt in september 2005 verwacht. De vergunning i.h.k.v. de Wet Oppervlaktewater is begin 2005 verleend.
Grondbeleid Pilot Limburg VROM neemt deel aan de klankbordgroep van de pilot onder verantwoordelijkheid van de provincie Limburg.	AO GrondbeleidKamer-stukken n.n.b.	Het voortouw voor het starten en uitvoeren van de pilot ligt bij de provincie Limburg. Ter zijner tijd wordt de Tweede Kamer geïnformeerd.
Nota Grondbeleid De staatssecretaris van VROM streeft ernaar in 2001 met een eerste proeve van een grondexploitatie-vergunning te komen, waarop maatschap-pelijk kan worden gereageerd.	Kamerstukken II, 2000–2001, 27 581, nr. 10 NO	Wetsvoorstel grondexploitatiewet wordt in september 2005 naar de Tweede Kamer gestuurd.
Nota Grondbeleid De staatssecretaris zegt toe dat zaken als sociale huur, sociale koop en dubo worden toegevoegd aan de voorwaarden van de brede exploitatiever-gunning. Dit kan geregeld worden met een Kwalitatief Locatieplan (KLP). Dit zal goed moeten worden afgestemd met de herziening WRO.	Kamerstukken II, 2000–2001, 27 581, nr. 10 NO	Wetsvoorstel grondexploitatiewet wordt in september 2005 naar de Tweede Kamer gestuurd.

Omschrijving	Vindplaats	Stand van Zaken
Nota Grondbeleid De staatssecretaris van VROM zegt inzake het openbaar aanbesteden bij de Wvg toe de formule «in beginsel» zodanig in te vullen dat voor een aantal gevallen een uitzonderingsregime kan worden gecreëerd. Daarbij wordt tevens de overweging betrokken om de koppeling van deze voorwaarde met de Wvg te verbreken, zodat in alle gevallen de grond in handen van gemeenten openbaar moet worden aanbesteed.	Kamerstukken II, 2000–2001, 27 581, nr. 10 NO	Afgedaan met: 25 oktober 2004 door de Minister van VROM naar de Tweede Kamer gestuurd (TK 27 581, nr. 19).
Waddenzee De Minister van VROM zal in contact treden met de Raad voor de Wadden over de betrokkenheid bij het onderwerp bestuurlijke organisatie van het waddengebied.	AO hoofdlijnen Waddenzee-beleid Kamerstukken n.n.b.	Afgedaan met: mondeling overleg met de Raad voor de Wadden op 5 juli 2005. Afgesproken is dat er nog informeel overleg met de Raad zal volgen.
Nota Ruimte Een brief over regionaal kostenverhaal & verevening en de grondexploitatiewet worden in het najaar aangeboden (de laatste aan de RvS).	Hoofdlijnen-debat over Nota Ruimte	Afgedaan met: Kamerstuk 27 581, nr. 20 d.d. 25–11-2004
PKB Waddenzee De minister van VROM streeft ernaar voor het kerstreces een aangepaste versie PKB deel 3 Waddenzee naar de kamer te sturen.	AO hoofdlijnen Waddenzee-beleid Kamerstukken II 2004–2005, 29 684 nr. 26	Afgedaan met: UB [23-06-2005] Voortgangsrapportage Waddendossiers
Waddenfonds De minister van VROM zal de Tweede Kamer schriftelijk toelichting verstrekken over het al dan niet koppelen van gasinkomsten aan het investeringsfonds Waddenzee.	AO hoofdlijnen Waddenzee-beleid Kamerstukken II 2004–2005, 29 684 nr. 26	Afgedaan met: brief aan TK (29 684 nr. 22).
Waddenzee De minister van VROM zal schriftelijk ingaan op de nog niet beantwoorde vragen inzake militaire munitie en milieuvergunningen.	Kamerstukken II 2004–2005, 29 684 nr. 26 AO Waddenzee-beleid	Afgedaan met: brief van Min VROM aan de TK van 16 (29 684 nr. 22) en 22 november 2004 (26 431 nr. 64).
Nota Ruimte Stankregelgeving De minister van VROM zegt toe samen met min LNV te bezien in hoeverre benutting bestaande bebouwing wordt beperkt door regelgeving en met de provincies een en ander nader te bezien.	NO Nota Ruimte Kamerstukken II 2004–2005, 29 435 nr. 105	De problematiek wordt meegenomen bij de nieuwe wet Geurhinder en Veehouderij. Het wetsvoorstel ligt bij de Raad van State.
Nota Ruimte Bedrijventerreinen Naar verwachting zal de minister van VROM medio 2005 de TK op de hoogte stellen van de nieuwe bedrijventerreinprognose.	NO Nota Ruimte Kamerstukken II 2004–2005, 29 435 nr. 105	De bedrijventerreinprognose wordt in het najaar van 2005 aan de kamer gezonden.
Nota Ruimte buitendijkse gebieden Medio 2005 komt het Rijk met een uitwerking in de vorm van een beleidslijn buitendijkse gebieden.	NO Nota Ruimte Kamerstukken II 2004–2005, 29 435 nr. 105	Onderwerp is in mei besproken in het bestuurlijk overleg. Daar is afgesproken dat de regionale partijen naar het onderwerp kijken. De resultaten hiervan worden in het bestuurlijk overleg in september verwacht. De kamer wordt begin 2006 over de stand van zaken geïnformeerd.

Omschrijving	Vindplaats	Stand van Zaken
Grondbeleid Transparantie gem. grond-exploitatieOnderzoek naar transparantie bij gemeentelijke grondexploitatie («betalen marktoningen extra voor huurwoningen?»).	AO GrondbeleidKamerstukken n.n.b.	VROM laat een eenmalige doormeting uitvoeren waarin een representatief aantal gemeentelijke grondexploitaties wordt doorgelicht. De uitkomsten van het onderzoek worden eind 2005 verwacht.
De minister zal onderzoeken of een ont koppeling tussen het grondeigendom en het ontwikkelrecht, mogelijk gediffere-entierd naar situatie en plaats, wenselijk en haalbaar is.	AO Grondbeleid 1 februari 2005	Er wordt op dit moment een onderzoek gedaan naar Zelf-realisatierecht. De resultaten van het onderzoek worden in het najaar van 2005 verwacht. De kamer wordt hierover vervolgens geïnformeerd.
de Minister zegt in reactie op de motie op stuk nr. 52 toe, het budgetrecht van de Kamer in acht te nemen en, mits op basis van een goed onderbouwd businessplan, voor het Hart van Zuid een bedrag toe te kennen van maximaal 4 mln en dit op te nemen in het uitvoeringsprogramma Nota Ruimte	Verslag Algemeen Overleg d.d. 10 maart 2005 29 800 XI nr. 112	Het businessplan is ontvangen en wordt bestudeerd. In het najaar wordt de kamer geïnformeerd.
De minister van VROM onderzoekt de mogelijkheden voor betere transparantie, voor een beter inzicht in de exploitatie van gemeenten.	AO Grondbeleid 1 februari 2005	
De minister is bereid te onderzoeken hoe de kwaliteit van projecten beter gewaarborgd kan worden (verzoek lid Duivesteijn).	AO Grondbeleid 1 februari 2005	
De minister zal terugrapporteren na haar bezoek aan Twente (in verband met bestaande lokale twijfels over wijze van afstoten luchthaventerrein en bedrag wat daarmee gepaard gaat).	AO Grondbeleid 1 februari 2005	Afgedaan met: Kamerstuk 29 800 X, nr. 100 d.d. 9 juni
Wetsontwerp Waddenfonds In de loop van 2005 is het wetsontwerp Waddenfonds gereed. Deze wordt voorzien van een investerings- en uitvoeringsplan (opgesteld in overleg met regionale bestuurders) en dit komt uiterlijk voor het zomerreces 2005 naar de Tweede Kamer	AO hoofdlijnen Waddenzee-beleid Kamerstukken II 2004-2005, 29 684 nr. 26	Afgedaan met: UB [23-06-2005] Voortgangsrapportage Waddendossiers
Nota Ruimte Zuidvleugel/Zuidplaspolder De minister van VROM zegt toe de TK regelmatig te informeren over de voortgang van de projecten Zuidvleugel en Zuidplaspolder.	NO Nota Ruimte Kamerstukken II 2004-2005, 29 435 nr. 105	Begin 2006 ontvangt de Kamer een voortgangsrapportage met daarin de programma-aanpak.
De minister zal bij haar schriftelijke beantwoording van de moties Nota Ruimte (eind deze week) ingaan op de vragen over de moties die door de leden naar voren zijn gebracht (o.a. de motie Geluk).	AO Grondbeleid 1 februari 2005	Afgedaan met: Brief bij aanbieding deel 3A Nota Ruimte, kamerstuk nr. 29 435, nr. 153

Omschrijving	Vindplaats	Stand van Zaken
Zodra meer informatie beschikbaar is over de studie naar het Rijksgroondbedrijf (meer gebiedsgericht maken) in relatie tot de ontwikkelingsmogelijkheden van andere overheden, zal de minister hierop terugkomen.	AO Grondbeleid 1 februari 2005	Er wordt op dit moment onderzoek gedaan naar Zelfrealisatierecht. De resultaten van het onderzoek worden in december 2005 verwacht. De Kamer zal in het voorjaar 2006 een notitie ontvangen waarin dit onderwerp in den breedte aan de orde komt.

A. OVERZICHT VAN DE MOTIES RIJKSHUISVESTING

Omschrijving	Kamerstuknummer	Stand van Zaken
Verzoekt de regering binnen één jaar na de betrokken partijen gehoord te hebben, de regelgeving met betrekking tot aanbestedingen vast te stellen.	28 244, nr. 31	Afgedaan met invoering ARW (brief 18 augustus 2004, TK 29 709 nr. 2).
Spreekt als haar oordeel uit dat er in de komende jaren extra geïnvesteerd zal worden in scholing van ambtenaren als het gaat om het kennisniveau met betrekking tot aanbestedingen.	28 244, nr. 37	Afgedaan met brief van 13 mei 2005 «Voortgang kabinetsacties n.a.v. Parlementaire Enquête bouwnijverheid».
Spreekt uit dat bij het ontwikkelen van een nieuw wettelijk kader voor overheidsbestedingen óók ten aanzien van aanbestedingen die niet van rijkswege plaatsvinden, een adequate bescherming tegen het zogenaamde leuren dient te worden geboden.	28 244, nr. 40	Afgedaan. Zit besloten in Europese regels; opgenomen in toelichting ARW 2004 (TK 29 709 nr. 2)
Verzoekt de regering om voor 1 juli 2003 een actielijst op te stellen waarin alle voorstellen zijn samengebracht, inclusief de tijdsplanning, de verantwoordelijke bewindspersoon en eventuele benodigde extra budgetten. Verzoekt de regering tevens om jaarlijks een voortgangsrapportage aan de kamer te zenden.	28 244, nr. 42	Afgedaan met brief van 13 mei 2005 «Voortgang kabinetsacties n.a.v. Parlementaire Enquête bouwnijverheid».
Verzoekt de regering per 1 juli 2003 een volledige registratie en analyse van bedoeld meer- en minderwerk in te voeren en de Kamer daarover geregeld te rapporteren via bestaande periodieke rapportages, bijvoorbeeld via de jaarrekening van de diverse departementen.	28 244, nr. 43	Afgedaan met brief van 13 mei 2005 «Voortgang kabinetsacties n.a.v. Parlementaire Enquête bouwnijverheid». N.B. Jaarverantwoording is niet gehaald; V&W voorziet aparte rapportage aan TK.
Spreekt als haar oordeel uit dat de overheid door deze passieve houding onvoldoende heeft ondernomen om een eind te maken aan het ondergrondse systeem van illegaal vooroverleg en prijsafspraken over passieve houding van de overheid bij signalen over illegale praktijken.	28 244, nr. 46	Afgedaan met brief van 13 mei 2005 «Voortgang kabinetsacties n.a.v. Parlementaire Enquête bouwnijverheid».
Het nieuwe stelsel in zijn totaliteit te evalueren op een tijdstip bij voorkeur per 1 januari 2004 en bij de evaluatie nadrukkelijk aandacht besteden aan de marktanaloge aanpak en de «gedwongen winkelnering» van departementen.	25 449 nr. 8	Afgedaan met: UB [04-07-2005] Evaluatie stelselherziening rijkshuisvesting (TK 25 449, nr. 11).

Omschrijving	Kamerstuknummer	Stand van Zaken
Verzoekt de regering onderzoek te doen naar andere methoden van aanbesteding, waarbij zowel een betere marktwerking als een betere projectbeheersing wordt bereikt, en daarbij concrete voorstellen te doen, en daarbij gebruik te maken van ervaringen elders, ook in het buitenland, en daarover de Kamer te rapporteren voor 1 juli 2004. over onderzoek naar andere methoden van aanbesteding.	28 244, nr. 44	Het onderzoek naar ervaringen in het buitenland is in september 2004 opgedragen vanuit het Kenniscentrum Aanbesteden i.o. Het onderzoeksrapport zal door het kenniscentrum omgezet worden in een «best practice» handboek, dat zal worden gebruikt bij de advisering vanuit het kenniscentrum. Rapportage aan de Tweede Kamer wordt voorzien in de tweede helft van 2005.

B. OVERZICHT VAN DE TOEZEGGINGEN RIJKSHUISVESTING

Omschrijving	Vindplaats	Stand van Zaken
Toegezegd wordt een referentiebudget op te stellen voor de inrichting van de werk-kamers van bewindslieden	TK 2003–2004 29 200 XI nr. 132	Afgedaan met: Het opgestelde referentiebudget zal worden gehanteerd bij de volgende kabinetswisseling.
PEC Bouwnijverheid Toegezegd wordt dat het integriteitsbeleid bij de Rgd aangescherpt zal worden.	17-04-03 Handelingen II 2002–2003, nr. 64, p. 3815–3859	E.e.a. zal plaatsvinden conform de bevindingen en aanbevelingen van BZK. Tevens zal hierover aan de minister periodiek gerapporteerd worden.
18-11-2004 De minister zegt toe terug te zullen komen op de relatie tussen mededinging en omzetgarantie-eisen (in AO Aanbestedingsbeleid)	TK 2004–2005, 29 709 nr. 3	Afgedaan met: brief van 15 april 2005 van de minister van EZ, mede namens de minister van VROM, TK 29 709 nr. 4. De resultaten van het onderzoek worden betrokken bij de vormgeving van de aanbestedingswetgeving (2006).
Hoge Colleges van Staat De Kamer zal worden geïnformeerd over het onderzoek «_ of en zo ja op welke Hoge Colleges van Staat de nieuwe aanpak van de rijks-huisvesting toegepast kan worden.» Het kabinet zal naar verwachting de Tweede kamer daarover in de loop van dit zittingsjaar informeren.	24-02-98 Kamerstukken II, 1997–1998	Afgedaan met: UB [04-07-2005] Evaluatie stelselherziening rijkshuisvesting (TK 25 449, nr. 11).
03-06-2004 In antwoord op kamervragen van dhr. De Wit (SP) over de brand in het Catshuis op 15 mei 2004 wordt toegezegd dat de Kamer uiteraard zo spoedig mogelijk nader geïnformeerd wordt over de uitkomsten van het strafrechtelijk onderzoek.	TK 2003–2004 Aanhangsel p. 3545	Hangende het strafrechtelijk onderzoek van het OM kunnen nog geen mededelingen gedaan worden.

A. OVERZICHT VAN DE MOTIES VROM INSPECTIE

Omschrijving	Kamerstuknummer	Stand van Zaken
Over het verminderen van het rijkstoezicht op de gemeenten door de VI inzake M- en RO-taken	29 800 XI, nr. 54	Afgedaan met: de beleidsbrief handhaving, p. 3 die 30 mei 2005 naar de Tweede Kamer is verzonden.

B. OVERZICHT VAN DE TOEZEGGINGEN VROM INSPECTIE

Omschrijving	Vindplaats	Stand van Zaken
Rapportage onrechtmatige bewoning Minister zegt toe resultaten (rapport 2003 VI) uiterlijk april 2004 naar Kamer te sturen	VROM040093(brief 03-02-2004)	Afgedaan met: brief van 29 oktober 2004 (VI/O/12 342) kamerstuknummer 29 800 XI, nr. 8
Schietrange Vlieland. Kamer zal worden geïnformeerd over vergunning Defensie en wijze van toezicht door Defensie zelf en door VI.	AO Handhaving 16 september 2004 29 800 XI, nr. 9	Afgedaan met: brief naar TK op 041115 (M 343) kamerstuknummer 29 684, nr. 22
Professionalisering handhaving Stas geeft aan langs welke sporen gewerkt wordt aan de professionalisering van de handhaving en geeft aan dat begin 2003 het wetsontwerp Handhavingstructuur naar de Kamer zal worden verzonden.	kamerstukken 2002–2003 22 343, nr. 75 4 december 2002	Afgedaan met: Ao TK 8 december 2004
Rapport inventarisatie milieucriminaliteit (UMC) Kamer verzoekt om toezending van het rapport	AO Handhaving 26 september 29 800 XI, nr. 9	Afgedaan met: Kamer is inmiddels door min. Justitie geïnformeerd (22 343, nr. 99, d.d. 20-12-2004)
HSL-ZUID/SLAK EN AS Staatssecretaris geeft aan dat aanbevelingen rapport belangrijk zijn en dat er nu een team geformeerd wordt om ketenhandhaving vorm te geven (ook voor asbest)	kamerstukken 2002–2003 22 343, nr. 754 december 2002	Afgedaan met: visiedocument over ketenhandhaving d.d. 16 juli 2004 kamerstuknummer 22 343, nr. 93
Bouwregelgeving: verantwoordelijkheid tijdens bouwproces Minister zegt toe met de bouwsector te overleggen over de coördinatie van het bouwproces (n.a.v. balkons Maastricht)	AO Handhaving V en RO 30 oktober 2003: 2920 XI, nr. 66	In diverse gremia vindt overleg met bouwpartijen over de verantwoordelijkheidsverdeling plaats. De briefwisseling tussen VBWTN en VROM over de interpretatie van het Biab is afgerond. Een tweede element in de bevoordering van de constructieve veiligheid is de afspraak om een aantal acties samen met de markt op een rij te zetten. De Betonvereniging is trekker van dit element en heeft een concept Plan van Aanpak opgesteld. Wanneer het PvA gereed is, zal het aan de minister worden aangeboden. Daarna zal de Kamer hierover gerapporteerd worden.
Bezien hoe om te gaan met de NIBRA-handreiking op de website van BZK. Het CDA wil dat deze handreiking wordt verwijderd.	07-12-2004 AO Bouwregelgeving	Afgedaan met: verwijdering van de handreiking van de website van BZK heeft plaatsgevonden
Nagaan kritiek op VI naar aanleiding van punt Vietsch dat VI aanvullende eisen stelt bij gecertificeerde bouwvergunning bij de gemeenten Soest en Noord-Beveland (VI).	07-12-2004 AO Bouwregelgeving	Minister is nagegaan in hoeverre de kritiek op de VI gerechtvaardigd was. Zij heeft geen aanleiding gezien om hierop nadere actie te ondernemen. De toezegging is hierbij afgedaan.

Omschrijving	Vindplaats	Stand van Zaken
Schriftelijke beschouwing over de mogelijke spanning tussen de bestuurlijke handhaving en de rol van het OM.	Plenaire behandeling wetsvoorstel handhavingstructuur(29 285) 8 december 2004	Afgedaan met: afgedaan met Jaarrapportage 2004, p. 13
Wetsvoorstel Vaststelling Begrotingsstaat '03; illegale bewoning. De minister zal bij de gemeenten onder de aandacht brengen dat zij particuliere verhuurders kunnen informeren mbv GBA over de status van hun huurders, door middel van het vergelijken van lijsten	21-11-02 TK 24-1660	Afgedaan met: brief aan TK d.d. 7-12-2004 (29 800XI nr. 80) en 27-1-2005 (29 800XI nr. 99)
Milieuwethandhaving gassing Stas geeft aan dat de huidige risico's bij gassing onaanvaardbaar zijn. Er moet nu worden gekozen welke regelgeving het meest effectief ingezet kan worden om het probleem aan te kunnen pakken; hij geeft aan dat er wel handhavend wordt opgetreden		Na ambtelijk overleg tussen VROM en SZW is besloten een gezamenlijk handhavingstraject te starten waarin o.m. gekeken wordt op welke rechtsbasis opgetreden kan worden. De resultaten zullen in het najaar van 2005 aan de Tweede Kamer worden gezonden.

12. BIJLAGE 6. LIJST VAN AFKORTINGEN UIT DE BEGROTING 2006 VAN HET MINISTERIE VAN VROM

AID	Algemene Inspectie Dienst
ALOM/BLOM	Ambtelijk / Bestuurlijk Landelijk Overleg Milieu-handhaving
AWIR	Algemene Wet Inkomensafhankelijke Regelingen
AZ	(Ministerie van) Algemene Zaken
BANS	Bestuursaccord Nieuwe Stijl
BAT	Best available technique
Bbsh	Besluit beheer sociale-huursector
Bevi	Besluit Externe Veiligheid Inrichting
BEW	Wet bevordering eigen woningbezit
BG	Bevoegd gezag
Biab	Besluit indieningsvereisten aanvraag bouwvergunning
BIRK	Budget Investerings Ruimtelijke Kwaliteit
BLS	Besluit locatiegebonden subsidies
Bmw	Bestrijdingsmiddelenwet
BOD	Bijzondere opsporingsdienst
BPM	Belasting voor Personenauto's en Motorrijwielen
Bref	BAT reference document
BRZO	Besluit risico's zware ongevallen
Bsik	Besluit Subsidies Kennisinfrastructuur ICES/KIS
CAFE	programma Clean Air For Europe
CBS	Centraal Bureau voor de Statistiek
CFV	Centraal Fonds Volkshuisvesting
CLEEN	Chemical Legislation European Enforcement Network
COP/MOP	Conference of Parties / Meeting of Parties
CORA	Commissie Opberging Radioactief Afval
CPB	Centraal Planbureau
CPR	Commissie Preventie Rampen
CSD	Commission for Sustainable Development
DEMO	Demonstratieprojecten Motorvoertuigen
EC	Europese Commissie
ECN	Energieonderzoekcentrum Nederland
EFD (E4D)	Conferentie Energy for Development
EMS	Europese Mariene Strategie
EPBD	Energy Performance Building Directive
EPC	Energie PrestatieCoëfficiënt
EU	Europese Unie
EV	Externe veiligheid
EVOA	Europese Verordening voor de Overbrenging van Afvalstoffen
F-gassen	gefluoreerde broeikasgassen
FIOD	Fiscale inlichtingen- en opsporingsdienst
FO-I	Facilitaire Organisatie – Industrie
GGO'S	genetisch gemodificeerde organismen
GHOR	Geneeskundige hulpverlening bij ongevallen en rampen
GI	Geo-informatievoorziening
GLAMI	Project Glastuinbouw en Milieu '96
GR	groepsrisico
GSB	Grotestedenbeleid
HUF	Handhaafbaarheid, uitvoerbaarheid, fraudebestendigheid

IAEA	International Atomic Energy Agency
IBO	Interdepartementaal Beleidsonderzoek
ICEB	Informatiecentrum Eigen Bouw
ICES/KIS	Interdepartementale Commissie Economische Structuurversterking / Kennisinfrastructuur
IFD	Industrieel, flexibel en demontabel bouwen
IMO	International Maritime Organization
IMPEL	European Union Network for the Implementation and Enforcement of Environmental Law
INECE	International Network for Environmental Compliance and Enforcement
IPO	Interprovinciaal Overleg
ISV	Investeringsbudget Stedelijke Vernieuwing
ITK	Indicator Technische Kwaliteit
IVW	Inspectie Verkeer en Waterstaat
KEW	Kernenergie Wet
KOMPAS	Kwaliteitszorg bij Ondernemingen met Milieu- en Arbozorg Samen
KWR	Kwalitatieve woningregistratie
LAP	Landelijk Afvalbeheer Plan
LIFE	L'Instrument Financier pour l'Environnement
LLN-TA	Landelijk Laboratoriumnetwerk terroristische aanslagen
MNP	Milieu-en Natuur Planbureau
M&O	Misbruik en oneigenlijk gebruik
MOP	Meerjarenontwikkelingsprogramma
MR	Ministeriële Regeling
NBC	Nucleair, biologisch, chemisch
NBW	Nationaal Bestuursakkoord Water
NEa	Nederlandse Emissieautoriteit
NEC	National Emission Ceilings
Neprom	Vereniging van Nederlandse Projectontwikkelings Maatschappijen
NGO	Niet-gouvernementele organisatie
NHG	Nationale hypotheekgarantie
NINKI	Netto-inkomen na kale woonlasten-index
NLP	Nationaal Luchtkwaliteitsplan
NLS	Nalevingsstrategie
NMP4	Nationaal Milieubeleidsplan 4
NPK	Nationaal plan kernongevallenbestrijding
NSP	Nieuwe Sleutelprojecten
OECD	Organisation for Economic Co-operation and Development (OESO)
OM	Openbaar Ministerie
PAO	Programma Andere Overheid
PIANOo	Professioneel Innovatief Aanbesteden, Netwerk voor Overheidsopdrachtgevers
PIT	(Stimulerings-)programma innovatieve technieken
PIT	Programma inkoopstaakstelling
PR	plaatsgebonden risico
Rgd	Rijksgebouwendienst
RIVM	Rijksinstituut voor Volksgezondheid en Milieu
RIZA	Rijksinstituut voor integraal zoetwaterbeheer en afvalwaterbehandeling
ROB	Reductieplan Overige Broeikasgassen
RTB	Regeling Taakverdeling Beheer
SER	Sociaal Economische Raad

SEV	Stichting Stuurgroep Experimenten Volkshuisvesting
SHP	Stichting Habitat Platform
SMB	Strategische Milieubeoordeling
SOMS	Strategie Omgaan met Stoffen
SVN	Stimuleringsfonds Volkshuisvesting Nederlandse gemeenten
Syswov	Systeem woningvoorraad
SZW	Ministerie van Sociale Zaken en Werkgelegenheid
TELI	Tenderregeling Energiebesparing Lagere Inkomens
TK	Tweede Kamer der Staten Generaal
UNEP	United Nations Environmental Programme
UNFCCC	UN Framework Convention on Climate Change
VAC	Vrouwen Advies Commissies
VI	VROM Inspectie
VN	Verenigde Naties
VNO/NCW	Verbond van Nederlandse Ondernemers/ Nederlands Christelijk Werkgeversverbond
Wbb	Wet bodembescherming
WBO	Woningbehoefte onderzoek
WGBH/CZ	Wet gelijke behandeling op grond van handicap of chronische ziekte
Whvbz	Wet hygiëne en veiligheid badinrichtingen en zwemgelegenheden
WILG	Wet inrichting landelijk gebied
Wm	Wet milieubeheer
WML	Wettelijk minimumloon
Wms	Wet milieugevaarlijke stoffen
WoON	Woononderzoek Nederland
WRO	Wet op de Ruimtelijke Ordening
WRR	Wetenschappelijke Raad voor het Regeringsbeleid
Wvo	Wet verontreiniging oppervlaktewateren
Wwh	Wet op de waterhuishouding
ZFW	Ziekenfondswet

13. BIJLAGE 7: TREFWOORDENREGISTER

Aanbestedingsbeleid 117, 244
Aanjaagteams 11, 30
Actieprogramma Herstructurering 28, 35, 36, 41
Actieprogramma Ruimte en Cultuur 115, 117, 118
Administratieve lasten 16, 17, 40, 95, 125, 238
Afvalverwerkende inrichtingen 108, 109
Almere 7, 54, 55
Ammoniak 75, 76, 102, 103, 125, 188, 193, 199, 200
Architectuur 1, 3, 115, 118, 149, 173
Armoedeval 48
Asbestsanering 116, 150, 156, 158
Bagger 70, 199
Bebouwde omgeving 78, 79, 176
Bedrijven 6, 7, 8, 9, 10, 12, 14, 16, 17, 18, 38, 39, 55, 61, 63, 64, 68, 71, 73, 74, 75, 89, 90, 92, 94, 95, 98, 102, 103, 106, 108, 110, 111, 112, 113, 125, 129, 166, 167, 178, 179, 180, 182, 183, 184, 186, 187, 188, 193, 196, 197, 201, 208, 213, 235, 239
Beheerplan nationaal plan kernongevallenbestrijding 112
Belasting 12, 27, 45, 46, 59, 76, 82, 83, 86, 88, 94, 147, 159, 163, 177, 196, 198, 214, 219, 225, 227, 229, 247
Beleid met Burger 95, 100, 112
Belvedere 54, 56, 146
BERK 88
Besluit beheer sociale-huursector 24, 247
Besluit indieningsvereisten aanvraag bouwvergunning 247
Bestaand stedelijk gebied 35, 36, 37, 208
Bestuurlijke handhaving 246
Betaalbaarheid 1, 11, 20, 24, 42, 43, 45, 46, 47, 49, 131, 172, 218, 219
Binnenvaart 58, 65, 83, 146, 186
Biobrandstoffen 14, 82, 206
Biodiversiteit 15, 16, 74, 75, 90, 91, 97, 178
Bodem 1, 9, 19, 21, 68, 69, 70, 71, 72, 75, 77, 88, 98, 108, 110, 147, 153, 162, 163, 172, 174, 176, 187, 188, 189, 195, 196, 197, 199, 200, 201, 202, 204, 213, 249
Bouwbesluit 38, 39, 40, 59, 183, 214
Bouwgerelateerde wet- en regelgeving 30
Bouwregelgeving 18, 27, 28, 38, 39, 40, 41, 220, 226, 245
Bouwregel- 214
Bouwstoffen 70, 88, 183, 188, 191, 197, 207
Bouwtechnische 29, 38, 39, 40, 175, 178, 187
Bouwvergunningprocedure 38, 40
Brandveiligheid 40, 110, 226
Breed Initiatief Maatschappelijke Binding 35
Broeikasgassen 6, 12, 13, 59, 60, 61, 62, 83, 110, 146, 193, 247, 248
Budget Investerings Ruimtelijke Kwaliteit 54, 56, 247
Buisleidingen 15, 101, 102, 103, 185, 187
Burgers 6, 7, 9, 10, 12, 14, 15, 16, 17, 18, 21, 27, 30, 35, 38, 39, 68, 70, 71, 73, 76, 80, 81, 83, 85, 87, 89, 90, 92, 95, 102, 106, 108, 110, 111, 112, 113, 178, 182, 188, 201, 218
CDM 60, 62
CE-markering 39
Communicatieve sturing 22
Compliance assistance 18, 107, 109, 110, 111
Consumenten 66, 73, 173, 178, 187
Criminaliteitsbeelden 113

Crisismanagement 107, 112, 113, 149, 177
 Dak- en thuislozen 35, 36, 228
 Defensie inrichtingen 107
 Doorstroming 10, 21, 27, 30, 32, 42, 221, 224
 Dossier Vitaal 112
 Drinkwater 29, 41, 68, 73, 74, 112, 129, 144, 176, 197
 ECN 65, 247
 Eco-efficiënt 3, 12, 94, 191
 Efd 96
 Emissiehandel 6, 12, 58, 59, 60, 63, 65, 82, 98, 146, 166, 175, 202
 Energie Prestatie Coëfficiënt 39
 Energie Prestatie Coëfficiënt 247
 Energie 12, 13, 19, 23, 27, 29, 38, 39, 40, 41, 59, 66, 88, 96, 116, 117, 123, 129, 144, 149, 163, 175, 195, 203, 204, 220, 234, 247, 249
 Energy Performance Building Directive 247
 EU 15, 16, 30, 38, 51, 58, 59, 60, 63, 64, 66, 70, 78, 80, 81, 82, 83, 85, 86, 87, 90, 96, 97, 98, 108, 109, 122, 132, 173, 175, 178, 182, 183, 184, 185, 187, 190, 193, 195, 196, 199, 202, 203, 205, 206, 233, 247
 Euro 4 14, 65, 82
 Europa 6, 15, 88, 182, 203
 Evaluatienota klimaatbeleid 62, 204
 Externe veiligheid 1, 3, 83, 98, 101, 104, 105, 110, 111, 148, 153, 177, 183, 187, 198, 247
 FES 7, 10, 50, 54, 83, 145, 152, 153, 204
 F-gassen 59, 60, 247
 Financiën 24, 45, 46, 133, 162, 165, 168, 169, 171, 175, 207
 Gebied 1, 6, 7, 8, 9, 10, 11, 16, 17, 18, 23, 25, 44, 53, 54, 55, 56, 57, 59, 68, 69, 71, 72, 73, 74, 75, 76, 77, 79, 85, 86, 88, 90, 91, 95, 97, 102, 104, 108, 113, 115, 116, 117, 123, 124, 125, 127, 141, 145, 146, 147, 152, 162, 166, 172, 174, 175, 176, 178, 179, 180, 181, 183, 185, 186, 187, 188, 193, 194, 196, 205, 217, 224, 225, 226, 229, 233, 234, 235, 236, 238, 239, 241
 Gebouwde omgeving 13, 27, 28, 29, 38, 39, 40, 60, 62, 115, 117, 144
 Gebruiksbesluit 17, 39
 Gebruikstechnische kwaliteit 38, 40, 41, 175, 178
 Gehandicaptten 27, 29, 32, 33, 34, 120, 150
 Geluid 9, 74, 78, 79, 81, 83, 98, 147, 153, 176, 186, 187, 188, 198, 201
 Gemeenten 7, 8, 9, 10, 11, 17, 18, 21, 23, 26, 28, 30, 33, 35, 37, 39, 41, 51, 55, 56, 71, 73, 75, 78, 79, 80, 90, 102, 103, 104, 105, 107, 108, 109, 110, 111, 149, 175, 176, 177, 183, 185, 186, 187, 188, 190, 199, 200, 201, 202, 205, 209, 210, 211, 213, 214, 215, 216, 217, 218, 222, 223, 224, 226, 228, 230, 231, 232, 233, 234, 236, 238, 239, 240, 245, 246, 249
 Gemeenteonderzoek 40
 Gezondheidskwaliteit 39, 40, 41
 Groepsrisico 101, 105, 198, 247
 Grondbeleidinstrumentarium 30
 Grondbeleid 30, 31, 221, 229, 231, 232, 237, 238, 239, 240, 241
 Grondexploitatiewet 7, 11, 30, 51, 229, 238, 239
 Grondprijnsbeleid 30, 231
 Grotestedenbeleid 8, 28, 33, 34, 36, 175, 247
 Herstructurering 9, 24, 27, 34, 36, 180, 212, 217, 218, 219, 220, 221, 222, 223, 230, 231, 232
 Herstructureringswijken 27, 35
 Hout 98, 185, 190, 196, 200, 202
 HUF-toets 112
 Huisvestingswet 35, 43, 44, 45, 187, 188, 217, 222, 226, 230, 232
 Huurcommissies 45, 226, 230, 231
 Huurders en huurdersorganisaties 25

Huurgeschillenbeslechting 43, 44, 45, 49, 172, 226, 230
Huurstijging 20, 44, 131, 172, 208
Huursubsidiedruk 46, 48, 49
Huursubsidie 19, 20, 21, 43, 45, 47, 48, 49, 131, 142, 144, 145, 152, 172, 217, 219, 225, 229
Huurtoeslag 10, 11, 19, 20, 21, 42, 43, 44, 45, 46, 47, 48, 130, 144, 224
ILG 74, 75, 249
Impulsbudget ISV 34
Impulsteams 9, 35
Industrie 41, 58, 60, 62, 65, 66, 72, 73, 81, 93, 98, 99, 108, 109, 112, 148, 168, 178, 188, 197, 199, 247, 248
Internationale netwerken 108
Interreg 16, 54, 132, 146
Interventiestrategie 112
Investeringsbudget Stedelijke Vernieuwing 33, 34, 71, 79, 213, 248
Investeringszones 35, 208
IPO 65, 192, 201, 202, 213, 248
ISV 9, 33, 34, 35, 36, 41, 80, 208, 212, 213, 217, 218, 221, 225, 231, 232, 242, 244, 248
Kennisoverdracht 22, 23, 25, 29, 43, 63, 64, 65, 71, 79, 86, 93, 96, 98, 144, 145, 152
Kennis 8, 21, 22, 23, 26, 30, 33, 35, 51, 64, 71, 73, 79, 82, 86, 87, 93, 94, 96, 104, 105, 106, 124, 125, 141, 144, 145, 151, 152, 178, 179, 183, 204, 233, 242, 243, 247, 248
Kernenergie 14, 89, 108, 182, 183, 184, 185, 186, 195, 204, 248
Ketenhandhavingsprojecten 108, 109
Klimaat voor ruimte 153
Klimaatbeleid 5, 13, 15, 27, 40, 59, 60, 62, 63, 67, 133, 136, 190, 195, 196, 204, 205, 206, 220
Klimaatverandering 1, 8, 12, 13, 58, 59, 62, 63, 104, 146, 168, 173, 174, 175, 196
Koopmansgelden 74, 202
Kosten/baten 94, 95
Kyoto 12, 13, 59, 60, 62, 63, 98, 146, 175, 195
Landbouw 12, 60, 62, 65, 66, 68, 69, 74, 75, 76, 91, 147, 172, 175, 176, 177, 178, 186, 188, 203, 205, 207
Landelijk gebied 54, 56, 72, 74, 75, 146, 149, 176, 249
Lawaai 81, 82, 205
Leefbaarheid van wijken 34, 176
Liberalisatie 27, 44, 219
LNV 60, 75, 99, 105, 175, 176, 177, 178, 179, 180, 181, 199, 200, 202, 239
Loden 29, 40, 41, 73, 129, 144
LPG 103, 105, 125, 188
Luchthaven 83, 101, 102, 183, 186, 198, 240
Luchtkwaliteitsplan 65, 66, 67, 80, 84, 248
Luchtvaart 63, 78, 80, 82, 83, 84, 176, 177, 178, 183, 188, 189, 237
Luchtverontreiniging 1, 13, 58, 59, 65, 66, 78, 84, 96, 146, 168, 173, 174, 175, 182, 186, 187, 188, 189
Mainport Schiphol 54
MER 82
MEV 65, 73, 93
Milieubalans 66, 70, 75, 76, 196
Milieudruk 12, 88, 94
Milieueffecten 39, 41
Millennium Development Goals 96
Minimale kwaliteit van de woning 27
Misbruik en oneigenlijk gebruik 45, 248

MKB 89, 93, 98, 148, 178
 MNP 65, 75, 93, 99, 248
 Mobiliteit 10, 12, 13, 60, 65, 78, 79, 80, 82, 83, 84, 176, 197
 Modernisering huurbeleid 20, 25, 31, 43, 44, 131
 Monitoring 10, 18, 23, 39, 50, 56, 59, 61, 70, 72, 73, 74, 75, 88, 90, 145, 191, 198, 231
 Monumenten 115, 116, 117, 118, 149, 153, 160, 162
 Naleefindicator 111, 112
 Nalevingsstrategie 1, 111, 182, 248
 Nationale hypotheekgarantie 45, 46, 248
 Nationale landschappen 53, 56, 74, 176
 Nationale stedelijke netwerken 10, 53, 54, 55, 183
 NEa 4, 60, 61, 133, 136, 166, 167, 168, 170, 248
 NEC 16, 65, 66, 67, 82, 108, 248
 Nederlandse Emissieautoriteit 1, 2, 4, 60, 61, 166, 248
 NEN-normen 39
 Netto inkomen na kale huurlastenindex 46
 Netto-huurquote 46, 47
 Nieuwe Hollandse Waterlinie 56
 Nieuwe Sleutelprojecten 54, 152, 248
 NINKI 46, 47, 248
 Nota Ruimte 52
 Nota Ruimte 6, 7, 8, 16, 30, 50, 51, 52, 53, 55, 56, 57, 75, 78, 80, 81, 84, 105, 111, 132, 145, 179, 183, 185, 186, 187, 239, 240
 Nucleaire installaties 108, 109
 Oefenbeleidsplan 112
 Onderzoek 4, 9, 10, 15, 22, 23, 24, 26, 29, 30, 36, 40, 41, 43, 46, 49, 52, 54, 57, 63, 65, 67, 72, 73, 75, 77, 84, 86, 87, 89, 90, 91, 93, 94, 97, 100, 102, 105, 109, 110, 111, 113, 116, 117, 119, 120, 125, 144, 145, 146, 147, 148, 149, 150, 151, 152, 158, 178, 189, 190, 191, 192, 193, 196, 197, 198, 199, 200, 201, 204, 205, 213, 214, 217, 218, 221, 222, 223, 225, 226, 227, 228, 229, 231, 232, 234, 236, 237, 240, 241, 243, 244, 247, 248, 249
 Onrechtmatige bewoning 35, 110, 187, 210, 213, 214, 231, 245
 Ontkoppeling 3, 12, 83, 94, 237, 240
 Ontwikkelingsplanologie 8, 51
 Operatie Jong 35
 Opsporing 113, 247
 Ouderen 10, 27, 29, 30, 32, 33, 34
 Ozonlaag 59, 63, 64, 133, 136, 146, 175, 182, 184, 185, 186
 Ozon 188
 PKB Ruimte voor de Rivier 105
 PKB Waddenzee 7, 187, 237, 239
 Plaatsgebonden risico 103, 105, 248
 Prestatieafspraken 25, 26, 28, 35, 36, 38, 232
 Preventieve Toets Bouwbesluitvoorschriften 39
 Producenten 60, 64, 83, 87, 89, 185, 186, 191, 199
 Provincieonderzoek 110
 Provincies 7, 17, 18, 41, 51, 55, 56, 71, 73, 74, 75, 79, 80, 90, 102, 104, 105, 107, 108, 109, 110, 111, 149, 167, 175, 176, 177, 183, 185, 186, 187, 198, 199, 201, 202, 205, 231, 236, 239
 Radon 15, 89, 90
 Raffinaderij 66
 Randstad 7, 54, 185, 186
 REACH 15, 16, 86, 87, 97, 203
 Regionaal grondbeleid 51
 Richtlijn Bouwproducten 39
 Rijksbouwmeester 115, 118

Rijksbufferzones 53, 56
Rijkshuisvesting 1, 3, 8, 19, 20, 115, 116, 117, 149, 155, 161, 163, 173, 175, 176, 177, 242, 244
Rijkshuisvestingsstelsel 115, 116, 117, 118, 149, 155, 175, 176, 177
Riolering 72, 73, 200, 205
RIVM 65, 66, 73, 87, 90, 112, 113, 148, 149, 192, 193, 248
Roetfilter 14, 65, 82, 83
Ruimteforum 51
Ruimtelijke plannen 51, 53, 80, 104, 105, 111, 140, 141
Schiphol 55, 81, 83, 84, 186, 188, 189, 205
SGB 74
SKB 71
SMB 94, 95, 100, 249
SOMS 87, 249
Stedelijke herverkaveling 30
Stoffen 1, 12, 14, 39, 58, 63, 64, 65, 72, 75, 76, 83, 85, 86, 87, 88, 91, 98, 99, 101, 102, 104, 105, 108, 110, 111, 112, 120, 125, 133, 136, 141, 147, 151, 172, 174, 177, 182, 183, 184, 185, 186, 187, 188, 193, 194, 195, 197, 199, 200, 201, 236, 237, 238, 247, 249
Strafrechtelijke handhaving 113
Strafrechtelijke onderzoeken 113, 114
Straling 1, 85, 86, 89, 90, 91, 148, 174, 177, 182, 183, 185
Streek- en bestemmingsplan capaciteit 30
Streekplannen 51
Thema-onderzoek 110
Tijdelijk besluit tunnelrichtlijn 38
Toekomstagenda Milieu 12, 93, 94
Transitie 12, 76, 78, 79, 83, 99, 100, 198
Transparantie kwaliteit van woningen 39
Transport 14, 15, 89, 101, 108, 109, 176, 177, 186, 193, 194, 199
UNEP 16, 64, 96, 249
Uniformering gebruiksvoorschriften 39
Utiliteitsgebouwen 110, 111
Valkenburg 54, 55, 181
Veehouderij 74, 75, 76, 188, 205, 207, 239
Vergroening 12
Verkeer 9, 10, 14, 58, 60, 62, 65, 66, 78, 81, 82, 83, 84, 146, 147, 172, 179, 180, 186, 194, 198, 248
Verzuring 58, 59, 65, 66, 84, 146, 175
VNG 202
VNG 18, 65, 192, 199, 201, 202, 213, 215, 218, 223, 231
VROM-vergunning 30, 31, 39, 94, 125, 191, 193, 218, 227
Vuurwerk 105, 108, 185, 187, 202
V&W 10, 60, 68, 82, 83, 104, 105, 126, 179, 180, 181, 190, 194, 237, 242
VWS 33, 178, 203, 211, 220, 226, 228
Waddenfonds 8, 233, 237, 240
Water 1, 14, 68, 69, 72, 73, 74, 75, 76, 77, 104, 105, 108, 109, 129, 147, 172, 174, 176, 177, 178, 182, 183, 184, 185, 186, 188, 190, 191, 194, 197, 199, 200, 205, 233, 238, 248, 249
Wet betaalbaarheidshemming huurwoningen 46
Wet bevordering eigen woningbezit 45, 46, 47, 247
Wet op de huurtoeslag 42
Wet Ruimtelijke Ordening 238
Wet voorkeursrecht gemeenten 51
Wind 18, 106, 109, 121, 179, 236, 242, 244
Woningbouwafspraken 11, 29, 30, 31, 32, 41, 44, 110, 180, 181, 215, 223, 229, 232

Woningcorporaties 8, 11, 21, 24, 25, 26, 46, 172, 209, 210, 214, 215, 218, 225
Woningmarkt 1, 10, 11, 12, 21, 22, 23, 26, 27, 29, 30, 42, 172, 209, 211, 218, 219, 225, 227
Woningproductie 11, 27, 28, 29, 30, 31, 32, 34, 41, 44, 231
Woningtekort 11, 21, 27, 30, 32
Woningwet 18, 24, 38, 40, 41, 183, 187, 224
Woonconsumentenorganisaties 21, 22, 25, 144
Woonconsumenten 21, 25
Zuidvleugel 1, 3, 7, 54, 179, 240